

Matêwre

Matêwre kot tanhmā Jejus kot amnhī nhīpēx to ho pa hā kagà

Matêwre na pre kagàja nhīpēx. Kêp Jejus nhŷ hā hkrajê jahkre xwŷnh na pre. Nē kêp Ijaew. Hixi hō pē na Rewi. Tā na pre mē pamā kagàja nhīpēx nē kamā Jejus kot pika hwŷr wrŷk nē kator nē tanhmā ri amnhī nhīpēx to ho pa hā harē nē hā kagà. Nē kêp mē panhō pahihti mex o mex ã harē nē hā kagà. Ā na pre Matêwre mē pamā Jejus jarē nē hā kagà anē.

*Apraāw kanrēhā hkra nē htàmnhwŷjê nh̄xi
Rukre 3.23-38*

¹ Amnepêm Jejus Kris kormā pika hwŷr wrŷk kêt ri hkukamā higêtjê nh̄xi na jajaja.

Wŷj ri higêtjê hō nh̄xi na pre kêp Tawi.

Nē Tawi xwŷj ri higêt nh̄xi pē na pre Apraāw.

² Nē Apraāw kra na pre kêp Ijak.

Nē Ijak kra na pre kêp Jako.

Nē Jako hkra na pre kêp Juta mē htōjaja.

³ Nē Juta hkra na pre wa kêp Pere nē Jera.

Nē Pere mē Jera wa katorxà na pre kêp Tama.

Nē Pere hkra na pre kêp Erō.

Nē Erō hkra na pre kêp Ari.

⁴ Nē Ari hkra na pre kêp Am̄natap.

Nē Am̄natap kra na pre kêp Nasō.

Nē Nasō hkra na pre kêp Samō.

⁵ Nē Samō hkra na pre kêp Poas.

Nē Poas katorxà na pre kêp Raap.

Nē Poas kra na pre kēp Opex.

Nē Opex katorxà na pre kēp Rutre.

Nē Opex kra na pre kēp Jese.

6 Nē Jese hkra na pre kēp Pahihti Tawija.

Nē Tawi hkra na pre kēp Sarumāw.

Sarumāw katorxàja Uristi hprō na pre. Tā nhūm pre Uristi ty nhūm Tawija hāmri mýrpē Uristi hprō ho hprō nē kamā hkra. Nhūm wa hkraja kēp Sarumāw.

7 Nē Sarumāw kra na pre kēp Ropā.

Nē Ropā hkra na pre kēp Apiasti.

Nē Apiasti kra na pre kēp Asti.

8 Nē Asti hkra na pre kēp Josapa.

Nē Josapa hkra na pre kēp Jorā.

Nē Jorā hkra na pre kēp Ojis.

9 Nē Ojis kra na pre kēp Jotā.

Nē Jotā hkra na pre kēp Akaj.

Nē Akaj kra na pre kēp Ejekis.

10 Nē Ejekis kra na pre kēp Manase.

Nē Manase hkra na pre kēp Amō.

Nē Amō hkra na pre kēp Josis.

11-12 Nē Josis kra na pre kēp Jekonīs mē htōjaja.

Kormā mē htīr ri na pre Papirōn nhō xwÿnhaja kot mē hkurē kaxàr kaxyw mē hwyr hprōt nē mē unē. Ijaew piitā unēnh pa nē ma akupŷm mē õ pyka hwyr mē ho hapêx nhūm mē hpānhā Papirōn kamā pa ho pa. Jakamā nhūm Josis mē hkra Jekonīs mē htōjaja mē hipêêxà pyrà nē Papirōn kamā pa ho pa.

Nē Jekonīs kra na pre kēp Saraxi.

Nē Saraxi hkra na pre kēp Joropape.

13 Nē Joropape hkra na pre kēp Apiux.

Nē Apiux kra na pre kēp Eriakī.

Nē Eriakī hkra na pre kēp Ajo.

14 Nē Ajo hkra na pre kēp Satok.

Nē Satok kra na pre kēp Akī.

Nē Akī hkra na pre kēp Eriux.

15 Nē Eriux kra na pre kēp Eresa.

Nē Eresa hkra na pre kēp Matā.

Nē Matā hkra na pre kēp Jako.

16 Nē Jako hkra na pre kēp Juje.

Nē Juje hprō na pre kēp Marir.

Nē Marir Kra na pre kēp Jejus.

Mē kot kām: “Tīrtūm kot mē pakaxyw ām xwÿnh” anhÿr xwÿnhhta na pre.

17 Nhūm Apraāw kanrēhā axte axpēn kanrēhā mē àptar nywjaja Tawija wyr kēp 14. Nē Tawi nhīrō pē Papirōn hwyr mē hapēx kēt ri axpēn kanrēhā mē àptar nywjaja māänēn kēp 14. Nē ra Papirōn kamā mē pa nhīrō pē axpēn kanrēhā Jejus pē Tīrtūm kot mē pakaxyw ām xwÿnhhta wyr māänēn kēp 14. Æ na pre Jejus Kris xwÿj ri higêtjē nhixi anē.

Jejus Kris kator

Rukre 1.26-38, 2.1-7

18 Tā ã mē hixi jarēnh kot anhÿr kanrēhā na pre ã Jejus Kris kator anē. Nhūm pre kormā Jujeja Marir o hprō kaxyw. Nom kormā ho hprō hkēt ri nhūm htujarô. Kormā hkukrit tā nhūm Tīrtūm Karō tanhmā ho nhūm htujarô.

19 Hāmri nhūm Jujeja harēnh ma nē tee ri hamaxpēr nē htÿx nhām mēhō kot kēp htu hā hkamnhīx. Juje kot tām amnhī nhīpēx nē tām

hamaxpēr jakamā tee ri kot ho hprō hkukamā hamaxpēr. Nē hamaxpēr o:

—Nà pa mān ixte hture hā. Nhām mēhō ra kot ã hipêx anhŷr kēnā. Nà kot paj ho ixprō hkêt nē. Nom kot paj ixkwŷjê mā ã kot amnhī nhîpêx anhŷr o amnhîrít kêt nē. Kot paj anē nhūm mē kuma nē ho kapēr punuj nhūm amnhī kamā hpijaàm tŷx nē. Ja pymaj kot paj ixkatât kôt hkaga kurê kumrēx. Nom ixkwŷjê hkàx ã hkaga. Anē.

20 Nē ã hamaxpēr anhŷrja o ra gōr nē nō. Nhūm Tîrtûm kapēr o mē wrŷk xwŷnhjê hō hwŷr wrŷ nē hwŷr axàn kuri xa. Hāmri nē kām:

—Pa Juje? E ot pa awŷr tē. Kwa tee ri Marir o aprō hkukamā ajamaxpēr punuj kêt nē. Māmrī ho aprō. Mēhō kot apê tanhmā ho hkêt. Tîrtûm Karō na pre ã hipêx anē. Jakamā kwa tee ri ajamaxpēr kêt nē māmrī ho aprō nē war apa.

21 Koja hkrare kato nē myre nē hprêk. Hāmri nē mē kot hkôt amnhī xunhwŷr xwŷnhjaja mē kot amnhī tomnuj piitā pê mē utar pa. Jakamā koja kato ka wa hā hixi mē nhūm kēp Jejus. Anē.

Nhūm pre ã Tîrtûm kapēr o mē wrŷk xwŷnhja kām kapēr anē. Ijaew kapēr kām Jejus jarênhja te kēp “Tîrtûm kēp mē papytâr xwŷnh” anhŷr pyràk. Jakamā nhūm Tîrtûm kapēr o mē wrŷk xwŷnhja Juje ôt kām ã kām Marir jarênh anē.

22-23 Nom kormā ã kām kapēr anhŷr xwŷj ri na pre ra Tîrtûm nhŷ hā kapēr xwŷnhjê hōja kukamā tanhmā harênh to nē hā kagà. Nē hā kagà ho:

E mē inhma nē inhmar tŷx nē ho apa. Koja nhŷrmā pyka já kamā mēhō kormā hkukrit tā htu-

jarô. Nē hkra kato nē myre. Nhūm mē omu nē hā hixi mē nhūm kēp Emanuew. Anē. Ijaew kapēr kām “Emanuew” jarēnhja te kēp “Ota ra Tīrtūm mē pahkōt pa ho pa” anhŷr jarēnhta pyràk. Jakamā nhūm pre Tīrtūm nhŷ hā kapēr xwŷnhja Jejus kukamā ã harēnh anē nē hā kagà.

24 Jakamā nhūm Tīrtūm kapēr o mē wrŷk xwŷnhja Juje mā kapēr par mē nhūm hkrâkato. Hāmri nē kot kām ujarēnh xá hkôt Marir o hprō.

25 Nom kormā tanhmā ho hkêt nē ri o pa rāhā nhūm hkrareja kato. Hāmri nhūm wa hā hixi mē nhūm kēp Jejus nē māänēn kēp Emanuew.

2

Kanhêtî ho studa xwŷnhjê jarênh

1 Nhūm pre Jejus Perêj kamā kato. Pika pê Jutej kamā. Pahi Erox kormā kot Jutej nhō xwŷnhjê ho amnhîptâr o pa ri nhūm õ pika kamā kato. Hāmri nhūm Tīrtūmja kaxkwa kamā Kra kator jarênh xà hā kanhêtî raxta õ nhô nhūm pika hō kamā kanhêtî ho studa xwŷnhjaja omu. Kanhêtija pumu nē hkînh nē axpēn mā:

—Kwa ga mē kanhêtî raxti mûj pumu. Mân ra Ijaew nhō pahi nywta kato nhūm kanhêtî mûj kēp ho amnhîrît xà hā ajêt. Kwa pu mē ma hapêr o mō nē nhŷri tokyx omu nà.

Anē hāmri nē amnhî to pikuprōnh pa nē ma hapêr o pa. Ma myt gjêx xà hwŷr hapêr o pa hā apkati xohtô nē. Hāmri nē ra Ijaew nhō pika hwŷr pôj nē krî pê Jerujarê hwŷr hapêr o mō. Pahi Erox nhō krîja wŷr nhūm mē hapêr o mō hāmri nē kamā

pôj nẽ mẽ hkrare nywta ã krĩ nhõ xwÿnhjê kukjêr o mõ
² nẽ mẽ kãm:

—Pa? Ot pa mẽ apê Ijaew nhõ pahi nywreta pumunh kaxyw mõ. Ham kator xwÿnhta. Mẽ inhõ pika kamã na pa prem kaxkwa hkrax rûm kot ho amnhîrít xà hã kanhêti raxta pumu. Hämri nẽ nhýri pahi nywre pumunh nẽ kutã mẽ ixkõn krã ho ixtêm nẽ ixkrí nẽ kãm mex o mex ã harênh kaxyw nêtanh mẽ inhõ krí rûm hapêr o mõ. Kwa mẽ inhmã harë. Nhýri na? Na pa mẽ inhmã omunh prâm tÿx kumrêx.

Anhýr o hã mẽ hkukjêr o mõr jakamã nhûm mẽ piitâ pahi nywja jarênh ma nẽ axpën mä harênh o hprôt.

³ Nhûm pahi Eroxja harênh ma nẽ tee ri amnhîi kukamã hamaxpêr. Pahi nyw kot mẽ ho amnhîptär ã hkamnhîx nhûm já kêp omnuj tÿx nẽ. Nhûm krí nhõ xwÿnhjaja ã hamaxpêr anhýr ã omu nẽ tee ri amnhîi kukamã hamaxpêr o ra kãm ma nẽ.

⁴ Hämri nhûm pahi Eroxja amnhî wyr hkwÿjê hã karõ. Mẽ õ patre krähtümjaja nẽ Tirtûm kapêr tûm o mẽ ahkre ho mẽ pa xwÿnhjaja nhûm amnhî wyr mẽ hã karõ nẽ Tirtûm kot nhýrmã mẽ hwyr mënhan mä xwÿnhta ã mẽ hkukjêr kaxyw. Nẽ mẽ kãm:

—E Tirtûm kot nhýrmã mẽ pahwyr mënhan mä xwÿnhta ã na pa mẽ akukjêr kaxyw mẽ ato akuprõ. Kwa mẽ atõ inhmã harë. Koja nhýrmã kator kaxyw nẽ nhýri koja we kato? Xà jar mẽ panhõ krí kamã nà? Xà nhýri krí hõ kamã? Anë.

⁵ Hämri nhûm mẽ kuma nẽ kãm:

—Nà mē panhō pika pê Jutej kamā koja xep kato. Krī pê Perēj kamāā. Nà pre Tīrtūm nhŷ hā kapēr o mē pa xwŷnhja ra hkukamā mē panhīgētjē mā tanhmā harēnh to nē hā kagà. Nē hā kagà ho:

6 Pa Perēj nhōo xwŷnhjaja? E mē anhō krī grire htā kamā koja nhŷrmā mē panhō Pahi Maatiya kato. Koja mē pahpē Ijaewjē piitā mē pahto amnhīptär mex o pa. Jakamā mē anhō krī grire htā koja Ijaew piitā axpēn mā mex ā harēnh o pa.

Ã na pre Tīrtūm kot mē pahwŷr mēnh mā xwŷnhhta kukamā mē kām harē nē hā kagà anē. Anē.

7 Hāmri nhūm pahi Erox tee ri ā harēnh anhŷrja ma hāmri nē amnhī wŷr mē kot hā àhkukjēr o mōr xwŷnhjē hā karō. Nom nhŷri Ijaew kàx ā. Hāmri nhūm mē ma hwŷr mra nē agjé nhūm mē omu nē pahi nywta ā mē hkukja nē mē kām:

—E mē aprī hā inhmā pahi kator nywta jarē. Tanhmā na pre ra mē ate kanhēti pumunh ā mytwry kute? Xà ham na ka prem omu nà amnepē mā? E mē aprī hā tanhmā inhmā harēnh to. Anē.

Hāmri nhūm mē ihōja kām:

—Nà na ra hā amgrà axkrut kaxyw. Na pa prem omu hāmri nē inhnojarêt nē man ixpa ho ixpa ry rax nē mē awŷr pôj. Anē.

8 Nhūm mē kuma nē mē kām:

—Tỳ. Nom jar amrakati. Perēj kamā na xep kato. E mē māmrī ma hwŷr mō nē kamā hapēr. Hāmri nē nhŷri omu nē akupŷn ixwŷr mō nē inhmā harē. Pa ijaxwŷja ma hwŷr mō nē omu nē mē apyrà nē kām mex o mex ā harē. Ijaxwŷja inhmā omunh prām týx kumrēx. Anē.

Nom hêx rom ã ri mĕ kām kapēr anē. Kot nhÿri harënh mar nĕ hă àmnênh nhŭm mĕ kot hpřr kaxyw nhŭm hêx rom ã kām omunh prām tÿx ã amnhī jarënh anē.

9-10 Jakamā nhŭm mĕ kuma hāmri nĕ kato nĕ ma Perëj wÿr mōr kurê kumrëx. Hāmri nĕ kormā mĕ õ pika kamā mĕ pa ri kanhêtí ho studa xwÿnhta nhŭm mĕ axte amnhī kukamā omu nĕ hkînh nĕ. Nhŭm ma Perëj wÿr mĕ hkukamā mō nhŭm mĕ omunh pê ma hkôt pa râhă hwÿr pôj. Nhŭm kanhêtija pahi nywre nhôrkwy myri ajêt.

11 Jakamā nhŭm mĕ ma hkôt mra nĕ iixkreja wÿr pôj nĕ kapem xa. Hāmri nĕ mĕ kām kapēr nĕ mĕ hwÿr agjê nĕ Jejus mĕ katorxàja wa omu. Hāmri nĕ Jejus kută hkôn kră ho hkrí hpa nĕ kām kapēr nĕ kām:

—Pa Xugitre. Hêxta waa nĕ. Nà amex o amex. Kot kaj nhÿrmā axàptär hāmri nĕ apê mĕ inhõ Pahi Maati. Nà ãm hāmri na pa mĕ apumu nĕ iixkînh nĕ. Anē.

Hāmri nĕ ahpÿnhă kām hkînh xà gõ. Kām ôr kwÿ gõ nĕ kām mĕhkuxwa xà hkwÿ gõ nĕ kām te kot râmre kuxware pyràk pê mîraja nhŭm mĕ kām hkwÿ gõ. Mĕ hkînh xà hă kàxpore xohtô nhŭm prem kām ôr pa.

12 Hāmri nĕ ra akupÿm Jerujarë kamā pahi Erox wÿr nojarêt. Nhŭm kamât nhŭm mĕ gôr nĕ hikwÿ hāmri nĕ ra amÿti. Nhŭm Tîrtûm mĕ hpimtir kām mĕ kām kapēr nĕ mĕ kām:

—Pa? E mĕ inhma. Kêr ka mĕ akupÿm pahi Erox wÿr amrar nĕ kām mĕ hkrata jarënh kêt nĕ. Æm kwarî ho kwarî. Nĕ kêr ka mĕ pry hõ hă mân ma mĕ anhõ pika hwÿr akupÿm apa ho apa.

Anhŷr o mē kām kapēr jakamā nhūm apkati nhūm mē kànhmā hkrī hāmri nē Tirtūm kot mē kām hā karō xà hköt ma akupŷm mē õ pika hwŷr pa kurê kumrēx nē akupŷm pahi Erox wŷr mrar kêt nē.

*Juje mē hprō wa kot Erox pymaj ma Jejus o mōr
Apokarip 12.1-6, 12.13-18*

¹³ Tā nhūm kanhēti ho studa xwŷnhjaja ma akupŷm hapêx hāmri nhūm Tirtūm axte Marir mjēn Juje hwŷr kapēr o mē wrŷk xwŷnhjê hō mē. Nhūm kē axte hpimtir kām hwŷr wrŷ nē kām kapēr nē kām:

—Pa Juje. E kwa kànhmā nhŷ. Na ra pahi Eroxja aprō pê hkrata ã amŷnê. Koja tokyx pôristi hkwŷnjaja mē anhō krī hwŷr pôj nē war apê hpîr kaxyw ri hapêr. Jakamā kwa wa tokyx akato nē ma pika pê Ejit wŷr amōr kurê kumrēx. Nē Ejit kamā apa râhā pa nhŷrmā akupŷn amnē war amē. E kwa tokyx. Anē.

¹⁴ Hāmri nhūm kuma nē kànhmā nhŷ nē Marir mra nē war amnhî to akuprō nē ra nojarêt. Hāmri nē krîja pê Jejus o kato nē ma o mōr kurê kumrēx. Wa mōr ryy nē hāmri nē Ejit wŷr pôj nē kamā pa ho pa.

¹⁵⁻²⁰ Rôm nhūm pahi Erox tee ri amnhî wŷr kanhēti ho studa xwŷnhjê kamā hamak o pa nom nhūm mē akupŷm hwŷr mrar kêt nē. Jakamā nhūm mē kamā gryk nē hamaxpēr o:

—Tk. Kwa nà. Na mē ãm inhmā hêx nē akupŷn ixwŷr mrar nē nhŷri inhmā pahi nywta jarênh kêt nē. Nà kwâr mē mâmri ã inhîpêx anē. Mē kot ixpê ho hpimxuure kaxyw ã. Nà kot paj mē kêp kupî nhūm mē rî amnhî pumu. Na xep prem kanhēti

kot harēnh xàja pumunh ã ra hā amgrà pyxi nē hkôt mytwry kēp 6. Jakamā mān mē hkrata ra hā amgrà axkrut kaxyw. Nà na pa ra ijamaxpēr. Kot paj Perēj kamā mē hkra myjaja ra mē hā amgrà axkrut xwýnhjaja nē kormā mē hā amgrà axkrut kêt xwýnh piitā mē himex pa. Jao ra mē kamā pahi nywta pī. Nà ixte hpīr mā kēnā. Koja hprēk nē ixpānhā Ijaew o amnhīptär kêt nē.

Anhŷr o hamaxpēr hâmri nê amnhî wyr ô pôristi hkwŷjê hâ karô nê më kâm më hkrajê hâ amŷnê nê më kâm:

—E kēr ka mē ma Perēj wȳr mra nē kamā mē kēp mē hkra myrejaja ra mē hā amgrà axkrut xwȳnhjē nhīmex pa. Nē kormā mē hā amgrà axkrut kēt xwȳnhjaja māñen mē himex par kumrēx. Nē Perēj pu hā ri krī hkryre hkôt māñen ri ajapōj nē ã mē himex par anē. Anē.

Hāmri nhūm mē kuma nē ma mē hwȳr mrar kurê kumrēx. Hāmri nē Perēj wȳr pōj nē mē kēp mē hkra myre piitā mē himex pa. Jakamā nhūm mē katorxā nē mē hipēxājaja tee ri mē hkra htyk xwȳnhjē pumu nē hkaprī htȳx nē mȳr rūnh nē. Nom na pre Tīrtūm nhȳ hā kapēr jarēnh o mē pa xwȳnh finat Jeremīstija ra amnepēm ā mē kot amnhī nhīpēx anhȳrja kukamā mē panhīgētjē mā mē harē nē hā kagà. Na pre mē kām Ijaew kurê xwȳnhjē pynēnh nē ma mē õ pika hwȳr mē ho hapēx par kaxyw. Hāmri nhūm mē panā Rrakewja te ra kot tee ri ja hā mē omunh nē tanhmā amnhī nhīpēx to pyràk nhūm Jeremīstija tanhmā Ijaewjē jarēnh to nē hā kagà. Nē hā kagà ho:

Amnepêm Per j kam  na pre m  pan  Rrakewja
hpijagri ho n rja   ra htyk kaxyw n  tee ri

hkra kator mā xwÿnhta kukamā hamaxpēr nē mŷr o nō. Nhūm hkwÿjaja tee ri akupÿm tam hamaxpēr kaxyw kām kapēr. Tā jarāhā Rrakew kanrēhā hkra nē htàmnhwÿ nijaja ra uràk nē tee ri mē hkrare ho hamak xàj mŷr o pa. Mē kot mē kēp utàr nē mē himex par jakamā nhūm mē tee ri mē ho hamak xàj mŷr o pa. Anē.

Nhūm pre finat Jeremīsja mē hkukamā ã mē harē nē mē hā kagà anē. Tā ra jarāhā mēni piitā Rrakew pyrà nē hkrajê o hamak xàj mŷr o pa.

*Wa kot akupÿm wa õ pika hwÿr Jejus o mõr
Juãw 7.41-42*

Tā nhūm mytwry grêre nē hapêx nhūm pahi Erox ty. Jakamā nhūm kamàt nhūm Jujeja gõr nē nō. Nē kē òt kām axte amÿti. Nhūm Tîrtûm kapēr o mē wrÿk xwÿnhja axte hwÿr wrÿ nē kām:

—Pa Juje? E na ra Marir pê hkra pîr mā xwÿnhta ty. Jakamā kwa wa māmrî ma akupÿm mõ. Ma akupÿm mē apê Ijaewjê nhõ pika hwÿr axàmnhx aprô mē hkrata wa o mõ.

Anhÿr o kām kapēr. Na pre ra amnepêm Tîrtûm nhÿ hā kapēr o mē pa xwÿnhjê hõja ja kukamā mē panhigêtjê mā ja jarē nē hā kagà. Nē hā kagà kot: “Ixpê Tîrtûm kot paj nhÿrmâ Ejit rûm ma akupÿm õ pika hwÿr ixkrata wa mē kumë.” Anhÿr o kot hkukamā harênh nē hā kagà.

²¹ Jakamā nhūm Tîrtûm kapēr o mē wrÿk xwÿnhja ã Juje mā karõ anē hâmri nhūm kuma nē ma akupÿm wa o mõ. Ma akupÿm mē õ pika hwÿr wa o mõ.

22 Tā ra akupŷm hpôx kaxyw htêp o mō. Hāmri nē pahi Erox kra Akêrawja ra hipêêxà mŷr pê kot Jutej kamā mē ho amnhîptâr hā harênh ma. Hāmri nē tee ri mē amnhî kukamā hamaxpêr nē kām mē hwŷr wa o mōr pyma nē.

Tā nhûm kamât nhûm Juje ra gôr nē nô nē kê axte amŷti. Nhûm kê axte Tîrtûm kapêr o mē wrŷk xwŷnhja hwŷr wrŷ nê akupŷm û pika hkwŷ pê Jutej wyr mōr nê wa mē hkurê nê kâm:

—Pa Juje? E kêr ka Jutej wyr wa mē amôr kêt nê. Pânhâ nhâm mē anhô pika hô hwŷr mân mō nê kamâ ri apa.

Anê nhûm kuma nê hpânhâ wa mē ma mē û pika hkwŷ pê Garirej wyr wa mē juk nê ma mō.

23 Nê kamâ pôj nê krî pê Najare hwŷr mō nê kamâ amnhîm ûrkwŷ nhîpêx nê kamâ wa mē pa ho pa. Nhûm pre ra amnepêm Tîrtûm nhŷ hâ kapêr o mē pa xwŷnhjê hôja ra ã mē kot amnhî nhîpêx anhîrja kukamâ mē panhîgêtjê mâ mē harê nê hâ kagâ. Nê hâ kagâ kot:

Tîrtûm kot mē pahwŷr mënâ mâ xwŷnhta koja kêp Najare nhô xwŷnh. Anê.

3

*Juâw Paxis kot Tîrtûm kapêr jarênh o pa
Makre 1.1-6; Rukre 3.1-14; Juâw 1.19-23*

1 Nhûm pre Juâw Paxisja ã amnhî nhîpêx anê. Nê pika pê Jutej kamâ mē kâm Tîrtûm kapêr jarênh o pa. No ãm krîm pa hkêt nê. Ñam mē hpu hâ krî pê amŷm ri kapôt ã ri mē kâm Tîrtûm kapêr jarênh o pa.

2-3 Tîrtûm nhŷ hâ kapêr o pa xwŷnh finat Ijais ra kot Juâw kukamâ mĕ panhîgêtjê mă tanhmâ harênh to nê hâ kagà xá hkôt. Na pre hkukamâ hâ kagà ho:

Koja nhŷrmâ mĕhô mõn pôj. Kapôt ã mõn pôj nê mĕ kâm tanhmâ mĕmoj tâ karô hto ho ri pa. Nê mĕ kâm: "Koja Tîrtûm tokyx mĕ pahwyr mĕ panhô Pahihtija mĕ nhûm wrÿnhûm mĕ piitâ omu. Jakamâ kwa mĕ tokyx kutêp tâm amnhî nhîpêx o ri apa. Te mĕ kot mĕhô kutêp pry ho mexta pyrà nê amnhî nhî ho tâm amnhî nhîpêx nê tâm ajamaxpêr mex o ri apa. Kêr ka mĕ Pahihti kutêp ã amnhî nhîpêx anhŷr o ri apa." Anhŷr o koja mĕ kâm ujarênh o pa. Anê.

Na pre finat Ijaisja Juâw Paxis kukamâ ã mĕ kâm harênh anê nê hâ kagà. Tâ nhûm hâ kagà xâja kôt nhûm Juâw Paxisja mõn pôj. Hämri nê Ijais kot hkukamâ harênh xâ hkôt kapôt ã ri mĕ kâm ujarênh o pa nhûm mĕ kâm mar prâm xwŷnhjaja ma hwyr mra. Nhûm mĕ kâm kapêr nê mĕ kâm:

—E koja Tîrtûm tokyx kot mĕ pakaxyw âm xwŷnhja o amnhîrît. Jakamâ kwa mĕ tokyx kutêp amâ amnhî tomnuj kaga hprâm xâj tâm amnhî nhîpêx o apa.

Anhŷr o Jesus kutêp mĕ kâm kapêr o pa.

4 Juâw Paxisja hikàxpore hkêt jakamâ na pre ê mex kêt nê pa. Âm mĕmo mry pê kamer kî ho amnhîm ê nhîpêx nê hagjê nê hâ pa. Nê mĕmo mry hkâ ho amnhî pre nê ri pa. Nê mĕo mex kur kêt nê âm krit ku nê menh ôr o ri pa.

5 Jakamā nhūm kapôt ã ri mē kām Tīrtūm kapēr jarēnh o pa nhūm mē kot mar kaxyw ma hwȳr mra. Pika pē Jutej kamā ri mē pa xwȳnhjaja. Nē Jutej kamā krī pē Jerujarē nhō xwȳnhjaja. Nē pyhti pē Jotāw mȳri mē pa xwȳnhjaja. Nhūm prem piitā harēnh ma nē kot mar kaxyw ma hwȳr mra.

6 Hāmri nē kapēr ma nē Tīrtūm noo mā mē kot amnhī tomnuj xwȳnh ã kām amnhī jarē. Mē kot amnhī tomnuj kaga nē tam amnhī nhīpēx o pa hprām xàj ã kām amnhī jarēnh anē. Nhūm Tīrtūm kaxkwa kamā hkrī htā mē kuma nē amnhī katut kōt mē kot amnhī tomnuj rēnh pa nē axte kām hamaxpēr kêt nē. Jakamā nhūm pre Juāw Paxisja Tīrtūm mā gôx kām mē hkrā kumrār pa. Pyhti pē Jotāw kamā mē hkrā kumrā.

7 Tā nhūm Parijew mē Satusew nhō xwȳnhjaja māānēn mē hköt ma Juāw Paxis wȳr mra. Mē urāk nē mē kēp Ijaew jakamā haxwȳja Juāw Paxis kot mē hkrā kumrār kaxyw ma hwȳr mra. No ām hkwȳjē hkīnhā mē kot amnhī tomnuj kaga hprām xàj kām amnhī jarēnh kêt nē. Ām amnhī krā hköt hkwȳjē hköt hwȳr mra nē amnhī to kuma. Nom nhūm Juāw Paxisja ra hprī hā ã mē hamaxpēr anhȳrja kōt mē omunh mex nē. Jakamā mē kām:

—Tk kwa nà. Kormā mē ate amnhī tomnuj pix o ri apa kēnā. Xà kot paj mē ate amnhī tomnuj o apa rāhā mē akrā kumrā nhūm Tīrtūm ja hā mē apumu nhūm ja kām mex nē? Nà koja já kām mex kêt nē. Koja ja mȳrapē nhȳrmā tanhmā mē atomnuj tȳx to ka mē tee ri umaj apimxur prām kaprȳ.

8 Na htem amnhī tomnuj kaga nē tām amnhī nhīpēx nē tam axpēn nhīpēx. Jakamā e kwa mē

ã amnhĩ nhïpêx o apa anẽ pa rï kormã mẽ akrã kumrã.

⁹ Na ka htem atÿx ri ajamaxpër o: “Mẽ ixpê finat Apraãw kanrëhã htàmnhwùy hkwùy na pa mẽ. Jakamã koja Tïrtûm ja hã mẽ ixpumu hämri nẽ mẽ ixte amnhĩ tomnuj o ixpa tã nhñum ja hã tanhmã mẽ ixto hkêt nẽ. Koja mẽ ixto mex nẽ.” Anhýr o atÿx ri amnhĩ kukamã ajamaxpër. Nom ja kot anhýr kêt. Mẽ apê Apraãw kanrëhã htàmnhwùy htã mẽ ate uràk nẽ tãm amnhĩ nhïpêxre hã. Kot kaj mẽ apê htàmnhwùy htã amnhĩ tomnuj o ri apa hämri nẽ Tïrtûm noo mã te mẽ apê pikap kënre nhïkwý pix pyràk.

¹⁰ Na ra Tïrtûm mẽ ate amnhĩ tomnuj mÿrapê tanhmã mẽ ato kaxyw. Te ho mëhõ nhõ mëmo hpàr ô hkêt nhñum kot tee ri omunh nẽ krähyr nẽ kuwy kamã mënh nẽ ho kaxàr par pyràk o koja mẽ anhïpêx. Jao amnhĩ nẽ kuwy hwùy mẽ arẽ ka mẽ kamã amnhĩ xà htÿx kamã ajamak rãhã ho ri apa. Anẽ.

Nhñum pre ã Juãw Paxisja Parijew mẽ Satusew nhõ xwÿnhjê mã kapër anẽ.

¹¹ Hämri nẽ hpänhã axte mẽ kot mar kaxyw hwùy mẽ mrar xwÿnhjê mã kapër nẽ mẽ kãm:

—E ra mẽ ate amnhĩ tomnuj kaga xwÿnhjaja. Na pa Tïrtûm mã mẽ akrã kumrãr kaxyw gô pix o mẽ akrã kumrã. Nom koja tokyx ixpänhã Tïrtûm kot mẽ pakaxyw ãm mã xwÿnhta tãm mẽ pahwùy pôj. àhpumunh tÿx o kot ijakrenh par jakamã na pa hte ãm kukwak ri ixpa nẽ amnhĩ tã hã ixpijaàm o ri ixpa. Koja mẽ awûr Tïrtûm Karõ rẽ nhñum mẽ akarõ mã agjê. Ka mẽ ÿ hã tam amnhĩ nhïpêx o ri apa. Nom kormã mẽ kot tãm amnhĩ nhïpêx

kêt xwÿnhjaja koja Tîrtûm kot mĕ pahwÿr mĕnh xwÿnhja ja hã mĕ omu nĕ mĕ hipêx o te kuwy kot mĕmoj to kaxàr par pyràk o mĕ hipêx.

12 —Na htem pur kãm harôj nhïkë nĕ ho grà nĕ hpãnhã kahtwÿ. Nĕ kahuk pa hãmri nĕ hkapí nhûm kôk apê nĕ prÿhkà ho htor pa. Nhûm mĕ hpãnhã hy ho pa nĕ ixkre kamâ gôj kãm unhwÿ. Ja pyrà nĕ koja tokyx Tîrtûmja mĕ piitâ mĕ kot tanhmâ amnhî nhïpêx to ho pa hã mĕ omunh xà hkôt mĕ ho axkjê. Jakamâ mĕ kot tãm amnhî nhïpêx o mĕ pa xwÿnhjaja koja ma amnhî wÿr mĕ ho api nhûm mĕ kuri mex rãhã nĕ pa ho pa. No mĕ kot amnhî tomnuj rãhã ho mĕ pa xwÿnhjaja koja jajê hkînhã tanhmâ mĕ homnuj to. Nhûm mĕ ma kuwy raxja wÿr pa nĕ kamâ amnhî xà htÿx kamâ hamak rãhã nĕ pa ho pa.

Anhÿr o mĕ kãm kapêr.

Juãw Paxis kot Jejus krâ kumrâr

Makre 1.9-11; Rukre 3.21-22; Juãw 1.32-34

13 Tâ nhûm Jejus pika pê Garirej rûm kato nĕ ma Juãw Paxis wÿr mõ. Juãw kot pyhti pê Jotâw kamâ hkrâ kumrâr kaxyw ma hwÿr mõ. Hãmri nĕ omu nĕ kâm:

—Pa. E ot pa awÿr amnhî to tê. Ate mĕ kuxwar ixkrâ kumrâr kaxyw. Anë.

14 Hãmri nhûm tee ri kuma nĕ kâm:

—Kwa nà. Aa ate amnhî tomnure hã kot pa kêt ri akrâ kumrâ. Nà ka kot kaj ixkrâ kumrâ. Anë.

15 Hãmri nhûm kâm:

—Kwa nà. Mâmrî ixkrâ kumrâ Juãw Paxis. Tîrtûm kâm ja prâm kênâ kot ka kêt ri axtem nĕ ixkaga. Kot puj mĕ Tîrtûm kâm hprâm xà hkôt tanhmâ amnhî nhïpêx to ho ri papa. Anë.

Hāmri nhūm kuma nē kām:
—Tōe. Nà kot paj akrā kurā. Anē.

¹⁶ Hāmri nē pyhti hwyr o wrý nē kamā hkrā kurā. Hāmri nē wa akupym api nē gō mȳ ri ām rāhā nhūm kaxkwa axkjē. Hāmri nhūm kurūm Tīrtūm Karōja Jejus wyr te tuuti pyrā nē ahpar mā hwyr wrýk o tē nē īkre hā xa. Nhūm Jejus arī amnhī wyr wrýk o htēm kām omunh o xa.

¹⁷ Hāmri nhūm Tīrtūm kaxkwa rūm kām kapēr nē kām:

Pa? E apē ixsra mex na ka. Ām hāmri na ka hte ixkanrēhā ã amnhī nhīpēx mex anē. Inhmā ajapē kamā na ka ri apa ho apa. Anē.

4

*Satanasti tee kot amnhī tā Jejus kamā hamak
Makre 1.12-13; Rukre 4.1-13; mānēn Eprēw
2.18, 4.15*

¹ Tā nhūm Jejus Tīrtūm Karō nhŷ hā ma kapōt ã ri pa. Satanasti kot amnhī tā kamā hamak kaxyw nhūm ma kapōt ã ri pa.

² Ri pa hā apkati xohtō nē. Ra hā arīgro pē 40. Nē kormā apkur kêt jakamā ra kām prām tŷx kumrēx nē ri pa.

³ Hāmri nhūm Satanastija nhŷhŷnh hwyr tē nē hēx rom kām kapēr nē kām:

—Pa. E kwa mān ka ra amā prām tŷx nē nà? Nom xep apē Tīrtūm Kra jakamā apē mēmoj hihtŷx kêt. Tīrtūm pyrā nē axāhpumunh o axāhpumunh kēnā. Jakamā kwa kēn nhīkwŷ mūj mā anē kē amā pāwti hā amnhī jahkre ka aku nē tokyx ho amnhī xihtŷx. E kwa tokyx kām akapēr. Anē.

⁴ Hāmri nhūm kuma nē kām:

—Tk. Nà kot paj amar xà hkôt ã ri amnhĩ nhípêx anhýr kêt nẽ. Koja Tîrtûm kãm inhmã mêmôj nhôr prãm nẽ inhmã mêmôj gõ pa rî kormã kukrê. Kapêr ã kagà htûm kot ja jarênh kot:

Na htem mẽ apkur xà pix kukwak ri htîr nẽ pa hkêt nẽ. Na htem määnen Tîrtûm kapêr ma nẽ hkôt amnhĩ nhípêx nẽ htîr nẽ pa. Anẽ.

—Ã kapêr ã kagà kamã kot harênh kot anhýr jakamã kot paj akapêr kôt ri ã amnhĩ nhípêx anhýr kêt nẽ. Âm kwarî ho kwarî. Anẽ.

⁵ Hämri nhûm Satanastija tee ri kuma hämrî nẽ hpânhä ma Jerujarë hwýr o mõ. Nẽ Tîrtûm mä amnhĩ jarênh xà hâ iixkre hprêk nhîmôk wýr ho api nẽ kÿxpê hatur xà hâ ãm nhûm xa. Hämri nẽ amnhĩ parpê kẽn rûnh nhîkwý xwýnhja pumunh o xa nhûm Satanasti kâm:

⁶ —E apê Tîrtûm Kra jakamã kwa ja rûm ahpar mä ajarî nẽ ma tẽ nẽ pikap tẽm. Koja Anhípêêxâja apumunh mex nẽ ka tanhmã amnhĩ to hkêt nẽ. Kapêr ã kagà htûm kot harênh kot:

Tîrtûm koja kapêr o wrýk xwýnh kwýjê mä ajarê ka ajarî nẽ ahpar mä tẽ nhûm mẽ kÿx pê amÿ nhûm mêmôj akà hyr kêt nẽ. Anẽ.

—Ã kapêr ã kagà htûm kot ajarênh anhýr jakamã e tokyx ajarî. Anẽ.

⁷ Hämri nhûm Jejus kuma nẽ kâm:

—Tk kot paj ri ate inhmã karõ xâja kôt ã amnhĩ nhípêx anhýr kêt nẽ. Koja Tîrtûm tãm inhmã ijari hâ karõ pa rî mar xà hkôt ijari. No kot pa ri amar xà hkôt ijari hkêt nẽ. Tîrtûm kapêr ã kagà htûm kot ja jarênh kot:

Kêr ka mē amnhī krā hkôt amnhī tā ixmlamā aja-mak kaxyw inhīxi jarēnh kôt tanhmā amnhī nhīpēx to hkêt nē. Anē.

—Ã kot ja nē kapēr kot anhŷr jakamā kwarī ho kwarī. Kot paj ri amar xà hkôt ijarī hkêt kumrēx. Tirtūm tām kot inhmā ã ixte amnhī nhīpēx anhŷr ã karōre hā. Anē.

⁸ Hāmri nhūm Satanasti tee ri kuma nē hpānhā ma nhŷri kēn prēeti hwŷr o tē nē himōk ã axte o xa. Hāmri nē kām pika piitā ahkre hpa. Nē mē hikukrēx piitā nhūm kām ahkre ho xa. Kàxpore nē mēmoj mex piitā nhūm kām ahkre nhūm Jejus piitā omunh o xa.

⁹ Hāmri nhūm kê Satanasti axte kām:

—E mān ka kam ri mēmoj mex mūj piitā omunh pa. Piitā inhō na. Nom kot kaj ixmlamā tēm nē inhmā inhmex o inhmex ã ijarē pa ama nē amā piitā ōr pa. Ka kam mēmoj piitā ho anhō nē ho amnhīptār o apa. Jakamā e kwa tokyx. Anē.

¹⁰ Hāmri nhūm kuma nē axte kām kapēr nē kām:

—Tk kwa ma nhŷhŷm tē Satanasti. Kot paj ri amā amex o amex ã ajarēnh kêt kumrēx. Tirtūm kapēr ã kagà htūm kot ja nē kapēr kām hihtŷx kēnā. Kapēr kot:

Kêr ka mē ixmlamā pix ma nē ixmlamā pix mā akōnkrā ho akrī nē inhmā inhmex o inhmex ã ijarē. Kêr ka mē ã amnhī nhīpēx anhŷr o ri apa.

—Anhŷr o kot hā karō jakamā kot paj amā amex o amex ã ajarēnh kêt kumrēx. Anē.

¹¹ Hāmri nhūm tee ri amnhī tā kuma hāmri nē ma tē. Tee ri kām kapēr kaprŷja ã amnhī pumu hāmri nē hkaga nē ma tē. Hāmri nhūm Tirtūm kapēr o mē

wrÿk xwÿnhjaja Jejus wÿr wrÿ n  tanhm  ho mex
to n  k m   nh m kukr  n  akup m hiht x.

*Jejus kot Garirej kam  kap r o pa
Makre 1.14-15; Rukre 4.14-15*

¹² T  nh m Ju w Paxisja m moj t  pahi Erox m 
akir nh m amnh  t  kuma n  gryk x j hax  nh m
hk r  ho hk r . H mri nh m Jejusja har n ma n 
ma akup m Garirej kam  kr  p  Najare hw r ma
akup m t .

¹³ H mri n  ra p j nom kam  ri pa hk t n . N 
hp nh  kur m kato n  ma kr  p  Kapana  hw r
t . G  rax p  Garirej myri na pre. Pika hkw  p 
Jepur  m  Natari wa m  kam  na pre nh m Jejus
ma hw r t . H mri n  kam  pa.

¹⁴ Nh m ra amnep m T rt m nh  h  kap r
jar n o m  pa xw nh finat Ijaisja Jejus kukam 
ra m  panh g t  m    kot amnh  nh p  anh r  
har  n  h  kag . Jejus kot   m  hw r m r anh rja
kukam  nh m pre har  n  h  kag .

¹⁵ Pika hkw  kam  m  pa xw nhjaja nh m pre
m  hukam  m  har n mex n . N  pika p 
Garirej kam  m  pa xw nhjaja nh m pre m n n
m  hukam  m  har . N  pyhti p  Jot w m  g 
xujan r wa hka k k m pika piit  kam  m  pa
xw nhjaja. N  kr  p  Garirej kam  m  k p Ijaew
k t xw nhjaja nh m pre m n n m  har .   na pre
finat Ijaisja m  hukam  T rt m nh  h  m  piit 
m  har  n  h  kag  an . Jejus kot ma m  hw r
m rja kukam  nh m ra hpr  h  har  n  h  kag .
N  h  kag ja o:

¹⁶ E. Kot paj m  am  m moj mex jar  ka m  inhma.
M  ate T rt m pumunh k t jakam  te m  ate

kamàt kô kamã ri apa pyràk. Tâ koja Tîrtûm mě amã amnhî to amnhîrît ka mě hpânhâ te mě ate hirâ kamã ri apa pyràk o amnhî nhîpêx ně ra hkôt amnhî xunhwì.

Anhîr o mě hkukamã mě harë ně hâ kagà.

17 Tâ nhûm ra kot hkukamã mě kâm ujarênh xâ hkôt nhûm Jejusja mě hwìr mõ ně mě kâm Tîrtûm kapêr jarênh o ri mě hkôt pa. Ně mě kâm tanhmâ amnhî jarênh to ho pa. Nom kormâ hprî hâ mě kâm amnhî jarênh kêt ně. Te ho nhâm měhô jarênh pyràk o mě kâm amnhî jarë ně mě kâm:

—E na ra Tîrtûmja kot mě akaxyw ãm xwÿnhta mě nhûm mě awìr wrì. Jakamã kwa mě tokyx tee ri ate amnhî tomnuj ã amnhî pumu ně ã ate amnhî nhîpêx anhîr kaga ně hpânhâ Tîrtûm kôt mân amnhî nhîpêx o ri apa.

Anhîr o mě kâm kapêr o pa pê mě ahkre ho ri mě hkôt pa.

*Jejus kot amnhî wìr tep pynênh xwÿnhjê hwìr
Makre 1.16-20; Rukre 5.1-11*

18 Tâ nhûm Jejus ma gô rax pê Garirej mì ri pa ně gôx kâm ja wa omu. Simâw Pêtre mě htô Andreja nhûm wa gôx kâm kryhti rênh o wa xa. Hämri nhûm Jejus wa hwìr tê ně wa omu ně amnhî kôt wa kuwì ně wa kâm:

19 —Pa. E kwa ma ijkôt mân war apa. Kot paj tanhmâ war ajahkre hto ka wa ma mě kâm ijarênh o ri apa. Mě kot war amar ně ra ijkôt amnhî xunhwìr kaxyw. Anë.

20 Hämri nhûm wa kuma ně kryhti re ně wa ma hkôt htêm kurê kumrëx.

21 Hāmri nhūm mē ma nhām axte mō nē ra jajē hwyr kato. Jepetew mē hkra Xiakre mē Juāwja nhūm wa mē hwyr kato. Nhūm mē ò pār kām kryhti ho mex o wa mē nhý. Hāmri nhūm mē hwyr mra nhūm Jejus amnhī kōt ja wa kuwȳ nē wa kām:

—Pa Xiakre mē Juāw. E wa ma ixfkōt mān wa apa. Anē.

22 Hāmri nhūm wa kuma nē hipēēxà mā amnhī jarē nē ma hkōt pa ho pa kurē kumrēx.

*Jejus kot tanhmā amnhī nhīpēx to
Rukre 6.17-19*

23 Tā nhūm Jejus Garirej kamā Ijaew mā Tīrtūm kapēr jarēnh o pa. Na pre hte Tīrtūm kapēr o mē ahkre xà hā ixfkōt hwyr agjē nē kamā mē kām Tīrtūm kapēr jarēnh o hkrī nē mē kām:

—E mē tee ri ate amnhī tomnuj ā amnhī pumu nē hpānhā Tīrtūm kōt mān amnhī nhīpēx o ri apa. Kot kaj mē ā amnhī nhīpēx anē nhūm ja hā mē apumu nē mē ato hkra kurē kumrēx. Anē.

Hāmri nē akupȳm mē kām mē à xwȳnhjē ho mex. Ahpȳnhā tanhmā mē à kute xwȳnhjaja nhūm akupȳm mē ho mex o pa.

24 Jakamā nhūm mē piitā pikaja kamā ri axpēn mā harēnh o hprōt. Nē pika pē Sir kōt mānēn ma ri axpēn mā harēnh o hprōt. Nhūm mē piitā harēnh ma nē ma hwyr mē à xwȳnhjē ho mra. Ahpȳnhā ri tanhmā mē à kute xwȳnhjaja. Mē à htȳx xwȳnhjaja. Nē mē ī kamā mē htyk xwȳnhjaja. Nē mē hkrā pipānh xwȳnhjaja. Nē mēkarōmnuti kot Satanasti nhý hā tanhmā ri mē ho xwȳnhjaja. Nhūm prem mē hamȳ nē ma Jejus wȳr mē o mra nhūm mē omu nē akupȳm mē ho mex pa.

²⁵ Jakamā nhūm mē ohtō nē ma hköt pa. Krī pē Garirej rūm nē Tekap rūm nē Jerujarē rūm nē piķa pē Jutej rūm. Nē pyhti pē Jotāw nhīkjē rūm mē pa xwÿnhjaja. Nhūm mē ā ohtō nē ma Jeus kôt omunh o pa anē.

5

*Jejus kot tanhmā mē ahkre hto
Rukre 6.20-23*

¹ Nhūm Jejus amnhī kôt ri mē kot omunh o mē pa xwÿnhjē pumu hāmri nē mē ahkre kaxyw ma tē nē hixêt ā api nē himōk ā nhŷ. Hāmri nhūm mē ma hköt mra nē pu hā hkrī pa.

² Hāmri nhūm mē ahkre nē mē kām:
³ E mē inhma. Kot kaj mē atō amnhī kaxyw tanhmā Tīrtūm mē wa inhmā ajamaxpēr to nē ajamaxpēr o: “Koja Tīrtūm inhīhkō hā pa hkêt pa ixtŷx ri tanhmā amnhī tomnuj to ho ri ixpa rāhā ho ri ixpa.” Anhŷr o ajamaxpēr. Hāmri nhūm Tīrtūm ā ajamaxpēr anhŷr ā apumu nhūm ja kām mex nē. Hāmri nhūm apē hkra hā ato mex nē atānopxar o aköt pa ho pa ka ajamakētkati nē axàmnhīx akīnh nē ri apa.

⁴ Nē kot ka mē atō tanhmā amnhī tomnuj to. Hāmri nē tee ri ja hā amnhī pumu nē apijaàm nē akaprī nē. Nē akaprī xàj amŷr o nhŷ. Amŷr rax nē. Hāmri nhūm Tīrtūm ja hā apumu nhūm ja kām mex nē. Jakamā nhūm anē akaprī hta nē ato mex nē ka ajamakētkati nē axàmnhīx akīnh nē ri apa.

⁵ Nē kot ka mē atō agryk tokyx anhŷr kêt nē. Nē kritpēm amnhī tā amā mē hkaprī ho ri apa.

Hāmri nhūm Tīrtūm ja hā apumu nhūm ja kām mex nē. Hāmri nhūm ato mex nē ka ajamakētkati nē axàmnhīx akīnh nē ri apa.

⁶ Nē kot ka mē atō amā Tīrtūm kām hprām xà hköt amnhī nhīpēx o ri apa hprām nē. Nhūm amnhī tā apumu nhūm ja kām mex nē. Hāmri nhūm ato mex nē tanhmā akrā hto ka hköt pix mā amnhī nhīpēx o ri apa. Jao ajamakētkati nē axàmnhīx akīnh nē ri apa.

⁷ Nē mē kamā mē axukaprī ho ri apa xwȳnhjaja na hte Tīrtūm ja hā mē apumu nhūm ja kām mex nē. Jakamā na hte mē hā mē apyrā nē mē akamā ukaprī ho pa. Jao mē ato mex nē ka mē ajamakētkati nē axàmnhīx akīnh nē ri apa.

⁸ Nē kot ka mē atō ā ajamaxpēr anē nē ajamaxpēr o: “Nà kot paj ām Tīrtūm kapēr kôt pix mā ri amnhī nhīpēx o ri ixpa. Ām ja pix na inhmā hprām.” Anhȳr o ajamaxpēr. Hāmri nhūm Tīrtūm amnhī tā mē apumu nē mē ato mex nē. Ka mē ajamakētkati nē axàmnhīx akīnh nē ri apa. Nē nhȳrmā Tīrtūm wȳr api nē kuri amex rāhā apa ho apa.

⁹ Nē kot ka mē atō mēhō wa kot axpēn kutā amnhī xām xwȳnhta axpēn tā wa omu nē wa kot tanhmā axpēn nhīpēx tota nē tanhmā wa kām akapēr to nē akupȳm tām wa ām. Hāmri nhūm Tīrtūm ja hā apumu nhūm ja kām mex nē. Nē apē hkra hā ajarē ka ajamakētkati nē axàmnhīx akīnh nē ri apa.

¹⁰ Nē koja mēhō mē ate Tīrtūm kapēr mar xà hköt amnhī nhīpēx o apa hā mē apumu nē hā tanhmā mē anhīpēx kati hto. Tā nom koja

Tirtum arĩ mẽ ato mex nẽ. Mẽ apê hkra jakamã mẽ kot tanhmã mẽ anhípêx hto htã ka mẽ ajamakêtkati nẽ axàmnhix akînh nẽ ri apa.

11-12 —Kwär mẽ mämri ixtã mẽ ato kapêr rÿ mẽ ato hêx rÿ tanhmã ri mẽ atomnuj to. Kwär mẽ mämri ã mẽ anhípêx anẽ. Nom kér ka mẽ arĩ amnhí kaxyw inhmã ajamaxpêr tÿx râhã pê ajamakêtkati nẽ axàmnhix akînh nẽ ri apa. Kwär mẽ mämri ixtã ã mẽ anhípêx anẽ nẽ mẽ amex kêt ã mẽ ajarë. Amnepêm na prem ã Tirtum nhÿ hâ kapêr jarênh xwÿnhjê nhípêx anẽ. Jakamã koja mẽ urâk nẽ ã mẽ anhípêx anẽ. Hämri nhûm Tirtum ja hâ mẽ apumu nẽ amnhim mẽ amex ã mẽ ajarë. Hämri nẽ nhýrmã kaxkwa kamã wa inhõ krí kamã mẽ ato mex nẽ. Jakamã kér ka mẽ ã amnhí kukamã ajamaxpêr anhÿr pê mämri akînh nẽ ajamakêtkati nẽ axàmnhix ri apa. Kwär mẽ mämri ã wa ixtã mẽ anhípêx anẽ. Anẽ.

*Jejus krajaja te kot kaxwa mẽ kanê hpôk wa urâk
Makre 9.49-50; Rukre 13.34-35*

13 Nhûm Jejus arĩ mẽ kãm kapêr nẽ mẽ kãm:

—Nẽ mẽ ate ixfôt amnhí xunhwyr xwÿnhjaja te mẽ ate kaxwa pyràk. Kaxwaja mẽ apkur xà ho ành mä mex. No koja mëhõ tën kamã pika hkwÿ mẽ nẽ ho ahkà. Hämri tanhmã kot wem ho nẽ akupÿm ho mex? Nà koja akupÿm mex kêt nẽ. Äm mẽ kot hkapir pix kaxyw koja mex. Ja pyrà nẽ kot ka mẽ atõ ate inhmã tanhmã amnhí nhípêx to ho apa hâ amnhí jarênh tã gaa nẽ rï amã ixfôt amnhí nhípêx prãm kêt nẽ. Hämri nẽ ra te apê kaxwa mẽ

pika pihkàrta pyràk. Kwa mē ixujarënh ma nē kām ajamaxpēr tÿx râhã ho ri apa.

14-16 —Nē te mē ate kanê hpôk pyràk. Nē te mē ate hixêt prêk nhîmôk ã krî xâm pyràk. Koja krîja hixêt preêti nhîmôk ã xa nhûm mē piitâ omu. Nê kanêja. Xà na htem kanê hpôk nê poti ho hpro? Nà na htem hpôk nê kÿx pê mêmôj nhîmôk ã unhwÿ nhûm mē piitâ mē kâm hirâ nhûm mē hirâ kamâ mêmôj pumunh mex nê. Ja pyrà nê kot kaj mē tâm amnhî nhîpêx o ri apa nhûm mē piitâ ja hâ mē apumunh kôt ra kaxkwa kamâ Tîrtûm mex ã harënh o pa. Anê.

*Jejus kot tanhmâ Mojes kapêr jarënh to
Rukre 16.16-17*

17 Nhûm Jejus arî mē kâm kapêr nê mē kâm:

—Nê amnepêm Mojes kot Tîrtûm nhÿ hâ Ijaewjê mā tanhmâ mē kot amnhî nhîpêx to hâ mē kâm karõja. Nê amnepêm Tîrtûm nhÿ hâ kapêr jarënh o mē pa xwÿnhjê kapêrja. Ixte mē kapêr o ijapêx kaxyw na pa pre mē awÿr ixwrÿk kêt nê. Jakamâ kwa mē ri ã axpën mâ ijarënh anhÿr kêt nê. Kêt ixprî hâ ixte mē amâ mē kapêr jarënh nhûm mē ate mar mex kaxyw na pa pre kaxkwa rûm mē awÿr wrÿ.

18 —Tîrtûm kapêr ã kagà htûm kot mêmôj jarënhja. Koja ujarënh xà hkôt mêmôj tanhmâ amnhî to hpar mē nhûm rî kormâ kaxkwa mē pika wa hapêx pa nhûm kapêr ã kagàja mâänën hapêx. Nom nhûm Tîrtûm kapêr koja mêmôjja pyrà nê aa hapêx kêt nê. Koja râhã ho râhã nê aa ihkjê ho tanhmâ mën h to hkêt nê. Âm hâmri na pa ã mē amâ harënh anê.

19 —Nē kot ka mē atō Tīrtūm kapēr o pixire nē hirôp xa. Hāmri nē ra amnhī pyrà nē anhīō mā ja hā amŷnē. Apyrà nē kot hirôp ām kaxyw ka kām hā amŷnē. Kot kaj ā amnhī nhîpêx anē hāmri nē apē Tīrtūm kra hkêt ā amnhī to amnhîrît. Nom kot ka kêt mē tām amnhī nhîpêx o ri apa. Nē amnhī pyrà nē tām mē kot amnhī nhîpêx kaxyw mē kām akapēr o ri apa hāmri nhûm Tīrtūm ja hā apumu nē ato hkra nē ato mex nē.

20 —No Parijew nhõ xwŷnhjaja nē Tīrtūm kapēr tūm o mē ahkre ho mē pa xwŷnhjaja. Mē kot Tīrtūm kapēr kôt amnhī nhîpêx mex ā amnhī jarênh tā no ām hkôt ā amnhī nhîpêx anhŷr kêt nē. Jakamā kot kaj mē hkôt amnhī nhîpêx o ri apa hāmri nē mē urâk nē nhýrmā Tīrtūm mē wa inhō krī kamā apa hkêt nē. Anē.

Mē gryk o mē pa xwŷnhjê jarênh

*Rukre 12.58-59; măānën Rõmân 12.19; Epes 4.26;
Wam Ximotre 2.8; Xiakre 1.19-20*

21 Nhûm Jejus arî mē kām kapēr nē mē kām:

—Nē amnepêm na prem mē panhîgêtjê mā Tīrtūm kapēr kwŷ jarênh o pa nē mē kām:

Kêr ka mē axpēn par kêt nē. Kot kaj mē mĕhôx pî nhûm mē ja mŷrapê atomnuj nē. Nē ma mē anhō pahihti hwŷr ato tē nhûm mŷrapê tanhmâ ato rŷ hkôt apî. Anē.

Ãm hāmri na prem mē kām ja jarẽ.

22 Tâ kot paj ixprî hâ mē amâ tanhmâ harênh to ka mē inhma. Kot kaj mē mĕmoj tâ anhîō kamâ agryk. Hāmri nhûm Tīrtūm tee ri ja hâ apumu nhûm ja kâm mex kêt nē. Jakamâ koja mē anhō pahihti tanhmâ ja hâ mē ato japêr hâ koja ja mex nē. Rŷ

kot kaj mē tanhmā mēhō japrȳ hto. Ho hagrō rȳ ho rop. Mȳrapē kop apu akwȳ kot apynēnh nē anhō pahilhti hwȳr ato htēm nē īhkram ajaxàr ronhȳx ja inhmā mex nē. Rȳ kot kaj mē tanhmā anhō mā akapēr punuj to nē kām: “Tk. Ate ho warēhti hā. Te apē hagrō pyràk kēnā.” Anhȳr o kām akapēr. Tā kop apu Tīrtūm ra ā akapēr anhȳrja mȳrapē mē kot amnhī xà htȳx kamā hamak tūm xàta wȳr amēnh ronhȳx ja inhmā mex nē. Ja pumaj kwa kēr ka mē ā axpēn mā akapēr anhȳr kēt nē. Kēt mē axpēn mā tām akapēr pix o ri axpēn kōt apa.

23 —Nē kēr ka mē tanhmā ate anhō nhīpēx hto kamā Tīrtūm mā mex o mex ā harēnh kēt nē. Kēr ka mē kām amnhī jarēnh o akrī hāmri nē ra mēhō kot mēmoj tā akamā gryk xwȳnh mā ajamaxpēr japēr.

24 Hāmri nē akato nē ma hwȳr atēm kurē kumrēx nē wa tām axpēn mā akapēr nē tām akupȳm axpēn xām. Hāmri nē rī kormā ma akupȳm tē nē Tīrtūm mā amnhījarēnh jatur xām amē nē kām mex o mex ā harē. Kēr ka mē ā amnhī nhīpēx anhȳr o ri apa.

25-26 —Na htem tanhmā axpēn nhīpēx to hāmri nē kot tanhmā war axpēn to xwȳnhjē hōja ma õ pahi hwȳr tē nē kām tanhmā kot ho xwȳnhta jarēnh kaxyw nojarēt. Hāmri nhūm ra kamā gryk xwȳnhta kot pahi mā harēnh kaxyw nojarēt ā harēnh ma nē tee ri amnhī kukamā hamaxpēr nē ma hwȳr tē nē wa akupȳm tām axpēn xām. Na htem ā amnhī nhīpēx anē. Pahi kot wa harēnh mar nē tanhmā axpēn tā wa ho pymaj na htem ā amnhī nhīpēx anē nē tokyx tām akupȳm axpēn xunhwȳ. No koja mē anhȳr kēt nhūm pahija wa harēnh ma nē wa kot tanhmā axpēn to xwȳnhta õ jaxà nhūm tee ri kām kator prām. Hāmri nē tanhmā amnhī to

nē ra amnhī pānhā kām amnhīrer pa nhūm pahihtija rī kormā pōristi mā anē nhūm kām ure nhūm kato. Ja pyrā nē kēr ka mē Tīrtūm tanhmā kot mē anhīpēx to pymaj tokyx mē ate amnhī tomnuj kaga nē hkōt amnhī nhīpēx rāhā ho ri apa. Anē.

*Tanhmā mē pahte mē pahprōjē nhīpēx to
Matêwre 19.3-9; Makre 9.43-47, 10.2-9; māänēn
Rukre 16.18*

²⁷ Nhūm Jejus arī mē kām kapēr nē mē kām:
—Nē na pre finat Mojesja mē panhīgētjē mā Tīrtūm kapēr tūm kwȳ jarē nē mē kām: “Kēr ka mē amnhī prō pix tānopxar o ri apa. No mē kuhpa hā nhām mēhō ho amnhīkati ho ri apa hkēt nē.” Anē. Ām hāmri na pre mē kām ja hā karō.

²⁸ Tā kot paj ixpri hā mē amā tanhmā harēnh to ka mē inhma. Kot kaj mē nhām mēhō pumu nē amā ho amnhīkati hprām mā ajamaxpēr. Jao te ra ate ho amnhīkati pyrāk o amnhī nhīpēx. Kormā ate ho amnhīkati hkēt tā ra hkukamā ajamaxpēr jakamā te ra ate ho amnhīkati pyrāk o amnhī nhīpēx.

²⁹ ā mē hamaxpēr punuj anhȳr xwȳnhjaja koja mē nhȳrmā ma mē kot amnhī xà htȳx kamā hamak tūm xāta wȳr ma mra nē kamā pa rāhā ho pa. Jakamā kēr ka mē nhām mēhō pumu nē amā hkīnh japēr hāmri nē te ate ano kaxār nē mēnh nē axte ate omunh kēt pyrāk o amnhī nhīpēx. Jao hkāx ā rīt nē ma nhȳhȳm atēm kurē kumrēx.

³⁰ —Nē kot kaj mē anhīhkra ho tanhmā amnhī tomnuj to kaxyw. Hāmri nē tee ri ja hā amnhī pumu nē te ate amnhī nhīhkra krāhyr nē mēnh pyrāk o amnhī nhīpēx nē tanhmā amnhī tomnuj to

hkêt nē. Mē īhkra ho mē kot tanhmā amnhī tomnuj to ho mē pa xwÿnhjaja koja mē nhÿrmā ma mē kot amnhī xà htÿx kamā hamak tūm xàta wÿr ma mra nē kamā pa rāhā ho pa. Anē.

Mē pahte axpēn kaga hkêt

31 Nhūm Jejus arī mē kām kapēr nē mē kām:

—Nē na pre finat Mojes mē panhīgêtjē mā Tīrtūm kapēr tūm kwÿ jarē nē mē kām: “Kot kaj mē atō aprō kaga kaxyw hāmri nē ate hkaga hā amnhī jarēnh ā kagà nhÿpêx nē kām agō nē rī kormā hkaga.” Anē. Ām hāmri na pre ā mē kām Tīrtūm kapēr tūm jarēnh anē.

32 Tā kot paj ixprī hā mē amā tanhmā harēnh to ka mē inhma. Kēr ka mē atÿx ri amā hprām xà hkôt aprō kaga hkêt nē. Nom koja aprō akuhpa hā nhām mēhō ho amnhīkati ka harēnh ma hāmri nē amā ja hā hkaga hprām nē māmrī kam nē hkaga. Ja tanhmā kute hkêt. Nom koja ā amnhī nhÿpêx anhÿr kêt tā ka amnhī krā hkôt hkaga. Hāmri nhūm mēhō apānhā ho hprō nē o pa. Hāmri nē ra kot apē aprō ho amnhīkati ho pa pyràk o hipêx. Nē nija haxwÿja. Te arī kēp aprō htā akuhpa hā nhām myja o amnhīkati o pa pyràk o amnhī nhÿpêx. Anē.

Tām mē pakapēr ā Jejus kot mē pamā karō

Xiakre 5.12

33 Nhūm Jejus arī mē kām kapēr nē mē kām:

—Nē na pre finat Mojes mē panhīgêt nē pahpāmjē mā Tīrtūm kapēr tūm jarēnh o: “Kēr ka mē Tīrtūm mā mēmoj to anhÿr ā amnhī jarē hāmri nē amnhī jarēnh xà hkôt kām tanhmā amnhī nhÿpêx to. Nom kēr ka mē atÿx ri kām tanhmā amnhī jarēnh to ho amnhī to axêx kêt nē. Ām

akatàt kôt mē ate amnhī jarēnh to xà hkôt kām tanhmā mēmoj to." Anē. Ām hāmri na pre mē kām ja jarē.

³⁴ Tā kot paj ixpri hā mē amā tanhmā harēnh to ka mē inhma. Kēr ka mēhō mā tanhmā amnhī jarēnh to. Tīrtūm mā pix mā amnhī jarēnh kêt nhām mēhō mā māänēn tanhmā amnhī jarēnh to. Nē akatàt kôt kām amnhī jarē. Na ka htem mē kot mē axêx kêt kôt mē apumunh kaxyw mēmoj nhīxi jarēnh kôt amnhī jarē. Nom kēr ka mē axte ã mēmo nhīxi hā amnhī jarēnh anhȳr kêt nē. Mēmoj tā amnhī jarē nē akatàt kôt amnhī jarēnh kurē kumrēx. No mē kot axêx kêt kôt apumunh kaxyw mēmoj nhīxi hkôt amnhī jarēnh kêt nē. Tanhmān kaxkwa nhīxi jarēnh kôt mēmoj tā amnhī jarēnh kêt nē. Kaxkwa kēp Tīrtūm krī xà maati kēnā kot ka kêt mē axtem nē atŷx ri amnhī kaxyw hixi jarē.

³⁵ Rȳ mē kot axêx kêt kôt apumunh kaxyw pika nhīxi jarēnh kêt nē. Pika kēp Tīrtūm par xām xà kēnā kot ka kêt mē atŷx ri amnhī kaxyw tanhmā hixi jarēnh to. Nē krī pē Jerujarēja māänēn kēr ka mē ri amnhī kaxyw tanhmā hixi jarēnh to hkêt nē. Koja nhȳrmā Tīrtūm mē awȳr Jerujarē hwȳr ixpē pahi maati hā inhme pa kamā mē ato amnhīptār o ixkrī. Jakamā kēr ka mē ri atŷx amnhī kaxyw tanhmā hixi jarēnh to ho ri apa hkêt nē.

³⁶ —Nē kēr ka mē kot axêx kêt kôt apumunh kaxyw mē ri tanhmā amnhī krā hkī jarēnh to hkêt nē. Kot kaj mē anē nē ām tanhmā hā harēnh to kapry. Xà kot kaj mē ajamaxpēr pix o tanhmā amnhī krā hkī hto? Nà kot kaj mē ho anhȳr kêt nē. Jakamā mē ri atŷx tanhmā harēnh to hkêt nē.

Nē mē atŷx ri mēmo nhīxi jarēnh kôt mēmoj tā

amnhī jarēnh o apa hkêt nē.

³⁷ ām akatât kôt tām amnhī jarēnh kurê kumrēx. Jao mē kām: “Tỳ. Nà kot paj ho anē.” Anhŷr o mēmoj tanhmā ho. Rỳ mē kām: “Nà kot paj ho anhŷr kêt nē.” Anhŷr o mēmoj tanhmā ho hkêt nē. Ām akatât kôt tanhmā mēmoj tā amnhī jarēnh to xà hkôt ho anhŷr kurê kumrēx. Mē kot Satanasti hkôt amnhī nhîpêx o mē pa xwŷnh pixjaja na htem hêx rom mēmoj nhîxi jarēnh kôt tanhmā amnhī jarēnh to ho pa. Anē.

Mē pahte tanhmā axpēn nhîpêx to hā Jejus kot mē pamā karō

Rukre 6.27-30, 23.34; māänēn Atre 7.60; Rōmān 12.14

³⁸ Nhūm Jejusja arī mē kām kapēr nē mē kām:

—Na prem amnepêm mē panhîgêtjê mā Tîrtûm kapēr tûm jarēnh o: “Koja mēhō apê ano katôk nē hkapa hā koja mē anhō pahija atā mā ho anē nē kêp no kapa. Rỳ koja mēhō apê axwa hō hkwŷr hā koja atā mā ho anē nē atā kêp wa hō hkwŷr.” Anhŷr o mē kām hā karō. Ām hāmri na prem ã ja jarēnh anē.

³⁹ Tā kot paj ixprī hā mē amā tanhmā ja jarēnh to ka mē inhma. Koja mēhō tanhmā mē anhîpêx to ka mē ām amnhī tā omu nē tanhmā amnhī tā ho hkêt nē. Koja anhînep akura ka ām omu nē tanhmā amnhī tā ho hkêt nē. Te ate kām ihkjê hpēr nhūm kot ihkjê kamā hkuranh pyràk o amnhī nhîpêx nhūm ja amā mex nē. No amnhī tā tanhmā ho hkêt nē.

⁴⁰ —Nē koja mēhō anhînôhkà hā awŷ nhūm mē anhō pahija amā anē ka māmrī kām agō nē tanhmā hā kām nē hkêt nē. Te ate hkôt kry pē kām

anhīnōhkà hpakà ry jagjēnh xwȳnhta nhōr pyrāk o amnhī nhīpēx. Nom kēr ka mē kamā agryk kamā kām Ӧr kēt nē.

⁴¹ —Nē koja mēhō ate kām jēnh tur nē hkōt ho amōr ryy kaxyw amā kapēr ka māmrī kām ho anē. Nē kot amā nhīri hā karō xāja wȳr o pōj nom kamā kām Ӧr kēt nē. Kām ho hakrenh ryy nē rī kormā akupȳm kām agō.

⁴² —Nē koja mēhō ō mēmoj kēt nē awȳr tē nē mēmoj tā awȳr ka māmrī kām agō. Rȳ nhūm awȳr tē nē apē mēmoj to īpresta kaxyw ka māmrī kām ho īpresta. Kēr ka mē ã axpēn nhīpēx anhīr o ri apa. Anē.

*Mē pamā axpēn kīnh ã Jejus kot mē pamā karō
Rukre 6.32-36; māänēn Rōmān 12.14*

⁴³ Nhūm Jejus arī mē kām kapēr nē mē kām:

—Nē na prem amnhī krā hkōt axtem nē tanhmā mē panhīgētjē mā mēmoj jarēnh to nē mē kām: “Kēr ka mē amā mē akrāmnhwȳjē pix kīnh nē tanhmā mē ho mex to. No kēt mē kot tanhmā mē ato xwȳnhjaja kēr ka mē māmrī mē kamā axāhkurē ho ri apa.” Anhīr o mē kām karō.

⁴⁴ Nom pa kot paj mē amā Tīrtūm kot tanhmā ja hā karō hto hā harē ka mē inhma. Kēr ka mē kot tanhmā ri mē atomnuj to xwȳnhjaja amnhī tā tanhmā mē ho hkēt nē. Ām tanhmā mē ho mex to pix hkukamā mān ajamaxpēr. Nē mē ho Tīrtūm wȳr pix kukamā mān ajamaxpēr.

⁴⁵ Na hte ã kaxkwa kamā Mēpahpām Tīrtūmja amnhī nhīpēx anhīr o pa. Mē kot amnhī tomnuj xwȳnhjaja nē mē kot amnhī to mex xwȳnhjaja nhūm hte mē ho hpimrātāt mē ho mex o axpēn pyrāk. Jao hamē wa hwȳr na rē nē hamē wa hwȳr myyti

rē nhūm hamē wa kām hirā ho pa. Jakamā kēr ka mē uràk nē mē piitā tām mē hipēx o axpēn pyràk. Mē kot amnhī tomnuj xwÿnhjē mē mē kot amnhī to mex xwÿnhjē mē ho apimràatā mē ho mex o axpēn pyràk.

46 —Nē xàt kaj mē amā mē piitā mē ho mex prām kêt nē ãm mē kot mē ato mex xwÿnh pixjaja ka mē amā mē ho mex prām nhūm Tîrtûm ja hā mē apumu nhūm ja kām mex nē nà? Nà koja kām mex kêt nē. Koja mēhō ato mex kêt tā kēr ka ãm amnhī rom ho mex nē. Nhūm Tîrtûm ja hā apumu nē amnhīm amex ã ajarē. Mē kot amnhī tomnuj xwÿnhjaja na htem ãm mē kot mē ho mex xwÿnh pixjaja nhūm mē amnhī xwar mē ho mex. No tām mē kot amnhī nhîpêx xwÿnhjaja na htem mē piitā mē ho mex o axpēn pyràk. Mē kot tām amnhī nhîpêx xwÿnhjaja nē mē kot amnhī tomnuj xwÿnhjaja nhūm mē ho hpimràatā mē ho mex o axpēn pyràk.

47 —Nē na hte mē hkwÿjaja ãm amnhī kwÿjê pix mā kapēr mex o pa. Nom mē piitā tām mē hipêx kêt nē. Nom kēr ka mē ã amnhī nhîpêx anhŷr kêt nē. Kēr ka mē kurom mē piitā tām mē hipêx o axpēn pyràk. Mē akwÿjê mē mē akwÿ hkêt xwÿnhjaja ka mē hipêx o axpēn pyràk. Nē tām mē kām akapēr o axpēn pyràk.

48 Kaxkwa kamā Mēpahpām Tîrtûm pyrà nē mē kot amnhī tomnuj xwÿnhjē mē mē kot amnhī to mex xwÿnhjaja mē ho apimràatā mē ho mex o axpēn pyràk. Na hte ã Tîrtûmja mē panhîpêx anē. Anē.

6

*Mē pahte mē kēp amrakati xwȳnhjē ho mex rāhā
hā mē pamā karō*

¹⁻² Nhūm Jejus arī mē kām kapēr nē mē kām:

—Nē na htem mē piitā hkwȳjē noo mā tanhmā mē kēp amrakati xwȳnhjē ho mex to. Nom kām mē hkaprī kamā tanhmā mē ho mex to hkēt nē. Ām hkwȳjaja kot ja hā mē omunh nē mē mex ā mē harēnh pix kaxyw na htem krī hkōt ri mē kēp amrakati xwȳnh piitā mē ho mex o pa. Nē mē pikuprōnh xà hā iixkre kamā kuhē nē tanhmā mē ho mex to. Mē hkwȳjaja kot ja hā mē omunh nē amnhīm mē mex ā mē ho jarkrar kaxyw. Jakamā koja nhȳrmā Tīrtūmja axte ja hā mē kām mēmoj mex nhōr kēt nē. Ra jar mē hkwȳjaja kot ja hā mē omunh nē amnhīm mē mex ā mē harēnh kēnā. Jakamā kwa kēr ka mē ho mē urāk kēt nē. Nē tanhmā mēhō ho mex to kaxyw nē akwȳjē no kuhpa hā mē hkàx ā tanhmā mē ho mex to. No kot kaj mē noo mā tanhmā mē ho mex to. Mē kot hā apumunh nē ato jarkrar kaxyw tanhmā mē ho mex to nhūm kaxkwa kamā Mēpahpāmja ja hā apumu nē mē hā tanhmā ato mex to hkēt nē. Koja ām hā apumu.

³ —Ja pymaj kēr ka mē mē kēp amrakati xwȳnhjē mā mēmoj nhōr kaxyw hāmri nē mē piitā mē no hkàx ā tanhmā mē ho mex to. Hāmri nē nhām ri ja hā mē kām amnhī to jarkrar kēt nē. Aprō mā rȳ akradjē mā rȳ akrāmnhwȳ mā hā amnhī jarēnh kēt nē.

⁴ Kot kaj mē no hkàx ā tanhmā ho mex to no nhūm Tīrtūm tapxipix apumunh o nhȳ. Hāmri nē ja hā ato mex rax nē ka amex nē apa. Anē.

*Tanhmā mē pahte Tīrtūm mā amnhī jarēnh to hā
mē pamā karō*

Rukre 11.1-13, 18.9-14

5 Nhūm Jejus arī mē kām kapēr nē mē kām:

—Nē māänēn ja. Na htem hakwa pix o amnhī mex ā amnhī jarēnh xwŷnhjaja Tīrtūm mā amnhī jarēnh kaxyw nē mē kot Tīrtūm kapēr o mē ahkre xà hā iixkreja wŷr agjē. Nē mē piitā mē noo mā kām tanhmā amnhī jarēnh to. Rŷ gâp kuhē nē mē piitā mē noo mā kām amnhī jarē. Tā mēmo kaxyw na htem mē noo mā Tīrtūm mā amnhī jarē? Nà ām mē kot ja hā mē omunh nē mē mex ā mē ho jarkrar pix kaxyw. Nē mē harēnh o: “E mūjti pumu. Na hte apkati mē ā Tīrtūm mā amnhī jarēnh anē. Kot amnhī to mex xwŷnh mān.” Anhŷr ā harēnh kaxyw. Tā ra mē piitā mē kot ja hā omunh nē amnhīm mex ā ho jarkrar jakamā koja Tīrtūm axte ja hā tanhmā ho mex to hkêt nē. Ra pika ja kamā mē kot mē omunh nē mē mex ā mē harēnh kēnā.

6 No mē kajaja. Kêr ka mē uràk nē ā amnhī nhîpêx anhŷr kêt nē. Ām Tīrtūm mā amnhī jarēnh kaxyw nē akwŷjē no hkàx ā hitom wŷr agjē nē hitom kām ahte kām amnhī jarē. Hāmri nhūm Tīrtūm tapxipix ja hā mē apumu. Mē amā amnhī to amnhîrīt kêt tā mē apumu. Hāmri nē mē ato mex nē.

7 —Nē mē kēp Tīrtūm kra hkêt xwŷnhjaja na htem sānti mā amnhī jarēnh kaxyw nē xatā kām amnhī jarē. Nē xatā kàx pêê kām amnhī jarē. Nē hamaxpēr o: “Kot paj xatā sānti mā amnhī jarē nhūm inhmar japēr.” Anhŷr o hamaxpēr jakamā

xatā kām amnhī jarē. No ām htŷx ā hamaxpēr anhŷr kapry.

⁸ Jakamā kwa kēr ka mē ho mē urâk kêt nē. Tîrtūm ra kot mē ate mēmoj tā hwŷr xàta ra ja kukamā kot omunh mex kēnā kot ka kêt mē xatā hā hwŷr o akuhê.

⁹ —Nē kēr ka mē kām amnhī jarēnh kaxyw nē amnhī krā hkôt tanhmā kām amnhī jarēnh to rȳ kām amnhī jarēnh o:

Pa Mēinhîpêêxà maati pê kaxkwa kamā ri apa xwŷnh? Amex o amex Tîrtūm.

¹⁰ Apê mē ijamār mex xwŷnh maati na ka.

Na hte kaxkwa kamā mē kot ri amā tanhmā amnhī nhîpêx to ho mē pa xwŷnhjaja akôt pix mā amnhī nhîpêx o ri pa. Tā ijaxwŷja inhmā mē urâk nē akôt pix mā amnhī nhîpêx o ri ixpa hprâm.

¹¹ Nē kwa jarâhā mē inhmā mēmoj gō pa mē akuk-wak ri ho apku.

¹² Na pa hte tōhā amnhī tomnuj nē Tîrtūm. Nom mē kot tanhmā ixtomnuj to xwŷnhjaja na pa hte ām mē omu nē amnhī tā tanhmā mē ho hkêt nē. Nē ja ho ijamatkati nē axte kām ajamaxpēr kêt nē. Ā ixte amnhī nhîpêx anhŷr jakamā kwa ja hā ixpumu nē ixpyrà nē ixte tanhmā amnhī tomnuj to hā ixpumu nē hā tanhmā ixtoto hkêt nē. Ām ho ajamatkati kurê kumrēx nē axte kām ajamaxpēr kêt nē.

¹³ Nē kot paj nhŷrmā tanhmā amnhī tomnuj to kaxyw ka ja hā ixpumu nē ixte ā amnhī nhîpêx anhŷrja nē ixto htŷx nē pa tanhmā

amnhī tomnuj to hkêt nē. Ām mēmoj punuj pê ixpytar rāhā ho apa Tīrtūm. Tā ām ja pix na hapēx. Anē.

—E kēr ka mē ã Tīrtūm mā amnhī jarēnh anē. Anē.

¹⁴ —Nē koja mēhō tanhmā anhīpēx to htā ka ho ajamakētkati nē axte kām ajamaxpēr pix o ri apa hkêt nē. Hā koja kaxkwa kamā Mēpahpām maatija ja hā apumu nē apyrà nē tanhmā ate amnhī tomnuj to ho hamakētkati nē axte kām hamaxpēr kêt nē.

¹⁵ Nom kot kaj mē ã amnhī nhīpēx anhīr kêt nē. Nē tanhmā mē kot mē atota ã anohtȳx rāhā ho apa hāmri nhūm Mēpahpām maatija mē apyrà nē mē ate tanhmā amnhī tomnuj to ho hamakētkati hkêt nē. Ām hā nohtȳx rāhā ho pa ho pa. Anē.

*Tanhmā mē pahte Tīrtūm mā mex o mex ã harēnh
to*

Rukre 18.11-12

¹⁶ Nhūm Jesus arī mē kām kapēr nē mē kām:

—Nē mē kot amnhī to jarkrar xwŷnhjaja na htem Tīrtūm mā amnhī jarēnh kaxyw hāmri nē tōhā ho apkur kêt rāhā kām amnhī jarēnh jakamā hkuk kaprī nē hkwŷjē hkôt pa. Tā mo kaxyw na htem ã mē noo mā amnhī nhīpēx anē? ām mē apkur kêt rāhā Tīrtūm mā amnhī jarēnh ã mē omunh pix kaxyw. Tā ra jar pika ja kamā mē kot ja hā mē omunh jakamā koja Tīrtūm nhȳrmā ja hā tanhmā mē ho mex to hkêt nē. Jakamā kwa kēr ka mē ho mē uràk kêt nē.

¹⁷ Kēr ka mē tōhā Tīrtūm mā amnhī jarēnh ryy kaxyw axàpkur kaga hāmri nē amnhī krā kahō nē

amnhī jaxwŷr mux nē akuk kīnh nē ri akwŷjê hkôt apa.

¹⁸ Hāmri nē nhŷri mē hkàx ã ahte kām amnhī jarē nē kām mex o mex ã harē. Kot kaj mē ã mē hkàx ã amnhī nhŷpêx anē nhūm mē akwŷjaja mē axàpkur kaga hā mē apumunh kêt nē. Nhūm Tîrtûm pix ja hā mē apumu. Hāmri nē nhŷrmā ja hā mē ato mex nē. Anē.

Kaxkwa kamā mêmoj mex

Rukre 12.33-34; määnen Sikün Ximotre 4.8; Wam Pêtre 1.4; Eprêw 10.34

¹⁹ Nhūm Jejus arī mē kām kapēr nē mē kām:

—Nē määnen ja. Kêr ka mē jar pika ja kamā akukrêx rûnh o apa hkêt nē. Kêt jar mē hikukrêx koja kritpêm mex kêt nē. Kot kaj mē ho akuprō nhūm amnhôre apê homnu rŷ paratre apê homnu. Nē kàx o mē akukrêx nhūm haxwŷja apê omnu rŷ nhūm mēhō apê hkwŷ ho ahkī.

²⁰ Jakamā kêr ka mē akukrêx rûnh o apa hkêt nē. Kaxkwa kamā Tîrtûm kot mē akutêp mē akukrêx o pikuprônha na kêt mex kumrêx o jar mē hikukrêx jakrenh par. Jakamā kêr ka mē amā nhŷrmā kaxkwa kamā akukrêx mex prâm xâj tâm mē piitâ tâm mē hipêx nē mē ho mex o ri apa. Nē mē kamā axukaprī nē. Nē Tîrtûm kôt ri amnhī nhŷpêx mex nē. Hāmri nhūm ã mē ate amnhī nhŷpêx anhŷr ã mē apumu nē mē akutêp mē amā mêmoj mex kwŷ jaxwŷ. Kaxkwa kamā mo amnhôre nē mo paratre? Nē kamā mo mē ahkînh xwŷnh? ãm kamā amrakati kumrêx.

²¹ Kot kaj mē jar akukrêx rûnh hāmri nē ãm tanhmā apê homnu hto pix kukamā ajamaxpēr.

Nom kot kaj mē apê Tîrtûm kra hâ kaxkwa kamã akukrêx mā ajamaxpêr râhâ ho ra akînh nê ri apa.

22 —Nê kot kaj mē ixkapêr ma nê ixtô amnhî nhîpêx hâmri nê tâm amnhî nhîpêx. Nê tâm axpêñ hipêx. Jao te hirâ kamã arît mex pyràk o amnhî nhîpêx.

23 No koja mëhô ixkapêr ma nê ãm kuma nê ixkwym ri amnhî nhîpêx o pa. Hâmri nê te kamât kô kamã mëhô rît mex kêt kot amnhî nhîpêx pyràk o amnhî nhîpêx. E kér ka më ã amnhî nhîpêx anhýr pymaj ixkapêr ma nê kâm ajamaxpêr týx râhâ ho ri apa.

24 —Nê kot kaj apyxi nê anhô patrâw hamëxkrut hâmri nê arîgro pyxi hâ hamë wa kâm axàpêñ o amýkry hkêt nê. Kot kaj anê nê hô gryk ã ihô kaga. Ja pyrà nê kot kaj më jar akàxpore nê akukrêx pix mā ajamaxpêr nê amã hapê ho akwŷjê pê ho anhôxý ho ri apa. Nê gryk ã Tîrtûm kâm hprâm xà hkôt tanhmâ ho më ho mex to hkêt nê. Jakamã kwa kér ka më Tîrtûm pix mā mân ajamaxpêr râhâ nê. Jao akàxpore nê akukrêx pix kukamã ajamaxpêr o ri apa hkêt nê. Anê.

Më pahte tee ri amnhî kukamã pajamaxpêr kêt ã më pamã karõ

Rukre 12.22-31; määñen Piripos 4.6; Wam Pêtre 5.7

25 Nhûm Jejus arî më kâm kapêr nê më kâm:

—E. Kwa kér ka më tee ri mëmoj tâ amnhî kukamã ajamaxpêr kêt nê. Tanhmân axàpkur xà rý axê ka më tee ri hkukamã ajamaxpêr kêt nê. Mëmoj piitâ hkukamã tee ri ajamaxpêr o ri apa hkêt nê. Tîrtûmjâ àhpumunh týx o àhpumunh týx

xwŷnh na. Na pre àhpumunh tŷx o mĕ anhîpêx ka mĕ kukwak ri atîr nĕ apa. Jakamã xà kot mĕ amã mĕ anhō ho pa kaxyw àhpumunh kêt? Nà ja kaxyw àhpumunh tŷx kênâ. Kêp mĕ anhîpêx xwŷnh jakamã măänën kêt mĕ amã mĕ anhō xwŷnh. Nĕ kêt mĕ amã mĕ axê nhõr xwŷnh.

26 —Mân ka htem kuwênhre pumu. Na hte tee ri amnhî xâpkur xà hkukamã hamaxpêr o hkaprî nĕ ri pa hkêt nĕ. Mĕ anhîpêêxà maati tâm na hte kâm õ ho pa. Tâ kâm mĕ ajapê htŷx o kot kuwênhre jakrenh jakamã koja urâk nĕ mĕ amã mĕ anhō râhâ ho pa.

27 —Nĕ xà kot kaj mĕ kritpêm atîr präm xâj ja pix kukamã ajamaxpêr râhâ nĕ ra ajamaxpêr kôt kritpêm atîr nĕ apa? Nà kot kaj mĕ anhŷr kêt nĕ.

28 —Mân ka htem akunî kamã pixôrâ pumu. Na hte tee ri tanhmã kute hkukamã hamaxpêr o ra hkaprî nĕ harir kêt nĕ.

29 Tâ nom muxre nĕ harir ka mĕ omu. Te ho amnepêm pahihti Sarumâw xê mex pyràk nom mex o hakre.

30 Pixôrâreja koja mĕmo arîgro hâ htîr nĕ mux nĕ harir tâ mĕmo arîgro hâ ra grâ pa nĕ hapêx. Kêp pixôrâ pix nĕ hapêx tokyx anhŷr tâ nhûm Tîrtûm ho mex nĕ nhûm mux nĕ harir. No mĕ kajaja na hte mĕ ato mex o pixôrâ ho mexta jakre. Jakamã kwa mĕmo kaxyw kot ka kêt mĕ tee ri amnhî xê hkukamã ajamaxpêr o ri akaprî nĕ apa? Kot kaj mĕ ã ajamaxpêr anhŷr jao kormâ amnhî kaxyw Tîrtûm mâ ajamaxpêr tŷx kêt nĕ.

31 —Kwa mĕ tee ri axâpkur xà hkukamã ajamaxpêr o ri akaprî hkêt nĕ. Nĕ tee ri amnhî

kukamā tanhmā ajamaxpēr to ho ri akaprī hkêt nē.

³² Mē kot Tīrtūm kôt amnhī xunhwŷr kêt xwŷnhjaja na htem ã ri hamaxpēr anhŷr o pa. Tā nom kēr ka mē ho mē urâk kêt nē. Tīrtūm ra kot mē panhō mēmoj kêt kôt mē pahpumunh mex kēnā.

³³ Jakamā kēr ka mē hkôt ri tanhmā amnhī nhîpêx to râhā ho ri apa. Nē amā ja pix tānopxar prām. Hâmri nhûm Tīrtūm amnhī tā mē apumu nē apkati mē mē amā mēmoj nhôr o pa.

³⁴ —Jakamā kwa kēr ka mē tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr o akaprī nē apa hkêt nē. Tīrtūm kot apkati mē mē pajamâr mex jakamā kēr ka mē jarâhā amnhī kukamā apkati mē ajamaxpēr kêt nē. Kē apkati mân. Âm jarâhā pix mā mân mē ate tanhmā amnhī nhîpêx tota kukamā ajamaxpēr. Tīrtūm kot mē pahpumunh mex o pa râhā kēnā. Anē.

7

Mē pahte axpēn to pakapēr punuj kêt ã kot mē pamā karō

Rukre 6.37-38, 6.41-42; mâanën Rõmân 2.1-3; Wam Korît 4.5; Xiakre 4.11-12

¹ Nhûm Jejus arî mē kãm kapēr nē mē kãm:

—Nê kēr ka mē atŷx ri amnhī krâ hkôt tanhmā akwŷjê hô kot amnhî tomnuj to hâ harênh kêt nê. Kot kaj mē ã harênh anê nhûm Tīrtūm ja hâ mē apumu nê mē kajaja ã mē ajarênh anê.

² Na hte tanhmā mē pahte axpēn nhîpêx to hâ mē pahpumunh kôt tanhmā mē panhîpêx to.

3-5 Jakamā kwa kēr ka mē mēhō kot tanhmā amnhī tomnuj to hā omu hāmri nē hā kām kapēr tokyx anhŷr kêt nē. Akumrēx ate tanhmā amnhī tomnuj to hā amnhī pumu nē hkaga hāmri nē rī kormā ate mēmoj tā omunh xwŷnhta wŷr tē nē hā tanhmā kām akapēr to. Kēr ka mē ã amnhī nhîpêx anhŷr o ri apa.

—Nē xà koja mē akwŷjê hō tanhmā amnhī tomnuj to grire. Ka ate amnhī tomnuj tŷx o hakrenh tā ã kot amnhī nhîpêx anhŷr ã omu nē hā kām akir nhūm amā ja mex nē nà? Nà koja amā ja mex kêt nē. Kot ka akumrēx ate tanhmā amnhī tomnuj tota kaga hāmri nē rī kormā anhŷo tanhmā kot amnhī tomnuj to grireta nē kām akapēr nhūm ja amā mex nē.

6 —Nē xà na htem mē apkur xà mex jamŷ nē rop mā kurē? Nà na htem anhŷr kêt nē. Ja pyrà nē kēr ka mē kot Tīrtūm kaga xwŷnhjê mā kapēr jarēnh o ri apa hkêt nē. Anē.

Mē pahte mēmoj to presija hā amnhī to Tīrtūm wŷr

*Makre 11.24; Rukre 11.5-13; Juāw 14.13-14;
māänēn Wam Tesarõn 5.17; Xiakre 1.5-8, 4.1-3*

7-11 Nhūm Jejus arī mē kām kapēr nē mē kām:

—Nē xà kot we akraja kām prām nē tep ã awŷ ka axtem nē kagā hō py nē kām agō? Rŷ nhūm krâhyre gre hā awŷ ka axtem nē makre hō py nē kām agō? Nà na ka htem ã mē hipêx anhŷr kêt. Na ka htem kot mēmoj tā mē awŷr xà hkôt kām mēmoj gō. Mē ate amnhī tomnuj tā na ka htem akrajê ho mex o ri apa. Tā kaxkwa kamā Tīrtūmja na hte mē ato mex o mē ate mē akrajê ho mex jakrenh. Kām

mē ajapê htìx kôt na hte mē amā mēmoj mex nhōr o pa. Jakamā kot ka mē mēmoj tā awȳ nhūm mē ama nē mē ate mēmoj tā hwȳr xàta kôt amā kugō. Ām xatā mē ate hā axàhwȳr o ri apaja nhūm mē amā hprām xwȳnhta gō. Ām mēmoj tā hwȳr rāhā ho ri apa nhūm mē ama nē mē amā mēmoj tanhmā hipēx to. Te ho mēhō kām tep xành nē teprēnhxà hpŷr nē xatā gôx kām rēnh o ām pyrâ nē xatā mēmoj tā awȳ. Hāmri nhūm mē ama nē mē amā hprām xwȳnhta gō. Te tep kanhēr xwȳnhta jatā kot tep kanhēr pyrâk. Jao mē amā mēmoj prām xwȳnhta gō.

12 —Nē mē piitā mē kot tām mē anhīpêxja na mē amā hprām. Tā kēr ka mē amnhī pyrâ nē tām mē piitā mē hipêx o ri apa. Mē kot tām mē anhīpêx kêt tā kēr ka mē axàmnhīx mē kēp anhōxȳ hkêt nē tām mē hipêx. Kot kaj mē ã axpēn nhīpêx anē nē finat Mojes mē Tīrtūm nhȳ hā mē kapēr o mē pa xwȳnhjē xujarēnh xà hkôt axpēn nhīpêx mex o ri apa. Anē.

*Pry pijakrut jarēnh
Rukre 13.24; māänēn Piripos 3.19-21*

13-14 Nhūm Jejus arī mē kām kapēr nē mē kām:

—Tīrtūm kapērja mē kēp hihtìx jakamā na htem ohtō nē hkôt amnhī xunhwȳr kêt nē. Na htem ām hpŷnhre nē hkôt amnhī xunhwȳr nē hkôt amnhī nhīpêx. Jakamā te Tīrtūm nhō krī hwȳr pry gireta ã hpŷnhre nē pa pyrâk. No nhūm Satanasti hkôt mē kot amnhī xunhwȳr xwȳnhjaja na htem Satanasti kôt pix mā tanhmā amnhī tomnuj to hprām. Mē kām mex jakamā nhūm mē amnhī nhīpêx o te pry krepak rax ã axpēn kôt mē ohtō nē pa pyrâk o amnhī nhīpêx. Axtem kuwy hwȳr pry krepakja

nōr tā nhūm mē htìx kuwyja wìr amnhī to pa. Jakamā Tǐrtūm kapērja mē apē hihtìx tā kēr ka mē māmrī hköt amnhī xunhwȳ. Jao Tǐrtūm nhō krī hwȳr pry gireta ā mān apa. Anē.

Mē kot amnhī to hēx xwìnhjē jarēnh

Rukre 6.43-44; māänēn Xiakre 3.9-12; WamJuāw 3.10, 4.4-6

¹⁵ Nhūm Jejus arī mē kām kapēr nē mē kām:

—E kwa mē o kora. Mē akwȳjaja kot kēp Tǐrtūm nhȳ hā kapēr jarēnh xwình ã amnhī jarēnh tā na htem ja hā amnhī to hēx. Nhūm htem kām mē kapēr mar prām nē. Te mē kapēr mex pyràk tā no nhūm htem ãm mē kām amnhī to hēx pix o ri mē hköt pa. Mē kot mar nē axtem nē Tǐrtūm kapēr kwȳm tanhmā amnhī nhīpēx to kaxyw nhūm htem hēx rom tanhmā mē kām kapēr to. Jakamā kwa mē o kora. Mē axkām ajamak rom nē amnhī nē mē omunh mex nē.

¹⁶ Kēr ka aprī hā mē piitā mē kot tanhmā amnhī nhīpēx to hā mē omu nē rī kormā tanhmā mē harēnh to. Mē hamaxpēr punuj xwìnhjaja kēp Tǐrtūm nhȳ hā kapēr jarēnh xwình kēt. No koja mē tām hamaxpēr nē tām amnhī nhīpēx ka ja hā mē omu nē mē kēp Tǐrtūm nhȳ hā kapēr jarēnh xwình ã mē omunh kurē kumrēx. Na htem hprī hā mē kot tanhmā amnhī nhīpēx to ho pa hā mē omu nē rī kormā tanhmā mē harēnh to.

¹⁷ Na htem hamaxpēr punuj hāmri nē hköt tanhmā amnhī tomnuj to. Nom koja mēhō hamaxpēr mex nē hāmri nē hköt tām amnhī nhīpēx mex o pa.

¹⁸ Na htem tanhmā hamaxpēr to xà hköt tanhmā amnhī nhīpēx to ho pa.

19 —Nē koja mēhō õ pī hpàr ô hkêt japêr nhūm tee ri omu hāmri nē krähta nē kuwym kumē. Ja pyrà nē koja mēhō tanhmā amnhī tomnuj to ho pa nhūm Tîrtûm tee ri ja hā omu hāmri nē ã kot amnhī nhîpêx anhŷr o paja mŷrapê kuwy hwŷr kumē.

20 Jakamā kot kaj mē tanhmā mē kot amnhī nhîpêx to ho pa hā akwŷjê pumu nē ra aprī hā tanhmā mē kute hā mē omunh kurê kumrêx. Mē kêp Tîrtûm nhŷ hā kapêr xwŷnh ã mē omu rŷ mē kêp hkwŷm ri kapêr xwŷnh ã mē omu. Anē.

Mē kot Tîrtûm nhō krī hwŷr gjêx mā xwŷnhjê jarênh

Rukre 13.25-27; māänēn Sikûn Korît 13.5; Wam Juâw 2.3-6

21-23 Nhūm Jejus arī mē kâm kapêr nē mē kâm:

—Nē Inhîpêêxà Tîrtûm mē wa inhō krîja wŷr koja mē piitâ gjêx kêt nē. Âm mē kot kapêr kôt amnhī nhîpêx o mē pa xwŷnh pixjaja koja mē nhîrmâ ma hwŷr agjê. Na hte mē hkwŷjaja ixto “Pahihti” anhŷr ã ijarênh tâ no âm ixtô ri amnhī nhîpêx kêt nē. Jakamā koja mē nhîrmâ wa inhō krî hwŷr àpir kêt nē. Kot paj nhîrmâ mē piitâ mē htîr ri tanhmâ mē kot amnhī nhîpêx to ho pa hā mē omunh xà hkôt tanhmâ mē harênh to. Mē mex ã mē hkwŷjê jarê nē mē kot amnhī tomnuj ã mē hkwŷjê jarê. Hāmri nhūm mē hkwŷ kot ixtô amnhî nhîpêx o pa hkêt xwŷnhjaja kuwyta wŷr ma pa pymaj tee ri amnhî kukamâ hamaxpêr hāmri nē tanhmâ inhmâ amnhî jarênh to nē inhmâ: “Kwa Jejus. Xà ate ixpumunh kêt? Na pa pre amnepêm ixtîr ri pikap ixpare ri anhŷ hā aa mē kot mêmôj pumunh kêt kwŷ ho anhŷr rax nē. Nē ixkwŷjê nê

mẽkarõmnuti jano nẽ mẽ kãm akapẽr jarẽnh o ri ixpa. Kwa xà ate ja hã ixpumunh kêt?” Anhŷr o inhãmã amnhã jarẽ.

—Nom mẽ htĩr ri ã mẽ kot amnhã nhïpêx anhŷr o pa htã ixkapẽr kôt amnhã nhïpêx kêt jakamã kot paj mẽ kuma nẽ ãm mẽ kuma nẽ amnhã nẽ mẽ hano nẽ mẽ kãm: “Tk kwa mẽ ma mra. Mẽ apê ixkwÿ hkêt. Mẽ ate ixkôt amnhã nhïpêx o apare hã. Æm mẽ ate amnhã tomnuj xwÿnh na ka mẽ. E mẽ ma kuwy hwÿr amrar kurê kumrëx.” Anhŷr o kot paj amnhã nẽ mẽ hano. Hämri nhñum mẽ kot ixkôt amnhã nhïpêx o mẽ pa xwÿnh pixjaja ma Tirtûm mẽ wa inhõ krí hwÿr gjêx pa. Ané.

Ixkre pijakrut jarẽnh

Rukre 6.46-49; määnën Xiakre 1.22-25; Wam Juâw 2.3-6

²⁴ Nhñum Jejus arĩ mẽ kãm kapẽr nẽ mẽ kãm:

—E kot paj mẽ amã awjarẽ ka mẽ ixujarẽnh ma. Nà mẽ kot ixkapẽr mar nẽ hkôt amnhã nhïpêx o mẽ pa xwÿnhjaja te mẽ kot ixujarẽnh ja pyràk. Mẽ kot amnhã nhïpêx o te mëhõ kot amnhã kukamã hamaxpẽr mex nẽ aptÿx kãm amnhñim õrkwÿ nhïpêxja pyràk.

²⁵ Koja mëhõ aptÿx kãm amnhñim hipêx nhñum mëmo arigro hã na wrÿk rax nẽ gô htàm rax nẽ hanhi no nhñum arĩ ãm tÿx nẽ xa. Tã kot kaj mẽ ixkôt amnhã nhïpêx o ri apa hã kot kaj mẽ te ixkre ja pyràk. Jao amex nẽ ajamakêtkati nẽ ri apa. Te ho gô htàm kot ixkre janhir nhñum arĩ ãm tÿxta pyràk.

²⁶⁻²⁷ —No mẽ kot ixkapẽr mar nẽ ãm mar xwÿnhjaja. Te mẽ kot mëhõ kot amnhã kukamã hamaxpẽr mex kêt nẽ htÿx mõr nẽ gô mÿri gyw

rerek kām amnhīm ūrkwy nhīpēx pyrak. Koja mēmo arīgro hā ūrkwy hā kōk xāpēr tŷx nē na wrȳk rax nē. Nē gō htām nē hanhi nē kēp grānh pa. Jakamā koja mēhō ixkōt amnhī nhīpēx kēt nē te kot ā kot amnhī nhīpēx anhȳr xwŷnhta pyrak. Jakamā kwa mē ixkapēr mar tŷx nē hkōt amnhī nhīpēx rāhā ho ri apa. Te mēhō aptŷx kām ūrkwy xām xwŷnhta pyrak. Anē.

²⁸ Nhūm pre Jesusja ā mē kām ujarēnh ry anē nhūm mē amnhī jaēr pē kot tanhmā mē ahkre htoja mar o hkrī.

²⁹ Hāmri nē axpēn mā harēnh o:

—Hēxta waa nē. Ām hāmri na ā mē pamā kapēr anē. àhpumunh tŷx kōt na hte ām hāmri tanhmā mē pamā ujarēnh to. Pēr ām Tīrtūm kapēr tūm o mē ahkre xwŷnhjē kurom àhpumunh tŷx kumrēx. Anē.

8

*Kā nhý hkro xāpēr o pa xwŷnh jarēnh
Makre 1.40-45; Rukre 5.12-16*

¹ Tā nhūm Jejus mē kām kapēr pa hāmri nē hixēt prēēta rūm akupȳn wrȳ nē ma tē nhūm mē ohtō nē ma hkōt mra.

² Hāmri nhūm mēhō my hkà nhý hkro xāpēr o pa xwŷnhja omu nē hwȳr tē. Hāmri nē kutā hkōnkrā ho tēm nē hipō nē nhȳ nē amnhī to kuwȳ nē kām:

—Pa Pahihti. E ot pa awȳr amnhī to tē. Akupȳm ate mē ixto mex kaxyw axàhpumunh tŷx jakamā kot ka amā akupȳm ixto mex prām nē māmrī ixto mex. Anē.

³ Hāmri nhūm Jejus kuma nē hkà punuti hā īhkra xi. Amnhī kamā kahak kēt nē hā īhkra xi nē kām:

—Nà kot paj ato mex. E akupȳm akà mex. Anē.

Hāmri nhūm hkà akupŷm mex kurê kumrēx.

⁴ Hāmri nhūm Jejus kām:

—E kēr ka amnhī tā mē kām tanhmā ijarēnh to hkêt rāhā ma patre hwŷr tē kē akupŷm akà mex ã apumu. Hāmri ka hpānhā amnepêm finat Mojes kot mē ate akupŷm amex ã Tīrtūm mā tanhmā amnhī nhîpêx to hā karōta ka kām ho anē. Kē mē piitā akupŷm akà mex ã apumu. Anē.

Pôristi krâhtûm mā àpênh xwŷnh jarênh

Rukre 7.1-10

⁵ Tā nhūm Jejus ma krī pê Kapanaū hwŷr mō. Hāmri nē hwŷr pôj nhūm Rōm nhōo xwŷnh pê pôristi krâhtûmja omu nē hwŷr tē. Kêp Ijaew kêt tā hwŷr tē. Na pre kām àpênh xwŷnh kêp à htŷx nē nō nhūm omu nē tee ri hkukamā hamaxpēr. Hāmri nē Jejus ra õ krī hwŷr hpôx ã omu nē hwŷr tē nē kām harē nē kām:

⁶ —Pa Jejus? E ot pa awŷr tē. Inhmā àpênh xwŷnhja na ixpê à htŷx nē. Ra ī kamā htyk pa nē nō. O mūj inhōrkwŷ kamā nō. Anē.

⁷ Nhūm Jejus kuma nē kām:

—Tŷ? Tōe. Nà pa ma akôt tē nē akupŷm amā ho mex. Anē.

⁸⁻⁹ Hāmri nhūm tee ri kuma nē kām:

—Kwa akînhā ixpê Ijaew kêt jakamā ixte amnhī kuk ã ixpijààm. Ām ja rūm mān akapēr pix o akupŷm inhmā ho mex nà? Ixpê mē hkrâhtûm na pa hte inhō pôristi mā mêmoj tā karō nhūm mē inhmar xà hkôt inhmā mêmoj tanhmā ho. Na pa hte mē kām: “E mē ma mra nē ã amnhī nhîpêx anē.” Anē nhūm htem inhma nē ma mrrar kurê kumrēx. Rŷ pa mē kām: “E mē amnē ixwŷr mra nē ã amnhī nhîpêx anē.” Anē nhūm mē inhma nē ixwŷr mra.

No kêt ixrom axàhpumunh tÿx kôt na ka hte më àja mä akap r nh m ama n  m  k p hap x n  ma mrar kur  kumr x. Jakam  kwa  m ja r m akap r pix o akup m inhm  ho mex n ? An .

¹⁰ H mri nh m Jejus amnh  ja r p  kot k m   kap r anh rta ma n  hk n n . H mri n  h  hk t ri m  m r xw y nj  m  k m:

—Kwa x  na ka m myja kap r ma? M  pahk n h  k p Ijaew k t t  m  arom amnh  kaxyw inhm  hamaxp r t x n . Aa m  at  ur k n    amnh  kaxyw inhm  ajamaxp r t x anh r k t t  nh m m  arom k m  p nh xw y n h  kaxyw   inhm  hamaxp r t x an .

¹¹ N  koja nh rm  m  hkw yjaja k p Ijaew k t t  oht  n  pika piit  kur m ma T rt m m  wa inh  kr  hw r api n  hw r agj . N  wa ixkuri wa inh  kr  kam  Ijaew p r krax p  Apr aw n  Ijak n  Jako m  pimr at  pa ho pa. M  k p Ijaew k t t  m   hk  h  apkur mex o hkr  nh m T rt m m  ho mex rax o pa.

¹² No p r m  ap  Ijaew kw yjaja kot kaj m  hk t hw r agj x k t n . T rt m k m hw r m  agj x pr m t  ka m  axtem n  hkaga. Jakam  kot kaj m  ma kam t k  xiht x rax w r ajap x n  m  k p awry rax n  m  kot amnh  x  ht x kam  hamak t m x ta kam  apa ho apa. H mri n  tee ri m  ixw r agj x pr m kap r n  akapr  x j mur n  amnh  kam  agryk t x n . No  m tee ri amnh  kam  agryk kap r. M  ate T rt m kap r kaga n  hk t amnh  xunhw r k t jakam  kot kaj m  nh rm    amnh  nh p x an . An .

¹³ Nh m pre   Jejusja m  k m kap r an . H mri n  p risti kr ht mta m  k m:

—E māmrī ma akupȳm tē nē amā àpēnh xwŷnhcta pumu. Ra ate kaxyw inhmā ajamaxpēr tŷx jakamā na pa ra akupȳm amā ho mex. E akupȳm tē nē omū.

Anhŷr o kām kapēr rôm nhūm ra akupȳm kām mex kurê kumrēx.

*Jejus kot ahpŷnhā mē à xwŷnhjê ho mex
Makre 1.29-31; Rukre 4.38-41*

14 Tā nhūm Jejus ma Simāw Pêtre nhōrkwŷ hwŷr tē nē hwŷr axà. Nhūm Simāw Pêtre xupānhgêx ra à nē hkâ kagro htŷx nē nō.

15 Hāmri nhūm Jejus hwŷr axà nē omu nē ūhkra hâ kupy nhūm hkâ hakry nē akupȳm hihtŷx kurê kumrēx. Jakamā kànhmā nhŷ nē mē kām mēō hâ àpēnh o ri mra.

16 Tā nhūm ra awjakry. Ra kamâtre ho mō nhūm mē piitā Jejus wŷr mē à xwŷnhjê ho mra. Nē mēkarōmnuti kot mē hwŷr gjêx xwŷnhjaja nhūm mē hwŷr mē o mra. Hāmri nhūm mē omu nē akupȳm mē piitā mē ho mex. Mē à xwŷnhjê ho mex nē mē hkwŷjê nē mēkarōmnuti jano. Âm kapēr pix o mē nē mē hano nhūm mē kēp hapôj nē ma hapêx.

17 Na pre ra Tîrtûm nhŷ hâ kapēr xwŷnh finat Ijaisja ã amnhî nhîpêx anhŷrja kukamā amnepêm mē kām harênh o:

Tîrtûm kot mē pahwŷr mēnh mā xwŷnhja koja nhŷrmâ wrŷ nē mē panê mē paxà piitâ rên̄h pa nē akupȳm mē pahto mex pa. Anē.

Na pre ã finat Ijaisja Jejus kukamā harênh anē. Tā nhūm wrŷ nē kot harênh xâ hkôt ã amnhî nhîpêx anhŷr o pa.

Wa kām Jejus kōt amnhī xām prām xwȳnh wa harēnh

Rukre 9.57-62

18 Tā nhūm Jejus amnhī pu hā rīt nē tee ri hwȳr mē mrar xwȳnhjē pumu hāmri nē hkōt mē pa ho mē pa xwȳnhjē mā kām:

—E ma pu mē pār mā agjē nē ma xarmā mō. Anē.

19 Hāmri nhūm mē nojarēt rōm nhūm Tīrtūm kapēr tūm o mē ahkre xwȳnhjē hō Jejus wȳr tē nē kām:

—Pa mē ijahkre xwȳnh? E pa ma akōt ri ixpa ho ixpa nā. Anē.

20 Hāmri nhūm kuma nē kām:

—Ko ka mā. Kam nē rī ma ixfkōt ri apa. Nom kēr ka inhmar kumrēx. Xore na hte pika hkre kamā hikwȳ. Nē kuwēnhre pī nhīmōk ā hikwȳ. No pa ixpē Tīrtūm kot mē awȳr inhmēnh xwȳnh tā mry hkīnhā inhōrkwȳ hkēt. Na pa hte amarī nhām krī hwȳr ixpa nē nhām hō hwȳr ixpa. Tā xà kot ka ixpyrā nē ā amnhī nhīpēx anhȳr o ri apa nā? Anē.

21 Hāmri nhūm pānhā hōja hwȳr tē. Ra mē kot hkōt amnhī xunhwȳr xwȳnhjē hōja hwȳr tē nē kām:

—Pa Pahihti. E pa amā amnhī jarē ka inhma. Kot paj ma akōt ixpa ho ixpa no ām kormā. Koja nhȳrmā inhīpēēxā tanhmā amnhī to nē ty mān. Pa haxā hāmri nē rī kormā ma akōt ixpa ho ixpa. Anē.

22 Hāmri nhūm kuma nē kām:

—Kwa nā ri ā ajamaxpēr anhȳr kēt nē. Ma ixfkōt apa ho apa kurē kumrēx. Kē mēmoj inhnē ano kupyr rȳ apē àmnār kēt nē. Kwār mē htīr tūm nē mē pa hkēt mā xwȳnhjaja mān axwakre kamā amā anhīpēēxā jamār o pa nē haxā. Anē.

*Jejus kot kôk o pinhkrênh jarênh
Makre 4.35-41; Rukre 8.22-25*

23 Tâ nhûm më ra xarmâ nojarêt nhûm Jejus më hkôt më pa ho më pa xwÿnhjaja pàr wÿr agjê hâmri nê himô raxja ã ma xarmâ mõ.

24 Hâmri nhûm Jejus ra ôtxwa nê ra gôr nê nõ. Puh nhûm naja hkoko ho mõ nê kôk xâpêr tÿx kumrêx. Nhûm gô kànhmâ harî nê axpën tak tÿx nê. Xatâ axpën tak nê pàr kre kamâ axkapî nhûm ra àr o mõ. Hâmri nhûm më tee ri omu nê kâm ma htÿx kumrêx. Nê tee ri amnhî nhîpêx. No nhûm Jejusja htÿx gôr nê nõ.

25 Hâmri nhûm më hwÿr hprôt nê kumra nê kâm:

—Kwa Pahihti. Kot puj më jarâhâ pahtyk pa. Kwa tokyx kànhmâ nhÿ nê ri tanhmâ amnhî nhîpêx to wehe. Anê.

26 Hâmri nhûm hkrâkato nê kànhmâ nhÿ nê kôk mä kapêr nê kâm:

—E kwa hâmri anhîkrê. Anê.

Puh nhûm hpinhkrênh pa nhûm gôja tâm nôr kurê kumrêx. Hâmri nhûm Jejusja hkôt më pa ho më pa xwÿnhjê hwÿr apkjê nê më kâm:

—Hêxta waa nê. Kwa pêr ãm kormâ te më ate amnhî kaxyw Tîrtûm më wa inhmâ ajamaxpêr tÿx kêt pyràk. Hâ na ka më amâ ma xàj tee ri amnhî kukamâ ajamaxpêr. Anê.

27 Hâmri nhûm më amnhî jaêr pê ã kot amnhî nhîpêx anhýrja ã omu nê tee ri hamaxpêr nê axpën pumunh pê omunh o kuhê. Hâmri nê axpën mä:

—Kokýy. Pêr Jejus kêp më panhîõ hkêt. Më pahtõ kot pu we te kot amnhî nhîpêx pyrà nê kôk mä pakapêr nhûm hpinhkrênh kurê kumrêx? Nà

Jesusja mē pakurom àhpumunh tÿx o àhpumunh tÿx.
Anë.

*Jesus kot wa nê mëkarõmnutijanor
Makre 5.1-20; Rukre 8.26-39*

28 Tã nhûm mē ra himô rax pê Garirejja ã rê nê pika pê Geras wýr pój nê kamâ mô. Hämri nhûm ra mëhõ myja wa hamëxkrut nê më kutâ tê. Ra mëkarõmnuti kot hamë wa hwýr gjêx xwÿnhja wa. Mëkarõmnuti xohtô kot tanhmä wa ho jakamâ nhûm wa oprê htÿx nê hihtÿx rax nê wa pa. Jakamâ nhûm më piitâ kâm wa uma nê amnhî nê më htykjé jagjênh xà hâ kën kre kaêx kâm wa kumê nhûm wa kamâ pa ho pa. Jakamâ nhûm wa Jesus kutâ tê nê amnhî wýr omu hämri nê amnhî nê tanhmä kâm kapér to. Nom mëkarõmnuti nhý hâ àmra kamâ kâm kapér nê kâm:

29 —Pa Tîrtûm Kra Jesus? Mo kaxyw na ka më ixwýr tê? Kwa tanhmä më ixtó hkêt nê. Ate tanhmä më ixtomnu hto hâ arïgrotâ kormä katoore hâ. Anë.

30 Nhûm ra krî nhõ xwÿnhjê hkrit hagrô ohtô nê ri më hpum pa.

31 Nhûm mëkarõmnuti më omu hämri nê amnhî to Jesus wýr nê kâm:

—Kwa kot ka jahti wa nê më ijapôx japér nê më kot amnhî xà htÿx kamâ hamak tûm xàta wýr më ixrênh kêt nê. Hagrô hkwý mûj wýr mân më ixrê pa më hpânhâ hwýr mân hagjê nà? Anë.

32 Hämri nhûm më kuma nê më kâm:

—Tôe më tâm më hwýr mân mra. Anë.

Hämri nhûm më kuma nê myta wa kêp hapôj nê hagrô hwýr mrar kurê kumrêx nê hpânhâ kâm gjêx pa. Hämri nhûm hagrôta mëkarõmnuti pymaj

amŷra nē ma hprōt nē himô hā hixêt prêk ā axpum rôrôk nē gôx kām mrō nē pikaprār pa.

³³ Hāmri nhūm hagrō jamār o ri mē pa xwŷnhjaja tee ri omu hāmri nē ma akupŷm krīm hprōt nē mē kām awjarē. Nē myta wa akupŷm tām hkrā hā harēnh o hprōt.

³⁴ Hāmri nhūm krī nhō xwŷnhjaja tee ri mē hkrit jarēnh ma nē ma piitā Jejus wyr mra nē hkaxpa. Hāmri nē amnhī nē kām:

—E kwa mē ma amrar kurê kumrēx. Anē.

Hāmri nhūm mē kuma nē awjanā nē ma akupŷm pan rē.

9

ī kamā htyk xwŷnh jarēnh

Makre 2.1-12; Rukre 5.17-26; Juāw 10.37-38

¹ Nhūm Jejus mē hkôt mē pa ho mē pa xwŷnhjaja awjanā nē ma akupŷm pâr wyr mra nē gjêx pa nē akupŷm xarmā rē nē akupŷm Jejus nhō krī hwyr mō.

² Hāmri nē hwyr pôj nhūm krī nhō xwŷnh kwŷjaja mē omu nē ī kamā htyk xwŷnhja mȳ nē Jejus wyr o tē. Nōr xà kamā nōr rāhā nhūm mē hā hije nē kumy nē hwyr o tē. Hāmri nhūm amnhī tā mē omu. Ra mē kot hkràmnhwŷta kaxyw kām hamaxpēr tŷx ā mē omu nē ī kamā htyk xwŷnhta mā kapēr nē kām:

—Pa? Kwa tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr kêt nē. Na pa ra apê tanhmā ate amnhī tomnuj to ho ijapêx pa. Kot paj axte kām ijamaxpēr kêt nē. Anē.

³ Hāmri nhūm Tîrtûm kapēr tûm o mē ahkre xwŷnhjaja tee ri ā kot kām kapēr anhŷrja ā kuma nē axpēn mā:

—Tk. Kwa mĕhō myti mūj kēp Tīrtūm kêt tā te ri
kot amnhī nhīpēx pyràk ã amnhī nhīpēx. Tīrtūm
pix na kot mĕ nē mĕ kot amnhī tomnuj o hapēx
xwÿnh. Anē.

⁴ Hämri nhūm Jejus amnhī tā mĕ kuma nē mĕ
kām:

—Kwa mĕ ã ajamaxpēr anhÿr kêt nē.

⁵ Ixte mĕ nē mĕ kot amnhī tomnuj o ijapêx par
ã amnhī jarënh tā mĕ ate ja kôt ixpumunh kêt
jakamā na ka mĕ ja kaxyw ixtköt ajamaxpēr kêt
nē. Nom kot paj mĕ anoo mā akupým ī kamā htyk
xwÿnhata o mex ka mĕ apiitā hā ixpumu hämri nē
ixköt ajamaxpēr kurê kumrēx. Ixpê Tīrtūm kot mĕ
awyr inhmeñh xwÿnhata na pa. Ixte mĕ anê mĕ ate
amnhī tomnuj rēnh kaxyw na pre mĕ awyr inhmeñh
pa mĕ awyr wrȳ.

⁶ Tā mĕ ate ja hā ixpumunh kaxyw kot paj mĕ
anoo mā ja ho mex.

Anhÿr o mĕ kām amnhī jarē hämri nē ī kamā
htyk xwÿnhata mā kām:

—E kànhmā xa nē anōr xàta py nē ma akupým
anhōrkwy hwȳr tē. Anē.

⁷ Puh nhūm kànhmā ãm kurê kumrēx nē nōr xà
py nē mĕ noo mā kato nē ma akupým õrkwy hwȳr
tē.

⁸ Hämri nhūm mĕ piitā no hapôx rūnh nē omunh
o kuhê nē kamā no puma htŷx nē. Nē tee ri omu nē
axpēn mā:

—Kokÿy. Kwa aa mĕ pahte ã mĕhō kot amnhī
nhīpēx anhÿr ã omunh kêt tā jarähā ja pumu.

Anhÿr o Jejus jarē hämri nē ÿ hā Tīrtūm mā mex
o mex ã harē.

Jejus kot amnhī kôt Matêwre hwŷr

Makre 2.13-17; Rukre 5.27-32

9 Tā nhūm Jejus mē kēp kato nē hkôt mē pa xwŷnhjê mē nhūm mē ma mō. Hāmri nē pa ixpê Matêwre ixpumu. Ixte Rōm kām mē ho amnhīptâr xwŷnh mā krī nhō xwŷnhjê pê kàxpore hkwŷ jamŷnh xwŷnh na pa pre. Nom mē kot ho tewēn kryre htā ixte amnhīm hkwŷ ho ixarîk prām xàj na pa pre hte mē kām ho rūnh nē harē. Jakamā nhūm mē piitā kām ixkīnh kêt nē. Tā pa pre mē kēp kàxpore jamŷnh xà hā ixkre kamā mē kēp hamŷnh o nhŷ nhūm Jejus mē hkwŷjaja ijānh mra nē ixpumu nē amnhī kôt ixwŷ nē inhmā:

—Pa? E axàpênhta kaga nē hpānhā amnē mē ixkôt mān tē nē ixkôt mān ri apa ho apa. Anē.

Hāmri pa kuma nē ixàpênh kaga nē ma hkôt tē. Nē hpānhā hkôt ixpa ho ixpa.

10 Hāmri nē mēmo arīgro hā amnhī nhōrkwŷ hwŷr Jejus nē hkôt mē pa ho pa xwŷnhjaja mē ixkràmnhwŷ hkwŷjê hwŷr. Nhūm mē piitā mra nē inhōrkwŷ hwŷr agjê nē ixkutā apkur o hkrī. Nē ixpyrā nē Rōm nhō pahi mā mē kēp kàxpore hkwŷ jamŷnh xwŷnh kwŷ haxwŷja ixwŷr mra nē mē ixkutā apkur o hkrī.

11 Hāmri nhūm Parijew nhō xwŷnhjaja mra nē inhōrkwŷ kapem mē ixàpkur ā mē ixpumu. Nē tee ri mē ixkaêx ā Jejus pumu hāmri nē hkôt mē pa ho mē pa xwŷnhjê hwŷr agjê nē mē ixtā mē kām akir nē mē kām:

—Kwa mē kot jajê kutā apkur kêt tā mē akrāhtūmja axtem nē mē kutā apkur o nhŷ. Kwa nà mē kot amnhī tomnuj xwŷnh kēnā. Jejus kot amnhī to mex ronhŷx mē kutā apkur kêt nē. Anē.

12 Hāmri nhūm Jejus amnhī tā ã mē kapēr anhŷrja ma nē mē kām:

—Tk. Nà ixte tām mē unhwŷr kaxyw na pa mē kutā ixàpkur o nhŷ. Xà na hte tôtôja mē mex xwŷnhjê hwŷr mra nē mē hkane? Nà ãm mē à xwŷnhjê pix wŷr na hte mra nē tanhmā mē hkane hto. Ra mē ate ja pumunh mex. Tā ja pyrà nē na pa pre mē kot amnhī to mex xwŷnhjê hwŷr ixwrŷk kêt nē. Mē kot amnhī tomnuj xwŷnhjê pix wŷr na pa pre wrŷ. Ixte tām mē unhwŷr kaxyw mē hwŷr wrŷ nē ã jajê kutā ixàpkur o inhŷr anē.

13 Ga mē ma mra nē Tîrtûm kapēr ã kagà htûm kot ja jarênhja kamā harê nē ama. Harênh kot:

Na ka htem inhmā tanhmā amnhī jarênh to kaxyw hāmri nē inhmā mêmoj gô nē tanhmā ixto mex to. Nom kér ka mē ãm ja pix ho anhŷr kêt nē. Mē māänën mē piitâ tanhmā mē ho mex to ho ri apa. Anē.

—Â Tîrtûm kapēr ã kagà htûm kot ja jarênh kot anhŷr. Tā ja pyrà nē na pa pre mē kot amnhī tomnuj xwŷnhjê hwŷr wrŷ nē mē kamā ixukaprî ho ixpa. Mē kot amnhī tomnuj kaga nē hpânhâ tām amnhī nhîpêx kaxyw na pa pre ã mē hwŷr ixwrŷk anē. Tā ka mē ri atŷx amnhī krâ hkôt ã ixto akapēr anē. Anē.

*Mē kot mêmoj tā Jejus kukjêr
Makre 2.18-20; Rukre 5.33-35*

14 Tā nhūm Juâw Paxis kôt mē pa xwŷnhjaja Jejus wŷr mra nē mêmoj tā hkukja nē kām:

—Pa? E ot pa mē awŷr mra. Kwa mē inhmā mêmoj jarê. Na pa htem tôhâ Parijew nhô xwŷnhjê pyrà nē ixàpkur kêt kâm Tîrtûm mā amnhī jarê.

Tā nom akôt mē pa ho mē pa xwÿnhjaja na htem àmnhix apkur o pa kamā kām amnhī jarēnh o pa. Kwa mo na htem mē ixpyrā nē tōhā apkur kêt kamā kām amnhī jarēnh kêt nē? Anē.

15 Hämri nhūm mē kuma nē mē kām:

—Nà mo kaxyw kot kêt mē apkur kêt rāhā kām amnhī jarē? Mē hkaprīre hā. Mē kot ixsôt pa ho pa hā amnhī pumunh jakamā na htem hkīn nē ixsôt pa. Kormā ixte mē kamā ixpa kēnā kot kêt mē apkur kêt rāhā Tīrtūm mā tanhmā amnhī jarēnh to. Xà na htem hkràmnhwÿ hā hkīn kaxyw hā akuprō nē hkaprī nē apkur kêt o kamàt nē myr o hkrī? Nà na htem anhŷr kêt nē. Na htem hā akuprō nē hkīn nē hā apkur rūnh nē. Ja pyrā nē na hte ixsôt mē pa ho mē pa xwÿnhjaja ixsôt kormā àmnhix hkīn nē apkati mē apkur o pa. Nom koja mē kām ixkurê xwÿnhjaja nhŷrmā tanhmā ixto hämri nhūm mē hkaprī htŷx nē rī kormā tōhā apkur kêt rāhā Tīrtūm mā amnhī jarē. Anē.

*Mē pahte Jejus kôt amnhī nhîpêx
Makre 2.21-22; Rukre 5.36-39*

16 Nhūm Jejus mē piitā mē kām kapēr nē mē kām:

—Mē kot amnhī tomnuj xwÿnhjaja ra mē kot amnhī nhîpêx tûm o amnhī pyràk jakamā na htem tanhmā mē kot amnhī nhîpêx nyw tota kaga.

17 Tā ixte amnhī nhîpêx nywja te kot mē ate amnhī nhîpêx tûm pyràk kêt jakamā na ka htem ixkapēr ma nē ãm ama. Kwa mē inhma nē mē ate amnhī nhîpêx tûmja gryk ã ixsaga hkêt nē. Anē.

*Mē hkra htŷk nē mēhō ni kamrō wa harēnh
Makre 5.21-43; Rukre 8.40-56*

18 Nhūm pre ã Jejus mē kām kapēr anhŷr o xa. Rōm nhūm mēõ pahihtija tē nē mar o xa. Hāmri nē hamaxpēr o:

—Kokŷy. Jejusja ãm hāmri kēp pahi maati kumrēx. Hā na ri ã kapēr mex anē. E pa hwŷr tē nē ixkrare ho kuwŷ. Anē.

Hāmri nē hwŷr tē nē kutā hkōnkrā ho nhŷ nē kām:

—Pa akupŷm mē ixto mex xwŷnh? E ot pa awŷr tē. Kwa ma ixtkōt tē nē inhmā ixtkra nire pumu nē tanhmā inhmā ho kē akupŷm inhmā htř. Na ham ixpē ty pa kaxyw amā ijamaxpēr nē man awŷr tē. Anē.

19 Hāmri nhūm kuma nē kām:

—Tōe. Nà kot paj ma akôt tē. Anē.

Hāmri nē ma hkōt tē. Mē ixpē hkōt ixpa ho ixpa xwŷnhjē mē pa mē ma hkōt mō.

20-21 Nhūm mēhō ni kamrō rāhā ho pa xwŷnhja ma mē ixtkōt tē. Na pre hte hkamrō hkryre rāhā ho pa hā amgrā pē 12 nē tee ri kām amnhī mex prām o pa. Jakamā Jejus jarēnh ma nē amnhī kaxyw kām hamaxpēr kurê kumrēx nē hamaxpēr o:

—Ma pa kop ma hwŷr tē nē kēp ê nhřē pix kupênh tā akupŷm inhmex japēr. Anē.

Hāmri nē ma mē ohtôjē kaêx kōt hwŷr tē. Nē katut kōt tē nē kēp ê nhřē kupē.

22 Hāmri nhūm Jejus ho hakēx nē amnhī tā omu nē kām:

—Pa? Kwa tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr kēt nē. Ate amnhī kaxyw inhmā ajamaxpēr tŷx jakamā na ka ra akupŷm amex. E māmrī aja-makêtkati nē ri apa. Anē.

Hāmri nhūm akupŷm mex nē hkīnh tŷx nē ma akupŷm tē.

²³ Hāmri pa mē ma htyk xwŷnh nhîpêêxà hkôt mra nē ōrkwŷ hwŷr agjê nē mē pikuprōnh xwŷnhjê pumu. Nhūm mē ra mē hā htu rax nē. Nē omūj ri kaprī xâj pifti kakôr o hkrī nē omūj ri mur. Kàx pê mur nē amnhī tak o hkrī.

²⁴ Hāmri nhūm Jejus mē hwŷr axà nē mē omu. Nē ra kot my hkrata htyk ã omunh tâ kuri mē myr o mē hkrī xwŷnhjê mā kapēr nē mē kām ām ðt nē nôr ã harē nē mē kām:

—Pa? Kwa mon ka mē ri akaprī nē amŷr o akrī? E mē ma mra. Na wa hkrata wa kēp htyk kêt nē. Na ām gōr nē nō. Anē.

Hāmri nhūm mē kot ra htyk ã omunh mex jakamā kuma nē ām kuma. Nhūm mē hkwŷja axtem nē ri axpēn mā hā hpēr o pikēnh o hkrī.

²⁵ Hāmri nhūm kapôt mā mē hano nhūm mē hapôj nē kapôt ã kuhê. Hāmri nhūm Jejusja htyk xwŷnhta wŷr axà nē hpa hā kupy nē kânhmā ām nhūm akupŷm htîr nē kânhmā ām kurê kumrêx.

²⁶ Hāmri nhūm mē piitâ akupŷm htîr kām omu nē ma ri krī piitâ hkôt ri mē kām harênh o hprōt.

Wa nohkre xwŷnh wa harênh

Matêwre 20.29-34

²⁷ Tâ nhūm Jejus kato nē ma tē. Pa mē hkôt ixpa ho ixpa xwŷnhjaja ma hkôt mō. Hāmri nhūm wa myja wa hamêxkrut. Hamē wa nohkre xwŷnh wa Jejus jarênh ma nē hā ajêt nē hkôt rôrôk o mō. Nē xatâ amnhī to hwŷr o hkôt rôrôk o mō nē kām:

—Pa Jejus? E Tîrtûm kot mē ixkaxyw axâm jakamā kwa wa ixpumu nē wa ixkamā axukaprī kêt wehe. Anē.

28 Hāmri nhūm wa kuma nē wa hkukamā nhŷri ixkrem axà nhūm wa hköt axà nē xa nhūm wa omu nē wa kām:

—Pa? E xàn ka wa ra amnhī kaxyw inhmā ajamaxpēr tŷx nē nà? Anē.

Hāmri nhūm wa kām:

—Tŷ. Wa ixte amnhī kaxyw amā ijamaxpēr tŷx kēnā. Anē.

29 Hāmri nhūm wa kuma nē hamē wa no hā īhkra xi nē wa kām:

—Tōe. Nà war ate tanhmā amnhī kaxyw inhmā ajamaxpēr to xà hköt kot paj war anhīpēx. Anē.

30 Hāmri nhūm wa akupŷm rīt mex kurê kumrēx. Hāmri nē akupŷm kato nē ma htēm kaxyw nhūm wa kām:

—E kēr ka wā nhām mē kām ixte war ato mex ā ijarēnh kêt nē. Ām kwarī ho kwarī.

31 Anhŷr tā no nhūm wa kuma nē ām kuma nē wa ma tē nē krī pu hā mē piitā mē kām ri war amnhī tā harēnh o mra.

Kapēr kêt xwŷnh jarēnh

32 Tā nhūm Jejus ma axte nhŷhŷm mē ixto mō. Hāmri nhūm mēhō my mēkarōmnuti kot hwŷr àr nē tanhmā ho nhūm kapēr kêt nē pa xwŷnhja nhūm mē Jejus wŷr o tē.

33 Hāmri nhūm omu nē nē mēkarōmnuti jano nē kām:

—E kēp akato nē ma tē. Anē.

Hāmri nhūm kuma nē kurūm kato nhūm akupŷm kapēr mex kurê kumrēx. Hāmri nhūm mē kot hā omunh xwŷnhjaja tee ri kot mēkarōmnuti janor ā omu nē kamā no pyma nē. Nē axpēn mā:

—Kokŷŷ. Aa mĕ pahte ã mĕhō kot anhŷr pumunh kêt kumrēx tā na pu mĕ jarāhā ja pumu. Anē.

³⁴ Nom nhūm mĕ hkwŷ pê Parijew nhō xwŷnhjaja axtem nĕ hā mĕ kām kapēr o:

—Tk. Kot amnhī krā hkôt mĕ hanor kêt kēnā. Mĕkarōmnuti nhō pahi nhŷ hā kot mĕ nĕ mĕ hanor kēnā. Anē.

*Jesus kēp mĕ pakamā ukaprī xwŷnh
Makre 6.34; Rukre 10.2-3; Juāw 4.35*

³⁵ Tā nhūm Jesusja krī ho ohtō nĕ hkôt ri mĕ kām Tīrtūm kapēr jarēnh o pa. Pa mĕ hkôt ixpa. Na pre hte nhŷri krī hwŷr pōj nĕ mĕ kot Tīrtūm kapēr o mĕ ahkre xà hā ixkre hwŷr mra nĕ hwŷr agjē nĕ mĕ pikuprōnh xwŷnhjē jahkre. Nĕ mĕ kām:

—E mĕ inhma. Tīrtūm kām mĕ apiitā mĕ ato hkra hprām. Jakamā kwa mĕ ate amnhī tomnuj kaga hprām xāj hkôt amnhī xunhwŷ nĕ kapēr kôt amnhī nhîpēx. Jao amnhī nhîpēx nyw o amnhī nhîpēx o ri apa.

Anhŷr o mĕ kām kapēr. Hāmri nĕ ahpŷnhā ri tanhmā mĕ à kute xwŷnhjē ho mex. Nhūm mĕ ohtō nĕ hkôt mar o pa.

³⁶ Hāmri nhūm mĕ omu nĕ kām mĕ hkaprī nĕ. Na prem tee ri amnhī kukamā hamaxpēr o pa jao ra hkaprī nĕ. Nhūm Jesus ja hā mĕ omu nĕ hamaxpēr o:

—Hêxta waa nĕ. Na mĕ mex kêt nĕ pa. Te mĕ kēp ôwêhti jamār xwŷnh kêt kot amnhī nhîpēx pyràk o htŷx ri pa. Mĕhō koja kām mĕ hkaprī nĕ tanhmā mĕ ho mex to ho pa? Anē.

Hāmri nĕ mĕ kamā ukaprī nĕ.

37 Hāmri nē mē hā mē ixpē hkôt ixpa ho ixpa xwÿnhjê mā kapēr nē mē inhmā:

—Nà na mē kormā ohtô rax nē Tîrtûm kapēr mar kêt nē. No ām kormā mē ate mē kām kapēr jarēnh o apa kaxyw mē agrêre. Te pur rax kām ra harôj kamrêk par nē ām tā no ām kaxyw hikēnh xwÿnhjaja grêre pyràk.

38 Jakamā kwa mē ho Tîrtûm wỳ kê axte mē kaxyw mē akwÿjê rê kê mē apyrà nē ma mē hkôt ri mē kām kapēr jarēnh o pa. Anē.

10

*Jejus kot mē ho 12 nē mē rênh
Makre 3.13-19; Rukre 6.12-16*

1-4 Tā nhūm Jejusja hkôt mē ixpa ho mē ixpa xwÿnhjê ho 12 nē mē ixrê. Mē ixte ma krî piitâ hwÿr inhmrar nē ÿ hā mē ahkre nē tanhmā mē à kute xwÿnhjê ho mex o ixpa kaxyw. Nē ÿ hā mē nê mēkarõmnuti janor o ixpa kaxyw nhūm mē ixrê. Na pre mē ixto 12 nē mē ixrê. Æ mē inhixi kot anhÿr.

Pêtre kumrêx na pre kuta. Hixi hō pê Simâw.

Nē hkôt htô Andreja ta.

Nē hkôt Jepetew kra Xiakreja ta.

Nē hkôt Xiakre htô Juâwja ta.

Nē hkôt Firiptija ta.

Nē hkôt Patoromewja ta.

Nē hkôt Tomasja ta.

Nē hkôt pa ixpê Matêwre nhūm pre mē hkôt ixta.

Ixpê pahi nhÿ hā kām mē kêp ixujamÿnh xwÿnh tā nhūm pre jajê hkôt ixta.

Nē ixkôt Apew kra Xiakre hōja ta.

Nē hkôt Tatewja ta.

Nē hkôt Simāw Jeroxja ta.

Nē hkôt Jut Kariotja ta.

Kormā kot mē kām Jejus kurê xwÿnhjê nhïhkram õr mā nhūm Jejus kot amnhī kukamā omunh mex tā mē hkôt amnhī kaxyw kuta.

Ã mē ixte ū hā mē ahkre o ixpa kaxyw mē ixrênh xwÿnhjê nhïxi kot anhŷr.

Jejus kot mē kēp 12jē mā mē àpênh ã karō

Makre 6.7-13; Rukre 9.1-6, 10.1-12, 10.14;
māänēn Atre 13.50-51, 18.6

⁵ Hämri nhūm Jejus mē ixrênh pa nē ma mē hwŷr mē ixrênh kaxyw tanhmā mē inhmā kapēr to nē mē inhmā:

—E. Kêr ka mē ma mē piitā mē kām ri ijarênh o apa. No ãm kormā mē kēp Ijaew kêt xwÿnhjê nhõ pikâ hwŷr apa hkêt nē. Rŷ mē kēp Samar nhõ krî hwŷr ka mē apa hkêt nē.

⁶ Âm mē pahpê Ijaew nhõ krî kôt pix mā mân ri apa. Mē kot tee ri amnhī kukamā hamaxpēr o pa jakamā te mē kēp ôwêhti pikunor nē htŷx ri mex kêt nē pa pyràk.

⁷ Jakamā kêr ka mē ma mē hwŷr apa nē ã mē hkôt ri mē kām akapēr o apa anē nē mē kām: “E kot kaj mē ate amnhī tomnuj kaga nē Tirtum kôt amnhī xunhwŷ hämri nhūm amnhī tā mē apumu nē mē ato hkra. Jakamā e kwa mē tokyx hkôt amnhī xunhwŷ.” Anē. Kêr ka mē ã mē kām akapēr anhŷr o ri mē hkôt apa.

⁸ Hämri nē akupŷm mē à xwÿnhjê ho mex o ri apa. Nē mē htŷk xwÿnhjaja ka mē akupŷm mē ho htîr o ri apa. Nē mē hkànhya rûnh xwÿnhjaja ka

mẽ akupým mẽ ho mex o ri apa. Nẽ mẽ kamã mëkarõmnuti xwÿnhjaja ka mẽ nẽ mẽ hano. E kér ka mẽ ã inhÿ hã mẽ ho mex o ri apa anẽ. Nà pa amarí tanhmã mẽ ato ka mẽ inhmã amnhírer kêt tã ra mẽ ate tanhmã mẽ ho mex to mã tãm. Tã kér ka mẽ amnhí xwar amarí ri mẽ ho mex o ri mẽ hkôt apa. No ri mẽ ho mex pãnhã kàxpore hã axàhwÿr kêt nẽ.

9-10 —Nẽ kér ka mẽ ma mẽ hwÿr apa kaxyw anojarêt hãmri nẽ amnhí kôt akukrêx rãnh o apa hkêt nẽ. Æm anhÿ kamã mẽ hwÿr apa. Nẽ akàxpore ho rax nẽ ho apa hkêt nẽ. Rÿ akawà kamã axê hkwÿ rÿ aparkà hõ xàr nẽ ho amôr kêt nẽ. Rÿ kô hõ py nẽ ri ho apa hkêt nẽ. Æm anhõ mrykà pix jamÿ nẽ ma ho apa. Kér kê mẽ ate Tîrtûm kapêr o mẽ ahkre nẽ mẽ ho mex xwÿnhjaja mân amnhí pãnhã mẽ amã mẽ axàpkur xà gõ ka mẽ kutã axàpkur o ri mẽ hkôt apa.

11 —Nẽ kér ka mẽ nhÿri krí hwÿr ajapôj nẽ kamã mëhõ kot amnhí to mex xwÿnh japêr. Nẽ ra omu hãmri nẽ kuri mân pôj nẽ hkôt apikamënh tãmtã kurûm akupým ajapôj nẽ ma nhãm krí hõ hwÿr mra.

12 —Nẽ kér ka mẽ mëhõ nhõrkwy hwÿr pôj nẽ mẽ kãm: “E ot pa mẽ awÿr mõ. Nà koja Tîrtûmja mẽ ato mex nẽ.” Anhÿr o mẽ kãm akapêr.

13 Koja mẽ ama nẽ amnhí wÿr awÿ ka mẽ amnhí tã mẽ omu nẽ mẽ kãm: “E koja Tîrtûm mẽ ato mex nẽ ka mẽ ajamakêtkati nẽ ri axàmnhix apa.” Anhÿr o mẽ kãm akapêr. No koja mẽ amnhí nhõrkwy nẽ mẽ akurê nhûm Tîrtûm ja hã mẽ omu nẽ mẽ ho mex kêt nẽ.

14 —Nẽ koja nhÿri krí hõ kamã mẽ akaga nẽ akapêr mar kêt japêr. Ka mẽ tee ri amnhí tã mẽ

kamā ama hāmri nē tokyx mē kurūm ajapōj nē ma akupȳm apa. Nē akupȳm anojarēt nē mē noo mā akuhē nē amnhī par ā awjagrō kapī nē ma apa. Mē kot Tīrtūm kaga hā amnhī pumunh kaxyw ka mē ā mē noo mā amnhī nhīpēx anē. Hāmri nē ma nhīhȳm hpānhā apa.

¹⁵ Koja nhīrmā Tīrtūm mē kot amnhī tomnuj mȳrapē tanhmā mē ho. Na pre ā Sotō mē Komo nhō xwȳnhjē nhīpēx anē. Na prem amnhī tomnuj tȳx nē nhūm Tīrtūm tee ri ja hā mē omu nē tanhmā hā mē homnuj tȳx to. Tā jar mē kām ixkapēr mar prām kēt nē mē kot ixkaga xwȳnhjaja koja ja hā mē omu nē kot Sotō mē Komo nhō xwȳnhjē nhīpēx o mē hipēx. No ām tanhmā mē ho htȳx o mē hakre. Anē.

Nhūm pre Jejus ā mē inhmā mē ixāpēnh ā karō anē.

Jejus kot mē kēp 12jē hkukamā mē harēnh

Makre 13.9-13; Rukre 12.11-12, māānēn Rukre 21.12-17; Wam Pētre 3.13-17, 4.12-19; Rukre 6.40; Juāw 15.20; Rukre 12.2-9

¹⁶ Nhūm Jejus arī kot mē ixrēnh xwȳnhjē mā kapēr nē mē inhmā:

—E kot paj ma mē hwȳr mē arē. Ma mē ate Tīrtūm kapēr o mē ahkre ho ri mē hkōt apa kaxyw. Jakamā kot kaj mē te ôwēhti kot mry xoprē hwȳr amnhī to mrar nhūm kot hkwȳ hpar pyràk o amnhī nhīpēx. Koja mē hkwȳjaja mē ate mē ahkre ma nhūm ja mē kēp omnuj nē nhūm mē hā tanhmā mē anhīpēx to. Tā nom kēr ka mē tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr nē amā mē uma hkēt nē.

¹⁷ —E kwa mē o kora. Kēr ka mē ma mē hwȳr mra nē amnhī nē mē htānopxar o ri apa. Koja mē

hkwyjaja mē akapēr ma nē kēp mē aprām nōkati. Nē mē apynē nē ma mē utar xwÿnhjē hwyr mē ato mra nē mē kām tanhmā mē ato hēx to. Hāmri nhūm mē mar xā hköt mē atak. Tirtum kapēr o mē ahkre xā hā iixkre kamā koja mē ā mē anhīpēx anē.

18 —Nē koja mē ixtā tanhmā mē ato kaxyw mē apynē nē ma mē ō pahi hwyr mē ato mra nē tanhmā kām mē ato hēx to. Nom kwār mē mamrī ā mē anhīpēx anē. Koja mē ato anē ka mē kutā akrī nē mē kām Tirtum kapēr jarē. Ijaewjē mā nē mē kēp Ijaew kêt xwÿnhjē mā.

19 —Nē koja mē ma mē ō pahi hwyr mē ato mra nē ā mē anhīpēx anē nom kēr ka mē tee ri tanhmā mē kām amnhī jarēnh to hkukamā ajamaxpēr kēt nē. Koja Tirtum Karō tām tanhmā mē akrā hto ka mē ō ri mē kām akapēr mex nē.

20 Nē kot kaj mē amnhī krā hköt ri mē kām akapēr kêt nē. Tirtum Karō nhȳ hā kot kaj mē ō ri mē kām tanhmā axujarēnh to.

21-22 —Nē koja mē hkwyjaja ixtā mē akamā gryk nē. Nē mē atā àmnênh pix o pa. Nē mē kot mē apar kaxyw mē akwyjē hā amynē. Koja mē anhīpēxà hkwyjaja mē apē mē hkra hā amynē. Nhūm mē akra hkwyjaja mē apē mē hipēxà hā amynē. Nhūm mē atō hkwyjaja mē apē mē htō hā amynē. Nhūm mē akatorxàjaja mē atā amynē. Hāmri nhūm mē apa. No ãm kwār mē māmrī ā mē anhīpēx anē. Ā mē kot mē anhīpēx anhīr tā kēr ka mē tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr pē ixxaga hkêt nē. Mē ãm amnhī to htŷx rāhā ty. Hāmri nē akaxwÿnhja ma Tirtum mē wa inhō krī hwyr axàpir kurē kumrēx nē wa ixxuri akupym amex nē atir tūm nē apa ho apa.

23 —Nē koja mē nhŷri krī hkwŷ kamā ixtā tanhmā mē anhŷpêx hto ka mē māmrī mē kurūm ajapôj nē ma nhŷhŷm krī hō hwŷr apa. Nē hpānhā kamā mē kām ri ijarēnh o mē hkôt apa. Kot kaj mē kormā Ijaewjê nhō krī piitā hwŷr apa hkêt ri pa akupŷn mē awŷr wrŷ. Kwa kēr ka mē ixkapēr mā ajamaxpēr tŷx râhā ri apa.

24-25 —Mē ate ixkôt apa ho apa xwŷnh na ka mē. No pa na ixpê mē ajahkre xwŷnh. Jakamā koja mē kot tanhmā inhŷpêx to ho māänēn mē anhŷpêx. Koja mē nhŷrmā tanhmā inhŷpêx to nē mā ixkôt mē ato anē nē. Mē pahte amnhī nhŷpêxja kot axpēn pyràk. Jakamā koja mē ixpê Satanasti hā ijarē nē māänēn tanhmā mē ajarēnh punuj to ho pa. Mē pahte amnhī nhŷpêxja kot axpēn pyràk jakamā koja mē panhŷpêx o axpēn pyràk.

26 —Tā nom kēr ka mē tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr pê amā mē uma ho apa hkêt nē. Na htem piitā axpēn pê tanhmā hamaxpēr punuj to ho hpimxur o pa nom tee ri ho pimxur prām kapry. Koja nhŷrmā mē hamaxpēr piitā amnhîrît pa. Nē mêmōj piitā ra hpimxur mex tā koja nhŷrmā amnhîrît par kumrēx.

27 —Nē koja nhŷrmā mē piitā ixte amnhī nhŷpêx kôt ixpumu. Na pa ra mē hkàx ã mē amā ixujarēnh rax nē. Tā kēr ka mē ma mē piitā mē kām harēnh o ri apa. Nē ra ixte mē hkàx ã ahte ixte mē amā mêmōj jarēnhta ka mē hpānhā ma mē kām harēnh o ri apa kē mē apyrà nē harēnh ma.

28 —E kēr ka mē amā mē kot tanhmā mē ato mā xwŷnhjê pyma ho apa hkêt nē. Mē kot mē apar mā tā koja mē ãm mē akrâhkà pix pa nom tanhmā mē akaxwŷnh to hkêt nē. Tîrtûmja tapxipix na hte

mē hkrâhkà nē mē hkaxwŷnh mē ho pimrâatâ kot amnhî xà htŷx kamâ hamak tûm xâta wŷr mē rën̄h pumunh. Tâ kot hwŷr mē arênh pymaj kér ka mē amâ kapêr kwŷm ri tanhmâ amnhî nhîpêx to pyma ho ri apa.

²⁹⁻³¹ —Nê Tîrtûm kot mē pahto hapêx par pumunh tâ mâänên kot mē pajamâr mex. Mân ka htem kuwênhre pumu. Na hte Tîrtûm kuwênhre jamâr mex o pa. Mê piitâ mē kot âm omunh tâ nom nhûm Tîrtûm mē kurom hamâr mex pê mē htânopxar râhâ ho pa. Tâ kâm mē pajapê htŷx o kot kuwênhre jakrenh jakamâ kwa mē tee ri amnhî kukamâ ajamaxpêr o ri akaprî nê apa hkêt nê. Koja Tîrtûm mē pahtânopxar râhâ ho pa. Kot mē panhî piitâ omunh par. Nê ahpýnhâ tanhmâ mē pahkrâ hkî kute hkôt mē pahpumunh par. Tâ kot mē pahtânopxar râhâ jakamâ mo kaxyw kot kaj kêt mē ri amâ mē uma ho apa? Anê.

Mê pahte Jejus kôt amnhî xunhwŷr rŷ mē pahte hkaga jarênh

³² Nhûm Jejus arî kot mē hwŷr mē ixrênh xwŷnhjê mā kapêr nê mē inhmâ:

—E kwa mē mâmri akwŷjê mā mē apê ixkwŷ hâ amnhî jarênh o ri apa nê amâ mē uma xâj tee ri amnhî nhîpêx kêt nê. Kot kaj mē kâm ra ate ixkôt amnhî xunhwŷr ã amnhî jarê. Pa ja hâ mē apumu hâmri nê mē apyrâ nê kaxkwa kamâ Inhîpêêxâ mā ra ate ixkôt amnhî xunhwŷr ã mē ajarê.

³³ Nom kot kaj mē kot ixtâ tanhmâ mē ato pymaj apê ixkwŷ hâ amnhî jarênh kêt nê. Pa ja hâ mē apumu hâmri nê nhîrmâ amnhî xwar Inhîpêêxâ mā mē apê ixkwŷ hkêt ã mē ajarê. Jakamâ kwa

mē māmrī mē kām apē ixkwȳ hā amnhī jarēnh o ri
mē hköt apa kê mē ama nē amnhī kaxyw inhmā
hamaxpēr japēr. Anē.

*Mē kām Jejus ā hkwȳjē kurē xwȳnhjaja
Makre 8.34-35; Rukre 9.24, mānēn Rukre 12.51-
53, 14.26-27; Apokarip 12.11*

³⁴ Nhūm Jejus arī kot mē hwȳr mē ixrēnh
xwȳnhjē mā kapēr nē mē inhmā:

—Ra mē awȳr ixwrȳk tā koja mē piitā ixkukwak
ri hamakētkati nē àamnhīx ri pa hkêt nē. Kormā.
Koja mē akwȳjaja ixkapēr ma nē mē apyrà nē
amnhī kaxyw ixköt hamaxpēr. Nhūm mē akwȳjaja
axtem nē kuma nē ãm kuma. Hāmri nē ixtā
tanhmā mē atomnuj to ho pa ka mē amnhī xà htȳx
kamā ajamak o ri apa.

³⁵ —Koja mē akrajaja ixtā mē apē mē hipêêxà nē
mē katorxà kutā amnhī xunhwȳ. Nhūm mē wȳjjaja
ixtā mē umregêxjē kutā amnhī xunhwȳ.

³⁶ —Koja mē ã mē akwȳjaja ixtā mē akutā amnhī
xunhwȳr anē. Mē anhōrkwȳ kamā mē akukwak ri
pa htā ixtā mē akutā amnhī xunhwȳ.

³⁷ —Nē mē amā mē anhīpêêxà nē mē akatorxà
japêê. Nē mē amā mē akrajē japêê. Tā nom kot kaj
mē gryk ā ixköt amnhī nhîpêx mex o ri apa hkêt
hāmri nē apē ixkwȳ mā tām kêt.

³⁸ Rȳ nhūm mē nhîrmā ixtā mē apar kaxyw ka
mē tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr nē mē kot mē
apar pymaj ixkaga hā kot kaj apē ixkwȳ mā tām
kêt nē.

³⁹ Koja mē nhîrmā ixpī pa mē anê ty. Tā mē
ate ixköt amnhī nhîpêx o apa xwȳnhjaja. Koja
mē ixpyrà nē ixtā mē apar mā tā kwa kēr ka mē

amā atyk pymaj ixsaga hkêt nē. Kwār mē māmrī tanhmā ixtā mē ato. Kot kaj mē nhÿrmā Tîrtûm mē wa ixri axte amnhī xà kamā ajamak kêt nē atîr tûm nē amex râhâ apa ho apa. Nom kot kaj mē jar amā amex nē apa hpräm xâj ixsaga hâmri nē nhÿrmā wa ixri atîr tûm nē apa ho apa hkêt nē. Anē.

*Mē kot Jejus krajê ho mex xwÿnhjê jarênh
Matêwre 25.34-40; Makre 9.41; Juâw 13.20*

40 Nhûm Jejus arî kot mē hwÿr mē ixrênh xwÿnhjê mā kapêr nē mē inhmâ:

—E koja mëhô nhÿri mē apumu nē mē apê ixsaga hâ tanhmâ mē ato mex to nê te pa kot ixto mex pyràk. Nê kot kaj mē tanhmâ pa ixto mex to nê te Tîrtûm o mex pyràk.

41 —Nê kot ka mē nhÿri Tîrtûm nhÿ hâ mē kâm kapêr jarênh xwÿnhjê hô tanhmâ ho mex to nhûm Tîrtûm hâ apumu nê nhÿrmâ hâ ato mex nê. Rÿ ka më mëhô kot Tîrtûm kôt amnhî nhîpêx xwÿnhjê hô pumu nê tanhmâ ho mex to. Nhûm Tîrtûm hâ apumu nê määnêñ hâ ato mex nê. Te ate mëhô ho sexta pyrà nê määnêñ ato mex nê.

42 Nhûm mëhô nhÿri mē kot ixsag kormâ amnhî xâm nyw nê kormâ àhpumunh tohtuj anhÿr xwÿnhjê hô pumu. Nê kâm kôr ã omu nê hamaxpêr o: “Kwa Jejus kôt ri pa xwÿnh mûj kâm kôr. Kormâ kot Jejus kôt amnhî xâm tÿx kêt tâ kêp hkwÿy. E kot paj kâm gô hkwÿ kê ho ixsag.” Anê hâmri nê kâm hkwÿ nhûm ho ixsag. Hâmri nhûm Tîrtûm hâ omu nhûm kot kâm gô pix nhôr nhûm kot ho hkwÿ tâ nhûm ja hâ ho mex rax nê. Anê.

Nhūm pre ã Jejus kot mē hwȳr mē ixrēnh xwȳnhjê mā kapēr ry rax anē. Mē ixpē 12jê mā ã kapēr anē.

11

*Juāw Paxis kot Jejus jarēnh mar
Rukre 7.18-23, 7.5, mānēn Rukre 4.16-21*

¹ Tā nhūm Jejus ra kot mē hwȳr mē ixrēnh xwȳnhjê mā kapēr pa hāmri nē kato nē ma krī pu hā krī hkwȳjē hkôt ri pa. Nē mē kām Tīrtūm kapēr jarēnh o ri mē hkôt pa.

² Nhūm Juāw Paxisja arī kēp prēs nē mē hagjēnh xà kamā hkrī. Nhūm pre hte hkôt mē pa ho mē pa xwȳnhjaja hwȳr mra nē kām Jejus kot tanhmā amnhī nhīpēx to ho pa hā harē. Hāmri nhūm harēnh ma nē tee ri hkukamā hamaxpēr. Hāmri nē hkôt mē pa xwȳnh wa ho axkrut nē wa kuta

³ nē hwȳr wa kumē nē wa kām:

—Kwa wa ma Jejus wȳr tē nē hkukja nē kām: “Xà ka na pre Tīrtūm mē ixwȳr amē nà? Xà kormā axtem mēhō na pa mē ri hamār o ri ixpa?” Anhȳr o hkukja hāmri nē tanhmā kot amnhī jarēnh to hā ama nē man akupȳn ixwȳr tē nē inhmā harē. Anē.

⁴ Hāmri nhūm wa kuma nē ma hwȳr tē. Nhūm Jejus kormā tanhmā mē à kute xwȳnhjê ho mex o xa. Mē nohkre xwȳnhjaja nhūm akupȳm mē ho mex. Nē mēkarōmnuti kot mē hwȳr gjēx xwȳnhjaja nhūm mē nē mē hanor o ām rāhā nhūm Juāw kōt wa pa xwȳnhta wa hwȳr tēn pōj. Nē kormā mē hā omunh o wa xa. Hāmri nē kām Juāw Paxis kapēr jarē nhūm wa kuma nē wa kām:

—Tỳ. Nà ãm hāmri na ja hā ijarē. Ixpē mē ate ixkamā ajamak o apa xwŷnhata na pa. Na ka wa kam ã ixte amnhī nhîpêx anhŷr ã ixpumu. Jakamā wa ma akupŷm tē nē aprî hā kām ijarē.

⁵ Na pa hte akupŷm mē nohkre xwŷnhjê ho mex. Nē mē hkâny xwŷnhjaja pa akupŷm mē hkâ ho mex. Nē mē hyk o mē pa xwŷnhjaja pa akupŷm mē hte ho mex. Nē mē htyk xwŷnhjaja pa akupŷm mē ho mē htîr. Nē mē kêp amrakati nē ri mē pa xwŷnhjaja pa mē kām mêmôj mex jarênh o ri mē hkôt ixpa. ã na pa hte mē hipêx anhŷr o ri ixpa. Jakamā e wa ma akupŷm Juâw wŷr tē nē ã kām ijarênh anē.

⁶ Kê ijarênh ma nē ixkôt hamaxpêr tỲx nē tee ri ixkukamā hamaxpêr kêt nē. Koja ã amnhī nhîpêx anē nē hamakêtkati nē ri pa. E wa tokyx ma akupŷm tē nē kām ã ijarênh anē. Anē.

*Jejus kot tanhmā Juâw Paxis jarênh to
Rukre 7.24-35*

⁷⁻⁹ Nhûm pre ã Jejus Juâw Paxis kôt wa pa ho wa pa xwŷnhja wa kām amnhī jarênh anē nē akupŷm hwŷr wa kumê nhûm wa ma akupŷm hwŷr tē. Hâmri nhûm Jejus mē kot mar o kuhê xwŷnhjê mā tanhmā Juâw Paxisja jarênh to nē mē kām:

—Na ka pre htem kapôt ã Juâw Paxis mar kaxyw ma hwŷr mra. Nom ê mex ã omunh kaxyw rŷ hpijaàm kām tanhmā kapêr to hâ mar kaxyw na ka prem hwŷr amrar kêt nē. Tirtûm nhŷ hâ kapêr o pa jakamā na ka prem ate mar kaxyw ma hwŷr mra. Tirtûm nhŷ hâ ixkukamā ijarênh o pa xwŷnh na. Ixpê Tirtûm kot mē akaxyw ixâm xwŷnh ã na hte ijarênh o pa. Nê hprî hâ tanhmâ mē amâ ijarênh

to. Jakamā kapērja mex o kot wam Tîrtûm nhŷ hâ kapēr jarēnh xwŷnhjê kapēr piitâ hakrenh par.

¹⁰ Tîrtûm kapēr â kagà htûm kot Juâw kukamâ tanhmâ harēnh to nê harēnh kot:

Kot paj Ixkra hkukamâ ma më hwŷr harēnh xwŷnhja më nhûm ma ri kutêp më kâm harēnh o pa. Më kot mar nê kutêp tâm amnhî nhîpêx o pa kaxyw.

—Anhŷr o Tîrtûm Juâw Paxis kukamâ harê nhûm prem hâ kagà. Tâ nhûm ixxukamâ më awŷr kumê.

¹¹ Juâw Paxisja na mex kumrêx. Na pre hprî hâ ixxukamâ tanhmâ ijarênh to ho pa. Tâ nom ixxôt më pa ho më pa xwŷnhjê hkînhâ na pre ixxôt pa ho pa hkêt nê. Jakamâ ixxôt më pa ho më pa xwŷnhjaja kot ixxôt hprî hâ ixkapêr mar o pa jakamâ na më mex o më kot Juâw Paxisja jakrenh. Anê.

¹²⁻¹³ —Na pre finat Mojes kumrêx më kâm Tîrtûm kapêr kwŷ hâ kagà. Tâ nhûm hpânhâ Tîrtûm nhŷ hâ kapêr jarênh xwŷnhjaja Mojes mîr pê hkwŷ hâ kagà. Nhûm prem kamâ harê nê kuma nê hkôt amnhî nhîpêx o pa. Hâmri nhûm Juâw Paxisja më mîrpê kato nê tâm Tîrtûm kapêr o më ahkre ho ri pa. Tâ pa hpânhâ ho më ajahkre ho ri më akôt ixpa nhûm më ohtô nê inhma nê ixxôt amnhî xunhwŷ nê kâm ixkapêr kôt pix mä amnhî nhîpêx o ri pa hprâm nê.

¹⁴ —Amnepêm na pre Tîrtûm nhŷ hâ kapêr jarênh xwŷnhjaja mëhôja kukamâ tanhmâ harênh to ho pa. Nê më kâm harênh o: “Koja nhîrmâ mëhô te Eris kot amnhî nhîpêx pyràk o amnhî nhîpêx nê më awŷr mõ. Nê më amâ Tîrtûm kot më awŷr mënâ mä xwŷnhja jarênh o pa ka më ama.” Anhŷr o më kâm

mēhō jarē. Tā kot paj mē amā kot hkukamā harēnh xwÿnhta nhixi jarē ka mē inhma. Nà Juāw Paxisja kukamā na prem ã harēnh anhŷr o pa.

¹⁵ —E kot pa mē amā mē piitā htÿx ri tanhmā mē hamaxpēr to ho mē pa hā mē amā mē harē ka mē harēnh ma.

¹⁶ Te mēhprïre kot amnhī nhîpêx pyràk o na htem amnhī nhîpêx. Mēhprïrejaja na htem mē õrkwÿ kapem mêmoj to amnhîkati nē tee ri hkwÿjê kot amnhī nhîpêx pumu nē mē kâm:

¹⁷ Kwa na pa mē amā gre htā ka mē ixtutā anhôkrepôx kêt nē. Pa mē ja hā mē apumu nē hpânhā mē amā mē htyk jarē htā ka mē akaprī nē amÿr kêt nē. Kwa mē ri ã amnhī nhîpêx anhŷr kêt nē. Anē.

—Mēhprïjaja na htem ã axpēn mā kapēr anē. Tā te mē ate mē urâk. Tîrtûm kot mē awÿr ÿ hâ kapēr jarênh xwÿnhjê rênh tā ka mē te mēhprïre kot amnhī nhîpêx pyrà nē mē ama nē ãm mē ama nē mē hkôt amnhī nhîpêx kêt nē.

¹⁸ —Juāw Paxis na pre mē awÿr mō nē ixtinhâ apkur mex o ri pa hkêt nē. Nê ixtinh ã wîhti ho hkôm kêt nē. Ka mē ja hâ omu nê hkaga nê atÿx ri Satanasti nhÿ hâ tanhmā kot amnhī nhîpêx to hâ hkamnhîx. Hâmri nê mēhprïre kot amnhī nhîpêxta pyrà nê hkôt amnhī nhîpêx kêt nē.

¹⁹ Tâ hâmri pa hpânhâ mē awÿr mō nê Juāw Paxis rom apkati mē ixâpkur mex o ri mē akôt ixpa. Nê kurom mē akutâ wîhti hkwÿ ho ixtinh o ri ixpa. Tâ ka mē ja hâ ixpumu nê atÿx ri ixâpkur rûnh nê ixpipânh o ri ixpa hâ ixkamnhîx nê ã axpēn mā ixto akapēr anē. Nê mē kot amnhī tomnuj xwÿnhjê hkôt ri ixpa xwÿnh ã axpēn mā ijarê. Æ na ka

htem axpēn mā ijarēnh anē. Jao te mē ate Juāw Paxis nhīpēx pyrā nē ixkaga nē ixtkōt amnhī nhīpēx kēt nē. Na hte ā htŷx ri tanhmā mē hamaxpēr to ho mē pa xwŷnhjaja amnhī nhīpēx anē. No tām ri mē hamaxpēr xwŷnhjaja na htem ahpŷnhā wa ixte amnhī nhīpēx ā wa ixpumu nē axpēn mā wa ijarēnh o: “Nà ahpŷnhā wa kot amnhī nhīpēx tā no ām hamē Tīrtūm nhŷ hā kapēr mex o pa. E pu mē wa urâk nē Tīrtūm kōt amnhī xunhwŷ.” Anhŷr o axpēn mā wa ijarē. Anē.

Mē kot Tīrtūm kōt mē hamaxpēr kēt xwŷnhjē jarēnh

Rukre 10.13-15

²⁰ Na pre hte Jesus krī piitā hkōt pa nē krī nhō xwŷnhjē mā kapēr nē mē kot amnhī tomnuj ā mē kām kapēr. Korajī mē Pese nhō xwŷnhjē kumrēx mā kapēr nē mē kām:

²¹⁻²² —E mē inhma. Amnepêm krī pê Sitō mē Xir wa kamā mē pa xwŷnhjaja na prem tanhmā amnhī tomnuj tŷx to ho pa nhūm Tīrtūm tee ri ja hā mē omu nē mē kot amnhī tomnujta ā tanhmā mē ho. Tā kwa mē o kora Korajī mē Pesēj nhō xwŷnhjaja. Ra ixte mē amā aa mē ate mēmoj pumunh kēt kwŷ ho anhŷr rax tā ka mē omu nē ām omu nē amnhī tomnuj kaga hkēt nē. Arī tanhmā amnhī tomnuj to ho ri apa. Mŷrapê kot kaj mē amex kēt nē. Kop apu Sitō rŷ Xir kamā mān ixte mē kām aa mē kot mēmoj pumunh kēt kwŷ ho anhŷr o ri ixpa ronhŷx mē omu nē mē arom amnhī kaxyw ixtkōt hamaxpēr tŷx kurê kumrēx. Nē tee ri kot tanhmā kot amnhī tomnuj to hā amnhī pumu nē hkapři nē hkaga hpa. No mē kajaja na pa hte tee ri mē

amā aa mē ate mēmoj punuj kêt kwȳ ho anhȳr o ixpa kapry. Ka mē ja hā ixpumu nē ām ixpumu nē amnhī tomnuj kaga hkêt nē. Jakamā koja nhȳrmā Tīrtūm tanhmā mē atomnuj tȳx to. Nē tanhmā Sitō mē Xir wa kamā mē pa xwȳnhjē jarēnh to nhūm mē kot amnhī tomnuj mȳrapē amnhī xà htȳx kamā hamak rāhā ho pa. No mē kajaja mē ate amnhī tomnuj tȳx o mē hakrenh jakamā koja Tīrtūm mē hkīnhā mē atomnuj tȳx kumrēx. Ka mē amnhī xà htȳx kamā ajamak rāhā ho ri apa kām ga. Anē.

23-24 Nhūm pre ã Jejus mē kām kapēr anē. Nē hpānhā Kapanaū nhō xwȳnhjē mā kapēr nē mē kām:

—No mē apē Kapanaū nhō xwȳnhjaja. Kot kaj mē ajaxwȳja mē uràk nē amex kêt nē. Ra ixte mē amā aa mē ate mēmoj pumunh kêt kwȳ ho anhȳr rax nhūm mē ate hā ixpumunh tā amnhī tomnuj kaga hkêt tā Tīrtūm mē wa inhō krī hwȳr akrà. No ām hwȳr akrà kapry. Kot kaj mē atō hwȳr axàpir kêt nē. Kop apu Sotō nhō xwȳnhjaja mān kot ã ixte amnhī nhīpēx anhȳr ã ixpumunh ronhȳx mē ra kot amnhī tomnuj kaga nē ijköt amnhī xunhwȳr kurē kumrēx. No mē kajaja na ka mē ã amnhī nhīpēx anhȳr kêt nē. Jakamā kot kaj mē nhȳrmā ma kuwy maatita wȳr ajapēx pa kām ga. Anē.

Jejus kot õ Papaj mā amnhī jarēnh

Rukre 10.21-22

25-26 Tā nhūm Jejus Tīrtūm mā amnhī jarē nē kām:

—Pa Papaj? Nà apē mē inhō Pahi Maati na ka. Pikap ri mē pa xwȳnhjaja nē kaxkwa kamā mē pa xwȳnhjaja apē mē ixpiitā mē inhō Pahi Maati na ka. Ām hāmri na ka hte amnhī nhīpēx mex o ri

apa. Na ka hte mē àhpumunh tÿx ã mē kot amnhĩ to jarkrar xwÿnhjê mā axàhpumunh tÿx o amnhĩrt kêt nē. Ām mē àhpumunh kêt ã mē kot amnhĩ jarënh xwÿnhjê pix mā na ka hte axàhpumunh tÿx o amnhĩrt nhñm mē tapxipixjaja ja hā apumu. Nà ãm hāmri. Ām hāmri na ka hte amā hprām xà hköt ã mē piitā mē hipêx anhŷr o ri apa Papaj. Jakamā mē kot amnhĩ to hkryre xwÿnh pixjaja na htem hprī hā ate amnhĩ nhípêx kôt apumunh o pa. Anē.

Nhñm pre ã Jejus Tîrtûm mā amnhĩ jarënh anē.

27 Hāmri nē hpânhā mē kot mar o kuhê xwÿnhjê mā kapēr nē mē kām:

—Nà na pre ra Inhípêêxàja inhíhkra kamā mēmoj piitā hagjênh pa. Ixte kām ho amnhíptär o ixpa kaxyw. Jakamā tapxipix na kot ixpê Kra hā ixpumunh par. No jar pika ja kamā mē pa xwÿnhjaja na mē kot ja hā ixpumunh kêt. Nē papxipix na ixte Inhípêêxà kot tanhmā amnhĩ nhípêx to hā omunh par. Jakamā na pa hte ã amnhĩ nhípêx o ri ixpa anē nē inhmā hprām xà hköt mē hkwýjê mā ho amnhĩrt o ri ixpa. Jakamā nhñm mē ixpyrà nē Inhípêêxà kot tanhmā amnhĩ nhípêx to ho pa hköt omu.

28-30 —Nē tee ri amnhĩ kukamā mē ajamaxpēr o ri apa xwÿnhjaja te mē ate mēmoj pytī rax tur nē ahte ho apa pyràk. Kwa mē ixfôt amnhĩ xunhwÿ nē ixte amnhĩ nhípêx ã ixpumu. Ixte mē akamā ixukaprī xwÿnh na pa. Na pa hte mē akutā inhnojarêt râhā ho ixpa. Jakamā kot kaj mē ixfôt amnhĩ xunhwÿ pa te ixte mē anê mēmoj pytī ho ixwrýk pyràk o mē anhípêx nē tām mē axunhwÿ ka mē tām ajamaxpēr nē tām amnhĩ nhípêx o ri apa. Mo kaxyw koja ixfôt mē kot amnhĩ nhípêx o

pa xwÿnhjaja tee ri amnhĩ kukamā hamaxpēr o pa?
Nà na htem ixkamnàr rom hamakêtkati nẽ àmnhĩx
ri pa ho pa. Anẽ.

12

*Jejus kēp arīgromnu hpām
Makre 2.23-28; Rukre 6.1-5*

¹ Tā nhǔm Ijaew nhō arīgromnu pē sapja kato. Hāmri nhǔm Jejus mē hköt ri mē ixpa ho mē ixpa xwÿnhjē mē pa mē ma mē hpur kôt ri nhÿhým ri ixpa. Hāmri nē ra mē inhmā prām nē mēmo hy te kot harôj pyràk xwÿnhja kwÿ rê nē kugrà nē ma Jejus kôt hkanhar o mō. Mē ixpê Ijaew na pa htem axpēn pur kâm ã amnhī nhípêx anhýr o ixpa.

² Hámri nhūm mē ixkwý pê Parijew nhō
xwýnhjaja kām mēmoj tā Jejus o kapēr prām jakamā
ā mē ixte amnhī nhípêx anhŷr ā mē ixpumu nē mē
ixtā Jejus kukjēr kurê kumrêx nē kām:

—Kwa Tīrtūm kapēr tūm kot mē panhō arīgromnu hā mē pahte mē hpur kām mēmoj nhīkēnh nē mē pahkurē htā nhūm ri akōt mē pa ho mē pa xwýnhjaja axtem nē ã amnhī nhīpêx anhŷr o ri akōt pa. Mēmo hyta rē nē akōt hkanhar o pa. Kwa mē kām anē kê mē ã amnhī nhīpêx anhŷr kêt nē. Na htem arīgromnu hā mēmoj tā àpênh kêt kēnā. Anē.

3-4 Hämri nhūm mē kuma nē hprī hā mē kām
Tirtūm kapēr jarē nē mē kām:

—Tk. Xà̄n ka htem Tírtūm kapēr ã kagà htūm kot pahi Tawi kot tanhmā amnhī nhípêx tota kamā harēnh nē mar kêt nē? Na pre hkôt ri mē pa xwýnhjé mē nhūm mē prām xâj Tírtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixkre hwýr agjê. Hämri nhūm mē ò patre maatija mē kâm prām týx ã mē omu nē kâm

mē hkaprī nē mē kām mēmoj gō. Mē kot Tīrtūm noo mā pāwti jaxwyr xwÿnhta gō nhūm mē kuku. Tīrtūm kapēr ā kagà htūm kot ja nē mē hkurê htā nhūm mē kām prām tÿx ā mē omu nē mē kamā ukaprī xàj mē kām kugō. Ām mē õ patre pix kot ja hkur kaxyw tā nhūm mē kām kugō nhūm mē kuku. Tā nom nhūm Tīrtūm ja hā mē omu nhūm ja kēp omnuj kêt nē. Kot mē kamā ukaprī nē mē kām õr ā omu nhūm ja kām mex nē.

⁵ —Mē panhō arīgromnu htā na hte patrejaja arī hā Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixkre kamā àpēnh o pa. Tīrtūm kapēr ā kagà htūm kōt na htem arīgromnu htā nhūm mē arī hā apē nhūm Tīrtūm pē jamnuj kêt nē. Kumā mē àpēnh xwÿnh kēnā.

⁶ ām hāmri na pa mē amā ja jarē. Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixkreta mex tā nom ixpē Tīrtūm Kra jakamā inhmex o ixte ixkreta jakrenh.

⁷ Tīrtūm kapēr ā kagà htūm kot ja harēnh kot:
Kēr ka mē inhmā amnhī jarēnh kaxyw nē ām
in hmā mēmoj nhōr pix pē in hmā amnhī
jarēnh kêt nē. Mē māänēn mē kamā
axukaprī o ri apa pē in hmā amnhī jarē. Ja
na kêt in hmā hprām.

—Ā harēnh kot anhŷr. Tā mē ate aprī hā ja mar ronhŷx ka mē ixkôt mē pa xwÿnhjê kot mēmo hy rēnh nē hkanhar o mōr ā mē omu nē ri tanhmā mē ho akapēr to hkêt nē. Ām mē kām prām ā mē omu nē mē kamā axukaprī nē.

⁸ —Kêt pa na pre Tīrtūm mē akaxyw ixām nē mē awyr in hmē. Jakamā papxipix na pa hte arīgromnu hā tanhmā mē kot amnhī nhīpêx to hā mē kām karō. Kwa mē jajê pumu nē mē kamā axukaprī kêt

wehe. Kwâr mĕ māmrī mĕmo hyta rē nĕ hkanhar o ixfôt mō. Anē.

*İhkra grà xwỳnh jaréh
Makre 3.1-6; Rukre 6.6-11*

⁹ Nhūm pre ã Jejus Parijew nhō xwỳnhjê mă kapēr anē hâmri nĕ Tîrtûm kapēr o mĕ ahkre xà hă ixkre hwyr tē nĕ axà.

¹⁰ Nhūm Parijew nhō xwỳnhjaja tanhmă ho kapēr to kaxyw htänopxar o kuhê. Jakamă nhūm ixkre kamă mĕhō my îhkra grà xwỳnhja mĕ pikuprōnh xwỳnhjê nhîhkô hă nhý nhūm Parijew nhō xwỳnhjaja omu nĕ axpēn mă:

—Kwa pu mĕ jar pakuhê nĕ Jejus kot tanhmă amnhî nhîpêx to hă omu. Xà koja arîgromnu hă müjtî ho mex nă? Koja ho anē nĕ Tîrtûm kapēr tûm kuhpâ hă amnhî nhîpêx. E pu mĕ kop xa nĕ hă omu. Anē.

Hâmri nĕ hă Jejus kukja nĕ kâm:

—E mĕ inhmă mĕmoj jarë. Xà na htem arîgromnu hă akupým mĕ ho mex nhūm Tîrtûm kâm ja mex nĕ nă? Anē.

¹¹ Hâmri nhūm mĕ hamaxpér kôt mĕ omunh mex nĕ mĕ kâm:

—Kwa tanhmă na htem arîgromnu hă amnhî nhîpêx to ho pa wehe? Xà koja we mĕ akrit ôwêhti ahkrehti kamă têm ka omu nĕ ãm omu nĕ arîgro mex jamâr pê ho axâpir kêt nĕ? Nà kot kaj mĕ tee ri omu nĕ ho axâpir kurê kumrêx.

¹² Arîgromnu hă mĕ ho mexja ja mex kênă. Tîrtûm mă mĕ pahpê panhîja na mĕ pamex o mĕ hkrit jakrenh jakamă kér pu mĕ tee arîgromnu htâ pu mĕ hă tanhmă axpēn to mex to ho papa. Ja na Tîrtûm kâm hpräm.

Anhŷr o mē kām kapēr.

¹³ Hāmri nē hpānhā myta mā:

—E anhīhkra katàt. Anē.

Hāmri nhūm īhkra katàt nē mex kurê kumrēx.

¹⁴ Hāmri nhūm Parijew nhō xwŷnhaja tee ri ja hā omu nē Jejus kamā gryk nē. Arīgromnu pê sap ã kot ho mex jakamā nhūm mē kamā gryk tŷx nē. Hāmri nē ma mra nē hapōj nē hā axpēn kukjēr o kuhē nē axpēn mā:

—Kwa ã kot amnhī nhīpêx anhŷrja mŷrapê tanhmā kot puj wem ho? ã kapēr anhŷrja o te mē papamjaja mē pahte hkînhā mē kamā paxukaprī kêt pyràk ã mē pajarē. Koja mē pahkwŷjaja kuma hāmri nē mē pahte amnhī nhīpêx kaga nē amnhī kaxyw hkôt pix mā hamaxpēr. Kwa tanhmā kot puj wem ja nē ho?

Anhŷr o axpēn kukjēr o kuhē.

Jejus kēp Tīrtūm kot mē pahwŷr mēnh xwŷnh ã harēnh

Makre 3.7-12

¹⁵ Hāmri nhūm Jejus amnhī tā Parijew nhō xwŷnhjē jamaxpēr kôt mē omu hāmri nē mē kēp kato nē hpānhā ma nhŷhŷm krī hō hwŷr ma tē. Nhūm mē ohtō nē omu nē ma hkôt mra nhūm mē omu nē akupŷm mē kām mē à xwŷnh piitā ho mex.

¹⁶ Hāmri nē mē kām:

—E na pa akupŷm mē ato mex. Nom kēr ka mē amnhī tā ixto axāmra ho ri apa hkêt nē. Ixpê Tīrtūm Kra hā mē kām ijarēnh kêt nē. Ām kwarī kumrēx.

Anhŷr o mē kām kapēr.

¹⁷ Na pre ra amnepêm Tīrtūm nhŷ hā kapēr xwŷnh finat Ijaisja Jejus kukamā mē kām tanhmā

harēnh to nē hā kagà. Te Tîrtûm tām kapēr pyràk o harē nē hā kagà. Nē hā kagà ho:

18 Ota ixkôt amnhī nhîpêx o pa xwînhta xa. Pa na pa amnhī kaxyw ām. Inhmâ hapêê. Na pa hte tanhmâ kot amnhī nhîpêx to ho pa hā omu nē ixkînh týx nē. Kot paj hwîr amnhî karō mē nhûm hwîr axà nhûm ma ū hâ pika piitâ hkôt mē piitâ mē kâm ijarênh o ri mē hkôt pa. Mē kot hprî hâ ixte tanhmâ amnhî nhîpêx to nē tanhmâ ijamaxpêr to hâ ixpumunh kaxyw.

19 Nom koja ri amnhî to àmra o pa hkêt nē. Rì kâm amnhî to rax prâm o mē kâm tanhmâ amnhî nhîpêx to ho pa hkêt nē.

20 ām kapêr xukaprî pix o koja mē hirerek xwînhjê mā kapêr o pa. Nē mē kot tee ri amnhî nhîpêx ã amnhî pumunh xwînhjê kamâ ukaprî o pa. Nē mē kot htîx ri amnhî nhîpêx o mē pa xwînhjê kutâ nojarêt râhâ ho pa jakamâ nhûm mē hpânâh tâm amnhî nhîpêx o pa. Koja ã amnhî nhîpêx anhîr o ri mē hkôt pa râhâ ra akupym mêmoj piitâ tâm haxwîr pa.

21 ã kot amnhî nhîpêx anhîr o pa jakamâ koja pika piitâ hkôt mē pa xwînh kwîjaja kukwak ri amnhî kaxyw Tîrtûm kôt hamaxpêr nē hkôt amnhî xunhwî. Anê.

Na pre ã finat Ijaisja Tîrtûm nhîr hâ kormâ Jejus wrîk nê kator kêt ri tanhmâ kot amnhî nhîpêx to ho pa hkukamâ harênh nê hâ kagà anê. Tâ nhûm mē hwîr wrî nê ã mē hkôt amnhî nhîpêx anhîr o pa.

Jejus mē mēkarōmnuti wa harēnh

Makre 3.20-30; Rukre 11.14-23, 11.31-32, 12.10

22 Tā nhūm prem Jejus wyr mēhō myja o mō. Mēkarōmnuti kot hwyr ar nē ho nohkre nē ho kapēr kēt xwŷnhata nhūm mē hwyr o mō. Hāmri nhūm omu nē nē mēkarōmnuti janō nē akupŷm ho mex kurē kumrēx nhūm akupŷm rīt mex nē akupŷm kapēr mex nē.

23 Hāmri nhūm mē amnhī jaēr pē omu nē kamā no pyma nē hā axpēn kukjēr o:

—Kokŷy. Jejus na hte ām mē ho mex o mē ho mex o pa. Mān kēp Tīrtūm kot mē pahwyr mēnh mā xwŷnhata na nā? ā na hte ā amnhī nhîpēx anhŷr o pa. Mān kēp pahi finat Tawi kanrēhā tāmnhwŷta na nā? Anē.

24 Nom nhūm Parijew nhō xwŷnhjaja ā Jejus kot amnhī nhîpēx anhŷr ā omu nē kēp mēkarōmnuti hkwȳ hā hkamnhīx. Jakamā mē kot hā axpēr kukjēr ā mē kuma nē mē kām:

—Tk pēr hinhu nhîkôoti nhŷ hā na hte mē nē amnhī kwŷjē japôx o pa. Anē.

Hinhu nhîkôoti nhîxi hō pē Satanasti nhūm prem ā Satanasti nhŷ hā Jejus kot amnhī nhîpēx ā hkamnhīx anē.

25 Nhūm ra mē hamaxpēr kōt mē omunh mex jakamā mē kām:

—Kwa mē inhma mē ate ixpē Satanasti hkwȳ hā ixfamnhīx xwŷnhjaja. Koja pika nhō xwŷnhjaja axpēn kutā amnhī xunhwȳ nē axpu hāmri nē anhgrā nē ma ahpŷnhā ri pa. Hāmri nē amnhī krā hkōt ri tanhmā amnhī nhîpēx to ho pa. Jakamā nhūm mē ō pahija mē hamār kēt nē. Nē koja krī nhō xwŷnhjaja. Rȳ mē kot axpēn to hkwȳ xwŷnhjaja

mēmoj tā axpēn kām gryk nē axpēn kutā amnhī xunhwȳ. Hāmri nē ahpŷnhā awry hā pa nhūm mē ō pahija tee ri kām mē hamār prām kaprȳ. Mo mē hkwŷjaja kot ri mē hamār o pa? No koja pahija tām amnhī nē amnhī kwŷjē janor kêt nē.

26 Tā ja pyrà nē ixte Satanasti nhŷ hā tanhmā amnhī nhîpêx to ho ri ixpa ronhŷx pa ri mē nē amnhī kwŷjē janor kêt nē.

27 —No mē akwŷjaja? Xà Satanasti nhŷ hā na htem mē nē mēkarõmnuti japôx o pa? Kêp apu pa ixte ū hā mē nē amnhī kwŷjē japôx ronhŷx mē akwŷjaja ixpyrà nē ū hā mē nē amnhī kwŷjē japôx o pa. Nà Tirtûm nhŷ hā mē ixte mē nē mē hapôx o ixpa kênä. Jakamā mē ate ã ijarênh anhŷrja mex kêt.

28 Tirtûm Karō nhŷ hā ixte mē nē mē hapôx jakamā kwa mē ja hā ixpumu nē ixte mē ato amnhîptâr kaxyw Tirtûm kot mē awyr inhmênh kôt ixpumu kêt wehe. Pa na ka htem ijamâr o apa.

29 —Satanastija àhpumunh tŷx jakamā na htem tee ri kêp hkôt mē kot amnhī xunhwŷr xwŷnhjê pytâr kaxyw nhūm mē nē mē omunh mex nē. Tā nom ixâhpumunh tŷx o ixte Satanasti jakrenh par jakamā na pa hte kêp mē utâ nhūm mē hpânhâ ixkôt ri amnhī nhîpêx.

30 —Ra mē amâa ixkapêr mar prâm tā nom kormâa ixkôt amnhī xunhwŷr kêt nē. Kwa wem ma amnhī to amôr gri nê tokyx ixkôt amnhī xunhwŷ kêt wehe. Kot kaj mē anhŷr kêt hâmri nē mē apê ixkutâ amnhī xunhwŷr xwŷnh pyràk o amnhī nhîpêx.

31-32 —Nē koja měhō ixkapêr ma nē kām ixprâm kêt nhūm Tirtûm ixtâ omu nom tokyx tanhmâa ixtâ

ho hkêt nē. Koja kormā amnhī tā hamā. Karō kot axte kām ijarēnh o amnhīrīt nhūm jatā kot mar nē kām ixprām nē ixkôt amnhī xām prām xàj nhūm kormā amnhī tā hamā. Nom koja Karō xatā mē kām tanhmā ixto amnhīrīt to htā nhūm mē kuma nē ãm kuma nē te mē kēp amnhī jamak pro pyràk. Jao ra Karō hā hpijaàm kêt o amnhī nhīpêx. Mỳrapê koja Tīrtūm nhýrmā amnhī xwar te kēp amnhī jamak pro pyràk o mē hipêx nhūm mē tee kām amnhī kaprī kapry. Hāmri nē amnhī xà htìx kamā hamak o pa xàta wyr ma pa nē kamā pa rāhā nē pa ho pa. Anē.

Mē pajamaxpēr xà hkôt tanhmā ri mē pakapēr to Rukre 6.43-45

³³ Nhūm Jejus arī Parijew nhō xwÿnhjē mā kapēr nē mē kām:

—Nē kot kaj mē atō anhō mēmo pàr nhūm amā ô mex nē. Ô rax nē. Ka omu nē akīnh nē amnhīm mex ã harē. No koja apê ô hkêt ka tee ri omu nē mex kêt ã harē. Na htem ã amnhīm mēmo xô hpàr pumunh kôt tanhmā kute hā harēnh anē. Ja pyrà nē na htem tanhmā mē kot amnhī nhīpêx to hā mē omunh kôt tanhmā mē harēnh to. Mē kot amnhī tomnuj xwÿnh ã mē harē rȳ mē kot amnhī to mex xwÿnh ã mē harē.

³⁴⁻³⁵ —Nē koja mēhō hamaxpēr mex nē hāmri nē kapēr mex o pa. Nom koja hamaxpēr punuj nē kapēr punuj pix o pa. Nē htìx ri tanhmā amnhī tomnuj to ho pa. Na htem ahpÿnhā amnhī jamaxpēr xà hkôt tanhmā kapēr to ho pa. No mē kajaja na ka htem kagā xoprē jamaxpēr pyràk o ajamaxpēr punuj pix o ri apa. Jao akapēr punuj nē. No tām ajamaxpēr o tām akapēr o ri apa hkêt

nē. Na htem tanhmā hamaxpēr to xà hkôt tanhmā ri kapēr to ho pa.

³⁶⁻³⁷ Koja nhýrmā Tīrtūm mē piitā tanhmā mē kapēr to hā mē mar xà hkôt tanhmā mē harēn to. Jakamā mē akapēr mex o mē apa xwýnhjaja koja mē amex ã mē ajarē. Nom mē atŷx ri akapēr punuj o mē apa xwýnhjaja koja mē amex kêt ã mē ajarē. Hāmri nē mē akapēr punuj o apaja mýrapê mē atomnuj tŷx nē. Anē.

Jejus kot Jõhti jarēnh

Makre 8.11-12; Rukre 11.29-32

³⁸ Hāmri nhūm Tīrtūm kapēr tūm o mē ahkre xwýnh mē Parijew nhō xwýnh kwýjaja mēmoj tā Jejus wý nē kām:

—Kwa Pahihti. Mē inhmā aa mē ixte mēmoj pumunh kêt õ ho anē. Kot paj mē omu hāmri nē Tīrtūm kot mē ixwýr amēnh ã apumunh kurê kumrēx. Jakamā e mē inhmā mēmoj to anē nà. Anē.

³⁹ Hāmri nhūm mē kuma nē mē kām:

—Tk. Pēr ãm mē ajamaxpēr punuj pix o na ka htem apa. Ixpē Tīrtūm kot mē awýr inhmēnh xwýnh tā mē ate ja hā ipumunh kêt. Nē mē ate ja hā axpēn mā ijarenh kêt tā ixte mē amā aa mēmoj pumunh kêt õ ho anhýr kaxyw hā ixwý. Nà pa mē amā ho anhýr kêt nē. Kormā. Æm amnepêm Jõhti kot tanhmā amnhī nhípêx toja pix kot paj mē amā harē.

⁴⁰ —Tīrtūm nhý hā kapēr xwýnh Jõhtija amnepêm na pre tep rax kumrēxa htîr râhā kukrē. Nhūm õxâhkre kamā htîr nē hkrī hā apkati axkrunêpxi hāmri nē htîr râhā õxâhkre rûm kato. Tā ixpē Tīrtūm kot mē awýr inhmēnh xwýnh kot paj nhýrmā kēn

kre kamā ixtyk nē inhnōr ā apkati axkrunēpxi. Jōhti hkīnhā ixtyk kumrēx nē inhnōr ā apkati axkrunēpxi hāmri nhūm Tīrtūm akupŷm ixto ixtfī.

41 —Nē koja nhŷrmā Tīrtūm akupŷm mē htyk nē mē hikwŷ xwŷnh piitā akupŷm mē ho htīr hāmri nhūm mē piitā Inhîpêêxà mē wa ixkutā hkrī pa wā tanhmā mē harēnh to. Tīrtūm mē wa ixkuri mē htīr tūm nē mē pa ho mē pa mā xwŷnhjē hā mē hkwŷjē jarē nē wa ixkuri mē pa ho mē pa hkêt xwŷnhjē jarē. Mē piitā ā ahpŷnhā mē harēnh anē. Amarī mē pa xwŷnhjaja nē mē ō pahijaja. Jakamā nhūm Nînîwe nhō xwŷnhjaja tanhmā wa inhmā mē ajarēnh to. Jōhti kot mē hwŷr mōr nē mē kām Tīrtūm kapēr jarēnh o pa xwŷnhjaja nhūm mē tanhmā wa inhmā mē ajarēnh to nē wa inhmā: “Na pre Jōhtija man mē inhō krī hwŷr mō nē mē inhmā akapēr jarēnh o ri mē ixkôt pa. Pa prem kuma nē mē ixte amnhī tomnuj kaga nē akôt amnhī xunhwŷr kurê kumrēx Tīrtūm. No or war akutā mē hkrī xwŷnh kwŷ ata mē na pre Akra Jejus tām mē hwŷr mō nē mē kām kapēr o ri mē hkôt pa nhūm prem mar tā mē ixkînhā mē kot amnhī tomnuj kaga nē hkôt amnhī xunhwŷr kêt nē. Mē ixkurom mē kot Akra mar tā amnhī kaxyw kām hamaxpēr kêt nē.” Anhŷr o koja mē wa inhmā mē ajarē ka mē tee ri mē ama nē ra mē amā ma nē. Nom ām mē amā ma kapry.

42 —Nē sur kām mē ō pahi nitita koja mē hpânhā tanhmā wa inhmā mē ajarēnh to nē wa inhmā: “Na pa pre inhmā pahi Sarumâw kot war anhŷ hā àhpumunh tŷx ā harēnh ma hāmri nē inhmā mar prām xâj ma awry hā ō pika hwŷr mō nē omu nē kapēr ma. Hāmri nē ma akupŷm inhō pika hwŷr

mō nē ixkwŷjê mā àhpumunh tŷx ã harẽnh o ri ixpa. Tā Akra Jejus na kot àhpumunh tŷx o pahi Sarumāw jakrenh tā or war akutā mē hkrī xwŷnh kwŷ ata mē. Mē kot kapēr mar tā ixkînhā kām mar prām kêt. Na prem kuma nē ãm kuma.” Anhŷr o koja wa inhmā mē ajarē. Hāmri nē ja hā mē amā akir ka mē tee ri mar o akrī nē amnhī kamā agryk o akrī. Nom ãm amnhī kamā agryk kaprŷ. Anē.

*Mēkarōmnuti kot tanhmā mēhō hto hā harẽnh
Rukre 11.24-26*

⁴³ Nhūm Jejus arī Parijew nhō xwŷnhjē mē Tīrtūm kapēr tūm o mē ahkre xwŷnhjē mā kapēr nē mē kām:

—Te mē ate ixtē mēhō nē mēkarōmnuti japôx xwŷnhta pyràk. Nhūm te kēp kator nē ma htêm pyràk. Nē nhŷri amgrà kamā ri pa pyràk. Koja ja kēp omnuj nhūm tee ri kamā nhŷri hkôt xà japêr o pa. Nom tee ri hapêr o pa kaprŷ.

⁴⁴ Hāmri nē tanhmā amnhī kukamā hamaxpēr to nē hamaxpēr o: “E kot paj ma akupŷm mē kot nē ixkator xwŷnhta wŷr tē nē axà nē kamā mān ri ixpa.”

⁴⁵ Anhŷr o hamaxpēr hāmri nē ma akupŷm hwŷr tē. Nom kormā akupŷm hwŷr àr kêt ri nhūm kamā amrakati nē ri pa. Jakamā nhūm akupŷm hwŷr axà. Nom ahte hwŷr àr kêt nē. Amnhī kôt hkwŷjē ho 7 nē hwŷr mē ho gjêx pa. Mē kēp 7jaja nē wamta mē nhūm mē piitâ hwŷr gjêx pa. No mē kēp 7jaja na omnuj tŷx o kot wamta jakrenh jakamā nhūm mē kot hwŷr gjêx xwŷnhta mē ÿ hā ra amnhī tomnuj tŷx nē oprê htŷx o pa. Wam pyxire kot hwŷr àrta nhŷ hā nhūm amnhī tomnuj o ri pa nom kawax pê oprê. Tā nhūm ra axte hwŷr mē ohtô

nē gjêxta nhŷ hã hâmri oprê htŷx kumrêx. Ja pyrà nē kot kaj mē tokyx ixkôt amnhî xunhwŷr kêt nē hâmri nē amnhî tomnuj tŷx pix o ri apa. Anẽ.

Jejus kot tanhmâ hkwŷjê jarênh to hã harênh

⁴⁶ Nhûm Jejus arî mē ahkre ho nhŷ. Rôm nhûm katorxà nē htôjaja nhŷhŷn hwŷr mõn pôj. Nom kormâ hwŷr gjêx kêt nê. Mê kot hã htu rax jakamâ nhûm mē tee ri hwŷr gjêx kaxyw kormâ kapôt ã hã mē omunh o kuhê.

⁴⁷ Hâmri nhûm mëhôja kapôt ã mē omu nê Jejus mä më harê nê kâm:

—Kwa Pahihti. Ota akatorxà më atôjaja awŷr mõn pôj nê tee àr kaxyw. O mûj më kapôt ã kuhê. Anẽ.

⁴⁸⁻⁵⁰ Hâmri nhûm kuma nê kâm:

—Tôe. Nà kot pa ixsato nê më omu. Inhmâ më hapêê. Nom kot kaj më atô Tirtûm kapêr ma nê hkôt amnhî xâm nê hkôt amnhî nhîpêx. Hã kot kaj te apê ixtô rŷ ixsatorxà pyràk o pu më axpën nhîpêx o ri papa. Pa inhmâ ixsatorxà nê ixtôjê japê pyrà nê määñen inhmâ më ajapê nê. Anẽ.

13

Mëmo hy hkre xwŷnh jarênh

Matêwre 13.18-23; Makre 4.1-9; Rukre 8.4-8

¹ Hâmri nhûm Jejus më kâm kapêr pa nê ixsore rûm kato nê ma himô rax wŷr tê nê gô mŷri më kâm ujarênh kaxyw nhŷ. Pa më ixpê hkôt më ixta ho ixta xwŷnhaja ma hkôt mra.

²⁻³ Hâmri nê gôta wŷr pôj nê mŷri ixtarî. Nhûm më Jejus ã htu rax nê nhûm tee ri më omunh o nhŷ. Hâmri nê hamaxpêr nê kânhmâ xa nê tê nê pâr krem axà nê pâr kre kamâ mûtûm awry rûm

mẽ ahkre ho nhŷ nhũm mẽ piitā omunh nẽ mar mex o hkr̄i. Nhũm mẽ kãm ujarẽnh o mẽ ahkre ho nhŷ. Nom mẽ kãm tãm ujarẽnh kêt nẽ. Mẽ kot Tirtum kapēr mar nẽ tanhmã hkôt amnhĩ nhípêx to ho paja nhũm hã kuxi nẽ mẽ kãm harẽnh o nhŷ nhũm mẽ amgrà kamã kŷx pê mar o hkr̄i. Nhũm mẽ kãm:

⁴ —E mẽ inhma. Koja měhō ma pur mā mō nẽ pur kãm měmo hy ho ukapēr o ri pa. Nom nhũm hy piitā amex kãm rôrôk kêt nẽ. Koja hkwŷja ahpŷnhã nhýri rôrôk. Kwŷ aptŷx kãm rôrôk nhũm kuwênhre omu nẽ hwŷr mra nẽ hkr̄er pa.

⁵ —Nẽ koja kẽn kãm hkwŷ rôrôk nẽ ra higrôt kutã nojarêt nẽ higrôt pa. Nom nhũm kamã aptŷx nẽ kêp pika hkryre.

⁶ Jakamã nhũm higrôt nhũm hã myt ahpa nẽ arïgro htŷx mẽ nhũm grà pa. Harê hkryre jakamã grà pa.

⁷ —Nẽ koja mrônhi kamã hkwŷ rôrôk nẽ higrôt tã no nhũm utïja kêp amŷtâ nhũm ô hkêt nẽ.

⁸ —No kêt hirã kamã pika mex kãm rôrôk xwŷnhja hirã kamã rôrôk jakamã higrôt mex nẽ piitâ ô rûnh nẽ. Kamã ô hkwŷ kêp 30 nẽ kamã hkwŷ kêp 60 nẽ kamã hkwŷ kêp 100. ã mẽ ujarẽnh kot anhŷr.

⁹ Kwa kêr ka mẽ ixujarẽnhja ma nẽ kãm ajamaxpēr tŷx rãhã ho apa. Anẽ.

*Měmo kaxyw Jejus kot mẽ ujarẽnh o mẽ ahkre
Makre 4.10-25; Rukre 8.9-15*

¹⁰ Hämri pa mẽ ixpê Jejus kôt mẽ ixpa ho ixpa xwŷnhjaja Jejus kot mẽ kãm ã ujarẽnh anhŷrja ã

kuma nē tee ri hkukamā ijamaxpēr. Hāmri nē hā hkukja nē kām:

—Kwa axujarēnhta na pa mē ixprī hā hkōt mēmoj pumunh kēt nē. Mon ka hte ãm mē ujarēnh pix o mē ahkre? Anē.

11 Hāmri nhūm mē inhmā:

—Tōe. Nà kot paj mē amā harē. Tīrtūm kām mē ate aprī hā mar prām jakamā kot paj ixprī hā mē amā harē. Mē kot amnhī tomnuj kaga nhūm Tīrtūm kot ja hā mē omunh nē mē ho hkra. Ja na pa harē. No mūjjaja mē akīnhā kām ja mar prām kēt jakamā na htem ixujarēnhja ma nē ãm kuma nē htȳx ri pa.

12 —No kēt mē kajaja na ka mē ixfōt ri apa ho apa. Nē xatā ixkapēr mar o apa jakamā na ka mē aprī hā ixkapēr ma. Tā mē ate ixfōt amnhī nhīpēx o apa jakamā na pa tanhmā mē akrā hto ka mē aprī hā mar mex o mō. No mē kot ixkapēr mar nē ãm mar xwȳnhjaja na mē akīnhā inhmar tȳx kēt nē. Jakamā nhūm Tīrtūm tanhmā mē hkrā hto nhūm mē hā no hkēt tokyx anē htȳx ri pa.

13 “Ixte mē kām aa mē kot mēmoj pumunh kēt kwȳ ho anhȳr rax tā nhūm mē omu nē ãm omu. Nē ixte amnhī nhīpēxja nhūm mē kām hkīnh kēt nē. Nē mē kot ixkapēr mar tā ãm inhma nē kām hprī hā inhmar prām kēt nē.”

—Jakamā na pa hte ã mē kām mēmoj te ho tām pyrā nē harē no ãm hā haxwȳ nē mē kām ixujarēnh anē.

14-15 —Na pre ra Tīrtūm nhȳ hā kapēr o pa xwȳnh Ijaisja amnepēm mē hkukamā tanhmā mē harēnh to nē hā kagà. Mē kot inhmar nē ãm inhmar

xwÿnhjê jarë nẽ tanhmã mẽ hkukamã mẽ harënh
to nẽ mẽ harënh o:

Koja mẽ ujarënh mex mar pymaj amnhï jamak
pro nẽ amnhï no hpro nẽ hköt hamaxpêr
kêt nẽ. Jakamã koja mẽ kãm mẽ kot amnhï
nhïpêx mex prãm kêt nẽ harënhja ma nẽ ãm
kuma. Nẽ omu nẽ ãm omu. Mẽ kãm hprãm
kêt jakamã koja mẽ ã amnhï nhïpêx anë. Æ
mẽ kot amnhï nhïpêx anhÿr kêt ronhÿx mẽ
ra Tirtum kapër ma nẽ hköt amnhï xunhwÿ.
Hämri nhñum amnhï tã mẽ omu nẽ mẽ nẽ mẽ
kot amnhï tomnuj rënh pa. Hämri nhñum mẽ
hköt amnhï nhïpêx mex nẽ kapër mar mex
o pa. Tã no nhñum mẽ Æ amnhï nhïpêx anhÿr
kêt nẽ. Anë.

—Æ Ijaisja mẽ hkukamã mẽ harë nẽ mẽ hã kagà
anë.

¹⁶ —No kêt mẽ kajaja na ka htem ano ho ixte
tanhmã amnhï nhïpêx to ho ixpa hã ixpumunh o
ixköt apa. Nẽ mẽ ajamak o ixxkapër mar o ri ixxköt
apa.

¹⁷ Amnepêm mẽ akukamã pahijaja nẽ Tirtum
nhÿ hã mẽ kãm kapër o ri mẽ pa xwÿnhjaja na prem
kãm ixpumunh prãm tÿx o pa. Nẽ mẽ kãm ixxkapër
mar prãm tÿx o pa. No ãm mẽ akñhã ixpumunh
nẽ ixxkapër mar kêt rãhã htyk pa. Kormã ixwrÿk nẽ
jar ixxkator kêt jakamã na prem arñ htir nẽ pa ri ix-
pumunh kêt rãhã ra htyk pa. Æm mẽ kapxipixjaja
na ka mẽ myr pê ixte amnhï nhïpêx ã ixpumunh nẽ
ixköt mar o ixxköt apa. Tã mẽ kurom mẽ ate ano
ho ixpumunh nẽ ajamak o ixxkapër mar o ixxköt apa
jakamã kwa mẽ ja hã amnhï pumu nẽ tãm amnhï
nhïpêx o ri apa pê akñh nẽ ri apa. Anë.

Nhūm pre ã Jejus mē ixpê hkôt ixpa ho ixpa xwÿnhjê mā kapēr anē.

Jejus kot hprī hā mēmo hy jarēnh

Makre 4.13-20; Rukre 8.11-15

18 Hāmri nhūm Jejus mē ixpê hkôt ixpa ho ixpa xwÿnhjê mā hprī hā mē ujarēnhta jarē nē mē inhmā:

—E kot paj ixpri hā mē amā mēmo hy ho ukapēr xwÿnh ã ixujarēnhta jarē ka mē inhma. Nà mēmo hyta te kēp Tīrtūm kapēr pyràk. Nē ahpÿnhā mēmo hy rôrôk ã pikata te kēp mē apē panhī ahpÿnhā mē ate Tīrtūm kapēr mar nē ahpÿnhā hkôt tanhmā amnhī nhîpêx tota pyràk.

19 Jakamā mē kot mar xwÿnh kwÿjaja te mē kot aptÿx kām hy rôrôk nhūm kuwênh kot hwÿr mrar nē hkrēr par xwÿnhcta pyràk. Jao Tīrtūm kapēr ma no nhūm Satanasti te kuwênh kot hy krēr parta pyrà nē mē kot mar nē amnhī kaxyw hkôt hamaxpēr nē hkôt amnhī xunhwÿr pymaj hāmri ra tanhmā kapērja nē mē hkrā hto. Jakamā nhūm mē kuma nom ho hamakêtkati tokyx anē nē axte kām hamaxpēr kêt nē pa.

20 —Nē mē kot mar xwÿnh kwÿjaja te mē kot kēnre kamā hy hkwÿ rôrôk nē higrōt nē grà par tokyx anhÿr xwÿnhcta pyràk. Jao Tīrtūm kapēr ma nē hkînh nē. Nē kām mar prām nē.

21 Tā nhūm mēhō Tīrtūm nē tanhmā mē kām kapēr to nhūm mē kuma nē Tīrtūm kaga. Te mēmo hy higrōt nom ra grà par tokyx anhÿrta pyràk.

22 —Nē mē kot mar xwÿnh kwÿjaja te mrônhī kamā hy hkwÿ rôrôk nē higrōt nhūm mrônhī kot kēp àmnâr xwÿnhcta pyràk. Jao mē kām Tīrtūm

kapēr mar prām tā māänēn kām mē hikukrēx rūnh nē mē hikàxpore rūnh prām. Hāmri nē ãm ja pix kukamā hamaxpēr o pa. Nē ja gryk ã axte Tīrtūm kapēr mā hamaxpēr nē hkôt amnhī nhīpēx kêt nē.

²³ —Nē mē kot mar xwÿnh kwÿjaja te hirā kamā pikā mex kām hy hkwÿ rōrōk nē higrōt nē ô rūnhta pyràk. Jao ixkapēr ma nē amnhī krā him hagjēnh tÿx nē. Nē ixkôt ri amnhī nhīpēx mex rāhā ho pa. Jakamā te mēmo hy ô rūnh nē ô mex pyràk o amnhī nhīpēx. E ã ixujarēnhja kot anhÿr. Anē.

Harôj kaàkre jarênh

Matêwre 13.36-43; Makre 4.26-29

²⁴ Nhūm Jejus axte mē kot mar o hkrī xwÿnhjê mā awjarē nom hprī hā mē kām ujarēnh kêt nē. Axte mē kām mēmoj tā kuxi nē awjarē nē mē kām:

—Nà nhÿrmā Tīrtūm mē kot kormā htīr ri tanhmā amnhī nhīpēx to ho pa hā mē omunh xà hkôt ahpÿnhā tanhmā mē harēnh toja te mē ujarēnh ja pyràk. Koja mēhō harôj y mex o ukapēr kaxyw ma hpur mā mō. Hāmri nē hkre hpa nē ma akupÿm mō.

²⁵ Tā nhūm kamàt nhūm ra gōr nē nō. Hāmri nhūm kām hkurê xwÿnhjaja ma kēp ihpur wyr tē nē harôj mexta nhípy axtem nē kēp harôj kaàkre hkre. Harôj kaàkreja te kot harôj mex pyràk nom mē kot hkur kêt. Tā nhūm kēp harôj y mex nhípy hkre hpa hāmri nē ma akupÿm tē.

²⁶ —Tā nhūm hamē higrōt nē anhÿpê ô.

²⁷ Nhūm kām mē àpênh xwÿnhjaja tee ri harôj mex kaêx ã harôj kaàkreta pumu nē hpur nhō dōn wyr tē nē kām harē nē kām: “Kwa ate harôj mex pix

kre htā pēr hkaêx ã harôj kaàkre māänën kato. Kwa tanhmā na pre amnhī to nē hkaêx ã kato?” Anē.

²⁸ Hämri nhūm tee ri mē kuma nē mē kām: “Nà mēhō kām ixsurê xwŷnh na pre ã inhîpêx anē.” Anē hämri nhūm kām mē àpênh xwŷnhta kām: “Kwa xà kot paj mē tokyx ma hwŷr mra nē nê harênh pa nē kurê nà?” Anē.

²⁹ Nhūm mē kām: “Nà kot kaj mē anē nē harôj mexta mē ho apimrâatā ixpê harênh pa.

³⁰ Kwär māmrī harôj mex mē hpimrâatā ô hpa mān. Ka mē rī ma hwŷr mra nē harôj kaàkre kumrêx jarênh pa nē axpēn tā harê ho ê nē ma o mra nē hpôk. Hämri nē rī kormā hpânhâ harôj mex jakà nē ho akuprō nē ô ho mra nē ixkre kamā haxwŷ.” Anē. Æ mē ujarênh kot anhŷr.

Anhŷr o mē kām kapēr.

*Jejus te kot mēmo hy hkryre pyràk ã harênh
Makre 4.30-32; Rukre 13.18-19*

³¹⁻³² Hämri nhūm Jejus arī mē kām amnhī tā kuxi nē ujarênh o nhŷ. Nē tanhmā mē kām amnhī tā ujarênh to nē mē kām:

—Nà Tîrtûm kot mē awŷr ixte mē ato amnhîptâr kaxyw inhmênh ã ijarênhja. Te ixte mēmo hy pixire nhūm mē kot hkre nhūm higrôt pyràk. Koja gaa nē hprêk. Hämri nē hpa anhgrâ nhūm kuwênhre hwŷr mra nē hóptî kamā amnhîm haê nhîpêx nē kamā hikwŷ. Tā kot paj nhŷrmā mēmo hy jarênhta pyrà nē ixpyxi htā pika piitâ hköt mē ho amnhîptâ nē mē omunh mex râhâ ho ixpa. Anē.

*Jejus te kot pâwti kaxkrit xà pyràk ã harênh
Rukre 13.20-21*

33 Nhūm Jejus arī mē kām amnhī tā kuxi nē ujarēnh o nhŷ nē mē kām:

—E kot pa hpānhā mē amā tanhmā pāwti kaxkrit xà jarēnh to ka mē inhma. Na hte mēnijaja pāwti nhīpêx kaxyw hāmri nē kaxkrit xà hkwŷ ho grire nē kupy nē trik xôm mē ho ahkà. Hāmri nē ho pāwti nhīpêx. Kaxkrit xàja grire htā pāwti piitā ho kaxkrit mex nē. Tā ja pyrà nē ixpyxi htā koja mē nhýrmā pika piitā hkôt ixfköt amnhī nhīpêx mex o pa.

Anhŷr o mē kām amnhī jarē.

*Jejus kot mē ujarēnh pix kām mē ahkre hā harēnh
Makre 4.33-34*

34 Na pre ã Jejusja mē ujarēnh o mē ahkre ho pa anē. Ām mē ujarēnh pix o mē ahkre ho pa. Te tām ujarēnh pyràk no ām mēmoj tā haxwŷ rŷ amnhī tā haxwŷ nē mē kām tanhmā amnhī jarēnh to.

35 ã kot mē ahkre ho pa anhŷr kukamā na pre ra amnepêm Tīrtûm nhŷ hā kapēr o mē pa xwŷnhjê hōja harē nē hā kagà. Te Jejus tām tanhmā amnhī jarēnh to pyràk o hkukamā harē nē hā kagà nē hā hkagà ho:

Kot paj mē kām ixujarēnh pix kām mē ahkre ho ri ixpa. Mēmoj te ho tām pyrà nē harē nom mēmoj tā haxwŷ nē tanhmā mē kām ixujarēnh to. Nē aa mē kot mēmoj mar kêt xwŷnh kwŷ kot paj mē kām harē kē mē kuma. Anē.

*Jejus kot hprī hā harôj kaàkre jarēnh
Matêwre 13.24-30, 13.47-50*

36 Tā nhūm Jejus mē kām ujarēnh pa nē mē kure nē ma tēn ixfkrem axà. Hāmri pa mē ixpê hkôt ixpa

ho ixpa xwìnhjaja ma hköt mra nē ixfrem agjē. Hämri nē harôj kaàkre hā ujarënhta ã hkukja nē kâm:

—Kwa aprī hā mē inhmā harôj kaàkre jarënhta jarē nà. Na pa mē kormā ixprī hā mar mex kêt nē. Anē.

³⁷ Hämri nhūm mē inhmā:

—Tôe pa ixprī hā mē amā harē. Ām paa.

Ixpē Tīrtūm kot mē awyr inhmēnh xwình te ixtē mēmo hy mex o ukapēr xwìnhhta pyràk.

³⁸ Nē purta te kēp pika piitā pyràk.

Nē harôj mexta te ra mē ate ixfköt amnhī xunhwyr nē ixfköt amnhī nhípēx o apa xwìnhjē pyràk.

Nē harôj kaàkreta te mē kot Satanasti hköt amnhī nhípēx o mē pa xwìnhjē pyràk.

³⁹ Nē kot harôj kaàkre hkre xwìnhhta te Satanasti pyràk.

Nē harôj jakàr xà hā arīgrotá te Tīrtūm kot ahpýnhā tanhmā mē harēnh to xà hā arīgrotá pyràk.

Nē mē kot harôj jakàr xwìnhjaja te Tīrtūm kapēr o wrýk xwìnhjē pyràk.

⁴⁰ Mē ujarënha kamā na prem harôj kaàkre kumrēx jarê nē hā hpôk jarē. Ja pyrà nē koja nhýrmā Tīrtūm kot ahpýnhā tanhmā mē harēnh to xà hā arīgrotá ã hämri ã mē kot amnhī tomnuj o mē pa xwìnhjē nhípēx anē.

⁴¹ —Kot paj nhýrmā kâm mē piitā mē ho amnhíptar kaxyw hämri nē kapēr o mē wrýk xwìnhjē mā anē nhūm mē ma mran wrý nē mē kot amnhī tomnuj xwìnhjē pix o akuprō. Nē mē kot nhām mē hkwýjē kot mē uràk nē tanhmā

amnhī tomnuj to ho pa kaxyw mē kām anhŷr xwŷnhjaja nhūm mē māñen mē ho akuprō.

42 Hāmri nē mē ho pikuprōn̄h pa nē te mē kot harōj kaàkreta nhîpêx pyrà nē kuwy kamā mē rēnh pa. Hāmri nhūm mē kamā amnhī xà htŷx kamā hamak rāhā nē pa ho pa. Nē amnhī xà htŷx ã maj tee ri mŷr rāhā ho pa. Nē tee ri amnhī xà hā maj amnhī nham o axpēn kamnhar tŷx kaprŷ.

43 —No ijkôt mē kot amnhī nhîpêx xwŷnhjaja koja mē mē kurom mex kumrêx nē pa. Kot paj mē ho mex rax nē nhūm mē mex rāhā nē pa ho pa. Tîrtûm kot kormā pika nyw nhîpêx mā xwŷnhta kamā nhūm mē mex kumrêx nē pa ho pa. E kér ka mē ixujarênhja ma nē kām ajamaxpēr tŷx rāhā ho apa. Anē.

*Mē hikukrêx mex o hpimxur jarênh
Piripos 3.7*

44 Nhūm Jejus arī mē ixpiitā mē inhmā tanhmā ujarênh to. Nom hprī hā ujarênh kêt nē. Kê axte mêmoy tā kuxi nē mē inhmā tanhmā ujarênh to nē mē inhmā:

—Mē ate ijkôt amnhī xunhwŷr xwŷnhjaja te mē apê mē hikukrêx mex ã pika japrôr xwŷnhta pyràk. Koja mēhō mē hikukrêx mex jamŷ nē o tē nē nhŷri amnhîm ho amûxu. Kaxyw kakwŷ nē kamā hagiê nē hity hpa nē ma akupŷm tē. Hāmri nhūm jâā nhūm mēhō tēn kām kato. Hā pikata kakwŷ nē kām kato nē omu nē hkînh nē. Nē hamaxpēr o: “E pa ma tē nē inhôrkwŷ kamā ijkukrêx piitā ho wêñê hpa nē hpânhâ kâxpore jamŷ nē ho amnhîm mē hikukrêx mex ã pika japrô nē amnhîm mêmoy mexta o ixârîk pa.” Anhŷr o hamaxpēr nē akupŷm

hity hpa nē ma akupŷm tē. Hāmri nē mēmoj mexta gryk ã ō mēmoj piitā ho wēnē hpa. Hikukrêx nē ūrkwy nhūm piitā ho wēnē hpa. Hāmri nē hpānhā kàxpore jamŷ nē ma o tē nē amnhīm pikata japrô. Hāmri nē ma akupŷm hwyr tē nē kamā mē hikukrêx mexta kwrŷnh pa nē ho ū kumrêx.

—Tā te mē ate mēhō kot ã amnhī nhîpêx anhŷr xwŷnhta pyràk. Na ka mē urâk nē inhgryk ã amnhī tomnuj kaga hpa nē hpānhā ijkôt amnhī nhîpêx. Te mēhō kot mēmo mē hikukrêx mex gryk ã hikukrêx tûm piitā kaga hpar nē mē hikukrêx mex o hpimxur xà hā pikata japrôr pyràk. Anē.

Mēhō kot kēn jaxênh japrôr jarênh

45 Nhūm Jeus arî mē inhmâ awjarê nē mē inhmâ:

—Nē ja. Na htem kâm hkînh nē hamakêtkati nē ri hpa hprâm xàj Tîrtûm kôt amnhî xunhwŷ nē hkôt ri amnhî nhîpêx râhâ ho pa. Te mēhō my kâm kēn jaxênh mex prâm nē ma ri hapêr o pa xwŷnhta pyràk.

46 Nē ra nhŷri omu nē ma tē nē prês ã mē hkukja. Nhūm mē kâm hâ ho ohtô nē harê nhûm ma akupŷm tē nê kâm ho ū hprâm xàj hikukrêx piitâ ho wēnê hpa. Hāmri nê kàxpore jamŷ nê o tē nê amnhîm ho haprô. Kēn jaxênh mexta pix gryk ã hikukrêx piitâ ho wēnê hpa nê hpānhâ ho amnhîm haprô.

—Tâ ja pyrà nê na ka htem amex nê ajamakêtkati nê axàmnhîx ri apa hprâm xàj ijkôt amnhî xunhwŷ nê ijkôt pix mä amnhî nhîpêx o apa. Anē.

Kryhti jarênh

Matêwre 13.24-30, 13.36-43

47-48 Nhûm Jejus arî mĕ inhmâ awjarë nĕ mĕ inhmâ:

—E Tîrtûm kot nhýrmâ tanhmâ mĕ harênh to xâ hâ arîgro kot paj ixprî hâ tanhmâ mĕ amâ harênh to. Te ho mêmeyaja kot himô kamâ kryhti rênh pyràk. Koja mĕ gôx kâm kumë nĕ akupým ho api nhûm kamâ tep ohtô nĕ. Nhûm omu nĕ kÿx pê amgrâ kamâ hkapî nĕ ahpýnhâ ri tanhmâ kamâ kute kawrà. Nĕ kamâ mex kawrà nĕ kawà kamâ kugjê nĕ mĕ kot hkur kêtja nhûm nhâm kurë.

49 Ja pyrà nĕ Tîrtûm kot ahpýnhâ ri tanhmâ mĕ kot amnhî nhípêx to hâ mĕ omunh xâ hkôt tanhmâ mĕ hipêx to kaxyw arîgrotâ ã ã mĕ hipêx anë. Koja kapêr o mĕ wrýk xwýnhjaja mĕ kot hkôt amnhî xunhwýr xwýnhjê nĕ mĕ kot amnhî tomnuj o mĕ pa xwýnhjê kawrà hpa.

50 Nĕ te mĕ kot tep mex nĕ tep punu kawrà nĕ nhâm rênhta pyràk o mĕ hipêx nĕ ma kuwy hwýr mĕ o mra nĕ kamâ mĕ kurë. Nhûm mĕ tee ri amnhî xâ htýx ã maj amýra nĕ tee ri amnhî nhípêx kaprý. Anë.

Nhûm pre ã Jejusja axte mĕ ixpê hkôt mĕ ixpa ho mĕ ixpa xwýnhjê mă ujarênh anë.

51 Hâmri nĕ mĕ inhmâ:

—E xân ka mĕ atâ aprî hâ ixujarênh ta ma nà?

Anë pa mĕ kâm:

—Tý. Nà na pa mĕ atâ ixprî hâ mar mex nĕ. Anë.

52 Hâmri nhûm mĕ inhmâ:

—Tôe. Nà ãm hâmri. Na ka xep mĕ ra ixte mĕ ahkre nywta mar mex nĕ. Nĕ mĕ akwýjaja măänëñ Tîrtûm kapêr tûm mar mex nĕ. Te mĕ apê mĕhô apkur xâ rax pyrà nĕ ma ho mĕ piitâ mĕ hipêx o ri mĕ hkôt pajâ pyràk. Ja pyrà nĕ kér ka mĕ ma mĕ

piitā mē hkôt Tîrtûm mē wa ixkapēr o mē ahkre ho ri mē hkôt apa. Anē.

Najare nhō xwÿnhjaja kot Jejus kaga hā mē harēnh

Makre 6.1-6; Rukre 4.16-30; Juāw 1.11

⁵³ ã Jejus mē inhmā ujarēnh par anē.

⁵⁴ Hämri nē ma akupým Najare hwÿr mō nē Tîrtûm kapēr o mē ahkre xà hā ixkre hwÿr tē nē axà nē mē ahkre ho nhÿ. Nhūm mē amnhī jaēr pē tanhmā kot mē ahkre hto hā kuma nē tee ri hkukamā hamaxpēr nē axpēn mā:

—Tk. Kwa kēp mē panhīõ htā tanhmā kot we amnhī to nē ã àhpumunh tÿx kôt mē pamā kapēr anē nē ri mē kām aa mē kot mēmoj pumunh kêt kwÿ ho anhÿr o pa?

⁵⁵⁻⁵⁶ Na pre mē panoo mā hprêk nhūm mē pahte pahprī hā hkwÿjê pumunh. Kêp pī kuprār xwÿnh Juje mē hprō Marir wa hkraa. Nē kêp Xiakre nē Juje nē Simāw nē Jut mē htōõ. Nē htōxjaja jar mē pakamā pa nhūm mē pahte mē piitā mē omunh mex kēnā kot kêt we mē kurom ã àhpumunh tÿx anē. Anē.

⁵⁷ Hämri nē kamā gryk nē hkaga. Hämri nhūm tee ri amnhī tā mē omu nē mē kām:

—Nà Tîrtûm nhÿ hā kapēr jarēnh o mē pa xwÿnhjaja na htem krī hkwÿ kamā kām mē mar prām nē. Nom õ krī kamā mē kot karâre rûm hprêk kām omunh xwÿnhjaja na htem kuma nē ãm kuma. Anē.

⁵⁸ Tā mē kot amnhī kaxyw hkôt hamaxpēr kêt jakamā nhūm tee ri mē kām aa mē kot mēmoj pumunh kêt kwÿ ho anhÿr rax prām. No ãm mē kām mēmoj to grêre nē ho anē.

14

*Mẽ kot Juāw Paxis pīr ã mē harēnh
Makre 6.14-29; Rukre 9.7-9*

¹ Tā nhūm pika pē Garirej kamā mēō pahihti Erox Jejus jarēnh ma

² nē tee ri hkukamā hamaxpēr nē hā ō pôristi mā kapēr nē mē kām:

—Kwa pēr Juāw Paxis na nà? Ra ixte hā ixàmnênh nhūm mē kot hpīr tā mān tanhmā amnhī to nē akupŷm htīr. Nà pēr tām kēnā. Jakamā na hte aa mē kot mēmoj pumunh kêt kwŷ ho anhŷr o pa. Anē.

³⁻⁵ Na pre ra Erox htō pē hprōptàn ho hprō. Tō arī htīr tā nhūm axtem nē kēp utà nē ho hprō. Hāmri nhūm Juāw Paxisja harēnh ma nē hā kām akir nē kām:

—Kwa Eroxis kēp atō hprō kēnā na ka kêt axtem nē kēp utà nē ho aprō. Kwa ja omnuj tŷx o omnuj tŷx. Anē.

Hāmri nhūm amnhī tā kuma nē kamā gryk nē kot hpīr kaxyw. Tā nom nhūm Ijaew kot axpēn mā kēp Tīrtūm nhŷ hā kapēr jarēnh xwŷnh ã harēnh jakamā nhūm mē umaj hpīr kêt nē. Ām ho prēs nē haxà nhūm hkrī ho hkrī.

⁶ Tā nhūm jāā nhūm Erox kator ã arīgro kato nhūm mē hā akuprō nē hā hkīnh. Hāmri nhūm hprō nyw kra niti mē hwŷr axà nē ahte mē hipôk ri mē kām gre. Mē kot omunh nē kamā hkurē kaxyw nhūm mē noo mā hpijaàm kêt nē mē kām grer o xa. Hāmri nhūm pahi Erox omu nhūm ja kām mex nē nhūm hkīnh nē kamā nopyma nē.

⁷ Hāmri nē kām:

—Nà ãm hāmri na ka ã mē inhmā amnhī nhīpēx anē. Jakamā kwa māmrī mēmoj tā ixwȳ. Amā mēmoj prām xà hköt hā ixwȳ kot paj amā kugō. Æm hāmri na pa amā anē. E mēmoj na amā hprām? Anē.

⁸ Hāmri nhūm kuma nē kām:

—Ma Juāw Paxis krā na pa inhmā hprām. Inhmā hkrā krāhta nē pasiiti kamā axà nē ixwȳr o tē nē inhmā agō. Anē.

Ra katorxà kot kaxyw kām karō jakamā nhūm ã hā hwȳr anē.

⁹ Hāmri nhūm Eroxja tee ri kuma nhūm ja kēp omnuj nē. Nom ra mē pikuprōnh rax xwȳnhjē nhīpōk ri mē noo mā kot kām: “E māmrī amā mēmoj prām xà hköt hā ixwȳ pa amā kugō.” Anhȳr jakamā kām kot kēp nē hprām kēt nē. Hāmri nē Juāw Paxis wȳr õ pôristi hkwȳr rē

¹⁰ nhūm mē ma mē hagjēnh xàta wȳr mra nē unē nē mut krāhta.

¹¹ Hāmri nē hkrā mȳ nē pasiiti kamā kuxà nē ma akupȳm nita wȳr o tē nē kām kugō nhūm kumȳ nē ma katorxà hwȳr o tē nē kām kugō.

¹² Hāmri nhūm Juāw Paxis kôt mē pa xwȳnhjaja tee ri mē kot hpīr ã harēnh ma nē ma hwȳr mra nē kumȳ nē ma o mōn haxà. Hāmri nē ma Jeus wȳr mra nē kām harē.

*Jeus kot mē ho ohtō nē mē kām mē õ hā harēnh
Makre 6.30-44; Rukre 9.10-17; Juāw 6.1-14*

¹³ Hāmri nhūm Jeus Juāw Paxis jarēnh ma nē hkaprī nē. Nē ma himō nhīkjē hwȳr kapôt ã mōr kaxyw pàr krem axà nē ma mō. Pa mē hköt ixpa ho ixpa xwȳnhjaja ma hköt mra. Hāmri nhūm krī hkwȳ kamā mē pa xwȳnhjaja harēnh ma nē ohtō

nē ma mē inhīhkrep pikap mra. Nē ra amnhī to wa nē mē inhmōr xàja wȳr pōj nē mē ixtutēp hkrī.

14 Jakamā pa mē mō nē mē hwȳr pōj nē mē omu. Hāmri nhūm Jejus mē omu nē kām mē hkaprī nē mē kām mē à xwȳnhjē ho mex pa.

15 Tā nhūm ra myt àr kaxyw pa mē hköt ixpa ho ixpa xwȳnhjaja tee ri mē omu nē Jejus wȳr mra nē kām:

—Kwa na ra amȳkry htȳx nē. Amnhī nē mē hano kē mē ma nhȳri krī hkwȳ hwȳr mra nē tokyx amnhīm mēmoj japrō nē kuku. Mo jar mē apkur xà hā mēō? Jar akunī pix kēnā. Anē.

16 Hāmri nhūm mē inhma nē mē inhmā:

—Nà kot paj mē hanor kêt nē. Mē kajaja kot kaj mē kām õ nhūm mē apku. Anē.

17-21 No nhūm mē ohtō rax kumrēx. Mēmyjaja kēp 5.000. Nē kaxyw mē hprō nē mē hkrajaja. Jakamā nhūm Jejus ã mē inhmā kapēr anē pa mē tee ri mē hkukamā ijamaxpēr nē kām:

—Kwa nà mē panhōja raxti hā. Mē panhō pāwti kēp sīk pix. Nē kaxyw tep gràja pijakrutre kēnā kot kêt mē piitā mē hipēx. Nà xà kot paj mē ma mra nē nhȳri mē kām mē mēmoj japrō nhūm mē kuku? Anē.

Hāmri nhūm mē inhmā:

—Nà pu mē kām mēmoj japrōr kêt nē. Kot puj mē kām mē panhōta o anhgrà. E mē kām anē kē mē ahpȳnhā ri hije nē hkrī hpa. Anē.

Hāmri pa mē kuma nē mē kām anē nhūm mē piitā hkrī hpa. Hāmri nhūm Jejus pāwti mē tepja jamȳ nē kaxkwa hwȳr rīt nē ho Tīrtūm wȳ nē kām:

—Pa Papaj? Nà apē mē inhmā mē inhō ho apa xwȳnh jakamā amex o amex. Anē.

Hāmri nē mē kām ho hkry hpa nē hköt mē ixpa ho mē ixpa xwÿnhjē mā kugō pa mē ô ri ho mē hipêx pa. Nhūm mē piitā apkur o hkrī. Mēōja grire htā nhūm Jejus tanhmā mē kām ho rax to nhūm mē ohtō rax kumrēx tā piitā kuku nē ho ñhy htu hpa nhūm arī mēõ jakrēx prā. Hāmri pa mē akupým hakrēx o akuprō nē ho kawà ho 12 nē ho nŷt pa.

*Jejus kot gô krâhkà hā ãm nē htêm ã harênh
Makre 6.45-52; Juâw 6.15-21*

22-23 Tā nhūm Jejus mē ixpê hköt ixpa ho ixpa xwÿnhjē mā anē pa mē akupým pâr mā agjê nē ma xarmā hkukamā mō. Hāmri nhūm mē kot mar o kuhe xwÿnhjē janō nhūm mē ma akupým hapêx. Hāmri nhūm Jejus kot Tirtûm mā amnhī jarênh kaxyw ahte tē nē hixêt ã api nē himôk ã kām amnhī jarênh o nhÿ.

Gaa nhūm ra kamât nhūm arī ahte hixêt nhîmôk ã nhÿ.

24 Rôm pa mē pâr kām mē inhmôr xwÿnhjaja kormā himô nhîpôk ri mō. Pu nhūm kôk xâpêr tÿx mē ixkaxpa. Nê gô axpêñ tak tÿx nê pa mē tee ri rrêmti ho gô rênh nhîpêx nê tee ri axpêñ pumu.

25 Tā nhūm krâhyre kâ nhūm Jejus man mē ijköt gô krâhkà hā xan tē

26 pa mē amnhī wÿr omu. No nhūm kormā hirâ mex kêt jakamā pa mē ixprî hâ omunh mex kêt nê. Hāmri nê tee ri omu nê mëkarô hâ hkamnhîx nê umaj ixâmra rax nê.

27 Hāmri nhūm mē inhmâ kapêr nê mē inhmâ:
—Tk. Kwa mē amâ ma hkêt nê. Pa na pa mē akôt tē. Anê.

28 Hāmri nhūm Simâw Pêtre kuma nê kâm:

—Kwa xà ka na ka tē? Tôe apê mĕ inhō Pahihti jakamā kwa amnhī wyr ixwyr pa apyrà nē gô krâhkà hã xa nē awyr tē nà? Anē.

29 Hämri nhūm kām:

—Tôe mamrī amnē ixwyr tē. Anē.

Hämri nhūm kuma nē pàr rûm kato nē hwyr tē. Urâk nē gô krâhkà hã hwyr tē.

30 Hämri nē kormā htép o htêm mĕ kôk xapêrta kamā ama nē tee ri amnhī kukamā hamaxpêr pêra àr o mō. Hämri nē àmra kamā Jejus mā amnhī to akir nē kām:

—Kwa tokyx ixtó api Pahihti. Anē.

31 Hämri nhūm hpa hã kupy nē ho àpir kurê kumrêx nē kām:

—Kwa pêr ãm kormā ate amnhī kaxyw inhmā ajamaxpêr týx kêt. Mon ka we ixfamnàr rom mâmri man ixwyr atêmre hkêt nē? Anē.

32 Hämri nhūm wa akupýn mĕ ixwyr tē nē wa axà. Hämri nhūm kôk katât kôt pinhkrênh pa nhūm gô tâm nôr kurê kumrêx.

33 Hämri pa mĕ Jejus kot ã amnhī nhîpêx anhýrja ã omu hâmri nē kām mex o mex ã harê nē kām:

—Kwa ãm hâmri na hte amnhî pê Tirtum Kra hã amnhî jarê. Nà apê Kra kênâ. Anē.

Jenêjare kamā Jejus kot akupým mĕ ho mex ã harênh

Makre 6.53-56

34 Tâ pa mĕ ra himô hã rê nē Jenêjare hwyr pôj.

35 Hämri nē ma kapê hã ri ixpa. Hämri nhūm piaka nhō xwýnh kwýjaja Jejus pumu nē mĕ piitâ mĕ kām harênh o hprôt nē ahpýnhâ hwyr nhýhýnh mĕ à xwýnhjê hã karõ. Nhūm mĕ man mĕ ixwyr mĕ o mra

36 nē mē ho Jejus wȳ nē kām:

—Pa? Kwa kê mē à xwȳnhjaja akupȳm mex kaxyw apē axê kupê nà? Anē.

Hāmri nhūm mē kām:

—Tōe. Kwār mē māmrī mran hkupē. Anē.

Hāmri nhūm mē kuma nē axpēn pānhā hwȳr mra nē kēp ê pix kupēnh tā ra akupȳm mex nē ma akupȳm mra.

15

Parijew nhō xwȳnh mē Tīrtūm kapēr tūm o mē ahkre xwȳnhjē jarēnh

Makre 7.1-13

1 Tā nhūm Parijew nhō xwȳnh mē Tīrtūm kapēr tūm o mē ahkre ho mē pa xwȳnhjaja Jerujarē rūm ma Jejus wȳr mra. Na htem mē ixtukamā mē inhīgētjē pyrà nē apkur kaxyw nē amnhī nhīhkra kuhōnh ryy nē. Amnhī nhīhkra htyk pix kuhōnh nē hkrī hkēt nē ãm amnhī nhīhkra kuhōnh japjēē nē. Nē ò prat kuhōnh japjēē nē kormā apkur kaxyw hkrī. Tīrtūm kot ja hā mē omunh nē mē mex ã mē harēnh ã amnhī kamnhīx jakamā na pre ã amnhī nhīpēx anhȳr o pa. Jakamā nhūm mē ma Jejus wȳr mrā.

2 Hāmri nē omu nē kām:

—Pa Jejus? E kwa mē inhmā mēmoj jarē. Amnepēm mē panhīgētjaja na prem apkur kaxyw nē amnhī nhīhkra kuhōnh japjē nē rī kormā apku. Tā pa htem arī ijaxwȳja ã amnhī nhīpēx anē. No akōt mē pa ho mē pa xwȳnhjaja na htem mē ixpyrà nē ã amnhī nhīpēx anhȳr kēt nē. Kwa mo na htem amnhī nhīhkra tyk kuhōnh tokyx anē nē hkrī nē apkū? Anē.

3 Hämri nhūm mē kuma nē mē kām:

—Tk. Na ka htem ām mē panhīgêtjê hkôt pix mā amnhī nhīpêx o apa no Tīrtūm kapēr kôt amnhī nhīpêx kêt nē.

4 Tīrtūm na pre mēmoj tā mē pamā karō ho:

Kêr ka mē anhīpêêxà nē mē akatorxà wa hā api-
jaàm nē mē ho ajuta rāhā ho ri apa. Kot kaj
mē ā amnhī nhīpêx anhŷr kêt nē tanhmā mē
kām akapēr punuj to ho ri apa. Hā koja mē
akwŷjaja ja mŷrapê mē apa. Anē.

—Na pre ā Tīrtūmja mē pamā karō anē.

5 No mē kajaja na ka htem ā akwŷjê mā karō
anhŷr kêt nē. Ām kapērja kwŷm na ka htem mē kām
karō nē mē kām:

Kot kaj mē mēmo arīgro hā akàxpore japêr nom kér
ka mē ho tanhmā akatorxà rȳ anhīpêêxà ho
ajuta hto kaxyw wa kām hkwŷ nhōr kêt nē.
Ām ho ate wa ho ajuta hkêt ā wa kām amnhī
jarē hāmri nē Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā
ixkre hwŷr o tē nē mē ixte tanhmā ixfreta
ho mex to kaxyw mē inhmā agō. Kot kaj mē
ā amnhī nhīpêx anē nhūm Tīrtūm ja hā mē
apumu nhūm ja kām mex nē. Kêr ka mē ā
amnhī nhīpêx anhŷr o ri apa.

—Anhŷr o na ka htem mē kām karō ho ri apa.

6 Nom Tīrtūm kapēr tūm kot ā ja jarēnh anhŷr
kêt. Ām amnhī krā hkôt na ka htem ā mē kām
karō punuj o ri apa anē. Te mē akapērja mex o kot
Tīrtūm kapēr jakrenh pyràk.

7 Mē ate Tīrtūm kôt amnhī nhīpêx ā amnhī jarēnh
tā ām amnhī to axêx nē hkôt amnhī nhīpêx kêt nē.
Na pre Tīrtūm amnepêm mē akukamā tanhmā mē
ajarēnh to. Nhūm ū hā mē kām kapēr jarēnh xwŷnh

Ijaisja ô ri mē kām mē ajarē nē hā kagà. Te Tîrtūm tām kot mē ajarēnh pyràk.

8 Na pre mē akukamā mē ajarēnh o:

Mē kām ixxīnh ã mē kot amnhī jarēnh tā mē kām ixxīnh kêt. Na htem kām ixprām ã amnhī jarēnh kaprȳ.

9 Mē kot ixxuhpa hā amnhī krā hköt mēmoj tā hkwŷjē mā karō ho pa jakamā na htem kot ixxôt amnhī nhîpêx o pa hā amnhī jarēnh kaprȳ. Anē.

—Na pre ã Ijaisja Tîrtūm nhŷ hā mē akukamā mē ajarē nē mē atā kagà anē. Anē.

Nhūm pre ã Jejus Parijew nhō xwŷnhjê mē Tîrtūm kapēr tūm o mē ahkre xwŷnhjê mā kapēr anē.

Mēmoj kot mē pahtomnu hā harēnh

Makre 7.14-23

10 Tā nhūm Jejus amnhī wŷr mē kot mar o kuhê xwŷnhjê hwŷ nē axte mē kām kapēr nē mē kām:

—E mē inhma nē inhmar tŷx nē.

11 Na hte Tîrtūm kapēr tūm o mē ahkre xwŷnhjaja amnhī krā hköt mē ate amnhī nhîhkra kuhōnh japjē hā mē amā karō ho pa. Nē amnhī krā hköt mē axâpkur xà hā tanhmā mē amā karō hto ho pa. Tîrtūm kot ja hā mē apumunh kôt mē amex ã mē ajarēnh kaxyw ã mēmoj tā mē amā karō anē. Nom na hte Tîrtūm tanhmā mē kot amnhī nhîhkra kuhōnh to hā mē omunh xà hköt tanhmā mē harēnh to hkêt nē. Rŷ mē axâpkur xà pumunh kôt mē mex ã mē ajarēnh kêt nē. Ja tanhmā kām kute hkêt. Na hte ã mē kot amnhī nhîpêx anhŷr ã mē omunh xà hköt mē mex ã mē harēnh rŷ mē mex kêt ã mē harēnh kêt nē. Na hte mēmoj kur ã

mẽ omu nẽ ãm mẽ omu nẽ hã tanhmã mẽ harẽnh to hkêt nẽ. ãm mẽ kapẽr punuj rȳ mẽ kapẽr mex ã mẽ mar kôt pix mã na hte tanhmã mẽ harẽnh to. Anẽ.

12 Nhũm pre ã Jejus mẽ kãm kapẽr anẽ pa mẽ hkôt mẽ ixpa ho mẽ ixpa xwÿnhjaja kuma hãmri nẽ hwÿr mra nẽ kãm:

—Kwa na ka ã mẽ kãm akapẽr anẽ nhũm Parijew nhõ xwÿnhjaja tee ri ama nhũm ja mẽ kêp omnuj nẽ. Anẽ.

13-14 Hãmri nhũm mẽ inhma nẽ tanhmã mẽ inhma Parijew nhõ xwÿnhjê jarẽnh to nẽ hprí hã mẽ hkukamã mẽ harẽnh o:

—Tk. Kwãr mãmrí mẽ kêp omnuj. Mẽ kot Tirtum kapẽr tûm o mẽ ahkre ho pa htã na htem hkôt amnhí nhípêx kêt. Jakamã te mẽ nohkre xwÿnh kot amnhí nhípêx pyràk. Koja měhõ nohkre htã amnhí kôt nhÿhým nohkre hõ ho mõ hãmri nẽ wa hamẽ pry pumunh kêt nẽ htÿx mõ hãmri nẽ nhÿri ahkrehti kamã têm. Tã Parijew nhõ xwÿnhjaja te kot wam htêm xwÿnhta pyràk nhũm mẽ kot mẽ mar xwÿnhjaja te kot wam htêm xwÿnh kôt hõ htêmta pyràk. Jakamã Parijew nhõ xwÿnhjaja mẽ kot mẽ mar o pa xwÿnhjê mẽ koja mẽ hpimrâatã nhÿrmã te ahkrehti kamã rôrôk par pyràk o amnhí nhípêx nẽ mex kêt nẽ pa ho pa. Koja kaxkwa kamã inhõ Papaj nhÿrmã amnhí nẽ mẽ hanor pa.

—Inhõ Papaj te kêp mẽmo hy hkre ho pa xwÿnhta pyràk. Na htem mẽmo hy hkre nhũm higrôt hapôj nẽ higrôt mex nẽ. Hãmri nhũm mẽ hwÿr mra nẽ omu nẽ nê mẽmoj nhígrôt punuj jarê nẽ kurẽ. Ja pyrà nẽ koja nhÿrmã inhõ Papaj amnhí nẽ Parijew nhõ xwÿnhjê janor pa nhũm mẽ mex kêt nẽ pa ho

pa. Jakamā kwa kēr ka mē hkōt ri amnhī nhīpēx kēt nē. Anē.

Nhūm pre ã Jejus mē ixte hkōt ixpa ho ixpa xwÿnhjē mā hprī hā Parijew nhō xwÿnhjē hkukamā ã mē harēn anē pa mē mar o ixkrī.

¹⁵ Hāmri nhūm Simāw Pêtre tee ri Tîrtūm kot mē apkur xà hā mē omunh xà hkōt tanhmā mē harēn to hkēt ã harēn ma. Nē ãm tanhmā mē kapēr to pix ã mē mar kōt tanhmā mē harēn to ja ma hāmri nē hā Jejus kukja nē kām:

—Kwa mon ka ri ã ja jarēn anē Pahihti? Anē.

¹⁶ Hāmri nhūm kuma nē hprī hā mē inhmā aw-jarē nē mē inhmā:

—Kwa xàn ka mē kormā aprī hā ja mar kēt nē?

¹⁷ E pa ixprī hā mē amā harē ka mē inhma. Nà na htem mēmoj ku nhūm hte mē hkrā hi hwÿr gjēx kēt nē. Na hte mē õhy pix wÿr agjē nē gaa nē nhām hapōj nē hapēx. Na htem mē apkur xàja ku nē ÿ hā tanhmā amnhī tomnu hto hkēt nē. Jakamā na hte Tîrtūm ja hā mē omunh xà hkōt tanhmā mē harēn to hkēt nē.

¹⁸ ãm mē hkrā kamā mē hamaxpēr punuj pix nhÿ hā mē kot tanhmā amnhī tomnuj to jakamā na hte Tîrtūm mē hamaxpēr ã mē omunh xà hkōt tanhmā mē harēn to.

¹⁹ Koja mēhō tanhmā hamaxpēr punuj to nē ra hkōt amnhī tomnuj pix o pa. Na htem nhām mē hpar o pa nē mē kēp ahkī nē amnhī to hēx nē mē hakwa kamā nhām axpēn mā mē hixi jarēn o pa. Nē nhām mē kēp mē hprō ho amnhīkati nē mē hkupry hwÿr mra nē mē ho amnhīkati. Nē tanhmā ri axpēn tomnuj to ho pa.

20 Mẽ hamaxpēr punuj nhŷ hā na htem ã amnhī nhípêx anhŷr o pa. No na hte Tīrtūm mẽ kot amnhī nhíhkra kuhōnh jajpê hkêt ã mẽ omunh xà hkôt mẽ kot amnhī to mex xwŷnh ã mẽ harênh kêt nē. Ja tanhmā kãm kute hkêt. Anē.

Jejus kot Ijaew kêt xwŷnh ni kamā ukaprī hā harênh

Makre 7.24-30

21 Tā nhūm Jejus mẽ inhmā kapēr pa hāmri nē mẽ inhmā anē pa mẽ ma hkôt mō. Ma Xir mẽ Sitōja wa pu hā ri ixpa.

22 Nhūm měhō ni ja omu nē hwŷr tē. Mẽ ixtinhā kēp Ijaew kêt tā hwŷr tē. Kanaā nhō xwŷnh na pre. Tā Jejus wŷr tē nē kãm:

—Ka Pahihti Jejus? Apê Tīrtūm kot mẽ ixwŷr aměnh xwŷnh jakamā xē ixujarênh ma nē ixtinhā axukaprī hkêt wehe. Na měkarōmnutija tanhmā ixpē ixtinhā ho nhūm ixpē omnuj tŷx kumrēx. Anē.

23 Hāmri nhūm Jejus kuma nē ãm kuma nē kãm tanhmā nē hkêt nē. Jakamā pa mẽ ixpē hkôt ixpa ho ixpa xwŷnhjaja kãm:

—Kwa hano kē ma akupŷm tē ū ri. Na ãm ri mẽ pahkôt xatā hkrata jarênh pix o ri pa. Anē.

24 Nom nhūm kot amnhī tā kamā hamak kaxyw tanhmā mẽ inhmā hā kapēr to nē mẽ inhmā:

—Nà ãm Ijaewjê pix wŷr na pre Tīrtūm inhmē. Te mẽ kēp ôwêhti pikunor pyràk o na htem htŷx ri amnhī nhípêx o pa. Jakamā ãm mẽ hwŷr pix mā na pre inhmē. Na kormā inhmā tanhmā nhām mẽ hkwŷjê jarênh to hkêt nē. Anē.

25 Hāmri nhūm nitita tee ri amnhī tā kuma nē hwŷr tē nē kutā hkönkrā ho htêm nē nhŷ nē kãm:

—Xē ma we ixtinhā axukaprī hkêt wehe. Anē.

26 Hāmri nhūm kām:

—Nà kormā. Na pre Tīrtūm mē kēp Ijaewjē pix wyr inhmē. Jakamā na pa kormā nhām tanhmā mē akwŷjē ho mex to hkēt nē. Anē.

27 Hāmri nhūm kām:

—Ma ām hāmri na ka akapēr. Nom ixpē Ijaew kēt tā mē kuxwar ām ixtō mex grire kēt wehe. Anē.

28 Hāmri nhūm kuma nē kām:

—Nà ām hāmri na ka ā akra kaxyw inhmā ajamaxpēr tȳx anē. Jakamā kot paj nē mēkarōmnutita jano. Koja axte tanhmā apē ho hkēt kumrēx.

Anhȳr o kām kapērja rōm nhūm hkraja akupȳm mex kurē kumrēx.

Jejus kot mē à xwȳnhjē ho ohtō nē mē ho mex ā harēnh

Makre 7.31-37

29 Tā nhūm Jejus mē inhmā anē pa mē ixrohā krīja pē ixfkato nē ma himō rax pē Garirej wyr mō. Nē nhȳri gō mȳri hixēt wyr mō nē hā api nē ixfkri.

30 Hāmri nhūm mē ohtō nē ma mē ixfkōt mra. Nē mē à xwȳnhjaja nhūm mē hamȳ nē Jejus wyr mē o mra. Na prem ohtō rax kumrēx. Ra ri mē pa hkēt xwȳnhjaja nē mē nohkre xwȳnhjaja nē mē hyk o mē pa xwȳnhjaja. Nē mē kapēr kēt xwȳnhjaja nē ahpȳnhā ri tanhmā mē à kute xwȳnhjaja nhūm mē hamȳ nē ma Jejus wyr mē o mra nē kutā mē haxwȳ. Hāmri nhūm mē omu nē ahpȳnhā akupȳm mē ho mex pa.

31 Jakamā na pre mē kapēr kēt xwȳnhjaja akupȳm kapēr mex nē. Nē ri mē pa hkēt xwȳnhjaja akupȳm mrar mex nē. Nē mē hyk o mē pa xwȳnhjaja akupȳm tām ri mra. Nē mē nohkre xwȳnhjaja akupȳm rīt mex nē. Ā ahpȴnhā akupȳm

mex par anē. Hāmri nhūm mē kot hwyr mē hamyñh nē Jejus wyr mē o mrar xwÿnhjaja amnhī jaér pē akupym mē mex ā mē omu nē mē kamā no pyma nē hkñh nē. Hāmri nē Tirtum mā mex o mex ā harē nē axpēn mā harēnh o:

—Nà ãm hāmri mē panhō Tirtumja ãm mex o mex. Anē.

*Jejus kot mē ho 4.000 nē mē kām mē õ hā harēnh
Makre 8.1-10*

³² Tā nhūm Jejus mē ixte hköt ixpa ho ixpa xwÿnhjaja amnhī wyr mē ixwŷ nē mē ixtköt mē mrar xwÿnhjē jahkre nē mē inhma:

—E. Ka mē rī kam jajē pumu. Na pa ra inhma mē hkaprī nē. Na mē pahköt ri pa hā apkati axkrunēpxi nhūm ra mē kēp mēoja hapêx pa. Koja mē apkur kêt rāhā ma akupym mē õ krī hwyr pa hāmri nē pry hā hirot nē rôrôk o pa. Mē õ krī hwyr awryy. Anē.

³³ Nhūm pre ā mē inhma mē harēnh anē pa mē tee ri kuma hāmri nē kām:

—Kwa nom nhýri kot pu mē kām mēmoj japrô nhūm mē tokyx kuku? Ja kapôt pix kēnā. Nē mē ohtô griiā. Anē.

³⁴ Hāmri nhūm mē inhma:

—No mē panhō pāwtita? Tanhmā na arī kute nē hikwŷ? Anē.

Hāmri pa mē kām:

—Nà ãm kēp 7 pix. Nē kaxyw tep kwŷ no ãm grêre. Kot mē ho dare kaxyw ā. Anē.

³⁵ Hāmri nhūm mē inhma nē mē ixtköt mē mrar xwÿnhjē mā anē nhūm mē hkrī pa.

³⁶ Hāmri nhūm pāwti mē tep grêreta jamŷ nē ho Tirtum wŷ nē kām:

—Pa Papaj. Nà apê mĕ inhmā mĕ inhō ho apa xwÿnh jakamā amex o amex. Ām amex kumrēx. Anē.

Hāmri nĕ mĕ kām mĕmojta o hkry hpa nĕ mĕ inhmā kugō pa mĕ ô ri ho xa nĕ ho mĕ hipêx pa.

³⁷⁻³⁸ Hāmri nhūm mĕ piitā apkū nĕ õhy htu hpa. Nhūm prem mĕmyjaja kēp 4.000 nĕ kaxyw mĕnijaja nĕ mĕhprījaja. Mĕ ohtō rax kumrēx tā nhūm Jejus mĕō ho mĕ hipêx pa. Hāmri pa mĕ hakrēx o akuprō nĕ ho kawà ho 7 nĕ ho nŷt.

³⁹ Hāmri nhūm Jejus ma akupȳm mĕ õ krī hwȳr mĕ hano pa mĕ pàr krem agjē hāmri nĕ ma ijaxwÿja mō. Ma pika pê Makatā hwȳr mō.

16

Parijew nhō xwÿnh kwȳ kot aa mĕ kot mĕmoj pumunh kêt õ ho anhȳr ã Jejus wȳr ã mĕ harēn

¹ Tā pa mĕ ra hwȳr pôj nhūm Parijew mĕ Satusew nhō xwÿnhjaja Jejus pumu nĕ hwȳr mra. Nĕ hêx rom kot kamā hamak kaxyw hwȳr mra nĕ kām:

—Pa Jejus? E kwa mĕ inhmā aa mĕ ixte mĕmoj pumunh kêt õ ho anē nà? Pa mĕ ate ho anhȳr ã apumu nĕ Tīrtūm kot mĕ ixwȳr amēnh ã akôt ijamaxpēr kurê kumrēx. E kwa tokyx. Anē.

²⁻³ Hāmri nhūm mĕ kuma nĕ mĕ kām:

—Tk. Nà kot paj mĕ amā ho anhȳr kêt nĕ. Mĕ ate hā ipumunh nĕ ixtköt ajamaxpēere kaxyw ã. Na ka htem kaxkwa kamā kakrā pumu nĕ axpēn mā na wrȳk ã harē. Nĕ kaxkwa mex pumu nĕ axpēn mā amgrà hā harē. Tā ixte tanhmā mĕ amā mĕmoj nhīpêx to hā ipumu nom Tīrtūm kot mĕ awȳr inhmēnh xwÿnh ã ixtköt ajamaxpēr kêt nĕ.

⁴ ãm mē ajamaxpēr punuj pix o na ka htem ri ajamaxpēr o apa. Ixpē Tirtūm kot mē awyr inhmēnh xwýnh tā ka mē ja hā ixtkōt ajamaxpēr kêt nē. Tā mē ate aa mēmoj pumunh kêt kwý ixte mē amā ho anhýr kaxyw ka mē inhmā hā karō. Nā kot paj mē amā ho anhýr kêt nē. Kormā. Kot paj ãm nhýrmā te amnepêm Jōhti kot amnhī nhípêx pyràk o amnhī nhípêx. E ja pix kot paj mē amā harē. Nom kot paj mē amā aa mē ate mēmoj pumunh kêt õ ho anhýr kêt nē. Anē.

Nhūm pre ã Jejus mē kām kapēr anē hāmri pa mē ixrohā mē kēp ixtkato nē ma ixpa.

*Jejus kot hkôt mē pa xwýnhjê jahkre hā harēnh
Makre 8.14-21*

⁵ Tā pa mē Jejus mē ixrohā ma mō nē pàr mā agjê nē ma xarmā akupým rē nē hikjē hā mō. Hāmri nē tee ri mē ixàpkur xà japēr nē axpēn mā:

—Kwa na pu mē panhō pāwti ho pajamakêtkati nē kure. Anē.

⁶ Hāmri nhūm Jejus mē inhma nē tanhmā mē inhmā Parijew mē Satusew nhō xwýnhjê jarēnh to. Nom pāwti hā kuxi nē mē inhmā mē harē nē mē inhmā:

—Kwa mē o kora. Kêr ka mē Parijew mē Satusew nhō xwýnhjê mē kēp pāw kaxkrit xà hkwý hpyr kêt nē. Anē.

⁷ Hāmri pa mē tee ri kuma nē ixprī hā mar mex kêt nē. Nē arī kapērta ã axpēn kukjēr o hkôt mō nē axpēn mā:

—Kwa mē pahte mē panhō pāwti rer jakamā mān mē pahte mē õ pāw kaxkrit xà kwý hpyr nē mē pahkurē nā? Anē.

⁸ Hāmri nhūm mē inhma nē mē inhmā:

—Hêxta waa nē. Mon ka mē ãm axpēn mā mē panhō pāwti hkêt pix jarēnh o mō? Pēr kormā mē ate amnhī kaxyw inhmā ajamaxpēr tŷx kêt.

⁹ Jää ixte mē anoo mā pāwti kēp 5 pix tā nhūm ixte ho mē kēp 5.000tajē nhīpêx par. Nhūm mē kot hkur nē ho õhy htu hpar nhūm mē ate mēõ jakrêx o apikuprōnh par nē ho kawà ho 12 nē ho hipu.

¹⁰ Nē ham pāwti kēp 7 o mē kēp 4.000 nhīpêx par nhūm mē kot hkur nē ho õhy htu hpar nhūm mē ate mēõ jakrêx o apikuprōnh raxja.

¹¹ Ra ixte mē anoo mā ja ho anhŷr o axkrut tā ka mē ra hā ano hkêt nē arī axpēn mā mē paxàpkur xà pix jarēnh o ixfôt mō. Nà mē paxàpkur xàja na pa harēnh kêt nē. Parijew mē Satusew nhō xwŷnhjē nhō pāwti kaxkrit xà pix na pa hā kuxi nē mē amā tanhmā harēnh to. Anē.

¹² Nhūm pre ã mē inhmā kapēr anē hāmri pa mē atā kuma nē kām:

—Nà na pa xep mē hāmri tā ama. Xep mē ixte Parijew mē Satusew nhō xwŷnhjē kapēr kôt amnhī nhīpêx nē na ka mē ixfôt nē ã mē harēnh anē. Anē.

Jejus kot amnhī tā hkôt mē pa xwŷnhjē kukjér ã harēnh

Makre 8.27-30; Rukre 9.18-21

¹³ Tā pa mē axte Jejus kôt mō nē pika pê Sejarej Piripos kamā kormā mō nhūm Jejus amnhī tā mē ixkukja nē mē inhmā:

—E mē inhmā mēmoj jarē. Tanhmā na hte mē akwŷjaja axpēn mā ijarēnh to wehe? Anē.

¹⁴ Hāmri pa mē kām:

—Nà na htem ahpŷnhā tanhmā ajarēnh to. Na hte kamā mē hkwŷjaja ajarēnh o finat Juāw Paxis

ã ajarẽ. Nhũm kamã mẽ hkwŷjaja ato finat Eris ã ajarẽ nhũm mẽ hkwŷjaja tõhã apẽ Tirtum nhŷ hã akapẽr o apa xwŷnhjê hõ akupym atir ã ajarẽ. Nẽ tõhã finat Jeremistija rŷ axtem hõ hã ajarẽ. ã na htem ahpŷnhã axpẽn mã ajarẽnh anẽ. Anẽ.

15 Hämri nhũm mẽ inhma nẽ mẽ inhmã:

—No mẽ kajaja? Ixpê měhõ hã na ka htem axpẽn mã ijarẽ? Anẽ.

16 Hämri nhũm Simaw Pêtre kãm:

—Nà apẽ Tirtum kot mẽ ixxaxyw axãm nẽ mẽ ixwŷr amẽnh xwŷnh na ka. Nẽ apẽ mẽ ixpiitã mẽ inhõ Pahi Maati na ka. ã na pa htem axpẽn mã ajarẽnh anẽ. Anẽ.

17 Hämri nhũm kuma nẽ kãm:

—Nà ãm hämri na ka ã ijarẽnh anẽ Simaw Pêtre. Nom amnhĩ krã hkôt na ka ã ijarẽnh anhŷr kêt nẽ. Tirtum tãm kot amã ixto amnhirít xà hkôt na ka ã ijarẽnh anẽ.

18 Nà akumrẽx na ka ã ijarẽnh anẽ. Tã koja mẽ apyrà nẽ nhŷrmã mẽ kot ixxkot amnhĩ xunhwŷr xwŷnhjaja ma hkwŷjê mã ja hã ijarẽnh o ri krí piitã hkôt pa. Hämri nhũm mẽ hkwŷjaja mẽ kuma nẽ mẽ apyrà nẽ ixxkot amnhĩ xunhwŷr. Hämri nhũm mẽ kêp ixprãm nõkati xwŷnhjaja tee ri tanhmã mẽ kot ijarẽnh toja ma nẽ ã ijarẽnh anhŷrja nẽ mẽ kãm kapẽr tã nom ho hkapry. ã koja ixxkot mẽ kot amnhĩ xunhwŷr xwŷnhjaja mẽ kãm ijarẽnh o pa anẽ. Jao te mẽ apẽ kẽn nhũm ixte mẽ ato amnhim inhõrkwy nhïpêx pyràk. Tã akumrẽx ate ã ijarẽnh kot anhŷr jakamã kot paj te ixte akumrẽx amŷnh nẽ ato ixtêm nẽ inhõrkwy nhïpêx kaxyw amnhim akumrẽx axãm pyràk o anhïpêx Simaw Pêtre.

19 —E kér ka ma inhý hā tanhmā mē piitā mē kām ijarēnh to ho ri apa. Mē kot hprī hā amar kaxyw. Koja mē hkwýjaja ama nē amnhī kaxyw ixtköt hamaxpēr nē ixtköt amnhī xunhwý. Ka ja hā mē omu nē mē kām: “E ra mē ate Jejus kôt amnhī xunhwýr jakamā kot ka mē nhýrmā ty nē ma kaxkwa hwýr api nē Tírtūm mē wa kuri amex kumrēx nē atř tūm nē apa ho apa.” Anhýr o mē kām ijarēnh o apa. No mē kot akapēr mar nē ām mar nē ixtköt amnhī xunhwýr kêt xwýnhjaja ka mē kām: “No mē kajaja mē ate Jejus kôt amnhī xunhwýr kêt jakamā kot kaj mē nhýrmā Tírtūm mē Krata wa kuri atř tūm nē apa ho apa hkêt nē.” Anhýr o ã inhý hā mē kām akapēr anhýr o ri mē hköt apa. Jao te ate kaxkwa hwýr saf pyr nē Tírtūm krajé mā kahê xà rēnh nē Tírtūm kra hkêt xwýnhjê pê kahê pyràk o amnhī nhípêx o apa. Anē.

Nhûm pre ã Jejus Simâw Pêtre mā kapēr anē.

20 Hâmri nē hpânhâ mē ixpiitā mē inhmā kapēr nē mē inhmā:

—E. Kwa kér ka mē kormā mē piitā mē kām Tírtūm kot mē awýr inhmēnh ã mē kām ijarēnh o ri apa hkêt nē. Kormā. Anē.

*Jejus kot amnhī kukamā amnhī jarēnh ã harēnh
Makre 8.31-33; Rukre 9.22*

21 Hâmri nhûm Jejus hprī hā amnhī kukamā tanhmā mē inhmā amnhī jarēnh to nē mē inhmā:

—Nà mē kajaja mē ate aprī hā ixpumunh mex. No mē pahkwýjaja kām hprī hā ijarēnh mar nē ixpumunh prãm kêt. Ijaew krâhtûmjaja nē Tírtūm kapēr tūm o mē ahkre xwýnhjaja nē patre krâhtûmjaja. Mē kām hprī hā ixpumunh nē kām

ixkapēr mar prām kêt jakamā kot paj tokyx ma Jerujarē hwyr mō nhūm mē kamā ixpynē nē ixtak rax nē ixpī. Nom kot paj ixtyk ā apkati axkrunēpxi nhūm Tīrtūm akupým ixto ixtīr. Anē.

22 Hāmri nhūm Simāw Pêtre tee ri kot ā mē kām amnhī jarēnh anhŷrja ā kuma nē hwyr tē nē hpa hā kupy nē mē ixpē ho kato nē mē ixbàx ā o xa. Nē ā kot amnhī jarēnh anhŷrja nē kām kapēr nē kām:

—Kwa nà Pahihti. Ri ā amnhī jarēnh anhŷr kêt nē. Mo kot kêt mē ri axtem nē ā anhŷpēx anē? Anē.

23 Hāmri nhūm kuma nē hwyr apkjē nē omu nē kām:

—Tk. Te apē Satanasti kapēr pyràk o na ka ā inhmā akapēr anē. Kot kaj ā akapēr anē hāmri nē ixbôt apa hkêt nē. Tīrtūm kām hprām xà hkôt na ā mē kot inhŷpēx anhŷr kaxyw kēnā. Tā ka Tīrtūm jamaxpēr o ajamaxpēr kêt nē amnhī jamaxpēr o ā inhmā akapēr anē. Te apē ixpē axàmnàr xwŷnh pyràk o amnhī nhŷpēx. Anē.

Jejus krajaja kot tanhmā amnhī nhŷpēx to hā mē harēnh

Makre 8.34-9.1; Rukre 9.23-27; Juāw 12.24-26; māänēn Rōmān 15.1; Wam Korīt 10.23-24; Karatas 5.24; Piripos 2.4; Wam Pêtre 4.1; Apokarip 2.10, 12.11

24 Nhūm pre ā Jejus Simāw Pêtre mā kapēr anē hāmri nē hpānhā mē ixpē hkôt ixpa ho ixpa xwŷnh piitā mē inhmā kapēr nē mē inhmā:

—E kot kaj mē ixbôt amnhī xunhwyr ā amnhī jarē hāmri nē māänēn amnhī jarēnh o: “Jejus kēp inhō Pahihti jakamā kot paj kapēr kôt pix mā amnhī nhŷpēx rāhā ho ri ixpa. Kwār ixkwŷjaja tanhmā hā inhŷpēx hto.” Anhŷr o amnhī jarē.

25 —Koja mē ixtā mē atōx pī rȳ tanhmā mē atō hto ka ty. Tā nom koja akaxwȳnh ma ixwȳr àpir kurê kumrēx. Hāmri ka ixsuri atīr tūm nē amex rāhā nē apa ho apa. Nom kot kaj mē jar atīr prām xàj ixsaga hāmri nē inhō krī hwȳr axàpir kēt nē.

26 —Nē koja mēhō hikukrēx rax gryk ā Tīrtūm kaga. Tā nhȳrmā ty hāmri nē amnhī kōt hikukrēx ō hpŷr nē o mōr kēt nē. Koja tee ri kuwy hwȳr mōr pymaj amnhī nē hikukrēx rax o amnhī pānhā amnhīrer prām kaprȳ. Tanhmā koja amnhī to nē Tīrtūm mā amnhīre nē ma ō krī hwȳr api? Koja ā amnhī nhīpēx anhȳr kēt nē.

27 —Nē ixpē Tīrtūm kot mē awȳr inhmēnh xwȳnh kot paj nhȳrmā kaxkwa rūm akupŷn mē awȳr wrȳ nhūm Tīrtūm kapēr o mē wrŷk xwȳnhjaja man ixsot wrȳ. Hāmri pa inhō Papaj nhȳ hā ixte mē piitā tanhmā mē kot amnhī nhīpēx to hā mē omunh xà hkōt ahpŷnhā tanhmā mē harēnh to.

28 ām hāmri na pa ā mē amā amnhī jarēnh anē. Kot paj nhȳrmā akupŷn ixte mē ato amnhīptar kaxyw man mē awȳr wrȳ. Tā kot kaj mē akwȳjaja akupŷn ixwrȳyta kukamā tokyx ixte tanhmā ixte amnhī nhīpēx to hā ixpumu. Anē.

17

Jeus kot hixêt prêk nhūmōk ā hirā kamā ām ā harēnh

Makre 9.2-13; Rukre 9.28-36; māänēn Sikūn Pêtre 1.16-18

¹ Tā nhūm semānja hapēx nhūm Jeus ma nhȳri hixêt prêk wȳr mō. Nē kaxyw Simāw Pêtre nē Xiakre nē Xiakre htō Juāwja nhūm ma amnhī kōt

wa mē o mō. Nhūm wa mē mō nē hixêt prêk ā api nē himōk ā kuhê.

² Hāmri nhūm Jejus xep ra axtem nē xa. Axtem hkuk nhīrā htŷx nē xa. Te myyti nhīrā htŷx pyràk. Nē ê haka htŷx kumrēx.

³ Hāmri nhūm xep ja wa kaxkwa rūm hwŷr wrŷ nē kuri kām kapēr o xa. Mojes mē Erisja wa nhūm hwŷr wrŷ nē kuri xa. Tīrtūm amnepêm amnhī wŷr wa ho àpir tā wa akupŷn wrŷ nē Jejus mā kapēr o xa.

⁴ Hāmri nhūm Jejus kôt mē mōr xwŷnhjaja wa mē omu nhūm Simāw Pêtre tanhmā hamaxpēr to nē Jejus wŷr tē nē kām:

—Kwa Pahihti. Nà ãm hāmri na pu mē amnē mō. Kwa pu mē kritpêm jar axkamē nē tokyx panojarêt kêt nē. Pa mē amā pô nhīrōnh o axkrunêpxi nē hipêx. Amā hō nhīpêx nē Mojes mā hō nhīpêx nē Eris mā hō nhīpêx ka mē kamā akrī. E kwa pa mē amā ho anē nà?

Anhŷr o kām kapēr. Nom amnhī krā hkôt ā kapēr anē.

⁵ Hāmri nē kormā ā kām kapēr anhŷr rōm nhūm ra kakrā jaka htŷxja wrŷ nē wa mē hkunor pa nhūm wa mē kamā kuhê. Nhūm kakrā kamā Tīrtūm mē kām kapēr nē mē kām:

—E ota Ixkra xa. Inhmā hapê ho inhmā hapê. E kér ka mē kapēr mar tŷx rāhā ho ri apa. Anē.

⁶ Hāmri nhūm mē tee ri kuma nē kām ma htŷx nē umaj pikap rôrôk nē htu mŷrpê hikwŷ.

⁷ Hāmri nhūm Jejus mē hwŷr tē nē mē hā īhkra jaxwŷ nē mē kām:

—E mē kānhmā akuhê nē amā ma hkêt nē. Anē.

8 Hāmri nhūm mē kuma nē kànhmā rīt nē Jejus pix pumu nhūm ahte xa nhūm kuri wa ãm xwŷnhta wa ra ma akupŷm api.

9 Hāmri nhūm mē kormā akupŷm hixêt nhīmōk rūm mē ixwŷr wrŷk o mō nhūm Jejus mē kām:

—E kēr ka mē ham ate mēmoj pumunh xwŷnhta kormā nhām mē kām harēnh kēt nē. Kot paj nhŷrmā ty nē akupŷm ixtř ka mē rī kormā mē kām ja hā ijarēnh o ri apa. Anē.

10 Hāmri nhūm mē kormā akupŷn mē ixwŷr wrŷk o mō nhūm mē Jejus mā:

—Kwa mē inhmā mēmoj jarē. Na htem Tīrtūm kapēr tūm o mē ijahkre xwŷnhaja mē inhmā: “Eris kumrēx koja Tīrtūm mē pahwŷr kumē nhūm Krisja kormā hapu hā wrŷ.” Anē. Na htem ã mē inhmā war ajarēnh anē. Tā ka ra wrŷ nom kormā akukamā Erisja wrŷk kēt. Anē.

11 Hāmri nhūm mē kām:

—Nà ãm hāmri na prem ã wa ijarēnh anē. Na pre ra ixxukamā te Eris kot amnhī nhŷpêx pyràk xwŷnhta tē nē ixkutêp mē kām ijarēnh o pa.

12 Tā nom nhūm mē ja hā omunh kēt nē. Na prem axtem nē kām hprām xà hkôt tanhmā hipêx to nē kupī. Tā koja mē nhŷrmā ã hipêx anhŷr pyràk o inhŷpêx. Anē.

13 Hāmri nhūm mē ra hprī hā kuma nē axpēn mā:

—Kwa Juāw Paxis pimrâàta na ã mē pamā harēnh anē. Tapxipix na pre te Eris kot amnhī nhŷpêx pyràk o amnhī nhŷpêx o pa. Tā tām na mē pamā harē. Anē.

Jejus kot mēhō hkra nē mēkarōmnuti kator ã harēnh

Makre 9.14-29; Rukre 9.37-43

14 Tā nhūm mē ra akupŷm ahpar mā man mē ixwŷr hpôx o mō nhūm mē ohtô rax nē Jejus kutêp kuhê. Hāmri nhūm mēhō myja mē omu nē mē kutā tē nē mē hkaxpa nē Jejus kutā hkōn krā ho tēm nē nhŷ nē hkra ho kuwŷ nē kām:

15 —Pa Jejus. Kwa inhmā ijkra kamā axukapr̄i nē. Na hte mēkarōmnutija xatā tanhmā ixpê ho nhūm hte ū hā mra nē rōrōk nē tōhā kuwy kamā rōrōk nē tōhā gôx kām mran mrō nē ixpê homnuj tŷx nē.

16 Tā pa akôt mē pa ho mē pa xwŷnhjê hwŷr o tē nom nhūm mē kot inhmā ho mex kaxyw tee ri tanhmā ho hkapr̄y. Kwa xà kot kaj akupŷm inhmā ho mex nà? Anē.

17 Hāmri nhūm kuma nē mē ixte hkôt ixpa ho ixpa xwŷnhjê mā kapēr nē mē inhmā:

—Hêxta waa nē. Ra mē ate ixte Tîrtûm nhŷ hā mē ho mex ã ixpumunh o ijkôt apa ryy htā kormā ixpyrâ nē ã mē hipêx anhŷr kêt nē. Nà kormā mē kaxyw Tîrtûm kôt mē ajamaxpēr tŷx kêt jakamā na ka mē tee mē ho mex kaxyw. Anē.

Hāmri nē myta mā kām:

—E amnē ixwŷr akrata o tē pa omu. Anē.

18 Hāmri nhūm kuma nē hwŷr o tē nhūm omu nē nē mēkarōmnutija kator nhūm akupŷm mex kurê kumrēx.

19 Hāmri pa mē ixte Jejus kôt ixpa ho ixpa xwŷnhjaja ja hā omu mē hkàx ã amnhī tā hkukja nē kām:

—Kwa na pa mē axwakre kamā tee ri nê hanor prām kaprÿ. Kwa mon pa mē apyrà nē nê hanor nhūm kator nē ma htēm kêt nē? Anē.

²⁰⁻²¹ Hämri nhūm mē inhmā:

—Nà kormā mē ate mē kaxyw Tīrtūm kôt ajamaxpēr tÿx kêt. Nom kot ka mē kaxyw hkôt ajamaxpēr tÿx hämri nē hkôt amnhī nhípêx kukwak ri mēmoj tā awÿ nhūm mē ama nē mē ate mēmoj tā axâhwÿr xà hkôt mē amā tanhmā mēmoj nhípêx to. Te mē ate pī hpàr mûj mā akapēr nē kâm: “Kwa amnhī jarê nē ma tē nē gô xujanär kâm mân mrō.” Anhÿr nhūm kot amar nē amar xà hkôt ã amnhī nhípêx anhÿr kurê kumrêx pyràk. Ja pyrà nē kot kaj mē amnhī kaxyw Tīrtūm kôt ajamaxpēr tÿx kukwak ri mēmoj tā awÿ nhūm mē ama nē mē amā mēmoj tanhmā ho rÿ mē amā mēmoj gô. Anē.

*Jejus kot htyk kukamā amnhījarēn̄h ã harēn̄h
Makre 9.30-32; Rukre 9.43-45*

²²⁻²³ Tā hämri pa mē Jejus kôt ma mō nē nhÿri pika pê Garirej kamā kormā ixpa. Hämri nhūm Jejus axte amnhī kukamā mē inhmā tanhmā htyk ã amnhī jarēn̄h to nē mē inhmā:

—Nà koja mē tokyx mē kâm ixtā amÿnê nhūm mē ixpī. Mē kot ixpîr tā kot paj ixtyk ã apkati axkrunêpxi nhūm Tīrtūm akupým ixto tñ. Anē.

Hämri pa mē tee ri ã kot amnhī jarēn̄h anhÿrja ã kuma nē ixkaprÿ htÿx kumrêx.

*Jejus kot Tīrtūm nhôrkwÿ hwÿr àr
Rõmän 13.5-7; Wam Korit 10.32-11.1*

²⁴ Tā pa mē Jejus kôt ma mō nē ra Kapanaü hwÿr pôj. Hämri nhūm mē kot Tīrtūm mā amnhī jarēn̄h xà hã ixtre ho mex kaxyw mē këp kàxpore hkwÿ

jamỳnh xwỳnhjaja mẽ ixpumu nẽ mẽ ixwýr mra nẽ Simãw Pêtre mã kãm:

—Pa. Kwa xà na hte mẽ ajahkre xwỳnhja mẽ pahpê hkwýjè pyrà nẽ Tírtûm mã amnhîi jarënh xà hã ixbre ho mex kaxyw kàxpore hkwý nhõr kêt nẽ nà? Anẽ.

²⁵ Hämri nhãm mẽ kuma nẽ mẽ kãm:

—Tỳ kot mẽ kãm õr o pa kênã. Anẽ.

Hämri nẽ ma mẽ ixxköt tẽ nẽ mẽ ixxköt měhõ nhõrkwý hwýr axà. Hämri nẽ kot Jejus mã mẽ harënh mã tã nhãm ra hamaxpér ã omu nẽ kumrëx kãm kapér nẽ kãm:

—Kwa inhmã měmoj jarë Simãw Pêtre. Xà na hte pahi hkrajaja õ papaj mã kàxpore hkwý nhõr o pa nà? Xà na hte ãm hkra hkêt xwỳnh pixjaja kãm hkwý nhõr o pa? Anẽ.

²⁶ Hämri nhãm kuma nẽ kãm:

—Nà mẽ kêp hkra hkêt xwỳnh pixjaja na hte kãm õr o pa. Anẽ.

Hämri nhãm Jejus kãm:

—Tỳ. Nà ãm hämrí na ka ja jarë. Na hte pahi hkrajaja õ papaj mã kàxpore nhõr kêt nẽ. Mẽ kêp hkra kênã. Tã ixpê Tírtûm Kra jakamã mo kaxyw kot pa kêt õrkwý hwýr inhgjêx kaxyw kãm kàxpore hkwý gô?

²⁷ Tã nom kot paj õr kêt nhãm kàxpore hkwý jamỳnh xwỳnhjaja tee ri ja hã ixpumu nẽ axpën mã ixte amnhîi tomnuj xwỳnh ã ijarë. Jakamã e ma gônhmã tẽ nẽ tep õ kanhê. Hämri nẽ ho api nẽ apy nẽ hakwa jakjê nẽ kamã kàxpore htýxre pumu. Nẽ apy nẽ man o tẽ nẽ pahpãnhã kàxpore jamỳnh xwỳnhhta mã agõ. Anẽ.

Nhūm pre ã Jejus Simāw Pêtre mā karō anē nhūm kuma nē ma hwyr tē nē kot kām karō xà hkôt ã amnhī nhipêx anē.

18

*Mē kot amnhī to rūnh xwŷnhjê jarēnh
Makre 9.33-37; Rukre 9.46-48; māänēn Piripos
2.3-7; Wam Pêtre 3.4, 5.5-6*

¹ Tā mē ixte Jejus kôt ixpa ho ixpa xwŷnhjaja amnhī kukamā ijamaxpēr nē amnhī tā Jejus kukja nē kām:

—Kwa mē inhmā mēmoj jarē Pahihti. Nhýrmā mē ixpē pahi nē anhīhkô hā mē ho amnhíptar o ri ixpata ã mē ixtō kot paj we mē ho amnhíptar rax o ixkwŷjé jakre? Anē.

² Hāmri nhūm mē inhma nē amnhī wyr mēhprîre hō mā hpa ho apê nhūm hwyr tē nē mē ixfuri xa.

³ Hāmri nhūm Jejus omu nē hā mē inhmā:

—E mē inhma. Kêr ka mē apê pahi pyràk o tanhmā amnhī jarēnh to ho ri apa hkêt nē. Ām te amarī ri mē apa pyràk o amnhī nhipêx. Te mēhprîre kot amnhī nhipêx pyràk. Kot kaj mē ã amnhī nhipêx anhýr o apa hkêt hāmri nē nhýrmā inhīhkô hā mē ho amnhíptar kêt nē.

⁴ Jakamā kot kaj mē amā nhýrmā inhīhkô hā mē ho amnhíptar o apa hpräm. Hā kot kaj mē te mēhprîre kot amnhī nhipêx pyrà nē amā amnhī to rūnh präm kêt nē apa.

⁵ —Nē kêr ka mē apê pahi kot amnhī nhipêx pyràk o tanhmā amnhī jarēnh to ho apa hkêt nē. Ām te amarī ri mē apa pyràk o amnhī nhipêx. Jao nhýri mēhprijê hō pumu nē kamā axukaprī nē kām

mēmoj tanhmā ho rȳ kām mēmoj gō. Hāmri nē te pa ate tanhmā ixto mex to pyràk o amnhī nhípêx. Kot kaj mē ã amnhī nhípêx anhŷr o apa hāmri nhūm Tīrtūm ja hā mē apumu nē mē ate amnhī to rūnh kêt tā mē ate amnhī to rūnh xwŷnh ã mē ajarē. E kot kaj mē amā amnhī to rūnh prām hā kot kaj mē ã amnhī nhípêx anhŷr o ri apa. Anē.

Mē kot amnhī tomnuj xwŷnhjê hkukamā mē harēnh

⁶ Nhūm Jejus arī mē inhmā mēhprī jarē nē mē inhmā:

—Nē mēhprīre na htem amnhī kaxyw ixfôr hamaxpēr o pa. Tā koja mēhō inhnē tanhmā mē kām kapēr to. Mē kot tanhmā amnhī tomnuj to hprām xàj tanhmā mē kām kapēr to ho pa. Hāmri nhūm mē kuma nē mē kapēr xà hkôt tanhmā amnhī tomnuj to. Hā koja Tīrtūm ja hā omu hāmri nē kot inhnē tanhmā kām kapēr to xwŷnhta pumu nē homnuj tȳx nē. Te mē kot mēhō pynênh nē mut ã kēn pytī hō nhôr nē ma o htēm nē gō xupŷm kām mēnh pyràk o hipêx. Te ho ja pyràk no ām homnuj tȳx o hakre.

⁷ —Nē koja mēhō inhnē tanhmā mē kot ixfôr amnhī xunhwyr xwŷnhjê hō mā kapēr to. Kot tanhmā amnhī tomnuj to hprām xàj tanhmā kām kapēr to. Rȳ kot ixfaga hprām xàj tanhmā kām kapēr to. Hāmri nhūm kuma nē mar xà hkôt ixfôr kwŷm tanhmā amnhī tomnuj to. Tā koja Tīrtūmja ja hā omu nē māñen̄ kot inhnē kēp àmnâr xwŷnhta pumu nē ã inhnē kām kapēr anhŷrja myrapê homnuj tȳx kumrēx.

8-9 —E kwa mē okora. Kot kaj mē anhīhkra ho tanhmā amnhī tomnuj to rȳ apar o tanhmā amnhī tomnuj to. Hā kér ka mē axte ā amnhī nhīpēx anhȳr pymaj te mē ate amnhī pē krāhyr nē mēnh pyràk o amnhī nhīpēx nē axte ā amnhī tomnuj anhȳr kêt nē. Rȳ ka mē ano ho mēmoj punuj pumu. Hā kér ka kām ajamaxpēr pix o apa pymaj te mē ate amnhī pē ano katōk nē kaxàr nē mēnh pyràk o amnhī nhīpēx nē nhām arīt kurê kumrēx. Kér ka mē ā amnhī nhīpēx anhȳr o ri apa. Hāmri nē nhȳrmā ty nē ma Tīrtūm nhō krī hwȳr api. No kot ka mē arī akutā ano nē arī akutā apar nē arī akutā anhīhkra rāhā ri apa htā ho amnhī tomnuj o apa. Hāmri nē nhȳrmā ty nē ate amnhī tomnuj mȳrapē ma mē kot amnhī xà htȳx kamā hamak tūm xà hwȳr ma mō.

10-11 —Nē kér ka mē mēhprīrejē kamā axukaprī rāhā ho apa. Na hte kaxkwa kamā Tīrtūm kapēr o mē wrȳk xwȳnh kwȳjaja Tīrtūm mā mē hamār mex o pa. Tā koja mēhō tanhmā kēp hō hto nhūm mē hā omu nē ma tē nē Tīrtūm mā harēnh kurê kumrēx. Anē.

Ôwēhti pikunor jarēnh

Rukre 15.3-7

12 Nhūm Jejus arī mē inhmā kapēr nē mē inhmā:
—E pa mē amā awjarē ka mē ixujarēn ma. Nà koja mēhō my hkrit ôwēhti xohtō nē. Nē apkati mē ma hamār o pa. Hāmri nhūm pyxire nē tanhmā amnhī to nē kēp akunok. Kwȳ kaga nē ma nhȳhȳm ahte tē nē kēp akunok. Hāmri nhūm mytita ma akupȳm o mōr kaxyw hkwȳ ho pikuprōnh pa hāmri nē tee ri hkwȳ kaēx ā pikunor xwȳnhta japēr nom nhȳri omunh kêt nē. Hāmri nē tee ri hkukamā

hamaxpēr nē ma hkwȳ ho mō nē nhȳri kure. Kutēp apkur kaxyw nhȳri kure hāmri nē ma akupȢm pikunor xwȳnhta japēr o tē.

¹³ Hāmri nē hapēr ryy nē nhȳri hwȳr kato nē omu nē hkīnh nē. Hāmri nē kutu nē ma akupȢm o tē. Na hte pikunor kêt xwȳnhjē nhȳ hā hkīnh tā pikunor xwȳnhta mā kato nē hkīnh tȳx nē. Krit xohtō htā nom ām kām ho pixi nē ho hpikunor prām kêt. Ā mē ujarēnh kot anhȳr.

¹⁴ Ja pyrà nē Tīrtūm kām mēhō pyxi nē nhȳrmā ma kuwy wȳr mōr prām kêt kumrēx. Mē piitā mē kot hkôt amnhī xunhwȳrja na kām hprām. Anē.

Jejus kôt mē pahtōjē hō kot mē pahtomnuj jarēnh

¹⁵ Nhūm Jejus arī mē inhmā kapēr nē mē inhmā: —Nē ja. Koja ixfköt mē atō rȳ mē atōx tanhmā atomnuj to. Hā kēr ka ma hwȳr tē nē kot tanhmā anhīpēx to hā amnhī tā kām akapēr. Nom kēr ka mē nhām mēhō mā harēnh kêt nē. Ām tanhmā kot ato xwȳnhta pix wȳr tē nē kumē war axpēn mā akapēr nē war axpēn ma. Nhūm ama nē akupȢm tām anhīpēx hā kēr ka akupȢm te ixfköt kēp atō rȳ atōx pyrāk o ka wa axpēn nhīpēx nē axte jam ajamaxpēr kêt nē.

¹⁶ Nom koja ama nē ām ama rȳ tanhmā ato hkêt ā amnhī jarēnh japēr. Hā kēr ka ma akupȢm tē nē akupȢm amnhī kôt Kris kôt atō rȳ atōx o axkrut rȳ mē ho axkrunēpxi nē amnhī kôt hwȳr mē o mra kē mē axpēn tā war ama. Amnepēm Tīrtūm kapēr ā kagà htūm kot ja jarēnh o:

Kēr ka mē atō tanhmā axpēn nhīpēx to. Hāmri nē hā axpēn mā akapēr kaxyw nē amnhī kôt akwȳjē ho axkrut rȳ ho axkrunēpxi nē

akupŷm hwŷr mẽ o mra kẽ mẽ axpẽn tã war ama. Anẽ.

—Ã Tîrtûm kapẽr ã kagà htûm kot ja jarẽnh kot anhŷr.

¹⁷ Jakamã kér ka mẽ amnhĩ kôt akupŷm kot tanhmã ato xwŷnhta wŷr mẽ o mra kẽ mẽ atã kuma. Hâmri nhûm arĩ mẽ kãm kot tanhmã ato hkêt ã amnhĩ jarẽ ka tee ri amnhĩ tã omu nẽ ikrêsti hwŷr tẽ nẽ Kris kwŷ hã mẽ pikuprõnh xwŷnhjê mã harẽ. Kê mẽ ama hâmri nẽ ja hã axte kot tanhmã ato xwŷnhta mã kapẽr. Nhûm mẽ mar kêt nẽ arĩ kot tanhmã ato hkêt ã amnhĩ jarẽ ka mẽ amnhĩ nẽ hanor kurê kumrẽx. Hâmri nẽ te kêp Kris kôt mẽ atõ rŷ mẽ atõx kêt pyràk o hipêx.

¹⁸ —Nẽ koja měhõ ixkôt amnhĩ xãm nẽ Inhîpêêxà Tîrtûm kôt ri amnhĩ nhîpêx o pa. Ka mẽ ja hã omu nẽ inhŷ hã tanhmã kãm akapẽr to nẽ kãm: “E ra ate Jejus kôt amnhĩ xãm jakamã kot kaj nhýrmã Tîrtûm mẽ wa kuri amex kumrẽx nẽ atîr tûm nẽ apa ho apa.” Anhŷr o kãm akapẽr. Nom mẽ kot ixkôt amnhĩ xunhwŷr kêt xwŷnhjaja ka mẽ ã mẽ kãm akapẽr anhŷr kêt nẽ. Âm inhŷ hã mẽ kãm: “No mẽ kajaja mẽ ate Jejus kôt amnhĩ xunhwŷr kêt jakamã kot kaj mẽ Tîrtûm mẽ Krata wa kuri atîr tûm nẽ amex nẽ apa hkêt nẽ.” Anẽ. Kêr ka mẽ inhŷ hã ã ahpýnhã tanhmã mẽ kãm akapẽr to ho apa anẽ.

¹⁹⁻²⁰ —Nẽ kot kaj mẽ Tîrtûm mã amnhĩ jarẽnh kaxyw te axkrutre rŷ axkrunêpxire htã axpẽn wŷr akuprõ nom mẽ kapxipixjaja apikuprõnh kêt nẽ. Kot paj mẽ akaêx ã mẽ anhîhkô hã mẽ amar o xa. Mẽ ate ano ho ixpumunh kêt tã pa wa mẽ anhîhkô hã mẽ amar o xa. Jakamã kot kaj mẽ

axpēn wŷr akuprō nē mēmoj tā Tīrtūm wŷ nhūm kaxkwa kamā ja hā mē ama. Nē mē ate hā axàhwŷr xwŷnhta nhūm mē amā tanhmā ho. Kēr ka mē ā ixkamnàr rom axàmnhīx amnhī to Inhīpêêxà hwŷr anē. Anē.

Nhūm pre ā Jejus mē inhmā kapēr anē.

Mē pahte tanhmā axpēn nhīpêx to hā mē pamā karō

Matêwre 6.14-15; Rukre 17.3-4; mānēn Epes 4.32; Korosē 3.13

²¹ Tā nhūm Simāw Pêtre Jejus wŷr tē nē mēmoj tā hkukja nē kām:

—Kwa inhmā mēmoj jarē Pahihti. Xà koja akôt ixtō rŷ ixtōx tanhmā inhīpêx to pa amnhī tā omu nē ām omu nē amnhī tā tanhmā ho hkêt nē. Nhūm axte tanhmā ixto nē axte tanhmā ixto ho 6 tā pa ām amnhī tā omu nē amnhī tā tanhmā ho hkêt nē. Ām ho ijamatéktati nē axte kām ijamaxpēr kêt nē. Ā amnhī tā hipêx anhŷr o 7 nhūm ja amā mex nē nà? Anē.

²² Hāmri nhūm kām:

—Nà kot kaj ā amnhī tā hipêx anhŷr o 7 pix kêt nē. Koja mēhō xatā tanhmā ato rāhā nē ka amnhī tā omu nē ajaxwŷja amnhī tā xatā tanhmā ho hkêt nē. Ām amnhī tā omu nē ām omu nē tām hipêx rāhā ho ri apa. Māmrī ho anhŷr o apa rāhā nē aa jam anhûrer kêt nē.

²³ —E kot paj ixprī hā mē amā tanhmā ja jarēnh to ka mē inhma. Tīrtūm na hte xatā mē ate tanhmā amnhī tomnuj to hā mē apumu nē mē anē rēnh o pa. Te kot pahi kot ā hkwŷjē nhīpêx anhŷr pyràk. Koja mē ō pahija kām mē àpênh xwŷnhjaja kot kēp kàxpore ho ūpresta hā mē omunh kaxyw nhŷ.

24 Hāmri nhūm mē hwȳr ja ho tē nē kutā ām. Ra kot kēp hikàxpore ho īpresta rax xwȳnhja.

25 Tā no ām aa akupȫm kām òr kēt nē ra kēp ho hapēx pa. Hāmri nhūm pahija tee ri amnhī tā omu nē hkwȳjē mā hā amȫnē nē mē kām: “E. Mē ma o tē nē hprō nē hkrabajā nē ūrkwȫ nē hikukrēx mērohā ho wēnē hpa nē hpānhā kàxpore py nē man inhmā o tē. Kot ixpē ixtkàxpore ho īpresta nē akupȫm inhmā òr kēt myrapē.” Anē.

26 —Hāmri nhūm kot ho īpresta xwȳnhta tee ri amnhī tā kuma nē kutā hkōnkrā ho nhȫ nē amnhī to hwȳr kām hihtyā nē kām: “Kwa nā ri ixto anhȫr kēt nē pahihti. Ixkamā axukaprī nē hkēt wehe. Nā kot paj akupȫm amā kugō kām ga.” Anē.

27 —Hāmri nhūm amnhī tā kuma nē kām hkaprī nē. Hāmri nē kām: “Tōe. Nā kot paj ã anhīpēx anhȫr kēt nē. Kot paj anhō kōt kaxōnh pa nē kumē ka māmrī ma ajamakētkati nē axàmnhīx apa.” Anē.

28 Nhūm ã kām kapēr anē nhūm kuma nē hkīnh nē. Hāmri nē ma tē nē kato nē ixkre kapem pōristi hō pumu. Na pre ra kēp kàxpore hkwȫ ho grire nē ho īpresta nhūm kato nē omu. Hāmri nē hwȳr tē nē amnhī kīnhā ūkre hā kumȫ nē kām: “Kwa tokyx akupȫm ate ixpē kàxpore ho īpresta pānhā inhmā agō.” Anē.

29 Hāmri nhūm tee ri amnhī tā omu nē ra ham kot pahi kutā amnhī nhīpēxta pyrā nē kutā hkōnkrā ho nhȫ nē kām: “Kwa nā. Kwa ri ixto anhȫr kēt nē. Nā kot paj hpānhā amā kugō. Kwa ixkamā axukaprī nē hkēt wehe.”

30 Anhȫr tā nom nhūm kuma nē ām kuma nē hā amȫnē. Hā hkwȳjē mā amȫnē nē mē kām: “E mē ma jahti ho tē nē haxà. Koja kot ixpē kàxpore ho

Ípresta pãnhã inhmã kugõ nẽ rĩ kormã kato nẽ rĩ amnhã pumu." Anẽ. Hämri nhãm mẽ kuma nẽ ma o tẽ nẽ haxà.

31 —Hämri nhãm hkwýjaja tee ri mar o kuhê nhãm mẽ kêp ja omnuj nẽ nhãm mẽ pahi hwýr agjê nẽ kãm haré.

32 Hämri nhãm tee ri haréh ma nẽ kamã gryk týx nẽ akupým amnhã wýr hã karõ nhãm akupým hwýr axà nhãm kãm: "Tk. Kwa na ka pre amnhã tomnuj týx nẽ. Ate amnhã to ixwýr nhãm inhmã akaprí nẽ ixte anhõ kôt kaxônh nẽ mënh tã

33 ka amnhã kinhã anhïota kamã axukaprí hkêt nẽ ri ã hipêx anẽ." Anẽ.

34 Hämri nẽ kamã gryk nẽ hã õ pôristi mã amýnê nhãm mẽ ma o tẽ nẽ haxà. Mẽ kot mẽ hagjêh xà hã ixbre kamã apkati mẽ tanhmã mẽ kot hipêx to kaxyw nhãm mẽ kãm hã amýnê. Tanhmã mẽ kot hipêx to rãhã nhãm kot akupým kàxpore raxta nhõr par nẽ rĩ kormã kator kaxyw nhãm mẽ ma o tẽn haxà. Æ mẽ ujaréh kot anhýr. Anẽ.

35 Nhãm pre ã Jejus mẽ ixte hkôt ixpa ho ixpa xwýnhjê mã kapêr anẽ. Hämri nẽ mẽ inhmã:

—Ja pyrà nẽ koja ixbôte mẽ atõ rý mẽ atõx tanhmã mẽ atomnuj to ka mẽ amnhã tã omu nẽ ãm omu nẽ ho ajamakêtkati kurê kumrêx nẽ axte kãm aja-maxpêr kêt nẽ. Te pahi kot mëhõ nhõ kôt kaxônh par nẽ axte kãm hamaxpêr kêêta pyràk. No kot kaj mẽ ã amnhã nhípêx anhýr kêt nhãm kaxkwa kamã inhõ Papaj ja hã mẽ apumu nẽ te ho pahi tee ri kot amnhã tomnuj xwýnhta kot amnhã nhípêx ã omunh nẽ hã àmnêh nhãm mẽ kot apkati mẽ tanhmã omnuj tota pyràk o mẽ anhípêx. Anẽ.

19

*Jejus kot mē pahte axpēn kaga nē mē pahkurê
 Matêwre 5.31-32; Makre 10.1-12; Rukre 16.18;
 māānēn Wam Korit 7.10-16*

¹ Tā nhūm Jejus mē inhmā kapēr pa nē mē inhmā anē pa mē ixrohā Garirej rūm ixsato nē pyhti pē Jotāw hā rē nē hpānhā ihkjē hā ri ixpa. Pika pē Jutej kamā.

² Hāmri nhūm mē ohtō nē Jejus pumu nē man mē ixwyr mra nhūm mē omu nē mē kām akupym mē à xwýnhjē ho mex.

³ Hāmri nhūm Parijew nhō xwýnh kwýjaja hwyr mra. Hêx rom kot kamā hamak nē tanhmā ho kapēr punuj to kaxyw hwyr mra nē kām:

—Pa? Kwa mē inhmā mēmoj jarē. Tanhmā na pre amnepêm finat Mojesja mē pahte mē pahprō kaga hā mē panhigêtjē mā karō hto? Xà kot mē pahprō pahkwym ri tanhmā amnhī nhípêx to pu mē hkaga nhūm ja Tīrtūm mā mex nē nà? Anē.

⁴ Hāmri nhūm mē kām:

—Nà na ka mē aprī hā Mojes kot tanhmā ja jarēnh to mar mex kêt nē. Ja kot anhŷr kêt. Amnepêm mēmoj piitā hkrax kām na pre Tīrtūm my nē nija wa hipêx. Axpēn kaxyw wa hipêx.

⁵ Hāmri nē wa hkukamā tanhmā wa kot amnhī nhípêx to hā wa harē nē wa harēnh o:

Koja mēmyjaja hprō kaxyw hāmri nē gryk ā katorxà mē hipêêxà wa hkaga nē ãm hprō kôt pix mā pa ho pa. Te wa tipxi nē ri wa pa pyràk o amnhī nhípêx. Anē.

—Na pre ã Mojes Tīrtūm nhŷ hā mē kām ja jarēnh anē.

6 Jakamā koja te wa tipxi nē ri wa pa pyràk o axpēn nhǐpêx o pa. Tǐrtûm tām kot axpēn mā wa òr kēnā kot kêt wa axtem nē ri htŷx ri hamaxpēr nē axpēn kaga. Anē.

7 Hämri nhǔm mē kuma nē kām:

—Tỳ. Nom finat Mojes na pre mē pakukamā mē panhǐgêtjē mā ā ja hā karō anē nē mē kām:

Kot kaj mē aprō kaga kaxyw hämri nē ra kēp aprō hkêt ã hā kagà nhǐpêx nē kām agō nē amnhǐ nē hano kē ma tē.

—Anhŷr o na pre mē kām hā karō. Tā ka na ka mē ixte axpēn kaga hkêt ã mē inhmā karō. Anē.

8 Hämri nhǔm mē kuma nē mē kām:

—Tỳ no ām mē kām Tǐrtûm kapēr kôt amnhǐ nhǐpêx prām kêt jakamā na pre ã mē kām ja jarěnh anē. No amnepêm mēmoj piitā hkrax kām na prem ã amnhǐ nhǐpêx anhŷr o pa hkêt nē.

9 Jakamā kēr ka mē aprō kaga hkêt nē apa. Kot kaj mē hkaga nē hpānhā nhām mēhō ho aprō nhǔm Tǐrtûm noo mā te ate wam aprō kamā nhām aprō nyw o amnhǐkati pyràk. Tǐrtûm pê ja omnuj tŷx nē. Rŷ koja mēhō hprō kaga ka hpānhā ho aprō nhǔm Tǐrtûm noo mā te ate wam mjēn pê ho amnhǐkati pyràk. Ja māänēn Tǐrtûm pê omnuj tŷx nē. Anē.

Nhǔm pre ã Parijew nhō xwŷnhjê mā kapēr anē.

10 Hämri pa mē ixte hkôt ixpa ho ixpa xwŷnhjaja ã kapēr anhŷrja ã kuma nē kām:

—Xà na hte mē mjēn ra kām mē hprō hkînh kêt tā hkaga hkêt nē arī hkôt pa ho pa nhǔm hte Tǐrtûm mā ja mex nē nà? Jakamā kwa xà kot paj mē nhŷrmā ixprō kaga pymaj ixprō hkêt kumrêx nē ixpa ho ixpa nhǔm ja mē inhmā mex nē nà? Anē.

11 Hämri nhǔm mē inhmā:

—Nà ãm hāmri na ka mē ja jarē. No mē ate harēnhja na mē piitā mē kām mex kêt. Koja Tīrtūm tām amā aprō hkêt ã ajarē ka rī aprō hkêt nē ahte ajamakêtktati nē ri apa.

12 Na htem piitā hprō nē pa hkêt nē.

Na hte kamā tanhmā mē kute xwÿnhjaja kormā hprïre ri tanhmā kute mÿrapê kām hprō hprām kêt nē pa.

Nē kamā tanhmā mē ho mÿrapê nhūm mē hkurē hkêt nē hprō hkêt nē pa.

Nē kamā mē kām Tīrtūm mā tanhmā amnhī to ho pa pix prām xàj kām hprō hprām kêt nē pa.

Tā kot kaj mē jajē pyrà nē ã amnhī nhípêx anhýr prām nē rī kam nē aprō hkêt nē apa. Anē.

*Jejus kot amnhī nē mēhprïjê janor kêt ã harēnh
Makre 10.13-16; Rukre 18.15-17*

13 Tā nhūm Ijaew kwÿjaja Jejus pumu nē hwyr mē hkrarejê jamy nē mē o mra. Kot mē hā īhkra jaxwyr nē mē ho Tīrtūm wyr kaxyw hwyr mē o mra. Hāmri pa mē ixte hkôt ixpa ho ixpa xwÿnhjaja tee ri mē omu nē tanhmā nē mē kām ixkapēr to nē mē kām:

—Tk. Mo kaxyw na ka mē Jejus wyr mē o mra? Kormā mē ràxre kēnā. Kwa mē ma akupŷm mē o mra nà? Anē.

14 Hāmri nhūm Jejus mē inhma nē mē inhma:

—Kwa nà mē ri inhnê mēhprïjê kurê hkêt nē. Kwār mē māmrī ixwyr mē o mra. Anē.

Hāmri nē amnhī wyr mē mē kām hpa ho apê nhūm mē hwyr mē o mra nhūm mē kuri kuhê nhūm mē omu nē mē hā mē inhma:

—E mē jarejê pumu. Na htem hamakêtktati nē hkînh nē ri pa. Nē mē kām amnhī to rûnh prām

kêt nē. Tā Tîrtûm kôt mĕ kot amnhī nhîpêx o mĕ pa xwÿnhjaja te mĕ kot jajê pyràà nē kâm amnhī to rûnh prâm kêt nē pa. Anē.

¹⁵ Hämri nē mĕ hă ïhkra jaxwÿ nē mĕ ho Tîrtûm wÿ hämri nē mĕ inhmâ anē pa mĕ ma axte mĕ kurûm mō.

Kàxpore rûnh xwÿnh jarënh

Makre 10.17-22; Rukre 18.18-23; mâñen Rômân 3.19-20; Wam Ximotre 6.6; Xiakre 2.10

¹⁶ Tâ nhûm Ijaew õja Jejus wÿr tê nē kâm:

—Pa mĕ ijahkre xwÿnh? Kwa inhmâ mêmoj jarë. Tanhmâ kot pa nhÿrmâ Tîrtûm ri ixtîr tûm nê ixpa ho ixpa kaxyw amnhî nhîpêx to wehe? Anē.

¹⁷ Hämri nhûm kâm:

—Tk. Ra Tîrtûm kot nhÿrmâ mĕ atîr tûm nê apa kaxyw mêmoj tâ mĕ amâ karõ nhûm ate mar mex kênâ kot ka kêt ri axte ja hă ixkukja. Nà Tîrtûmja mex o mex jakamâ kot kaj amâ kuri atîr tûm nê apa hprâm hă kot kaj kapêr kôt amnhî nhîpêx no ri apa. Anē.

¹⁸ Hämri nhûm kâm:

—No nhÿ kapêr kôt kot paj amnhî nhîpêx o ri ixpa wehe? Anē.

Hämri nhûm kâm:

—Na pre mĕ amâ mêmoj tâ karõ ho:

Kêr ka mĕ axpën par kêt nê.

Nê nhâm mĕ hprô ho amnhîkati hkêt nê.

Nê mĕ kêp axâhkînh kêt nê.

Nê tanhmâ mĕ ho axêx to hkêt nê.

¹⁹ Nê anhîpêêxâ mĕ akatorxâ wa hă apijaàm nê wa ho mex pê wa kutâ anojarêt o ri apa.

Nê amâ akwÿjê hă ma ho te ka amâ amnhî tâ ma pyràk o mĕ hipêx. Jao tâm mĕ hipêx o ri apa.

E kot kaj amā nhŷrmā Tîrtûm kuri atîr tûm nē apa hprâm hã kêr ka ã amnhî nhîpêx anhŷr o ri apa. Anẽ.

20 Hâmri nhûm kuma nê kâm:

—Ku nhûm. Ra ã ixte amnhî nhîpêx anhŷr o ri ixpa kênâ. Nom te kormâ ixtîr tûm nê ixpa kaxyw ixte tâm kêt pyràk. Kwa axte inhmâ mêmôj jarê nà? Anẽ.

21 Hâmri nhûm kâm:

—Nà kormâ mêmôj pyxi nê arîk. Na ka amâ akukrêx rax prâm tŷx o amâ Tîrtûm prâm jakre. Jakamâ ma akupŷm tê nê akukrêx rax o wênê hpa nê hpânhâ kàxpore jamŷ nê ma më kêp amrakati xwŷnhjê mä õr pa. Hâmri nê rî akupŷn ixwŷr tê nê rî ixkôt apa ho apa. Anẽ.

22 Hâmri nhûm kuma nê tee ri amnhî kukamâ hamaxpér. Kâm hikukrêx rax japê nê kâm kamâ īhkra karo hprâm kêt nê. Hâmri nê tee ri Jeus kot ã kâm hã karõ anhŷrja ma nhûm ja kêp omnuj nê nhûm ma akupŷm htêm kurê kumrêx.

23 Hâmri nhûm Jeus tee ri omu nê më inhmâ:

—Hêxta waa nê. Koja më hikukrêx rûnh xwŷnhjaja ohtô nê kâm më hikukrêx japê xàj Tîrtûm më wa ixri htîr tûm nê pa ho pa hkêt nê. Wa ixte amnhî nhîpêxja më kêp hihtŷx.

24 Më kâm hikukrêx rûnh mä īhkra karo hprâm kêt râhâ tee ri kâm Tîrtûm kôt amnhî nhîpêx prâm kapry. Te ho mëhô kot menh kagô hã hkre nê kâm kagô katôk prâm kêt râhâ kâm guhkrax kâm àr prâm kaprŷta pyràk. Anẽ.

Nhûm pre ã Jeus më inhmâ kapér anẽ.

25 Hâmri pa më kuma nê tee ri amnhî kukamâ ijamaxpér nê kâm:

—Kwa mē ixpiitā mē inhmā mē ixkukrêx japê kênâ. Jakamā xà kot paj mē ixpiitā nhýrmā war ari ixtîr tûm nē ixpa ho ixpa hkêt nē nà? Anē.

26 Hämri nhûm mē inhmâ:

—Nà kot kaj mē amnhî krâ hkôt mē amâ mē akukrêx japêja mā anhûrer kêt nē. Âm Tîrtûm pix na hte ja kaxyw tanhmâ mē akrâ hto ka mē amâ akukrêx japê hkêt nē. Jao ra mē apê Tîrtûm mē wa ixri atîr tûm nē mē apa ho mē apa mā xwÿnh. Anē.

27 Hämri nhûm Simâw Pêtre kâm:

—Kwa no we mē pajaja Pahihti? Na pa prem agryk â mêmôj piitâ hkaga hpa nê akôt ixpa ho ixpa. Jakamâ kot paj mē nhýrmâ war ari ixtîr tûm nê ixpa ho ixpa nà? Anē.

28 Hämri nhûm kuma nê mē ixpiitâ mē inhmâ:

—Tỳ. Kot paj nhýrmâ mêmôj piitâ ho nyw pa hämri nê ixte mē ho amnhîptâr o ixkrî xà maati kamâ nhý nê mē piitâ mē kot tanhmâ amnhî nhûpêx to hâ mē omunh xà hkôt tanhmâ mē harënh to. Tâ mē kajaja mē ate ixkôt apa ho apa xwÿnhjaja kot kaj mē inhmâ Ijaew kot amnhî nhûpêx â mē omunh xà hkôt ahpÿnhâ tanhmâ inhmâ mē harënh to. Mê mex â mē harë rÿ mē mex kêt â mē harë. Kot kaj mē â inhmâ mē harënh anē. Âm hämri na pa mē amâ ixkapêr anē.

29 —Nê ka mē atô inhmâ tanhmâ amnhî nhûpêx to ho apa kaxyw akwÿjê re nê ma inhmâ mêmôj to anhýr o ri apa. Tanhmân anhôrkwy rÿ atô rÿ atôx re. Rÿ aprô nê akrajê re. Rÿ akatorxâ mē anhûpêêxâ war are. Rÿ akukrêx piitâ rer pa hämri nê ma mē piitâ mē kâm ixkapêr o mē ahkre ho ri mē hkôt apa. Hâ kot paj mē apumu nê mē ato mex rax nê. Hämri ka mē ma mē hkôt apa nê mē kâm

ixkapēr jarēnh o apa nhūm mē kot mē amar xwÿnh kwÿjaja mē ama nē kām mē akīnh nē. Nē ra mē ate akwÿjé rer par tā mē tāmjaja te mē apê mē hkra rÿ mē htō rÿ mē htōx pyràk o mē anhÿpêx nē mē ato mex o pa. Hämri ka mē nhÿrmā ty nē ma Tirtum mē wa inhō krī hwÿr api nē wa ixsuri amex kumrēx nē atîr tūm nē apa ho apa.

³⁰ Nom kwa kér ka mē amnhī tā ja ma nē amnhī to rūnh xwÿnh ã amnhī kamnhīx kêt nē. Jar mē kot amnhī to rūnh ã amnhī to jarkrar xwÿnhjaja koja mē nhÿrmā amnhī to hkryre hā amnhī pumu. No jar mē kot amnhī to hkryre xwÿnh ã amnhī jarēnh xwÿnhjaja koja mē nhÿrmā amnhī to rūnh ã amnhī pumu. Anē.

20

*Jesus kot nhÿrmā hkrajé ho mex ã harēnh
Rõmân 9.14-16*

¹ Nhūm Jejus arī mē ixte hkôt ixpa ho ixpa xwÿnhjê mā awjarē nē mē inhmā:

—Nē kot paj nhÿrmā tanhmā mē ato mex to. Te ixpê hpur nhō dōn kot amnhī nhÿpêx pyràk o mē anhÿpêx. Koja pur nhō dōnja ihpur kām mēmo xô ra hkà hpa nhūm omu hämri nē kaxyw mē àpênh xwÿnhjê japêr kaxyw ma gâm tē. Nē gâp xa nē mē kām akir nhūm mē hā akuprō.

² Hämri nhūm mē kām: “E. Kot kaj mē jarâhā inhmā ixpur kām apê. Kot kaj mē inhmā axàpênh o amÿkry pa hpânhā mē kot apkati pixi hā mē àpênh pânhā mē kām amnhîrer xâja kôt mē amâ amnhîre.” Anē hämri nhūm mē kuma nē kām: “Tôe. Nà kot paj mē amâ apê.” Anē nhūm pur wÿr mē kurë nhūm mē ma kām àpênh mā mra.

3 —Tā nhūm arī kÿx mā myt tē nhūm pur nhō dōn akupÿm gàm tē nhūm mē hkwÿja arī kuhê.

4 Nhūm tee ri mē omu nē mē kām: “Kwa mon ka mē axàpênh kêt nē arī akuhê? E. Mē ma wamtajê hkôt mra nē inhmā apê pa hpānhā mē amā amnhîrer mex nē.” Anē.

5 Hämri nhūm mē kuma nē ma mē hkôt mra. Tā nhūm ra myt kaxkwa nhîpôk ri ajêt nhūm hpur nhō dōnja mā hkwÿjê ho anē nē. Kê axte mē hkôt jajê janō nhūm mē ma mē hkôt mra. Tā nhūm ra myt ahpanh grire nhūm ma akupÿm kewe gàm tē nē mā mē ho anē nē axte mē hkôt jajê rē.

6 —Tā nhūm ra myt grire nhūm ma akupÿm kewe gàm tē nē jajê pumu nhūm kê wem arī gâp kuhê. Hämri nhūm tee ri mē omu nē mē kām: “Kwa mon ka mē axàpênh kêt nē atÿx gâp akuhê ho akuhê?” Anē.

7 Hämri nhūm mē kām: “Nà mēhō kot mē inhmā mē ixàpênh ã karõre hā.” Anē. Hämri nhūm mē kām: “Tōe. Mē ma mē hkôt ipur wyr mra nē inhmā mān apê.” Anē hämri nhūm mē kuma nē ma hkwÿjê hkôt mra.

8 —Tā nhūm ra kamât. Hämri nhūm hpur nhō dōnja kām àpênh xwÿnhjê krähtûm wyr tē nē kām: “E. Ma mē hwyr tē nē mē kām anē kê mē àpênh kaga nē man akôt mra ka inhmā mē kām amnhîre. Nom kér ka hapu hā mē mōr xwÿnhjê kumrêx mā amnhîre nē wam mē mōr xwÿnhjê ho hapu nē mē kām amnhîre.” Anē. Hämri nhūm kām: “Tōe. Nà kot paj mē ho anē.” Anē.

9 Hämri nē ã mē kām amnhîrer anē. Hapu hā mē mrar xwÿnhjê kumrêx mā amnhîre. Te mē kot kwÿhtā àpênh o amÿkry pyràk o nhūm hpānhā mē kām amnhîre.

10 Hāmri nhūm wam mē mrar xwÿnhjaja ja hā mē omu nē hkīnh nē. Hāmri nē htÿx hamaxpēr o: “Nà kot paj xep kàxpore jamÿnh rax o mē hakre. Ixàpênh rax o ixte mē hakrenh kēnā.” Anhÿr tā no nhūm mē piitā mē kām amnhîrer o axpēn pyràk. Ra pur nhō dōn kot kām hā karō xà hkôt.

11 Hāmri nhūm mē hamÿ nē tee ri hkre kamā omu nē we ra hpur nhō dōnja kamā gryk nē.

12 Hāmri nē hwÿr mra nē kām: “Kwa jajaja na mē amā àpênh o ore pyxi nē. No kêt mē pajaja na pa mē kwÿhtā ixàpênh rax o kamàt. Arīgro htÿx kām ixàpênh o ixām o ixtā kamàt tā ka pēr ām mē inhmā amnhîrer o axpēn pyràk. Kwa na ka mē ixtomnuj nē.” Anē.

13 Hāmri nhūm mē kuma nē mē kām: “Tk. Nà na pa mē atomnuj kêt nē. Na pa kwÿhtā tanhmā mē amā amnhîrer to xà jarē ka mē inhma nhūm ja mē amā mex nē ka mē ma hwÿr axàpênh mā mra.

14 Kwa mē akàxpore jamÿ nē ma mra. Ām pa inhmā hprām xà hkôt na pa ã mē amā amnhîrer anē.

15 Ixkàxpore jakamā kot paj nhām inhmā mēhō mā òr prām xà hkôt kām kugō. Tā ka mē ã mē hā ixfamā agryk anē. E mē akàxporeja mÿ nē ma mra.” Anē. Nhūm ã hpur nhō dōn mē kām kapēr anē. Æ mē ujarēnh kot anhÿr. Anē.

16 Nhūm pre ã Jejus mē inhmā ujarēnh anē nē mē inhmā:

—Ja pyrà nē wam mē ate ixfôt amnhî xunhwÿr xwÿnhjaja nē hapu hā mē kot kormā ixfôt amnhî xunhwÿr mā xwÿnhjaja kot paj nhÿrmā mē apiitā mē ato mex kumrēx o axpēn pyràk. Anē.

*Jejus kot htyk kukamā amnhījarēnh
Makre 10.32-34; Rukre 18.31-34*

¹⁷ Tā nhūm Jejus mē inhmā anē pa mē ixrohā ma Jerujarē hwyr mō. Mē ohtōjē hköt mō. Hämri nhūm Jejus mē ixpē 12jē mā anē nē mē ixkwýjē hkàx ã mē inhmā kapēr kaxyw ahte hapu hā mē ixtō mō.

¹⁸ Hämri nē mē inhmā amnhī kukamā tanhmā amnhī jarēnh to nē mē inhmā:

—E na pu mē ra Jerujarē hwyr mō. Kamā koja mē pahkwýjaja inhípēx kati nē. Koja mē patre krähtümjē mē Mojes kapēr o mē ahkre xwýnhjē nhíhkram ijaxà nhūm mē kot ixpīr kaxyw ixtā amýnē.

¹⁹ Koja mē kām ixtak. Ixpynē nē Rōm nhō xwýnhjē nhō pôristijē hwyr ixtō tē nē mē kām tanhmā ixtō hēx to. Hämri nhūm mē kuma nē mē mar xà hköt tanhmā inhípēx to. Nhūm mē hkwýjaja ixtā hpēr o axkē nē ixtā akunha nhūm mē hkwýjaja ixtō kapēr punuj nē tanhmā ijapry hto nē ixtak. Hämri nē ma ixtō tē nē pī kahpa hā inhō nē ixpī. Æ koja mē inhípēx anē. Nom kot paj ixtak. Æ ixtak apkatí axkrunépxi nhūm Tîrtüm akupým ixtō ixtā. Anē.

*Xiakre mē Juāw wa katorxà kot wa ho Jejus wyr
ã harēnh*

*Makre 10.35-45; māänēn Rōmān 12.3, 12.10,
12.16; Epes 4.2; Piripos 2.3-8; Xiakre 4.6; Wam Pêtre
5.3*

²⁰ Tā nhūm Jepetew prōja amnhī kôt Jejus wyr hkra Xiakre mē Juāwjwa o tē. Kot wa ho Jejus wyr kaxyw hwyr wa o tē. Mē ixpyrā nē wa kot Jejus kôt pa ho pa xwýnhjē hō na pre wa nhūm wa katorxàja

Jejus wŷr wa o tẽ. Hāmri nẽ kutā hkōnkrā ho tẽm nẽ nhŷ

²¹ nhūm kām:

—Pa mo na? Anē.

Hāmri nhūm kām:

—Ma ixkrata na pa ixte wa ho awŷr kaxyw awŷr wa o tẽ. Xê kot kaj nhŷrmā ate mẽ piitā mẽ ho amnhīptär kaxyw nhŷ nhūm ixkrata wa akutā anhījē nẽ wa kēp anhō kôwenatō nẽ akutā anhījē nẽ wa ato nhŷ. Ja prām xàj na pa ã wa ho awŷr anē. Anē.

²² Hāmri nhūm kuma nẽ Xiakre mẽ Juāw wa omu nẽ wa kām:

—Nà na war akatorxàja htŷx ã war ato ixwŷr anē. Koja mẽ tokyx ixpī kot paj amnhī xà htŷx kām ijamat kām ty. Tā xà koja mẽ ixpyrà nẽ ã war anhīpêx anē ka wa ixpyrà nẽ amnhī xà htŷx kamā ajamat rax kām ty nà? Anē.

Hāmri nhūm wa kām:

—Tŷ. Nà kot pa wa ijaxwŷja anē nẽ apyrà nẽ amnhī xà htŷx kām ijamat kām ty. Anē.

²³ Hāmri nhūm wa kām:

—Nà ãm hāmri na ka wa amnhī jarē. War ate ixpyrà nẽ ixfot amnhī xà htŷx kām ajamat kām atyk mā kēnā. Tā nom war akatorxà kot war ato ixwŷrta ã kot paj tanhmā war amā nẽ hkêt nẽ. Kêt inhō Papaj tām koja ixkaxyw mēhō japēr nhūm inhīhkō hā nhŷ. No pa kot paj amnhī kaxyw mēhō jarēn kêt nẽ.

Anhŷr o wa kām kapēr.

²⁴ Hāmri pa mẽ ixte wa urâk nẽ Jejus kôt ixpa ho ixpa xwŷnhaja wa katorxà kot ã wa ho Jejus wŷr anhŷrja ã kuma nẽ wa kamā inhgryk nẽ. Hāmri nẽ axpēn mā ixkapēr o:

—Tk. Nà koja Juāw mē Xiakre wa nhÿrmā kēp õ kôwenatô nē mē pahto amnhÿptâr kêt kumrēx. Anē.

²⁵ Nhûm Jejus mē inhma nē amnhî wyr mē ixpitâ mē inhmâ hpa ho apê nē mē inhmâ:

—E mē amnê ixwyr axkamê pa mē amâ awjarê mân. Anē.

Hâmri pa mē hwyr axkamê nhûm mē inhmâ:

—E mē inhma. Na hte Ijaew kêt xwÿnhjê nhô pahijaja â amnhî nhîpêx anhýr o ri pa nê amarî hkrî xà kamâ hkrî ho hkrî. àhpumunh týx jakamâ amarî ixkre hkre jakry kamâ hkrî ho hkrî nê kâm mêm àpênh xwÿnhjê pix mâm mêmô mêm àpênh â karô. Na htem â amnhî nhîpêx anhýr o hkrî. Nê mêm kot mex â harênh kaxyw tanhmâ mêm ho mex to ho pa.

²⁶⁻²⁷ Tâ no mêm kajaja. Kêr ka mêm ho mêm urâk kêt nê. Âm te amarî ri mêm apa pyràk o axpêñ nhîpêx o ri apa. Nê te mêm apê mêm kâm axàpênh xwÿnh pyràk o amnhî nhîpêx o ri mêm hkôt apa. No kêr ka mêm ho amnhÿptâr mâm ajamaxpêr o ri apa hkêt nê.

²⁸ Mêm ate mêmôj tâ pa ixtutâ anojarêt ho apa kaxyw na pa pre mêm awyr ixwryk kêt nê. Ixte amarî mêmôj to mêm kamjaja mêm akutâ inhnojarêt o ixpa kaxyw na pa pre mêm awyr wry. Nê mêm ate ixtôt amnhî xunhwyr xwÿnhjê nê ixtyk kaxyw na pa pre wry. Anê.

Jesus kot no hkre xwÿnh wa ho mex â harênh

Matêwre 9.27-31; Makre 10.46-52; Rukre 18.35-

43

²⁹ Tâ pa mêm Jejus kôt kormâ Jerujarê hwyr ra Jeriko htêp o mô. Hâmri nê kurûm ixkaton mô nhûm mêm ohtô nê mêm ixtôt mra.

³⁰ Nhûm pry nhîhkjê hâ no hkre xwÿnh wa àhwyr o hkrî xwÿnhja wa amnhî wyr mêm inhmrar mar o

nhŷ. Mẽ ohtôô nẽ Jejus kôt mẽ mrar xwŷnhjê mrar ma nẽ mẽ kãm:

—Kwa mo na? Mẽmoj wŷr na ka mẽ axohtô nẽ mra? Anẽ.

Hãmri nhûm mẽ wa kãm:

—Nà Jejus pê Najare nhõ xwŷnhta kôt na pa mẽ mra. Anẽ.

Hãmri nhûm wa mẽ kuma hãmri nẽ kàx pê Jejus mã kapẽr nẽ kãm:

—Pa Pahihti? E apê mẽ inhõ Pahihti mex na ka. Te apê amnepêm anhïgêt pahihti Tawita pyràk. Jakamã kwa wa ixfamã axukaprí nẽ akupým wa ixto mex. Anẽ.

³¹ Hãmri nhûm Jejus kôt mẽ mõr xwŷnhjaja wa kuma nẽ wa kãm:

—Tk. Kwa war akapẽr kêt nẽ nhŷ nà. Anẽ.

Tã no nhûm wa ãm mẽ kuma nẽ xatã amnhï to kuwŷ. Kàx pê amnhï to kuwŷ.

³² Hãmri nhûm Jejus wa kuma nẽ xa nẽ wa omu nẽ wa kãm:

—Pa mo na? Tanhmã kot pa wa ato? Anẽ.

³³ Hãmri nhûm wa kãm:

—Nà akupým wa inhmã wa ixrit mex prãm. Anẽ.

³⁴ Hãmri nhûm kãm wa hkaprî nẽ wa no htok nhûm wa akupým rít mex kurê kumrëx. Hãmri nẽ rít mex ã amnhï pumu nẽ hkînh tŷx nẽ ma Jejus kôt hkwŷjê hköt mõ.

21

Jejus kot Jerujarê hwŷr àr ã harênh

Makre 11.1-11; Rukre 19.28-40; Juâw 12.12-19

¹ Tã nhûm Jejus kormã Jerujarê hwŷr kormã mõ. Pa mẽ hköt mõ nẽ ra Petake hwŷr ixâhtêp o mõ. Hixêt pê Oriwêhti kahti ri na pre krîja xa. Jakamã

pa mē wa hwȳr ixàhtēp o mō nhūm Jejus mē ixte hkôt ixpa ho ixpa xwȳnhjē wa ho axkrut nē amnhī kukamā wa kumē.

² Nē wa kām:

—E wa ma krī mūj wȳr mē ixfukamā wa tē. Nē wa hwȳr axà nē nhȳri jumēnre mē hkra wa kām ê nē wa ām xwȳnh wa omu hāmri nē kām ê xà hpôt nē man akupŷn amnē hamē wa o tē.

³ Koja mēhō ja hā war apumu nē hā tanhmā war amā kapēr to ka wa kām ā ijarēnh anē nē kām: “Nà mē panhō Pahihti na hā karō pa wa hwȳr tē.” Anhȳr o wa kām ijarē. Hāmri nhūm war ama nē war amā òr kurê kumrēx. E wa ma hwȳr tē. Anē.

⁴ Tīrtūm kapēr ā kagà htūm ra kot ja kukamā harēnh. Na pre ra Tīrtūm nhȳ hā kapēr xwȳnhjē hō ja jarē nē hā kagà ho:

⁵ Pa Jerujarē nhō xwȳnhjaja. Kwa mē tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr ho amā ma hkêt nē. Ota mē anhō pahi nywta ra jumēnre hā nhȳ nē mē awȳr hpôx o tē. Te kot amnhī to grire xwȳnh pyràk o amnhī nhīpêx nē tē.

⁶ Anhȳr o kot hkukamā harēnh jakamā nhūm Jejus amnhī kukamā ja wa kumē hāmri nhūm wa ma hwȳr htēm kurê kumrēx.

⁷ Nē krīta wȳr pōj nhūm Jejus kot wa kām harēnh xà hkôt nhūm wa jumēnreta pumu. Hāmri nē hamē wa kām ê xà hpôt nē ma Jejus wȳr wa o tē. Hāmri nē kaxyw amnhī xē hkwȳ hkwry nē kām ho jumēnre nywta kō kahty. Nē kām ho htȳx nē o xa nhūm Jejus hā nhȳ nē hā mō.

⁸ Kormā Jerujarē hwȳr hixêt ā àpir o mō. Nhūm mē kot omunh o kuhē xwȳnhjaja hkīnh nē ma

hkukamā pry ho mex kaxyw amnhī xē hkwȳptyr ho mō. Nē pô hkwȳ jakà nē utyr o mō.

9 Nhūm mē hkwȳjaja Jejus kukamā mra nhūm mē hkwȳjaja hapu hā hköt mra. Nē piitā kàx pê Tirtūm mex o mex ã harēnh o hköt mō nē harēnh o: Ota Tirtūm kot mē pahwȳr mēnh xwȳnhhta ra pôj.

Ām hāmri na mē pahwȳr wrȳ. Ja na mex kumrēx. Kēp mē panhō Pahihti mex na.

Ām hāmri na pre Tirtūm mē pahwȳr kumē.

Tirtūm mex kumrēx. Ām mex o mex.

Anhȳr o Jejus kôt Jerujarē hwȳr harēnh o mō. Kot mē ho amnhīptär kurê kumrēx ã hkamnhīx jakamā hkīnh nē hköt ã harēnh anhȳr o mō.

10 Hāmri nhūm krī nhō xwȳnhaja tee ri mē kuma nē axpēn mā:

—Kwa mēhō na we hpôx o mō nhūm mē ã hköt harēnh anhȳr o mō? Anē.

11 Hāmri nhūm Jejus kôt mē mrar xwȳnhaja mē kuma nē mē kām:

—Nà Tirtūm nhȳ hā kapēr jarēnh xwȳnh pê Jejus na. Kēp Garirej kamā krī pê Najare nhō xwȳnhata na. Anē.

Jejus kot Tirtūm nhōrkwȳ hwȳr àr ã harēnh

Makre 11.15-19; Rukre 19.45-48; Juāw 2.13-22

12-13 Tā hāmri nhūm Jejus Jerujarē wȳr axà nē jumēnre rūm wrȳ nē ma Tirtūm mā amnhī jarēnh xà hā iixkre hwȳr tē nē axà. Hāmri nē tee ri mē kot tanhmā iixkre kamā amnhī nhīpēx to hā mē omunh o xa. Nhūm mē axtem nē môx nē ôwēhti nē tuuti ho wēnē ho kuhē. Mē kot haprōr nē Tirtūm mā amnhī jarēnh kaxyw kām hpar nē òr kaxyw mē kām ho wēnē ho kuhē. Nom axtem nē mē kām hā ohtō rax kām mē kām ho wēnē. Hāmri nhūm Jejus

mē hwŷr axà nẽ tee ri mē omu nhũm ja kēp omnuj tŷx kumrēx. Hāmri nhũm mē hwŷr tẽ nẽ mē kot kàxpore ho pinhpanh xwŷnhjê pê mē ō mēsti rēnh pa. Nẽ mē kot tuuti ho wēnê xwŷnhjê pê hkrī xà hkujate nẽ rēnh pa. Hāmri nẽ mē kām:

—Tk. Kwa Tīrtūm kapēr ā kagà htūm kot ixkreja jarēnh kot:

Inhōrkwŷja ām mē ate inhmā amnhī jarēnh xà hā ixkre pix kaxyw na.

Anhŷr o kot harēnh tā ka mē axtem nẽ kamā ā amnhī nhîpêx anē. E kwa mē ajapôx tokyx anē. Anē.

Hāmri nẽ mē kator pa nhũm mē ma hapêx.

¹⁴ Hāmri nhũm mē no hkre xwŷnhjaja nẽ mē hyk o mē pa xwŷnhjaja mra nẽ agjê nẽ Jejus kutā kuhê nhũm mē omu nẽ akupŷm mē ho mex.

¹⁵⁻¹⁶ Hāmri nhũm mēhprī hkwŷjaja hwŷr mra nẽ kuri kām mex o mex ā gre nẽ kām grer o:

Amex kumrēx Pahihti.

Tīrtūm na pre mē ixwŷr amē.

Kot kaj te anhîgêt Tawi pyrà nẽ mē ixto amnhîptâr o apa.

Anhŷr o kām grer o kuhê. Hāmri nhũm patre krâhtūm mē Tīrtūm kapēr tûm o mē ahkre ho mē pa xwŷnhjaja tee ri ā mē grer anhŷr ā mē kuma. Nẽ tee ri Jejus kot mē no hkre xwŷnhjê mē mē hyk o mē pa xwŷnhjê ho mex ā omunh o kuhê nẽ gryk nẽ Jejus wŷr tẽ nẽ kām:

—Kwa na mēhprîjaja mē grer kām ā ajarēnh anē ka mē mar kêt nẽ? Mē grerja mexti hā. Anē.

Hāmri nhũm mē kām:

—Tŷ ixte mē mar kênâ. Tīrtūm kām hpräm xà hkôt na mē ā inhmā inhmex o inhmex ā ixtâ grer

anē. Tīrtūm kapēr ã kagà htūm kot ã mē hkukamā harēnh kot anhŷr. Mē harēnh kot:

Koja mēhprijaja Pahihti mā mex o mex ã grer o kuhê.

Anhŷr o kot mē hkukamā harēnh kēnā. Tā mān ka mē kormā kamā harēnh kêt jakamā na ka mē ja jarēnh mar kêt nē. Kwār mē māmrī ã inhmex ã grer anē.

¹⁷ Anhŷr o mē kām kapēr hāmri nē mē inhmā anē pa mē ixkreta rūm ijapōj nē ma akupŷm Petān wŷr mra nē kamā amnhīm hikra.

Jejus kot mēmo hpàr mā kapēr ã harēnh

Makre 11.12-14; māänēn Xiakre 1.6

¹⁸ Tā nhūm kwŷhtā nhūm Jejus kānhmā nhŷ nē mē inhmā anē pa mē ixrohā ma akupŷm Jerujarē hwŷr mra. Hāmri nē kormā mō nhūm Jejus pry kahti ri ra kām prām nē.

¹⁹ Hāmri nē mēmo pī pē fikêhti jarēnhja pumu nē kot ô hkwŷ rēnh nē hkrēr kaxyw hwŷr mât. Hāmri nē tee ri ô japêr nhūm ô hkêt nē ãm hô hpix harir. Hāmri nhūm tee ri omu nē kām:

—E kot kaj axte axô hkêt kumrēx.

Anhŷrja o nhūm grà par kurê kumrēx.

²⁰ Hāmri pa mē ixte hkôt ixpa ho ixpa xwŷnhjaja omu nē Jejus mā:

—Kokŷy. Kwa tanhmā na we amnhī nhîpêx to nē grà kurê kumrēx? Anē.

²¹ Nhūm mē inhmā:

—Nà kot kaj mē ixpyrà nē fikêhti kot tanhmā amnhī nhîpêx to kaxyw Tīrtūm mā ajamaxpēr tŷx nē nhūm amā hprām xà hkôt amā tanhmā hipêx to. Nom kêr ka mē ajamaxpēr kati ho tee ri hkukamā ajamaxpēr kêt nē. Æm kaxyw Tīrtūm kôt

ajamaxpēr tŷx nē nhūm mē amā tanhmā mēmoj nhīpēx to. Ām hāmri na pa mē amā ja jarē. No ām ja pix kêt. Kot kaj mē māänēn hixêt mūj mā akapēr nē kām: “E anhŷr xàta rūm akato nē ma tē nē gō rax kām mrō.” Anē nhūm amar xà hkôt ã amnhī nhīpēx anē.

22 —Nē kot kaj mē mēmoj tā Tīrtūm wȳ nē kaxyw kām ajamaxpēr tŷx kām hā awȳ nhūm amā mēmoj prām xwȳnhta gō. Anē.

*Mēhō nhŷ hā Jejus kot mē ahkre hā harēnh
Makre 11.27-33; Rukre 20.1-8*

23 Nhūm arīgro hō hā nhūm Jejus kēwe axte Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixkreja wȳr axà nē kamā mē ahkre ho nhŷ. Mē kām tanhmā mē kot amnhī nhīpēx to nē nhīrmā Tīrtūm mē wa kuri htīr tūm nē pa kaxyw tanhmā mē kām kapēr to ho nhŷ. Hāmri nhūm Ijaew krāhtūmjē mē mē ō patre krāhtūmjaja hāmri hwȳr mra nē hēx rom mēmoj tā hkukja nē kām:

—Kwa mē inhma amnhī jarē. Mēhō nhŷ hā na ka hte ã amnhī nhīpēx anhŷr o apa? Na ka hte akupŷm mē ho mex o apa nē tanhmā mē ahkre hto ho apa. Xà amnhī krā hkôt na ka hte ã amnhī nhīpēx anē nà? Anē.

24 Hāmri nhūm mē kām:

—Nà kot pa ixkumrēx mēmoj tā mē akukja. Ka mē inhma nē tanhmā inhma harēnh to pa rī kormā mē amā amnhī jarē.

25-26 Finat Juāw Paxis ã kot paj mē akukja. Mēhō nhŷ hā na pre hte mē hkrā kumrār o pa? Xà amnhī krā hkôt nà? Xà Tīrtūm nhŷ hā? E mē atō inhma ja jarē. Anē.

Hāmri nhūm mē kuma nē tee ri kot tanhmā kutā kām harēnh to hkukamā hamaxpēr pē axpēn pumunh o kuhē nē axpēn mā:

—Kwa tanhmā kot puj wem kām ja jarēnh to? Or mē kot mar o kuhē xwýnhaja na htem kēp Tīrtūm nhý hā kapēr jarēnh xwýnh ā harē. Tā kot puj mē kām kot amnhī krā hkōt kot mē hkrā kumrār ā harē nhūm mē tee ri mē pama nē mē pakamā gryk týx nē. Nē mē paxēx rom ā mē pahte kām pakapēr anhýr ā mē pahpumu nē kēn o mē pahtak o mē panhīmx. No kot puj mē kām Tīrtūm nhý hā kot mē hkrā kumrār ā harē hāmri nhūm mē pamā: “Kwa ā kot anhýr kēnā na ka prem kapēr ma nē hkōt ajamaxpēr kēt nē?” Anē. Jakamā kot puj mē ja pymaj tanhmā kām harēnh to hkēt nē. Kot puj mē ām kām aa te mē pahte ja jarēnh mar kēt pyràk o harē. Anē.

Mē kot tanhmā Jejus mā nē nhūm kot ta pānhā tanhmā mē kām nē pymaj nhūm mē tee ri kām tanhmā nē hprām kaprȳ o kuhē.

27 Hāmri nē kām:

—Konēn. Mē ixte mēhō nhý hā kapēr o pa hā omunhre hā. Anē.

Hāmri nhūm mē kuma nē mē kām:

—Tk. Tōe kot pa xep ijaxwýja mē amā tanhmā amnhī jarēnh to hkēt nē. Ijaxwýja ixte mēhō nhý hā ā ixte amnhī nhípēx anhýr o ri ixpa hā amnhī pumunhre hā. Anē.

*Mēhō my mē hkra wa pijakrut ā wa harēnh
Matêwre 7.21-23; Rukre 7.29-30*

28 Hāmri nhūm Jejus axte Ijaew krāhtūmjē mē mē ō patre krāhtūmjē mā kapēr nē mēmoj tā kuxi nē tanhmā mē kām ujarēnh to nē mē kām:

—E pa mē amā awjarē ka mē inhma. Koja mēhō hkra my hamēxkrut. Hāmri nē hkra kot waja mā tanhmā kapēr to nē kām: “E kēr ka jarāhā ma tē nē inhmā pur kām apē.” Anē.

²⁹ Hāmri nhūm kuma nē pur mā htēm kaga nē hitōt nē. Tāā no ām hā ahtūmre nē tanhmā hamaxpēr to hāmri nē ma hwȳr tē nē kamā àpēnh o xa.

³⁰ Hāmri nhūm wa hipēêxàja hpānhā hkra kot hapu hwȳr tē nē mā kām kapēr anē nē kām: “E kēr ka ajaxwýja atō hköt tē nē wa inhmā apē.” Anē nhūm kuma nē kām: “Tōe. Nà kot paj ma tē.” Anhȳr tāā no ām hōta kīnhā htēm kēt nē.

³¹ —Jakamā e. Nhŷ hkra na pre hipēêxà kapēr ma nē hköt amnhī nhīpēx nē kapēr nhīrōp ām kēt nē? Xà kot waja nà? Xà kot haputa? E mē atō tanhmā inhmā wa harēnh to. Anē.

Hāmri nhūm mē kuma nē kām:

—Nà kot wata. Kot wata na hitōt tāā tanhmā hamaxpēr to nē ma tē nē kām apē. Anē.

Hāmri nhūm mē kām:

—Tỳ ām hāmri na ka harē. No mē kajaja te mē ate hkra kot haputa kot amnhī nhīpēx pyràk. Mē ate Tīrtūm kapēr kōt amnhī nhīpēx o apa hā amnhī jarēnh tāā hkwȳm ri amnhī nhīpēx o apa. Te mē ate kot hapu kot hipēêxà mā àpēnh ā amnhī jarēnh tāā kām àpēnh kēéta pyràk. No kēt mē kot amnhī tomnuj o mē pa xwȳnh kwȳjaja na mē arom Tīrtūm kapēr ma nē hköt amnhī nhīpēx. Jao ra tāā amnhī nhīpēx o pa. Jakamā mē arom ma kaxkwa hwȳr pa kaxyw ra tāā nē. Ām hāmri na pa mē amā ixkapēr.

³² Na ka mē finat Juāw Paxis ā ixkukja. Juāw Paxisja na pre hte mē ate tāā amnhī nhīpēx ā mē amā karō ho pa. Tāā no ka mē ām ama nē ām ama

nē aa kapēr kôt amnhī nhîpêx kêt nē. Nom mē kot amnhī tomnuj o mē pa xwÿnh kwÿjaja mē arom kuma nē Tîrtûm kôt amnhī nhîpêx. Ka mē ja hã mē omu nē ãm mē omu nē mē uràk nē ã amnhī nhîpêx anhÿr kêt nē. Anē.

*Mē àpênh punu xwÿnhjê jarênh
Makre 12.1-12; Rukre 20.9-18*

³³ Nhûm Jejus arî Ijaew krâhtûmjê mē mē õ patre krâhtûmjê mā kapēr. Nē mē kot tanhmâ hipêx to hkukamâ mē kâm tanhmâ amnhî jarênh to. No ãm amnhî tâ kuxi nē mē kâm awjarê nē mē kâm:

—Koja mêmô mē kot kâm pur kâm àpênh kaxyw hkwÿjê mā karõ nhûm mē ma hwÿr mra nē kamâ mêmô hy hkre nē hkre pa. Hämri nhûm hpur nhô dõn nhÿhym nojarêt nē kâm mē àpênh xwÿnhjê mā tanhmâ hpur jarênh to nē mē kâm: “E or ixpur nô. Kê kamâ mêmôj kà hpa ka mē mâmri kamâ axujamÿnh pa nē ho axkjê. Nê ixkutêp inhmâ inhô jaxwÿ nê mâmri anhô tanhmâ ho hprâm xà hkôt tanhmâ ho.”

—Anhÿr o mē kâm kapêr hämri nē ma nhÿhym mõ.

³⁴ Tâ nhûm ra pur kâm mêmôj hkà pa nom nhûm hpur nhô dõn arî krî hô kamâ hã ujahkre ho ri pa htâ kuri kâm àpênh xwÿnhjê ho axkrunëpxi nê akupÿm mē hwÿr mē kurê. Mê kot mē kâm hkwÿ nhôr nhûm mē ma kot kâm o mõr kaxyw nhûm ma mē hwÿr mē kurê.

³⁵ Nhûm mē ma hwÿr mõ. Mõõ nê ra hwÿr poj nhûm mē amnhî wÿr mē omu nê axtem nê mē homnuj nê. Nê mē unê nê ja tak nê ja pî nê hôja nhûm mē kën o htak hämri nê amnhî nê wa hano nhûm wa ma akupÿm ÿ kamâ mõ.

36 Hāmri nhūm mē õ patrāwja tee ri wa omu nē hamaxpēr o: “Kwa nà na mē ixpē inhmā mē àpēnh xwÿnhjē homnuj tÿx nē. Nà kot paj axte mē hwÿr mē hkwÿjē rē. Nom hpānhā mē ho ohtô nē mē kurē. Kē mē ohtô nē mē hwÿr mō nē tā inhmā inhō hkwÿ jamÿ nē man ixwÿr o mō.”

—Anhÿr o hamaxpēr hāmri nē mē hwÿr jajê rē nhūm mē ma akupÿm mē hwÿr mō. Nhūm mē amnhī wÿr mē ohtô hā nē mā mē ho anē nē mē hipêx katí nē nhūm mē ÿ kamā ma õ patrāwja wÿr akupÿm mō.

37 Hāmri nhūm tee ri mē omu nē hamaxpēr o: “Hêxta waa nē. Tanhmā kot paj amnhī nhÿpêx to? Nà kot paj pēr mē hwÿr ixkraja mān mē. Inhmā hapê htÿx tā kot paj mē hwÿr kumē kē ma mē hwÿr mō. Hāmri nhūm mē kēp ixfra hā omu nē tanhmā ixpē ho hkêt nē. Nē tā inhmā kām inhōja kwÿ gō.” Anē.

—Hāmri nē mē hwÿr kumē nhūm ma mō.

38 Tā hāmri ra mē hwÿr hpôx o mō nhūm mē amÿm amnhī wÿr omu nē kēp hkra hā omu nē axtem nē hā axpēn mā amÿnē nē axpēn mā: “E onēj hpur nhō dōn krata tē. Koja nhÿrmā õ papaj mÿr pē amnhīm hpur ã pykata pytā nē ho õ. Jakamā kwa pu mē hpîr kurê kumrêx nē kēp hpur ho arïk nē ho panhō. É tokyj pu mē kupî ri.” Anē.

39 —Hāmri nhūm ra tē nē mē hwÿr pôj nhūm mē unê nē hpur nê ho kato nē mā ho anē nē kupî. Ä mē ujarënh kot anhÿr. Anē.

40 Nhūm pre ã Jejus mē kām ujarënh anē. Hāmri nē hā mē hkukja nē mē kām:

—E koja pur nhō dōnja hkra jarēnh ma hāmri nē tām mē hwȳr mō hāmri nē tanhmā mē hipēx to wehe? Anē.

41 Hāmri nhūm mē kām:

—Nà koja ma akupȳm mē hwȳr mō hāmri nē mē homnuj tȳx nē mē himex pa. Hāmri nē hpānhā nhām hpur ā mēmojjē rē nhūm mē tā katāt kōt kām àpēnh o pa. Anē.

42 Hāmri nhūm Jejus mē kām:

—Tỳ ãm hāmri na ka ā mē harēnh anē. Kot mē ho anhȳr mā tām kēnā. Mān ka prem ra Tīrtūm kapēr ā kagà htūm kot tanhmā ja jarēnh toja ma? Harēnh kot:

Mē kot kēn o amnhīm ūrkwȳ nhīpēx kaxyw nē kēn maati pumu nē htȳx omnuj ā hkamnhīx nē hkagata. Mē kot hkaga htā nhūm Tīrtūm mē kurom mex o kot kēn piitā hakrenh par ā omunh kurē kumrēx. Tīrtūm kot kēn maati mex ā harēnh xwȳnh ta mē pamā mex o mex.

Ā Tīrtūm kapēr ā kagà htūm kot ja jarēnh kot anhȳr.

43 Ja pyrà nē na pre ra Tīrtūm amnhī kaxyw mē apē Ijaew xunhwȳ. Mē apē hkra nē hköt mē ate amnhī nhīpēx kaxyw amnhī kaxyw mē axunhwȳ. Tā ka mē axtem nē hkaga. Te mē kot kēn maati pumunh nē mex kêt ā hkamnhīx nē hkagata pyràk. Jakamā koja mē apānhā Ijaew kêt xwȳnh kwȳjē xunhwȳ nhūm mē arom hköt amnhī nhīpēx mex o pa. Jao ra mē kēp hkra nē. Anē.

44 Nhūm pre ā Jejus mē kām te kēp kēn maati pyràk o mē kām amnhī jarēnh anē. Hāmri nē axte amnhī tā kuxi nē mē kām axte kēn jarēnh pyràk ā amnhī jarē nē mē kām:

—Nà kot kaj mē atō ixsaga hāmri nē te mēhō htìx htēm nē kēn pumunh kēt nē hā htēk nē tēm pyràk o amnhī nhípêx. Jao ixsutā amnhī xām. Rì ka tanhmā ajamaxpēr to nē ixsaga nhūm te kēn maati kot anhīpy tēm nē axôm par pyràk o anhīpêx ka mē amex kēt kumrēx. Anē.

⁴⁵ Nhūm pre ã mē kām ujarēh kām mē harēh anē. Hāmri nhūm patre krāhtūmjē mē Parijew nhō xwÿnhjaja tee ri amnhī tā kuma

⁴⁶ nhūm ja mē kēp omnuj tìx jakamā nhūm mē kām unênh nē haxàr prām nē. No mē ãm amnhī tā kām mē kot mar o kuhē xwÿnhjē puma nē. Mē kurom Jejus kēp Tīrtūm nhý hā kapēr xwÿnh ã hkamnhīx jakamā nhūm mē kām mē uma nē. Hāmri nē kormā tanhmā ho hkēt nē.

22

*Pahi kot hkra hprō kaxyw hkwÿjē hwyr ã harēh
Rukre 14.15-24; māänēn Wam Korīt 6.9-11; Epes
5.5-6; Apokarip 19.7-8*

¹⁻² Tā nhūm Jejus axte mē kām awjarē. Ijaew kot Tīrtūm kaga hā mē kām hā kuxi nē awjarē nē mē kām:

—E pa mē amā ahpÿnhā mē kot Tīrtūm kapēr mar nē tanhmā amnhī nhípêx to xwÿnhjē jarē ka mē inhma. Te mē kot pahihti kot hkra hprō kaxyw nhūm kot amnhī wyr hkwÿjē hwyr nhūm mē kot harēh mar nē ahpÿnhā tanhmā amnhī nhípêx to xwÿnhjaja kot amnhī nhípêx pyràk. Koja pahihtija hkra hā hkñh nē hā apkur mex kaxyw amnhī wyr hkwÿjē hā karō.

³ Hāmri nhūm kām mē àpênh xwÿnhjaja ra kot amnhī wyr mē hā karō xwÿnhjē hwyr mra nē mē

kām nojarêt nhūm mē kuma nē ām mē kuma nē axtem nē mē kēp hitōt nē. Hāmri nhūm mē tee ri mē kuma nē akupŷm tē nē pahihti mā mē harē.

⁴—Hāmri nhūm tee ri amnhī tā mē harēnh ma nē hpānhā mē hwŷr axtem kām àpênh xwŷnh kwŷjē rē nhūm mē ma mē hwŷr mra nē mē kām: “Pa. E kwa mē tokyx. Na ra pahihti mē akutêp mēõ nhîpêx pa. Na mē mōx kwŷ hpa nē ho àr mex nē. Nē mē akutêp mēmoj nhîpêx par jakamā e kwa mē tokyx nà.” Anē.

⁵ ã mē kām kapēr anhŷr tā nhūm mē kuma nē ām mē kuma nē ma ahpŷnhā nhŷhŷm mra. Nhūm ja ma àpênh mā mra nhūm ja ma ihpur kām àpênh mā ma tē nhūm ja ma nhŷhŷm mēmo to wēnē ho tē.

⁶ Nhūm mē hkwŷjaja mē kām ujarênh xwŷnhjê pynē nē mē htak o mē kupa.

⁷ —Hāmri nhūm pahihtija mē harēnh ma nē àhkurê nē. Hāmri nē mē hwŷr pôristi hkwŷr rē nhūm mē ma mē hwŷr mra nē mē unê nē mē kupa nē mē õ krī hā hpôk pa.

⁸ Hāmri nhūm pahihti kām mē àpênh xwŷnh kwŷjē mā kām: “Kwa ra ixte mē kutêp mēõ mex kwŷ xunhwŷr tā nhūm mē ixwŷr mrar kêt nē. Ixtŷx ho mē mex ã mē hkamnhīx nē amnhī wŷr mē hā karō no mē mex kêt. Mē kot mē ixfutā apkur mā tām kêt.

⁹ E kwa mē ma krī hkôt axtem mē hkwŷjê japêr o mra. Nē nhŷri mēhō pumu nē kām awjarē kê man ixwŷr tē nē ixfra hā hkînh nē mē ixfutā apkur. Mē ã mē kām axujarênh o amrar anē.” Anē.

¹⁰ —Hāmri nhūm mē kuma nē ma mē hapêr o mra nē mē piitā mē kām anhŷr o mra. Nhūm mē kuma nē wam tajê rom ma mē hkôt mrar kurê

kumrēx. Mē kot amnhī to mex xwŷnhjaja nē mē kot amnhī tomnuj xwŷnhjaja hāmri piitā ma mē hkôt mra. Hāmri nē ixkreja wŷr mra nē hwŷr gjêx kaxyw nhūm mē kām mē ê mex gō nhūm mē hagjê hāmri nē kormā mē apkur xà hā ixkre hwŷr agjê nē ho nŷt pa.

¹¹ Hāmri nhūm pahihtija mē hwŷr axà nē mē piitā mē omu. Nhūm ja pixi nē axtem nē hkwŷjê hkînhâ mē kot kām ê mex nhōrja jaxàr kêt râhâ axà nē apkur o nhŷ.

¹² Hāmri nhūm tee ri ja hā omu nē hwŷr tē nē kām: “Pa. Tk. Kwa na htem ixfrem gjêx kaxyw nē mē kot mē kām mē ê mex nhōr jagjê nē rī kormā hwŷr agjê nē apku. Tā mon ka akwŷjê hkînhâ haxàr kaga? Kwa na htem ã amnhī nhîpêx anhŷr kêt nē.” Anhŷr o kām kapēr nom nhūm kuma nē ãm kuma nē tanhmā kutā kām nē hkêt nē. Æm htŷx apkur o nhŷ.

¹³ Jakamā nhūm tee ri omu hāmri nē hā mē kot kām àpênh xwŷnhjê mā amŷnê nē mē kām: “E mē hwŷr tē nē unê nē hpa nē hte hpre nē ma o tē nē kamât kô kamā amē. Kê tee ri mur nē amnhī xà htŷx kamā hamak o amnhī nham o axpēn kamnhar tŷx kaprŷ ho nō nē rī amnhī pumu.” Anē. Hāmri nhūm mē kuma nē kām ho anē. Æ mē ujarênh kot anhŷr. Anē.

¹⁴ Nhūm pre Jeus ã mē kām ujarênh anē hāmri nē mē kām:

—Nà Tîrtûm kot pahihtita pyrà nē amnhī wŷr mē ho ohtô nē mē hwŷr tā na hte mē piitā hkôt amnhī xunhwŷr kêt nē. Jakamā na hte ãm mē ho grêre nē amnhī wŷr mē ho api. Anē.

*Parijew nhō xwŷnh kot Jejus kamā hamak ā mē harēnh
Makre 12.13-17; Rukre 20.20-26; mānēn Rōmān 12.1, 13.7*

15-16 Tā nhūm Parijew nhō xwŷnhjaja ā Jejus kot mē kām ujarēnh anhŷrja ma hāmri nē kurūm kato nē tanhmā hkukamā axpēn mā hā àmnênh to. Hāmri nē hwŷr mē hkwŷjē mē Erox kōt mē pa xwŷnh kwŷjē rē. Hêx rom mē kot mēmoj tā hkukjēr kaxyw hwŷr mē kurē nhūm mē ma hwŷr mra nē omu nē kām:

—Kwa Jejus. Nà ām hāmri na ka hte Tīrtūm kapēr o mē ahkre mex o ri apa nē mē kamā akahak o apa hkêt nē. Mē kot tanhmā ato kapēr punuj to htā ka aprī hā mē ahkre mex o ri apa.

17 E kwa mē inhmā mēmoj jarē. Rōm nhō pahihti kot mē pahpē Ijaew mē pahte kām kàxpore hkwŷ nhōr ā mē pamā karōta. Kwa xà ja amā mex nà? Xà kot pu mē kām hkwŷ gō? Nà xà kot pu mē kām òr kêt nē? E kwa mē inhmā tanhmā ja jarēnh to. Anē.

18 Nhūm prem ā hêx rom àhkukjēr anhŷr tā no nhūm ra mē hamaxpēr ā mē omu nē mē kām:

—Tk. Kwa mon ka mē ā axêx rom ja hā ixkukjēr anē?

19-20 E mē atō inhmā kàxpore htŷxre hō gō pa omu. Anē.

Hāmri nhūm mē kām ja gō nhūm kupynē kànhmā mē kām kupē nē mē kām:

—E mēhō nhixi nē mēhō karō na ja hā? Anē.

21 Hāmri nhūm mē kām:

—Pahi Sesti karō nē hixi na hā. Anē.

Hāmri nhūm mē kuma nē mē kām:

—Tỳ. Tô kér ka mē māmrī kām hkwȳ nhōr o apa. Hā hkarō nē hā hixi. Tām kot hipêx xwȳnh jakamā ū na. No mē kajaja na pre Tīrtūm mē anhīpêx nhūm mē apē ū jakamā kwa kér ka mē kapēr kôt pix mā ri amnhī nhīpêx o ri apa. Anē.

²² Hāmri nhūm mē amnhī jaēr pē ū kot kàxpore jarēnh anhīrja ma nē axte kām tanhmā nē hkêt nē. Hāmri nē akryk omu hāmri nē ma akupȳm mra.

Akupȳm mē htīr ū mē harēnh

Makre 12.18-27; Rukre 20.27-40; Juāw 5.21, 6.39-40; māänēn Wam Korīt 6.14, 15.12-28; Wam Tesarōn 4.13-18

²³ Tā nhūm Satusew nhō xwȳnh kwȳjaja mē kot akupȳm mē htīr kêt ū mē hkamnhīx kêt xwȳnhjaja na pre mē. Na pre htem mē htyk nē mē hapêx kumrēx ū mē hkamnhīx jakamā axpēn mā tanhmā Jeus jarēnh to nē axpēn mā:

—E kwa pu mē hwȳr mra nē mēmoj xihtȳx ū hkukja. Kē mē pama nē tee ri tanhmā mē pamā kapēr to hkukamā hamaxpēr kaprȳ. Kē mē piitā ja hā omu nē àhpumunh kêt ū omunh kurê kumrēx. E tokyx pu mē hwȳr.

Anhīr jakamā Parijew nhō xwȳnhjē pyrā nē hēx rom ma hwȳr mra nē hkukja nē kām:

²⁴ —Pa Jeus? Kwa mē inhmā mēmoj jarē. Na pre finat Mojesja Tīrtūm nhȳ hā ū mē panhīgētjē mā karō anē. Mē hkra hkêt rāhā mē pa nē mē htyk xwȳnhjaja nhūm mē harēnh o:

Koja mēhō hprō nē kamā hkra hkêt rāhā pan ty.

Hā koja hkôt htōja hpānhā hprō ho hprō nē kamā hkra. Hāmri nhūm kato nē te kēp htō htyk xwȳnhhta hkra pyrāk. Anē.

Ã na pre Mojesja Tîrtûm nhŷ hã mẽ kãm karõ anẽ.
25 Jakamã kwa ga mẽ ixujarẽnh ma. Koja mẽ kot axpẽn to htõ xwýnhjaja kêp 7. Nhûm kot waja hâmri hprõ nẽ wa pa nhûm kamã hkra hkêt râhã ty. Nhûm hkôt htõja hpânhã ho hprõ

26 nẽ wa axpẽn to pa. Nhûm määnẽn kamã hkra hkêt râhã ty. Nhûm htõ hõta haxwýja hpânhã tãm o hprõ nẽ we wa axpẽn to pa grire nhûm haxwýja kamã hkra hkêt râhã ty. Hâmri nhûm htõ hkwýjaja ni pyxi nẽ axpẽn pânhã ho hprõ hpa no měhõ kamã hkra hkêt râhã htyk pa.

27 Hâmri nhûm mẽ hprõta mẽ hkôt amnhĩ to hitep nẽ ty.

28 Tâ Tîrtûm kot akupým nhýrmã mẽ ho htîr ronhýx nhŷ nhýx kêp nija mjên kumrëx? Ra piitã kot ho hprõ kénã. E mẽ inhmã ja jarë. Anẽ.

29-30 Hâmri nhûm Jejus mẽ kuma nẽ mẽ kãm:

—Nà kaxkwa kamã mẽ kot amnhĩ nhýpêxja axtem na. Mẽ htîr ri mẽ kot Tîrtûm kôt amnhĩ xunhwýr xwýnhjaja na htem ty hâmri nẽ Tîrtûm nhõ krí kamã axte kãm hprõ hprãm kêt nẽ pa. Jakamã hprõ hkêt nẽ pa. Rý ni japér nẽ mjên kêt nẽ pa. Nom ri kãm mjên rý hprõ hprãm kêt nẽ pa. Hâmri nẽ Tîrtûm kapêr o mẽ wrýk xwýnhjê pyrà nẽ axte htyk kêt nẽ. ãm htîr tûm râhã nẽ pa ho pa. Pêr mẽ ate Tîrtûm kapêr ã kagà htûm mar mex kêt jakamã na ka mẽ ã ja hã ixxukjêr anẽ. Tîrtûm àhpumunh týx o àhpumunh týx jakamã kumã mẽ ate měmoj tâ ixxukjêr xwýnhta na tanhmã kêp kute hkêt. Ra ja kukamã àhpumunh týx kénã.

31-32 —Nom mẽ ate akupým mẽ htîr kêt ã mẽ hkamnhñxja kot paj ixprí hã mẽ amã harë. Am-

nepêm na pre Tîrtûm pî hpôkja kamâ tanhmâ Mojes mā kapêr to. Mân ra mē ate mar. Na pre kâm:
Ixvê Apraâw nhô Tîrtûm na pa. Nê mâänên ixvê
Apraâw kra Ijak mē htàmnhwì Jako wa ò
Tîrtûm na pa.

Anhŷr o Mojes mā amnhî jarê nhûm kuma nê hâ kagà. Kêp apu arî mē htyk râhâ nhŷx pre ã mē harênh anhŷr kêt nê. Nhŷx pre mē harênh o: “Amnepêm Apraâw nê hkra nê htàmnhwì mē htîr ri ixvê mē ò Tîrtûm na pa pre.” Anhŷr o nhŷx pre mē harê. Nom na pre ã amnhî jarênh anhŷr kêt nê. Mê pamâ te Apraâwja mē htyk nê mē hapêx pyràk. Nom nhûm prem ra Tîrtûm ri ra akupým htîr nê mex nê pa ho pa. Tâ ka htem Tîrtûm kapêr kwym ri akupým mē htîr kêt ã mē harênh o apa.

Anhŷr o Satusew nhô xwŷnhjê mā kapêr.

³³ Hâmri nhûm mē kot mar o kuhê xwŷnhjaja amnhî jaêr pê kot mē ahkreja ma.

Tîrtûm kapêr maati jarênh

*Matêwre 10.37; Makre 12.28-34; Rukre 10.25-28;
mâänên Wam Juâw 5.3*

³⁴ Tâ nhûm Parijew nhô xwŷnhjaja Satusew nhô xwŷnhjê jarênh ma. Mê kot tee ri kâm hamaxpêr o Jejus jakrenh prâm kapry hâ mē harênhja ma hâmri nê axpêñ wŷr akuprô nê Jejus wŷr mra. Kot mē urâk nê hêx rom àhkukjêr nê hamaxpêr o hakrenh kaxyw hwŷr mra.

³⁵ Hôja kêp Tîrtûm kapêr tûm o mē ahkre o mē pa xwŷnh jakamâ hêx rom kamâ hamak kaxyw kâm kapêr nê kâm:

³⁶ —Kwa Jejus. Ot pa mē awŷr mra. Kwa mē inhmâ mêmôj jarê. Na pre Tîrtûm ahpýnhâ mêmôj

to 10 nẽ hã mẽ pamã karõ. Mẽ pahte hkôt amnhĩ nhïpêx kaxyw hã mẽ pamã karõ. Tã nhý kapẽr na mex o kot hkwý jakrenh wehe? Anẽ.

³⁷ Hämri nhûm kuma nẽ mẽ kãm:

—Nà kot mẽ pamã hã karõ kot:

Kêr ka mẽ anhĩ piitã ho amã Tirtum kinh týx o apa.
Mẽ amã hkînh týx o mêmôj piitã hakrenh par o apa.

³⁸ E Tirtum kot mẽ pamã hã karõ ja na mex o piitã hakrenh par.

³⁹ Nẽ hkôt ja:

Kêr ka mẽ amã akwýjê hã ma ho te ka amã amnhĩ tã ma pyràk. Jao ra tãm mẽ hipêx.

⁴⁰ ã Tirtum kapẽr ã kagà htum kot mẽ pamã hã karõ kot anhýr. ã mẽ pahte amnhĩ nhïpêx anhýr o papaja na Tirtum kãm hprãm týx kumrëx. Kot kaj mẽ ja wa hkôt amnhĩ nhïpêx rãhã ho ri apa nẽ mänñen ra Tirtum kot mẽ pamã mêmôj tã karõ xwýnh piitã hkôt amnhĩ nhïpêx. Ja na pre Mojes mẽ Tirtum nhý hã kapẽr xwýnhjaja amnepêm Tirtum nhý hã mẽ panhigêtjê mã hã karõ ho pa. Anẽ.

Jejus kot amnhĩ tã mẽ hkukjér ã harënh

Makre 12.35-37; Rukre 20.41-44; mänñen Rõmân

1.3-4

⁴¹ Nhûm Parijew nhõ xwýnhjaja arõ Jejus mar o kuhê nhûm amnhĩ tã tanhmã mẽ hkukjér to. Nom te nhãm měhõ hã mẽ hkukjér pyràk o mẽ hkukja nẽ mẽ kãm:

⁴² —E mẽ inhmã mêmôj jarë. Tanhmã na ka htem axpën mã Tirtum kot mẽ akaxyw ãm mã xwýnhta jarënh to? Kép měhõ kanrëhã htamnhwý koja wehe? Anẽ.

Hämri nhûm mẽ kãm:

—Nà koja kato nẽ kēp pahi finat Tawi kanrēhā htàmnhwȳ koja.

43 Anē nhūm Jejus mē kuma nẽ mē kām:

—Tỳ. Ām hāmri na ka mē harē. No mo na htem axpēn mā kēp pahi Tawi hkanrēhā htàmnhwȳ pix ã harē nẽ māänēn kēp õ pahihti hā harēnh kêt nẽ? Tawi na pre Tīrtūm Karō nhȳ hā tanhmā harēnh to nẽ harēnh o:

44 Na pre Tīrtūm inhō Pahihti mā ã kapēr anē nẽ kām: “E amnē ixwȳr tē nẽ inhīhkō hā nhȳ nẽ inhmā mē ho amnhīptar o akrī. Kot paj mē kot kām akurē xwȳnh piitā mē unēnh pa nẽ awȳr mē o mra nẽ anhīhkram mē haxār pa.” Anhȳr o pre kām kapēr.

45 ã Tawija Tīrtūm kot Kris mā kapēr jarēnh nẽ kēp õ pahi hā kagà anē. Mē kajaja na ka htem ām kēp Tawi tàmnhwȳ pix ã axpēn mā harēnh o ri apa. No kêt Tawija na pre kēp õ Pahihti hā harēnh o pa. Anē.

46 Hāmri nhūm mē kuma nẽ tee ri kot tanhmā kutā kām kapēr to hkukamā hamaxpēr nẽ axte mēmoj tā hkukjēr kêt nẽ. Tanhmā kot mē amnhī to nẽ hamaxpēr o hakre? Na prem tee ri kām hamaxpēr o hakrenh prām kaprȳ. Jejus mēmoj piitā hkukamā àhpumunh tȳx o àhpumunh tȳx.

23

Jejus kot tanhmā Parijew nhō xwȳnhjē jarēnh to Makre 12.38-40; Rukre 11.43-46, 20.45-47

1 Tā nhūm Jejus mē ixte hkôt ixpa ho ixpa xwȳnhjē mē mē kot mar o kuhē xwȳnhjē mā kapēr nẽ mē inhmā tanhmā Parijew nhō xwȳnh mē

Mojes kapēr o mē ahkre xwÿnhjê jarēnh to nē mē inhmā:

²—Nà Parijew nhō xwÿnh mē Tīrtūm kapēr tūm o mē ahkre xwÿnhjaja na htem hprī hā Tīrtūm kapēr ã kagà htūm mar mex nē.

³ Jakamā kēr ka mē mar tÿx nē mē kot ho mē ajahkre kôt amnhī nhîpêx. No mē kot amnhī nhîpêxja kēr ka mē hköt amnhī nhîpêx kêt nē. Mē kot Tīrtūm kapēr tūm o mē ajahkre htā hköt amnhī nhîpêx kêt nē.

⁴ Te mē kot mēhō kot mē katut ã mē kām mē jênh pyt̄i janhôr tā no ãm mē kuxwar hkwÿ htur kêt kot amnhī nhîpêx pyràk o na htem amnhī nhîpêx o pa. Jao mē amā mēmoj tā karō nē mē amā: “E kēr ka mē ã amnhī nhîpêx anē nē ã amnhī nhîpêx anē.” Anhÿr pix o mē amā kapēr o pa. Nom mē tāmjaja amnhī kapēr kôt amnhī nhîpêx kêt nē.

⁵ —Na htem hkwÿjê kot mē omunh nē mē kot amnhī to mex ã mē harēnh kaxyw mē noo mā tanhmā amnhī nhîpêx to. Nē mē mē noo mā mē ê mex pix kām pa. Nē amnhīm Tīrtūm kapēr ã kagà htūm kwÿ hā kagà nē amnhī nhōkrā hā hanhō nē amnhī pa hā hanhō nē hā pa. Mē kot hā nohtÿx rāhā hā mē hkamnhīx kaxyw nhūm htem ã amnhī nhîpêx anhÿr o pa. Nē mē kām mē piitā mē kot amnhīm mē rūnh ã mē harēnh o paja nhūm htem kām hprām.

⁶ —Nē mē pahpē Ijaewjê nhō Tīrtūm kapēr o mē ahkre xà hā ixkre kamā mē kot amnhī to rūnh xwÿnhjê hkrī xà mex pix kamā kām hkrī hprām. Nē mēmoj tā mē apkur xà mex ã arīgro hā nhūm htem ma mē apkur xà hā ixkre hwÿr akuprō nhūm

mẽ kot amnhĩ to rũnh xwŷnhjê hkrĩ xà mex pix kamã kãm hkrĩ hprãm.

7 Nẽ nhŷri pry hã mra nhãm mẽ kot mẽ omunh nẽ mẽ kêp mẽ ahkre xwŷnh maati hã mẽ hã hpi-jaàm kãm tanhmã mẽ kãm kapẽr mex toja nhãm htem kãm hprãm. ã na hte Parijew nhõ xwŷnh mẽ Tirtum kapẽr tãm o mẽ ajahkre xwŷnhjaja hêx rom mẽ anoo mã amnhĩ nhipêx anhŷr o pa.

8-10 —No mẽ kajaja. Kêr ka mẽ ho mẽ urak kêt nẽ. Kê mẽ axpẽn mã mẽ ajarênh o: “Pahi Maati” anhŷr o mẽ ajarênh kêt nẽ. Rÿ mẽ ajarênh o: “mẽ ijahkre xwŷnh maati” anhŷr o axpẽn mã mẽ ajarênh hkêt nẽ. Kêt paxipix na pre Tirtum mẽ akaxyw ixãm jakamã paxipix na ixpê mẽ anhõ Pahi Maati. Nẽ paxipix na ixpê mẽ ajahkre xwŷnh maati. No mẽ kajaja ixsôt mẽ apê axpẽn to atôx nẽ atô na ka mẽ.

—Nẽ kêr ka mẽ ri axpẽn jarênh o: “Mëpahpäm” anhŷr kêt nẽ. Kêt kaxkwa kamã na Mëpahpämja.

11-12 —Nẽ kot ka mẽ amnhĩ to rax prãm xàj tanhmã amnhĩ to jarkrar to ho apa htã no nhãm akwŷjaja ama nẽ ãm ama nẽ akôt hamaxpẽr kêt nẽ. No kot kaj mẽ piitã mẽ kutã tanhmã anojarêt to ho apa nhãm mẽ amnhĩ tã mẽ apumu nẽ axpẽn mã mẽ amex ã mẽ ajarê. Jakamã kot kaj mẽ amã mẽ piitã mẽ kot mẽ amex ã mẽ ajarênh prãm hãmri nẽ ri mẽ piitã mẽ kãm tanhmã amnhĩ nhipêx to pê mẽ kutã anojarêt rãhã ho ri apa. Anẽ.

*Jeus kot mẽ hkwŷjê mã kapẽr tÿx ã harênh
Makre 12.40; Rukre 11.39-52, 20.45-47*

13-14 Tã nhãm Jeus hpãnhã Parijew nhõ xwŷnh mẽ Tirtum kapẽr tãm o mẽ ahkre ho mẽ pa xwŷnhjê mã kapẽr. Nẽ mẽ kãm kapẽr kãm hihtÿx nẽ mẽ kãm:

—E mē apê Parijew nhō xwŷnh mē Tîrtûm kapêr tûm o mē ahkre xwŷnhjaja. E mē inhma. Kot kaj mē amex kêt nē. Mē apê mē no kupyr xwŷnh na ka mē. Nē mē amâ Tîrtûm kôt amnhî nhîpêx prâm kêt. Nē nhýrmâ atyk nē mē amâ ò krî hwŷr axâpir prâm kêt. Nē akwŷjaja kot hwŷr àpir pymaj na ka htem akwŷjê nê tanhmâ mē kâm axêx to ho apa. Mē kot mē apyrâ nê Tîrtûm kapêr kwŷm amnhî nhîpêx prâm xâj na ka htem amnhî mē tanhmâ mē kâm axêx to ho ri apa. Jao te mē ate mē kêp Tîrtûm nhō krî hwŷr kahêxâ kahê htŷx pyràk o apa.

¹⁵ —Nê mē akwŷjaja kot mē akôt amnhî xunhwŷr nê mē akôt amnhî nhîpêx prâm xâj na ka htem ma awry hâ nhýhým tanhmâ mē kâm ri axujarêh to ho ri apa. Jakamâ nhûm mêmô mē ama nê mē akôt amnhî xâm hâmri nê ra amnhî tomnuj tŷx o mē ajakre. Jakamâ koja mē nhýrmâ mē apyrâ nê ma mē kot amnhî xâ htŷx kamâ hamak tûm xâta wŷr pa. Jakamâ kwa mē o kora. Kot kaj mē amex kêt nê.

¹⁶ —Hêxta waa nê. Mē apê Parijew nhō xwŷnhjê mē mē apê Tîrtûm kapêr tûm o mē ahkre xwŷnhjaja kot kaj mē amex kêt kumrêx. Na ka htem mē kêp mē hikàxpore jamŷnh prâm xâj atŷx ri tanhmâ mē ahkre hto ho apa nê mē kâm: “Kot kaj mē ãm hâmri mêmôj tâ amnhî jarêh kaxyw hâmri nê Tîrtûm mâ amnhî jarêh xâ hâ ixkre nhîxi jarêh kôt mêmô mâ amnhî jarê nhûm ama nê hamaxpêr o: ‘Ko. Apu ãm hâmri na inhmâ amnhî jarê rŷ ko na apu ãm amnhî to hêx.’ Anhýr o hamaxpêr. Nom kot kaj mē ixkreta ho mex kaxyw mē kâm kàxpore hkwŷ gô hâmri nê ate mē kâm òr xâta jarêh kôt ãm hâmri mêmôj tâ mêmô mâ amnhî jarê. Hâmri nhûm ama

nē hamaxpēr o: ‘Nà ãm hāmri na ã inhmā amnhī jarēnh anē. Kot iixkre ho mex kaxyw kàxpore hkwȳ nhōr kôt ã amnhī jarēnh anē. Jakamā na amnhī to hēx kêt nē.’” Anhȳr o hamaxpēr. Na ka htem ã mē ahkre ho apa anē.

17 Nom mē ate mē ahkreta mex kêt. Pēr mē ajamaxpēr mexti hā. Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā iixkreta mex o iixkre ho mex kaxyw kàxpore nhōrta jakrenh. Tā ka htem axtem nē mē kot kām kàxpore nhōrta mex o iixkre jakrenh ã harē. No mē pahte ãm hāmri mēmoj tā amnhī jarēnh nē aa paxēx kêt rāhā ho papaja na Tīrtūm kām hprām.

18 —Nē na ka htem mē kēp mē hikukrēx jamȳnh prām xàj ã atȳx ri mē ahkre anē nē mē kām: “Kot kaj mē ãm hāmri mēmoj tā amnhī jarēnh kaxyw nē Tīrtūm mā mēmoj nhōr xà hā mēstija jarēnh kôt mēhō mā tanhmā amnhī jarēnh to. Hāmri nhūm mē ama nē hamaxpēr o: ‘Nà ãm hāmri na inhmā amnhī jarē rȳ ko na apu ãm inhmā amnhī to hēx.’ Anhȳr o hamaxpēr. Nom kot kaj mē Tīrtūm mā mēmoj nhōr xà hā mēstija ã kām mēmoj xi. Hāmri nē ra mē ate kām òr xàta jarēnh kôt ãm hāmri mēmoj tā mēhō mā amnhī jarē. Hāmri nhūm ama nē hamaxpēr o: ‘Nà ãm hāmri na ã inhmā amnhī jarēnh anē. Kot Tīrtūm mā mēmoj nhōr ã amnhī jarēnh kôt kot amnhī jarēnh anhȳr jakamā na amnhī to hēx kêt nē.’ Anhȳr o hamaxpēr.” Anē. Na ka htem ã mē ahkre anē.

19 Mē ajamaxpēr kêt xwȳnh na ka mē. Tīrtūm mā mēmoj nhōr xà hā mēstija na mex o mē kot hā kām mēmoj nhōrta jakrenh. Tā na ka htem axtem nē mē kot hā kām mēmoj nhōrta mex o mēsti jakrenh ã harē.

20 Nom Tīrtūm mā mēsti mē mē kot hā kām mēmoj nhōrta te kot axpēn pyràk jakamā kot kaj mē mēstija jarēnh kôt mēmoj tā amnhī jarē nē mānānēn mē ate hā Tīrtūm mā mēmoj xirja jarēnh kôt amnhī jarē. Hamē wa kot axpēn pyràk jakamā hamē wa harēnh pê amnhī to axêx kêt nē. Jakamā kêt ka mē mēmoj tā amnhī jarēnh kaxyw nē hamē wa harēnh kôt ãm hāmri mēmoj tā amnhī jarē nē ho axêx kêt nē.

21 Tā kot kaj mē ām hāmri amnhī jarēnh ā mēmoj tā amnhī jarēnh kaxyw nē Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā iixkre hköt hā amnhī jarē nē māänēn Tīrtūm kēp iixkre hpām kōt hā amnhī jarē. Jakamā kēr kā mē hamē wa harēnh pē amnhī to axêk kēt nē.

22 —Nē kot kaj mē ām hāmri amnhī jarēnh ā mēmoj tā amnhī jarēnh kaxyw nē kaxkwa jarēnh kôt amnhī jarēnhja o māänēn kaxyw kaxkwa kamā Tīrtūm krī xà maati hkôt amnhī jarē. Nē māänēn Tīrtūm kôt amnhī jarē. Jakamā kwa hamē wa harēnh pē amnhī to axêk kêt nē.

23 —Hêxta waa nẽ. Mẽ apê Parijew nhõ xwýnh mẽ mẽ apê Tirtum kapêr tûm o mẽ ahkre xwýnhaja kot kaj mẽ amex kêt nẽ. Mẽ ate mẽ no kupyr xwýnh na ka mẽ. Na ka htem Tirtum kapêr piitâ hkôt amnhî nhîpêx kêt nẽ ãm hkwý kôt pix mä amnhî nhîpêx o ri apa. Na ka htem ãm kapêr o hpýnhre nẽ hkôt amnhî nhîpêx ã amnhî pumu nẽ ate amnhî to mex xwýnh ã amnhî jarênh o apa. No Tirtum kãm hpräm xà piitâ hkôt amnhî nhîpêx kêt nẽ. Mẽ ate tãm mẽ hipêx nẽ mẽ ho mex nẽ mẽ kamã axukaprí hã kot mẽ amã karõja. Nẽ mẽ amã Tirtum kinh ã kapêr kôt amnhî nhîpêx hã karõja ra mẽ ate mar tã hkôt amnhî nhîpêx kêt nẽ. Mẽ ate kapêr piitâ hkôt

amnhî nhîpêx ronhŷx ja m  am  mex o mex.

24 M  ate   m kap r o hp nh n  hk t amnhî nhîpêx jakam  te m  ate at x ri tanhm  ax pkur to ho m  akr  pyr k. Jao te m  ax pkur x  h  m  o kam  pure pumunh n  n  hanhir n  r nh t  m  n n  kam  k n rax pumunh t  n  hanhir n  r nh k t r h  hk r pyr k. Jao T rt m kap r o hp nhre n  hk t amnhî nhîpêx no piit  hk t amnhî nhîpêx k t n . P r m  ajamaxp r k t t  na ka htem at x m  ahkre ho ri apa.

25 —H exta waa n . M  ap  Parijew nh  xw y n h  m  ap  T rt m kap r t m o m  ahkre xw y nhjaja kot kaj m  amex k t n . M  ate m  no kupyr xw y nh na ka m . N  m  ap  Parijew nh  xw y nhjaja te m  ate m  kot apkur kaxyw prat kre kuh nh punuj t  mex   har nh n  kam  apkur pyr k o na ka m . Jao   m m  akr hk  r m pix m  m  amex. N  m  noo m  te m  amex pyr k no m  anh x hkre kaxw y n k m m  ajamaxp rja mex k t. M  akap r pr m n  m  ax hk r  n  m  anh x y .

26 M  ajamaxp r mex k t k n . Kwa k r ka m  t m ajamaxp r o t m akw j  nhîpêx o ri apa. N  ax amnh x ri m  k p amrakati xw y nhj  m  m moj nh r o ri apa. Kot kaj m    amnhî nhîpêx an  nh m T rt m ja h  m  apumu n  amnh m m  amex   m  ajar . No na ka htem am  m  amnhî to mex pr m x j   m tee ri amnhî kuh nh jap r .

27 —H exta waa n . M  ap  Parijew nh  xw y nhj  m  m  ap  T rt m kap r t m o m  ahkre ho m  apa xw y nhjaja kot kaj m  amex k t n . Te m  ate m  htykj  jagj nh x  pyr k. Na htem m  hagj nh x  ho mex o pa nom kam  m  hi n  ahpunu pix.

28 Ja pyrà nẽ ã mẽ ate amnhĩ nhípêx anhŷr. Kapôt rûm mẽ anhïja na mex. Te mẽ ate mẽ ho mex o apa pyràk o na ka htem amnhĩ nhípêx nhûm mẽ ãm akrâhkà pix pumu nom ãm mẽ akrâ hi kaxwŷnh kãm mẽ ajamaxpêr punuj râhã hã mẽ apumunh kêt nẽ. Mẽ ate tanhmã mẽ no kupyr to pix kukamã ajamaxpêr jakamã te mẽ ate mẽ htykjê jagjênh xà pyràk.

29-30 —Hêxta waa nẽ. Mẽ apê Parijew nhõ xwŷnh mẽ mẽ apê Tîrtûm kapêr tûm o mẽ ahkre xwŷnhjaja kot kaj mẽ amex kêt nẽ. Mẽ ate mẽ no kupyr xwŷnh na ka mẽ. Na ka htem ma mẽ hã pika hwŷr apa nẽ Tîrtûm nhŷ hã kapêr o mẽ pa xwŷnhjê hã pika ho mex. Nẽ mẽ kot amnhĩ to mex xwŷnhjê hã pika ho mex. Nẽ axpën mã mẽ harënh o: “Hêxta waa nẽ. Na pre amnepêm mẽ pakukamã mẽ panhîgêtjaja Tîrtûm nhŷ hã mẽ kãm kapêr xwŷnhjê homnuj nẽ mẽ kupa. No kêt mẽ papajaja mẽ kamã ri papa ronhŷx pu prem mẽ urâk nẽ ã mẽ hipêx anhŷr kêt nẽ.” Anhŷr o axpën mã mẽ hkaprî ho ri apa.

31-32 Nom ãm amnhĩ to axêx. Mẽ ate ã amnhĩ nhípêx anhŷr o apa kênã. Æ mẽ ate amnhĩ nhípêx anhŷr jao ra apê mẽ hkanrêhã mẽ hkra kumrêx ã amnhĩ to amnhîrît mex o apa.

33 Te mẽ ate kagã xoprê kot mẽ hkamnhar nẽ mẽ homnuj tŷx pyràk jakamã koja Tîrtûm nhýrmã ma mẽ kot amnhĩ xà htŷx kamã hamak tûm xâta wŷr mẽ ajano ka mẽ ma hwŷr ajapêx. Hâmri nẽ tee ri amã ajapôx prãm kaprŷ nẽ rî amnhĩ pumu.

34 —Kot paj nhýrmã ma mẽ awŷr inhŷ hã ixkapêr jarënh o mẽ pa xwŷnh kwŷ rẽ. Nẽ inhŷ hã mẽ àhpumunh xwŷnh kwŷ rẽ. Nẽ ixkapêr o mẽ ahkre xwŷnh kwŷ rẽ. Nom kot kaj mẽ ãm mẽ kapêr ma

nē apê mē hprām nōkati nē tanhmā mē homnuj tŷx to ho apa. Nē ixpê mē hkwŷjê hpar o apa. Jao pī kahpa hā mē hanhôr o mē hkwŷjê hpa. Nhūm mē hkwŷjaja Tīrtūm kapēr o mē ahkre xà hā ixkre kamā mē ahkre ho hkrī ka mē omu nē mē unē nē ixkreja kamā mē htak. Hāmri nhūm mē apymaj nhām ahpŷnhā krī hkwŷ hwŷr hprōt nē mra. Ā kot kaj mē inhŷ hā ixkapēr jarēnh xwŷnhjê nhîpêx anhŷr o apa.

35-36 Na prem ra mē himex rax nē. Amnepêm panhī kator krax rūm Atāw kra Apewta na pre Tīrtūm nhŷ hā kapēr o pa nhūm htōja kām mar prām kêt nē kupī. Tā nhūm Tīrtūm axte mē hwŷr ū hā kapēr o mē pa xwŷnh kwŷjê rē nhūm prem mā mē ho anē nē mē hkwŷjê nhîmex. Nhūm pre xatā mē hwŷr mē hkwŷjê rē nhūm mē xatā mē kupa. Apew rūm Parakis kra Jakaris wŷr na prem mē himex rūnh nē. Hāmri nhūm prem Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixkre kamā Jakarisja pī. Tā mē kajaja mē ate mē urâk nē mē amā Tīrtūm kapēr mar prām kêt nē mē urâk nē amā Tīrtūm nhŷ hā kapēr xwŷnhjê nhîmex prām nē. Ā mē ate mē anhîgêtjê pyrà nē mē hipêx anhŷr mŷrapê koja Tīrtūm mē apê mē hkanrêhā mē hkra nē mē htàmnhwŷjaja mē ato hpimrâatā tanhmā mē ato htŷx to ka mē amnhī xà htŷx kamā ajamak râhā ho ri apa. Anē.

*Jesus kām Jerujarē nhō xwŷnhjê japê htŷx ā
harēnh*

Rukre 13.34-35; māänēn Rōmān 11.25-27

37 Hāmri nhūm Jesus te ra kot Jerujarē nhō xwŷnhjê pumunh nē mē kām kapēr pyràk o

tanhmā kapēr to ho xa. Nē mē kām:

—Hêxta waa nē Jerujarē nhō xwÿnhjaja. Tîrtûm kot xatâ mē awýr ÿ hâ kapēr jarênh xwÿnhjê rênh nhûm mē kot mē akôt mē amâ kapēr jarênh o pa htâ ka mē kapēr mar kêt kumrêx. Nē axtem nē kën o mē htak o mē himex o apa. Â na ka htem amnhî tomnûj o apa anë. Tâ nom arî inhmâ mē ajamâr o ri ixpa hprâm. Te ho krâhyre kot nore hpro nê ho hikwÿ pyràk o na pa inhmâ mē anhîpêx prâm nê. Nom mē amâ ixprâm nôkati nê mē ate ixkaga kumrêx.

³⁸ Mýrapê koja Tîrtûm mē anhô krî jamâr kêt nê.

³⁹ Kot paj tokyx ty nê mē apiitâ mē are nê ma akupým api ka mē axte ixpumunh kêt nê. Âm akupýn ixwryk xà hâ arîgrotâ pix â koja mē akwÿjaja mē amýrpê krî ja kamâ ixpôx â ixpumu. Hämri nê mē akurom ixpumu nê hkînh tÿx nê. Nê tâ ijkôt amnhî xunhwyr kurê kumrêx. Hämri nê axpën mâ ijarênh o:

Ota Tîrtûm kot mē pahwyr mëngh xwÿnhhta wrÿ. Nà

 âm hämri na mē pahwyr wrÿ. Ja mex o mex.
Koja mē â axpën mâ ijarênh anë. Anë.

24

*Jejus kot mē pakukamâ mêmoj jarênh
Makre 13.1-13; Rukre 21.5-19; mâänën Wam Ximotre 4.1-3; Sikûn Ximotre 3.1-9; Apokarip 6.1-17*

¹ Tâ nhûm Jejus Tîrtûm mâ amnhî jarênh xà hâ ixkre rûm kato nê ma tê. Pa mē ixte hkôt ixpa ho ixpa xwÿnhjaja kormâ ixkreja pumunh o ixkuhê nê kâm harë nê kâm:

—Kwa Pahihti. Hêxta waa nê. Ixkreja âm mex kumrêx. Anë.

Hāmri nhūm mē inhmā:

²—Tŷ mex nom koja nhýrmā mē kām Tīrtūm kurê xwýnhjaja grành pa. Koja arī kēn õ axkrutre nē axpēn mýnh nē nōr kêt nē. Koja piitā anhgrà nē ahpýnhā ri hikwŷ. Anē.

³ Hāmri pa mē kuma nē tee ri hkukamā ija-maxpēr. Hāmri nhūm Jejus ma tē nē hixêt pê Oriwêhti hā api nē hā nhý pa mē ma hkôt mra nē mē kot ã ixbre nhípêx anhýrta ã hkukja nē kām:

—Kwa xà ãm hāmri koja mē ã ixbre nhípêx anē? Kwa mē inhmā aprī hā harē. Xà koja mē nhýrmā ho anē nà? Xà koja mē tokyx ho anē? Nē akupýn mē ixwýr awryk nhūm mēmoj piitā hapêxja. Kwa mēmo koja we wýj ri tanhmā amnhī nhípêx to wehe? Anē.

⁴ Hāmri nhūm mē inhmā hprī hā tanhmā mēmoj kot amnhī nhípêx to hkukamā ujarênh o nhý nē mē inhmā:

—Nà nhýrmā mēmoj piitā hapêx kaxyw tanhmā amnhī nhípêx toja kumrêx kot paj mē amā harê ka mē inhma. Nà koja mē ohtô nē mē awýr mra nē hêx rom te pa ixté amnhī nhípêx pyràk o amnhī nhípêx o mē akôt pa.

⁵ Nē mē amā amnhī jarênh o: “E Tīrtūm na pre mē awýr inhmē. Ixpê kaxkwa rûm ixwýr k xwýnhhta na pa.” Anhýr o mē akôt mē amā amnhī to hêx o pa. Jao ohtô nē mē nokupyr o pa.

⁶ —Nē koja mē nhýri awry hā axpēn par o pa nē mē atâ axpēn par o pa. Nom kér ka mē harênh ma nē ri tokyx mēmoj piitā hapêx ã hkamnhîx kêt nē. Kormâ mēmoj piitā hapêx xà hā arîgroja kormâ.

⁷ Koja mēmoj piitā hapêx kaxyw nhūm ahpýnhā ri pika piitā hkôt mē pa xwýnhjaja pika hō nhō

xwÿnhjê kutâ kuhê nê pijapu ho kuhê. Jao ra axpën par o pa. Hämri nhûm nhÿri pika hkwÿ htertet tÿx kumrêx. Nê më hpur kâm mëõja hapêx nhûm më kâm prâm tÿx nê pa. Jakamâ nhûm më ohtô nê prâm xâj axkaprâ.

⁸ Nom ja kormâ mëmoj hapêx kaxyw krax pix na. Te ho mënijê hô hpijagri kaxyw nê kormâ kawax pê õhy xâj pyràk.

⁹ —Nê koja më piitâ ixsôt më akamâ gryk nê kâm më akurê htÿx o pa. Nê më awÿr mra nê ixtâ më apynê nê më atomnuj tÿx nê më apa.

¹⁰ Jakamâ koja më kot ixsôt amnhî xunhwÿr xwÿnh kwÿjaja më umaj tee ri amnhî kukamâ hamaxpér hämri nê ixsaga. Nê ixsôt më kâm axpën tâ amÿnê nê axpën kâm gryk o pa.

¹¹ Nhûm nhÿri më hkwÿjaja Tîrtûm nhÿ hâ kapér jarênh xwÿnh â amnhî to hêx o pa. Jao më ohtô nê më nokupyr o pa.

¹² Koja më â amnhî nhÿpêx anhÿrja o ra piitâ kâm axpën kamâ ukaprî hkêt o pa.

¹³ Koja më â ixtâ më atomnuj o pa anë. Tâ nom kér ka më amnhî to htÿx nê ixsaga hkêt nê. Më kot më apar tâ ka më kaxkwa kamâ akupým atîr kurê kumrêx.

¹⁴ —Nê kot kaj më apê ixsôjaja ma krî piitâ hkôt Tîrtûm kapér o më ahkre ho apa. Më kot amnhî tomnuj kaga nê ixsôt amnhî xunhwÿr nhûm Tîrtûm kot ja hâ më omunh nê më ho hkra hâ më kâm harênh o ri më piitâ më hkôt apa. Kot kaj më piitâ më kâm ijarênh pa pa rî kormâ akupýn më awÿr wrÿ. Anë.

*Mē pahtomnuj tÿx xwÿnh maati hā harënh
Makre 13.14-23; Rukre 21.20-24; māänēn Sikūn
Tesarõn 2.3-4*

15 Nhūm Jejus arī mēmoj kukamā mē inhmā kapēr nē mē inhmā:

—Amnepêm Tîrtûm nhÿ hā kapēr xwÿnh finat Tānlewja na pre tanhmā mē atomnuj tÿx xwÿnh maatija jarënh to. Tā koja nhÿrmā ra kot harënh xà hköt axtem nē Tîrtûm mā amnhījarënh xà hā ixkre hwÿr axà nē Tîrtûm xām xà kamā xa. Ka mē ja hā omu hāmri nē mē kot krī grành par ā hkamnhīx kurê kumrēx.

16 Koja ā amnhī nhÿpêx anē ka mē amÿm amnhī wÿr mē omu hāmri nē ajapôj nē ma aprôt nē amrar kurê kumrēx. Mē apê jar pika pê Jutej kamā mē apa xwÿnhjaja kaj mē omu hāmri nē mē kot mē apar pymaj aprôt nē ma amrar kurê kumrēx.

17 Rÿ ka mē anhōrkwÿ hkrâmnênh o akrī japêr nē amÿm amnhī wÿr mē omu nē akukrêx wÿr axàr nē hō hpŷr mā ajamaxpêr kêt nē. Âm wrÿ nē aprôt nē ma atêm kurê kumrēx.

18 Rÿ ka mē apur kām axàpênh o apa japêr nē amÿm mē omu hāmri nē akupÿm anhōrkwÿ hwÿr axê jamÿnh kaxyw atêm kêt nē. Âm mē umaj aprôt nē ma atêm kurê kumrēx.

19 —No mē htujarô nē mē hkra karâre xwÿnhjaja koja mē kêp mēmoj omnuj tÿx nē. Tanhmā kot mē amnhī to nē mē umaj hprôt tÿx? Nà pika ja kamā koja mē mex kêt o mex kêt. Mē kot amnhī tomnuj myrapê koja Tîrtûm tanhmā mē homnuj tÿx to.

20 —Nē kwa kér ka mē amnhī to Tîrtûm wÿ kê ā mē kot amnhī nhÿpêx anhÿr xà hā arîgroja na wrÿk

pê ã amnhĩ nhípêx anhŷr kêt nẽ. Rŷ mẽ hkôt xà hã arïgro pê sap ã ã amnhĩ nhípêx anhŷr kêt nẽ.

21 —Nẽ ã mẽ kot amnhĩ nhípêx anhŷr ã arïgroja ã koja mẽ piitã amnhĩ xà htŷx kãm hamak tŷx kumrëx. Amnepêm Tîrtûm kot pika ho kator krax rûm amnẽ mẽ pa xwŷnhjaja kormã aa kot ã amnhĩ xà htŷx kamã hamak anhŷr kêt tâ arïgroja ã koja mẽ amnhĩ xà htŷx kumrëx kamã ama. Hämri nẽ axte pika ja kamã ã amnhĩ xà htŷx kumrëx kamã hamak anhŷr kêt nẽ.

22 Kop apu Tîrtûm kot mẽ kot amnhĩ xà htŷx kamã hamak xà hã arïgro hkwŷ ho gri hkêt ronhŷx ka mẽ apiitã apikaprär pa. Ja pymaj koja mẽ amã ho gri. Kot ra amnhĩ kaxyw mẽ arênh xwŷnhjê japê xà mẽ amã ho gri.

23-24 —Tâ ã mẽmoj kot amnhĩ nhípêx anhŷr jakamã koja mẽmojaja tanhmã mẽ amã ixto hêx to nẽ mẽ amã: “Ota ra Kris akupŷn wrŷ. Kwa mẽ hwŷr mra nẽ omu.” Anẽ. Rŷ mẽ amã: “Krisja krí mûj kamã na raa. Kwa mẽ ma hwŷr mra nẽ omu.” Anhŷr o mẽ amã ixto hêx o pa. Rŷ mẽ awŷr mra nẽ mẽ amã amnhĩ to hêx nẽ mẽ amã: “E. Ot pa ixpê Kris ã mẽ awŷr wrŷ. Tîrtûm na mẽ awŷr inhme pa wrŷ.” Anẽ. Rŷ mẽ amã: “E ixpê Tîrtûm nhŷ hã ixkapêr xwŷnh na pa mẽ awŷr mõn poj.” Anhŷr o mẽ amã amnhĩ to hêx. Hämri nẽ mẽ anokupyr kaxyw mẽ amã aa mẽ kot mẽmoj pumunh kêt kwŷ ho anhŷr o pa. Tîrtûm kot amnhĩ kôt mẽ arênh xwŷnhjaja kãm mẽ ate ja hã mẽ omunh nẽ mẽ gryk ã ixsaga hprâm xàj koja mẽ ã mẽ anoo mã amnhĩ nhípêx anhŷr o pa. Nom ãm ã amnhĩ nhípêx anhŷr kapry ka mẽ ixsaga hkêt nẽ.

25 —E kwa mē inhmar tÿx nē. Na pa ra ixprī hā ã mē kot amnhī nhîpêx anhÿrja kukamā ã mē amā mêmoy jarênh anē. Tâkêr ka mē amnhī nê ã mē kot amnhī to hêx anhÿr o mē pa xwÿnhjê pumunh mex o apa nê axkâm ajamak rom.

26 Rÿ koja mē tanhmã mē amã ixto hêx to nê mē amã: “Ota Tîrtûm kot mē pahwÿr mëngh xwÿnhhta kapôt ã mõn pôj. E mē tokyx ma hwÿr mra nê omu.” Anhÿr o mē amã ijarë ka mē ama nê ãm mē ama nê hwÿr amrar kêt nê. Rÿ nhûm mē amã: “Ota hitom kâm xa. E mē mamrî hwÿr agjê nê omu.” Anê no ka mē ãm mē ama nê ãm mē ama nê hwÿr agjêx kêt nê.

27 Kot paj nhÿrmã akupÿn mē awÿr ixwrÿk kaxyw hâmri nê ixpimxur kâm ixwrÿk kêt nê. Koja piika piitâ hköt mē pa xwÿnhjaja anhîpê ixwrÿk kâm ixpumu. Te mē piitâ anhîpê mē kot na haxênh pumunh pyràk o kot kaj mē anhîpê apiitâ ixpumu.

28 Te nhÿri mêmoy kro nê nôr nhûm nhônhti kot omunh nê hâ htor nê hpinhpanh nhûm mē piitâ hâ omunh pyràk o kot paj amnhî nhîpêx. Anê.

*Jesus akupÿn wryk xwÿj ri mêmoy kukamâ harênh
Makre 13.24-31; Rukre 21.25-33; määnen Wam
Tesarõn 4.16-17*

29 Nhûm Jesus arî mē ixte hköt ixpa ho ixpa xwÿnhjê mä kapêr nê mē inhmã:

—Nê kot paj akupÿn mē awÿr inhnojarêt nhûm rî Tîrtûm kaxkwa kamâ tanhmã mêmoy nhîpêx to. Kapêr ã kagà htûm kot tanhmã ja kukamâ harênh to nê harênh kot:

Koja Tîrtûm kaxkwa ho àk nhûm kanhêti piitâ rôrôk pa nhûm mytyi ahtyk nhûm mytwryre urâk nê axte hpôk kêt nê. Anê.

30 Koja ã mêmôj amnhî nhîpêx anhýr pa hâmri pa kaxkwa hâ më amâ mêmôj nhô. Hâmri nhûm piكا piitâ hkôt ri më pa xwýnhjaja piitâ omu nê tee ri amnhî kukamâ hamaxpêr o hkaprî nê myr rax kumrêx. No më kajaja kot kaj më omu hâmri nê akupýn më awýr ixwrýk nê më ato amnhîptâr mä ajamaxpêr kurê kumrêx. Kot paj kakrâ kamâ hirâ htýx kâm akupýn ixihtyâx kâm më awýr wrý.

31 Hâmri nê Tirtûm kapêr o më wrýk xwýnh maati mä anê nhûm pifti kakô hâmri nhûm hkwýjaja kuma nê ma më awýr piaka piitâ hkôt anhgrâ nê ma mra nê inhmâ më ato akuprô. Ixte amnhî kaxyw më axunhwýr xwýnhjê o akuprô nê man akupýn ixwýr më ato hapêx. Anê.

*Jejus kot mêmôj par o ejêp jarênh
Makre 13.28-31; Rukre 21.29-33*

32 Nhûm Jejus arî më inhmâ kapêr nê më inhmâ:
—E ka më pî hpâr mûj pumu. Na hte mêmô mytwrý hâ râ nhûm më omu nê ô hkukamâ hamaxpêr kurê kumrêx.

33 Ja pyrà nê koja ã ixte mêmôj jarênh anhýr xwýnhja amnhî nhîpêx par më ka më omu nê akupýn më awýr ixwrýk mä ajamaxpêr kurê kumrêx. Kot paj te ra më anhôrkwý kapem ixâm pyràk o amnhî nhîpêx.

34 Nom akupýn ixwrýk kêt ri koja ã më kot mêmôj kot amnhî nhîpêx anhýr pumunh xwýnhjaja kormâ piitâ htik kêt ri pa akupýn wrý.

35 —Nê koja nhýrmâ piaka nê kaxkwa wa hapêx pa. Tâ no ãm ixkapêrja koja wa urâk nê aa hapêx kêt nê. Koja ãm râhâ ho râhâ. Kot paj aa ihkjê ho tanhmâ mënâ to hkêt nê. Anê.

Mē pahte akupŷn Jejus wrŷk xà hā arīgro pumunh kêt ã mē pajarēnh

Makre 13.32-37; Rukre 12.37, 17.26-30, 17.34-36; māänēn Wam Tesarōn 5.2

36 Nhūm Jejus arī mē inhmā kapēr nē mē inhmā:

—Nē ixte akupŷn mē awŷr ixwrŷk xà hā arīgroja mē ate omunh kêt. Nē kaxkwa kamā Tīrtūm kapēr o mē wrŷk xwŷnhjaja haxwŷja kot ja pumunh kêt. Nē ijaxwŷja ixpē Tīrtūm Kra htā ixte ja hā amnhī pumunh kêt. Ām inhō Papaj pix na kot ja pumunh.

37 —Nē kot paj nhŷrmā man akupŷn mē awŷr wrŷ. Akupŷn mē awŷr ixwrŷk xà hā arīgrota ã koja mē htŷx ri amnhī tomnuj o pa. Te amnepêm Noehti kormā htři ri mē pa xwŷnhjaja kot htŷx ri amnhī tomnuj o pata pyràk.

38 Na pre htem amnhī kaxyw Tīrtūm mā hamaxpēr kêt nē. Ām jar mē kot amnhī nhŷpêx pix kukamā hamaxpēr kôt pix mā amnhī nhŷpêx o pa. Rōm nhūm Noehtija gô htàm pymaj pàr rax nhŷpêxta mā axà.

39 Nhūm mē ja hā omu nē ām omu nē tanhmā ri amnhī kukamā hamaxpēr to hkêt nē. Hāmri nhūm naja mē haér pē wrŷ nē wrŷk rax o mē hanhir pa. Tā akupŷn ixwrŷk xà hā arīgroja ã koja mē htŷx ri ã amnhī nhŷpêx anhŷr o paja o pa mē haér pē naja pyrà nē akupŷn wrŷ.

40 —E kot paj mē amā nhŷrmā akupŷn ixwrŷk nē tanhmā mē anhŷpêx to hā amnhī jarē. Te kot ja pyràk. Koja mēmyjê hō wa haměxkrut nē hpur kām àpênh o xa. Nhūm hōja ra ijköt amnhī xām nhūm hōja ijköt amnhī xām kêt japēr. Hāmri pa amnhī wŷr ra kot ijköt amnhī xām xwŷnhta o api nhūm

kot ixs̄kōt amnh̄i xām kēt xw̄yñhta hpur kām ahte arī xa. Hāmri nē tee ri hkràmnhw̄y japēr rīt o xa.

41 R̄y nh̄um mēnijē wa hamēxkrut nē harōj kahuk o xa. Nh̄um hōja ra ixs̄kōt amnh̄i xām nh̄um hōja ixs̄kōt amnh̄i xām kēt japēr. Hāmri pa amnh̄i w̄yr kot ixs̄kōt amnh̄i xām xw̄yñhta ho api nh̄um kot ixs̄kōt amnh̄i xām kēt xw̄yñhja tee ri hkràmnhw̄y japēr rīt o xa hāmri nē hamaxpēr rax kumrēx. Kot paj nh̄yrmā akup̄yñ wr̄y nē ã mē anh̄pēx anē.

42 Tā mē ate akup̄yñ ixpôx xà hā arīgro pumunh kēt jakamā kwa kēr ka mē ijamār rāhā ho ri apa.

43 Na htem ht̄yx ri nh̄yri tanhmā amnh̄i nh̄ipēx to ho pa nh̄um mē kēp àhkñh xw̄yñh mē ñorkw̄y hw̄y়r agjē nē mē kēp ahkñ.

44 Tā mē ate akup̄yñ ixwr̄y়k xà hā arīgro pumunh kēt jakamā kwa kēr ka mē ixwakre kamā te mē apē mē ñorkw̄y nh̄o dōn kot amnh̄i nh̄ipēx pyrā nē at̄yx ri tanhmā amnh̄i tomnuj to ho apa hkēt nē. Ixkutēp axkām ajamak rom nē ri apa. Jao tām ixkutēp amnh̄i nh̄ipēx rāhā ho ri apa. Anē.

Mē kām mē àpēnh mex xw̄yñhjē jarēnh

Rukre 12.41-48

45 Nh̄um Jejus arī mē inhmā kapēr nē mē inhmā:
—E koja mē kām àpēnh xw̄yñhjē hō àpēnh mex o pa hāmri nh̄um õ patrāw àpēnh ã omu hāmri nē ma nh̄yh̄ym mōr kaxyw nē ïhkram mēmoj piitā haxār pa nē kām: “E kēr ka ixwakre kamā inhmā inhōrkw̄y tānopxar mex nē. Nē inhmā mē àpēnh xw̄yñhjē mā mē apkur xà nh̄o r o apa.” Anh̄y়r o kām mēmoj tā karō hāmri nē kato nē ma nh̄yh̄ym mō.

46 Hāmri nh̄um kot kām àpēnh mex xw̄yñhja wakre kamā kām àpēnh mex o pa. Jakamā nh̄um

õ patrāw akupŷn hpôx o mō nhūm amnhī wyr harēnh ma nē hkînh nē. Nē tee ri amnhī kukamā hamaxpēr o kām uma hkêt nē. Kot wakre kamā kutêp kām àpênh mex jakamā tee ri tanhmā amnhī kukamā hamaxpēr to hkêt nē.

47 Jakamā nhūm õ patrāwja akupŷn pôj nē kot kām àpênh mex ã omu nē hkînh nē. Hämri nē kot kām õ mêmoy piitâ hamâr o pa kaxyw īhkram haxâr pa.

48 No koja axtem nē wakre kamā kām àpênh mex kêt japêr. Nē hamaxpēr o: “Tk. Nà koja tokyx akupŷn mōr kêt nē.” Anhŷr o hkamnhîx.

49 Hämri nē wakre kamā kām mē àpênh xwŷnhjê htak nē pipânh pix o pa. Nē kām kagôxŷhti xanh xwŷnhjê kôt pix mā pa.

50 Hämri nhūm õ patrāwja haêr pê akupŷn pôj nē tee ri ja hâ omu.

51 Hämri nē kamā gryk tŷx nē tanhmā homnuj htŷx to nē kām mē àpênh punuj xwŷnhjê mē mē ho hpimràâtâ amnhī nê mē kator pa. Hämri nē mē kot kapêr kwŷm amnhī nhîpêx xwŷnhjê mē mē ho hpimràâtâ tanhmā mē homnuj to nē amnhī nê mē kator. Hämri nhūm mē tee ri amnhī kukamā hamaxpēr nē mur nê tee ri amnhī nhîpêx. Tâ kér ka mē ixwakre kamā ho mē urâk kêt nē. Mē kurom ixwakre kamā ixkapêr kôt amnhī nhîpêx mex râhâ ho ri apa. Anê.

25

*Kormâ mē mjên kêt xwŷnhjê ho 10 nē mē harênh
Wam Tesarõn 5.1-3*

1 Nhûm Jejus arî mē inhmâ kapêr nê mē inhmâ:

—Nē mē ate Tîrtûm kôt amnhî nhîpêx o mē apa xwînhjaja kér ka mē akupŷn amnhî wîr ixtkâm ajamak rom nē ri apa. Nom mē kêt Tîrtûm prâm nôkati xwînhjaja koja mē akînhâ ãm htìx tanhmâ amnhî to pix kukamâ hamaxpêr o pa. Te kormâ mē mjên kêt xwînhjaja kot amnhî nhîpêxta pyràk. E pa mē amâ tanhmâ mē harênh to ka mē inhma. Koja kormâ mē mjên kêt xwînh kêt 10jaja ma hkràmnhwî mjên mā xwînh kutâ pry hâ mra. Amnhî kôt kanê jamây nē o mra nē kutêp pry nhîkrep hkrî.

2-4 Nhûm mē kêt 5jaja hkwîjê rom amnhî kukamâ hamaxpêr mex nê kanê kaxyw amnhî kôt orti hkwî ho mõ. No nhûm mē kêt 5 nê mē hkînhâ ãm htìx kanê pix jamây nê o mra.

5 Hämri nê mē mjên mā xwînhjaja kutêp axpën mā kapêr o hkrî. Nhûm tokyx htêm kêt nhûm mē kutêp hkrî nê gaa nê ra ôtxwa nê gaa nê hikwî nê ra ôt pa.

6 —Tâ nhûm kôt ã kamât hämri nhûm mjên mā xwînhhta hpôx o tê. Hämri nhûm kot hkukamâ harênh xwînhjaja mē ôt o mē hikwî xwînhjê mā amýra nê mē kâm: “Kwa mē hämri. Ota mjên mā xwînhhta tê. Mê tokyx kànhmâ akrî pu mē kutâ mra.” Anê.

7 Hämri nhûm mē hkrâ hapôj nê kanê hpôk.

8 Nom nhûm mē hkwîjê hkînhâ ô kanê kaxyw orti ho pa hkêt xwînhjaja ra mē kêt mē kanêja hkapry hpa nhûm mē tee ri kot hpôk kaxyw. Hämri nê orti hkwî hâ hkwîjê hwî nê mē kâm: “Xê mē inhmâ orti ho inhõ kanê go.” Anê.

9 Nom nhûm mē kêt nê nê mē kâm: “Ma mē inhõ kanê kamâ orti grire kênâ kot pa kêt mē amâ ho go. Xê mē tokyx ma mra nê nhîri amnhîm hkwî japrô

mē.” Anē.

10 Hāmri nhūm mē tee ri mē kuma nē ma amnhīm hkwȳ japrōr mā ma mra.

—Rōm nhūm mjēn mā xwȳnhta mē hānh tē nhūm kanē kamā arī mē orti xwȳnhjaja omu nē hā jēt kurē kumrēx. Hāmri nē ma hkōt mōn mē pikuprōnh xà hā ixkreja wȳr wa hā hkīnh nē apkur kaxyw gjēx pa nhūm mē hā kahē. Mē gjēx xà hā oreja ra hwȳr hpōx jakamā nhūm mē hā kahē.

11 —Tā nhūm ma mē kot orti japrōr mā mraar xwȳnhjaja hāmri amnhī to hapu nē mra nē tee ri mē hā hakwakre kupē nē htatak nē tee ri mē kām akir nē mē kām: “Xē mē inhmā kahē xà mē pa mē awȳr agjē.” Anē.

12 Hāmri nhūm hprō mā xwȳnhta mē kuma nē mē kām: “Tk. Nà ixte mē apumunhre hā kot pa kēt mē amā kahē xà mē. Kwa mē ma akupȳm mra.” Anē. Ā mē ujarēnh kot anhȳr. Anē.

13 Nhūm pre ã Jejus mē inhmā ujarēnh anē. Hāmri nē mē inhmā:

—E kēr ka mē te kot amnhī kōt orti hkwȳ ho mōr xwȳnhjaja kot amnhī nhīpēx pyrāk. Mē ate akupȳn ixwryk xà hā arīgro pumunh kēt jakamā kēr ka mē apkati mē ixkamā ajamak rāhā ho apa. Anē.

Mē kām mē àpēnh xwȳnhjē jarēnh

Rukre 19.11-27

14 Nhūm Jejus arī mē inhmā kapēr nē mē inhmā:

—E kēr ka mē ixwakre kamā inhmā tanhmā amnhī nhīpēx mex to ho ri apa pa hpānhā mē amā amnhīrer mex nē. Mē ate tanhmā inhmā amnhī nhīpēx to ho apa xà hkōt kot paj mē amā amnhīre. Te mēhō my kot kām mē àpēnh xwȳnhjē nhīpēx pyrāk. Koja nhīhȳm nojarēt nē kām mē àpēnh

xwÿnhjê mä hikukrêx piitâ hkaga hpa. Ōrkwy nê hpur nê hkrit. Äm mëmoj piitâ më kot wakre kamä käm hamär o pa kaxyw më käm hkaga hpa.

¹⁵ Hämri nê ahpÿnhä më käm kàxpore hkwÿ gô. Më kot kutêp käm tanhmä ho rûnh to kaxyw ahpÿnhä më käm òr pa. Kot kàxpore pumunh mex xwÿnhja mä nhûm ho 5.000 nê kugô. Nê kot hköt kax pê omunh xwÿnhja mä nhûm ho 2.000 nê kugô. Nê kormä kot omunh tÿx kêt xwÿnhja mä nhûm äm ho 1.000 pix nê kugô. Hämri nê më käm amnhî jarë nê ma nhÿhÿm mô.

¹⁶ Hämri nhûm kot ho 5.000 nê hamÿnh xwÿnhja kàxporeta py nê ma o môr kurê kumrêx nê tanhmä ho àpênh to ho môr käm ra hipy axte ho 5.000 nê kumë.

¹⁷ Nhûm kot ho 2.000 nê hamÿnh xwÿnhja määnën tanhmä ho àpênh to ho môr kamä ra hipy axte ho 2.000 nê kumë.

¹⁸ Nom nhûm kot ho 1.000 pix nê hpyr xwÿnhja wa hkînh ä axtem nê ma o tê nê käm kakwy nê kamä haxà nê hity hpa nê ma akupÿm tê.

¹⁹ —Tä nhûm më ò patrâwja akupÿn mõn pôj nê më käm: “E më amnë ixwÿr mra nê ixte më amä kàxpore ho ixpigràn h xwÿnhta jarë. Tanhmä na ka prem ixxutêp inhmä hipêx to?” Anë.

²⁰ Hämri nhûm kot ho 5.000 nê hpyr xwÿnhta kumrêx hwÿr tê nê käm: “E ota akàxporeta. Ate inhmä ho 5.000 pix nê òr tä pa amä ho rax nê amä hipy axte ho 5.000 nê kumë nhûm ho axkamur nê ra ho 10.000. Tä ota.” Anhÿr o käm kapêr hämri nê käm kugô

²¹ nhûm amnhîm hamÿ nê omu nê hkînh nê. Hämri nê käm: “Nà äm hämri na ka inhmä ho anë.

Ixte amā ho 5.000 pix nē òr tā ka ra inhmā ho rax jakamā kot kaj apē inhmā mē àpênh xwÿnhjē hkrähtūm. E amnē ixwÿr axà pu mē apkū nē pahkñh.” Anē.

22 —Hämri nhūm hpānhā kot ho 2.000 nē hpyr xwÿnhta hwÿr tē nē õ patrāwta mā kām: “E ota akàxporeta. Ate inhmā ho 2.000 pix nē òr tā pa amā ho rax nē amā hipy axte ho 2.000 nē kumē. Tā ota.” Anē.

23 Hämri nhūm kuma nē amnhīm hamÿ nē omu nē hkñh nē. Hämri nē kām: “Nà ãm hämri na ka ã inhmā ho rax anē. Ixte amā ho 2.000 pix nē òr tā ka inhmā ho rax jakamā kot kaj apē inhmā mē àpênh xwÿnhjē hkrähtūm. E amnē ajaxwÿja ixwÿr axà pu mē apkū nē pahkñh.” Anē.

24 —Tā nhūm kot ho 1.000 pix nē hpyr xwÿnhta hapu hā wa hköt tē. Hämri nē õ patrāw mā tanhmā kapēr to nē kām: “Nà ra ixte apumunh tūm. Pēr axâhkurê pix kām na ka hte apa. Nē amā akàxpore ho rax nē anhō ho rax pix kukamā ajamaxpēr o ri apa. Nom mē pajaja mē ixàpênh rax pix kukwak ri na ka hte akàxpore rax nē apa.

25 Jakamā na pa inhmā apyma nē. Nē akàxporeta py nē ma o tē nē kaxyw kre nē kamā haxà. Tā ka akupÿn mōn pôj pa ajarënh ma hämri nē hkapa nē man akupÿn amā o tē. Tā ota anhō 1.000ta.” Anē.

26-27 Hämri nhūm tee ri kuma nē kām: “Tk. Kwa amā ixpyma nē ate ixpumunh mex anhÿr tā na ka ixte amā kàxpore nhõrta pyr nē ma ho atēm. Nē mē kot mē kēp kàxpore jamÿnh o kuhê xà kamā mē kām òr nhūm mē ixkutêp tanhmā inhmā ho rax to hkêt nē? Pēr ãm amā kaga nē ate amnhī tomnu pix o ri apa xwÿnh.” Anē.

28-30 Hämri nē kēp kàxporeta py nē nhām jam kugō nē kām: “E amȳ nē o tē nē kot inhmā ho 10.000 nē ūr xwȳnhta mā agō. Hämri nē jahti pynē nē ma o tē nē kamàt kô kamā amē. Apēnh mexti hā. Koja tee amȳra nē amnhī xà htȳx kamā hamak xàj tee ri amnhī nham o axpēn kamnhar tȳx kaprȳ nē rī amnhī pumu.” Anhȳr o kām kapēr nhūm kuma nē hpa hā kupy nē ma o tē. Hämri nhūm mē ū patrāwja mē àpēnh xwȳnhjē mā kām: “E mē ate ixwakre kamā mē axàpēnh mex xwȳnhjaja kot paj ã mē ato mex rax anē ka mē akīnh nē. Nom mē kot inhmā mē àpēnh mex kêt xwȳnhjaja kot paj mē kēp mēō mēmojta jamȳ nē nhām mēhōm kugō nhūm hkaprī nē.” Anē. Æ mē ujarēnh kot anhȳr. Anē.

Jejus kot nhȳrmā mē piitā tanhmā mē harēnh to hā harēnh

Matêwre 13.35-43, 13.47-50; māänēn Apokarip 20.11-15

³¹ Nhūm Jejus arī mē inhmā kapēr nē mē inhmā:
—Nē kot paj nhȳrmā akupŷn mē awȳr wrȳ nhūm Tīrtūm kapēr o mē wrȳk xwȳnh piitā man ixtköt wrȳ. Kot paj wrȳ nē ixpē pahi maati hā ixkrī xà maati kamā inhmex nē nhȳ.

32-33 Hämri nē Tīrtūm kapēr o mē wrȳk xwȳnhjē mā anē nhūm mē ma krī piitā hköt mē apiitā mē ato pikuprōnh pa nē akupŷn ixwȳr mē ato hapēx. Pa mē apumu nē tanhmā mē axunhwȳr to. Te ôwēhti jamār o pa xwȳnh kot ôwēhti kaēx ã motre pumunh nē nhām nē motre xunhwȳr parta pyràk.

34 Hämri nē ixupôk rūm mē ate ixtköt amnhī xunhwȳr xwȳnhjē mā ixkapēr nē mē amā: “E mē kajaja kot kaj mē amex kumrēx nē ri apa ho apa.

Amnepêm kormã mêmôj piitã hkêt ri na pa pre Inhîpêêxà mě wa mě akukamã tanhmã ijamaxpêr to nẽ mě amã mêmôj mex xunhwyr rûnh nẽ.

³⁵ Tâ ka prem ajapôj hâmri nẽ ijkôt amnhî xunhwyr nẽ tanhmã ixto mex to ho ri apa.

Na pa pre inhmã prãm nẽ ixpa ka prem ixpumu nẽ ixkamã axukaprî nẽ inhmã mêmôj gõ pa kuku.

Nẽ na pa pre inhmã kôr nẽ ixpa ka prem ja hã ixpumu nẽ inhmã gô pa ho ijkô nẽ akupymixihtyx.

Nẽ aa mě ate ixpumunh kêt tâ ka prem nhýri ixpumu nẽ amnhî nhôrkwy hwyr ixwyr.

³⁶ Nẽ na pa pre ixê pynajti nẽ ri ixpa ka prem ja hã ixpumu nẽ inhmã axê gõ pa haxà nẽ ri hã ixpa.

Nẽ na pa pre ixà nẽ inhîkwyr ka prem ixwyr mra nẽ ijkane nẽ tanhmã ixto mex to pa akupyminhmex.

Nhûm prem ijaxà pa mě hagjênh xà kamã ixkrî ka prem ixwyr mra nẽ tanhmã ixto mex to.

Ã mě ate ixto mex anhýr o ri apa jakamã nhûm inhô Papajja ixtâ mě apumu. Tâ koja ixtâ mě ato mex rax nẽ.” Anë.

³⁷ —Kot paj ã mě ate tâm amnhî nhîpêx xwînhjê mä ijkapêr anë. Hâmri ka mě tee ri inhma nẽ amnhî tâ ijkukja nẽ inhmä: “Kwa xà mě pajaja na pa prem ã ato mex anë? Nà mě ixte ã anhîpêx anhýr käm amnhî pumunh kêt tâ na ka ã mě ijarênh anë. Kwa nhýri na ka pre amã prãm nẽ apa pa prem apumu nẽ amã mêmôj gõ ka aku? Nẽ nhýri na ka pre amã kôr nẽ apa pa prem amã gõ hkwyr ka ho ijkô?

38 Nē nhŷri na pa prem apumu nē amnhî nhõrkwŷ hwŷr awŷ? Rŷ ka pre axê pynajti nē apa pa prem amā inhñôhkâ gô ka hagjê?

39 Nē nhŷri na ka pre axà nē anhîkwŷ pa prem apumu nē akane? Nē nhŷri na prem ajaxà pa mē hagjênh xâja wŷr mra nē kamâ tanhmâ ato mex to? Nâ mē pa hkêt.” Anhŷr o amnhî tâ ixfukja.

40 Hâmri pa mē amâ: “Nâ mē kêp amrakati xwŷnhjaja na pre htem pa pyràk. Tâ ka prem mē kamâ axukaprî hâ tanhmâ mē kutâ anojarêt to ho ri apa jao te pa tanhmâ ixto mex to ho apa pyràk. Âm hâmri na ka prem ã mē ho mex anhŷr o ri apa.” Anê. Kot paj ã mē ate amnhî to mex xwŷnhjê mâ ixkapêr anê.

41 —Hâmri nē hpânhâ apke rûm mē kot ixfôt amnhî xunhwŷr kêt xwŷnhjê mâ tanhmâ ixkapêr to nē mē kâm: “No mē kajaja kot paj ixupôk rûm mē unhwŷr xwŷnhjê hñinhâ mē ato mex kêt nê. Amnepêm na pre Tîrtûmja Satanasti mē mē kot tanhmâ kâm amnhî nhîpêx to ho mē pa xwŷnhjê mē mē ho hpimrâatâ mē kaxyw kuwy rax kumrêxja nhîpêx. Mē kot amnhî tomnuj tŷx myrapê nhŷrmâ kamâ amnhî xâ htŷx kamâ hamak râhâ nê pa ho pa kaxyw. Tâ kot kaj mē ajaxwŷja ma mē hkôt hwŷr ajapêx. Mē apê Satanasti hkôt mē ate amnhî nhîpêx o apa xwŷnh jakamâ kot kaj mē urân ma hwŷr ajapêx pa.

42 Aa mē ate tanhmâ ixto mex to hkêt. Na ka pre htem inhmâ prâm nê ixpa hâ ixpumu nom inhmâ mêmôj nhõr kêt nê. Nê inhmâ kôr nê ixpa hâ ixpumu nom inhmâ gô hkwŷ hkêt nê.

43 Nê nhŷri ahte ixpa hâ ixpumu nom amnhî

nhõrkwŷ hwŷr ixwŷr kêt nẽ. Nẽ ixê pynajre nẽ ixpa hã ixpumu nom inhmã axê nhõr kêt nẽ. Nẽ ixà nẽ inhikwŷ hã ixpumu nom ixsane hkêt nẽ. Nẽ mẽ kot ijaxâr nhûm arĩ ixkrî hã ixpumu nom ixwŷr amrar nẽ tanhmã ixto mex to hkêt nẽ. ã mẽ ate inhïpêx anhŷr o apa jakamã e mẽ ma kuwy hwŷr apa kurê kumrêx.” Anẽ. Kot paj ã mẽ kãm ixkapêr anẽ.

44 Hämri nhûm mẽ tee ri inhma nẽ amnhî tã ixkukja nẽ inhmã: “Kwa nà ã mẽ ijarênh anhŷr kêt nẽ. Aa mẽ ixte ã anhïpêx anhŷŷre hã. Nhŷri na pa prem tanhmã akute hã apumu? Nà aa mẽ ixte nhŷri ã ate amnhî nhïpêx anhŷr ã apumunhre hã.” Anẽ.

45 —Koja mẽ ã inhmã amnhî tã aprâr anhŷr kapry. Kot paj mẽ kãm: “Nà na ka pre htem mẽ kêp amrakati xwŷnhjê pumu nẽ ãm mẽ omunh o ri apa nẽ mẽ kamã axukaprî hkêt nẽ. ã mẽ hipêx anhŷr jao te pa ã inhïpêx anhŷr pyràk. Jakamã kwa mẽ tokyx ma kuwy hwŷr ajapêx kurê kumrêx.” Anẽ. Kot paj ã kuwy hwŷr mẽ hanor anẽ.

46 Hämri nẽ hwŷr mẽ rên̄h pa nhûm mẽ ma hwŷr hapêx nẽ kamã amnhî xà htŷx kãm hamak râhã nẽ pa ho pa nẽ aa kator kêt kumrêx. No kêt mẽ ate tãm amnhî nhïpêx o mẽ apa xwŷnhjaja kot kaj mẽ kurom ma Tirtûm mẽ wa inhõ krî hwŷr api nẽ kamã amex nẽ atîr tûm nẽ apa ho pa. Kot paj ã ahpŷnhã mẽ apiitã mẽ anhïpêx anẽ. Anẽ.

Nhûm pre ã Jejus akupŷn wrŷk ã amnhî kukamã mẽ inhmã ujarênh anẽ. Hämri nẽ mẽ inhmã ujarênh pa.

*Mē kot Jejus ã àmnênh ã amnhī jarēnh
Makre 14.1-2; Rukre 22.1-2; Juāw 11.45-53*

¹ Tā nhūm Jejus mē ixte hkôt ixpa ho ixpa xwýnhjê mā ujarēnh pa nē mē inhmā:

² —E kot puj mē axte pahtā apkati axkrut hāmri nhūm arīgro pē Pas kato. Jakamā koja mē pitā amnepêm Tīrtūm kot Ejit nhōo xwýnhjê pē mē pakukamā mē panhīgētjē kator mā hamaxpēr nē hā hkīnh kaxyw Jerujarē hwyr akuprō. Kamā koja mē ixpynē nē pī kahpa hā inhō nē ixpī. Koja mē tokyx ã inhīpēx anē. Anē.

Nhūm pre ã amnhī kukamā mē inhmā amnhī jarēnh anē.

³ Rōm nhūm Jerujarē kamā patre krāhtūmjē mē Ijaew pigētjaja patre maati Kajpasja nhōrkwy kamā axpēn wyr akuprō.

⁴⁻⁵ Ra mē kām Jejus pīr prām tā mē kām mē kot hkôt kapēr mar o pa xwýnhjê pyma nē. Hāmri nē tee ri hamaxpēr nē axpēn mā:

—Hēxta waa nē. Tanhmā kot puj wem ho nē kupī? Kot puj mē pahkīnh kām tanhmā ho nhūm mē hkīnh xwýnhjaja hā mē pakamā gryk tȳx nē. Pu mē hā axpu nē hā tanhmā axpēn to. Jakamā kwa pu mē kormā tanhmā ho hkēt nē.

Anhýr o axpēn ma.

*Mēhō ni kot Jejus krā gregrer ã harēnh
Makre 14.3-9; Rukre 7.36-50; Juāw 12.1-8*

⁶ Tā nhūm Jejus kormā krī pē Petān kamā Simāw nhōrkwy kamā apkur o nhý. Simāwja na pre hkà kro xāpēr tȳx o pa nhūm Jejus ra arīgro hō hā akupým hkà ho mex. Hāmri nē akupým õ krī hwyr poj nē òrkwy hwyr tē nē kuri apkur o nhý.

7 Hāmri nhūm mēhō nija hpôx ā omu nē hamaxpēr o:

—Ma koja pēr Jejusja pa hā apkati grêre hāmri nē ty. An pa ma hwŷr tē nē mēhkuxwa xà ho hkuxwa.

Anē hāmri nē kēn jaka ho kàx kām mēhkuxwa xàja nhūm kumŷ nē ma hwŷr o tē. Hāmri nē ho hkrā gregrer nē hā hkapīr pa nē ho hkuxwa hpa. Mēhkuxwa xà hā kàxpore xohtô rax tā nhūm ā hā hkapīr par anē.

8 Hāmri pa mē ixte Jejus kôt ixpa ho ixpa xwŷnhjaja tee ri ā kot hipêx anhŷr ā omu nē axpēn mā:

—Tk. Kwa na hā mēhkuxwa xàta kapīr pa.

9 Kop apu ma kot o htēm nē ho wēnê nē hpānhā kàxpore ho rax kumrēx nē hamŷnh nē ho mē kēp amrakati xwŷnhjê nhîpêx par o nhŷx ja kām mex nē. Kwa mo na we ā amnhī nhîpêx anhŷr kêt nē? Anē.

10 Hāmri nhūm Jejus amnhī tā mē inhma nē mē inhmā:

—Kwa kot ixto mex kaxyw kēnā na ka mē axtem nē ixtā kām akir.

11 Mē kēp amrakati xwŷnhjaja koja mē arī mē akôt pa rāhā nē. Ka mē amā mēmo arīgro hā tanhmā mē ho ajuta hto hprām nē tanhmā mē ho ajuta hto nē mē kām mēmoj gō. No pa kot paj ri mē akôt ixpa ka mē ixto mex ry ho apa hkêt nē. Kot paj tokyx mē apiitā mē are.

12 Ixtyk nhūm mē kot ijaxàr kukamā na ā ixkuxwa anē. Ām hāmri na ā inhîpêx anē.

13 Ām hāmri na pa mē amā kot ā inhîpêx anhŷrja jarē. Koja mē krī piitā hkôt axpēn mā ijarēnh ā

kagà kamā ijarēnh o pa nē kamā nija kot ã inhîpêx anhîr kamā harē nē kuma. Anē.

*Jut Kariot kot mē kām Jejus ã àmnêh
Makre 14.10-11; Rukre 22.3-6*

¹⁴ Tā nhûm Jut Kariotja. Kêp mē ixpê Jejus kôt ixpa ho ixpa xwînh pê 12 hõ htâ ra tanhmâ hamaxpêr to nê axtem nê Satanasti nhý hâ ma patre krâhtûmjê hwîr tê nê tanhmâ Jejus o mē mar to nê mē kâm:

¹⁵ —E ot pa mē amâ Jejus jarênh o tê. Xà kot paj mē amâ hâ amyñê ka mē hpânhâ inhmâ amnhîre nà? Anē.

Hâmri nhûm mē kuma nê hkînh nê. Hâmri nê kâm:

—Nà kot paj mē amâ amnhîre.

Anê hâmri nê kâm kàxpore ho 30 nê òr kurê kumrêx nhûm hamy nê hkînh nê kato nê ma tê.

¹⁶ Hâmri nê mē kâm Jejus pynêh kaxyw tânopxar o ri hkôt ri pa. Mē kot mar o ri pa xwînhjê hkàx ã unênh nê ma mē hwîr o htêm kaxyw.

*Jejus kot hkôt mē pa xwînhjê kutâ apkur
Makre 14.12-21; Rukre 22.7-13; Juâw 13.21-30*

¹⁷ Tā nhûm mē hkînh pê Pasja kato. Amnepêm kormâ Ejit kâm mē pa ri na pre mē inhîgêtjaja ôwêhti hkrare hkwî hpa nê ho anê nê kuku. Tîrtûm kot ja hâ mē omunh nê Ejit nhõ xwînhjê nê mē kator kaxyw nhûm prem ã amnhî nhîpêx anê. Tâ mē ixpê mē hkanrêhâ mē htàmnhwîjaja na pa htem arî amgrâ mē arîgro pê Pasja ã axpêñ wîr akuprõ nê jam ijamaxpêr pê mē urâk nê ôwêhti hkrare hkwî pa nê pâwti kaxkrit kêt kâm kuku. Jakamâ pa mē ixté Jejus kôt ixpa ho ixpa xwînhja

wa axkrut nē Jejus wŷr tē nē amnhī tā hkukja nē kām:

—Kwa nhŷri kot paj we wa tē nē mē akutêp Pas ā mē panhō hā apê? Anē.

18 Hâmri nhūm wa kām:

—Nà wa māmrī ma Jerujarēja wŷr wa tē. Nē kr̄im axà nē mēhō myti pumunh kurê kumrēx nē kām: “E Jejus na wa inhmē pa wa awŷr tē. Na awŷr hpēr mēnh o: ‘E na pa ra inhnojarêt. Jakamā nhŷri kot paj we ixfôt ri mē pa ho mē pa xwŷnhjē mē Pas ā axpēn kutā apkur?’ Anhŷr o awŷr hpēr mē.” Anē. E wa ā kām akapēr anē kē war ama nē war amā ūrkwŷ nhīmōk ā ixkre rax õ jahkre. Kamā ra kaxyw mē paxàpkur xà hā mēmoj piitāā. Ka wa omu hâmri nē māmrī mē ixfutêp kamā mēmoj tā apê. Anē.

19 Hâmri nhūm kuma nē ma Jerujarē hwŷr tē. Nē hwŷr axà hâmri nē ra kot wa kām mēmoj jarēnh xà hkôt mēmoj piitā omu hâmri nē mē ixfutêp mēō hā àpênh o wa xa.

20 Tā nhūm kamât pa mē Jejusja kôt ixfreta wŷr ixpôx pa nē hwŷr agjê nē ixàpkur kaxyw ixkrī. Mē ixte Jejus kôt ixpa ho ixpa xwŷnhjē pê 12jaja pa mē ixiitāā Jejus kutā ixàpkur o ixkrī.

21 Hâmri nhūm Jejus tanhmā mē inhhō jarēnh to nē mē inhmā:

—E pa mē amā mēmoj jarē ka mē inhma. Kot kaj mē atō mē kām ixfurê xwŷnhjē nhīhkram ijaxà. Anē.

22 Hâmri pa mē tee ri kuma nē ixfaprī htŷx nē. Hâmri nē axpēn pānhā amnhī tā hkukja nē kām:

—Kwa xà pa? Nà pa hkêt. Kot paj ā anhîpêx anhŷr kêt kumrēx Pahihti.

Anhŷr o axpēn pānhā kām amnhī tā aprā.

23 Hāmri nhūm mē inhmā:

—Nà ām hāmri na pa mē amā ixkapēr. Mē ate ixkutā guhkraax kām anhō pāwti ho mry kagô nehek o akrī xwÿnhjē hō kot kaj mē kām ixtā amÿnē.

24 Tirtūm kapēr ā kagà htūm ra kot ixtukamā harēnh xà hköt koja mē tanhmā ixto rax nē ixpī. Nom kot mē kām ixtā àmnēnh mā xwÿnhta hêxta waa nē. Ā kot amnhī nhîpêx anhÿrja mÿrapê koja amnhī xà htÿx kām hamak rax kumrēx. Kop apu aa õ māmāj nhōxà hkre rūm kator kêt ronhÿx ja kām mex nē. Anē.

25 Hāmri nhūm Jut Kariot kot mē kām hā àmnēnh mā xwÿnhta hāmri amnhī tā kuma nē kām:

—Kwa xà we pa Jejus? Xà pa kot paj ā anhîpêx anē? Kwa nà pa hkêt. Anē.

Hāmri nhūm kām:

—Tỳ. Ka ā ate inhîpêx anhÿr mā kēnā. Anē.

*Jejus kot amnhī kamrō pikapīr kukamā harēnh
Makre 14.22-26; Rukre 22.14-23; māänēn Wam
Korit 11.23-26*

26 Tā nhūm Jejus pāwti hō py nē Tirtūm mā harē nē mē inhmā ho hkry nē ho mē inhîpêx pa nē mē inhmā:

—E na pa ā mē amā pāwti ho hkry nē mē amā õr anē. Ja pyrà nē koja mē ā inhîpêx anē nē te ixto hkry hpar pyràk o inhîpêx pa amnhī xà htÿx kamā ijamat kām ty. Nom mē anē kot paj ty. E mē māmrī aku.

Anhÿr o mē inhmā amnhī jarē pa mē kuma nē kot mē inhmā ho hkry xwÿnhja ku.

27-28 Hāmri nhūm hpānhā kop py nē mā ho anē nē Tirtūm mā harē nē mē inhmā kugō nē mē inhmā:

—Mẽ kot ixpîr xà hã arîgroja ã koja ixmlamrô axkapî. Nom koja mẽ amarî ixpîr nhûm amarî ixmlamrô hpikapîr kêt nê. Âm paa. Pa kot paj mẽ anê mẽ îhkram amnhî jaxà nhûm mẽ ã inhîpêx anê nê ixpî. Koja ixmlamrô axkapî nhûm Tîrtûm omu nê ixmlukwak ri mẽ ate ixlôt amnhî xunhwîr xwînhjê nê mẽ ate amnhî tomnuj piitâ te amnhî katut kôt rînh par pyràk o hipêx nê mẽ ato hkra. Ra amnepêm kot ã amnhî jarênh anhîr xà hkôt. Jakamâ e mẽ ixmlamrô pikapîr mä ajamaxpêr pê wîhti ho akôm o axpêñ nhîpêx.

29 ãm hâmri na pa ã mẽ amâ amnhî jarênh anê. Kot paj axte wîhti ho ixlôm kêt râhã nhûm nhîrmâ inhô Papaj akupýn mẽ awîr inhmê. Hâmri pu mẽ akupýn ixwîryk xà hã arîgrotâ ã pahkînh rax kumrêx. No ãm axtem tanhmâ hã pahkînh to. Anê.

Nhûm pre ã Jejus mẽ inhmâ amnhî jarênh anê. Pa mẽ axpêñ pânhâ kopta py nê wîta kwîy ho ixlô.

30 Hâmri nê mẽ ixiptiâ ho ixlôm pa nê Tîrtûm mä mex ã gre. Hâmri nê ijapôj nê hixêt prêk pê Oriwêhti hwîr ma mra.

Jejus kot Simâw Pêtre mä kapêr ã harênh

Makre 14.27-31; Rukre 22.31-34; Juâw 13.36-38

31 Tâ nhûm Jejus tanhmâ mẽ ixte hkôt ixpa ho ixpa xwînhjê jarênh to nê mẽ inhmâ:

—E Tîrtûm kapêr ã kagà htûmta kot tanhmâ mẽ akukamâ mẽ ajarênh to nê mẽ ajarênh kot:

Kot paj ôwêhti jamâr o pa xwînhja pî hâmri nhûm ôwêhti hpigranh pa nê ma anhgrà nê ri mra. Anhîr o kot mẽ ajarênh. Te ho mẽ apê ôwêhti pyrà nê ã mẽ ajarênh anê. Tâ kamât ja kamâ koja mẽ tanhmâ inhîpêx to ka mẽ ixtâ mẽ omu nê mẽ umaj

Ôwêhti pyrà nẽ apiitã ixsaga hpa nẽ ma aprõt nẽ mra.

³² Nẽ mẽ kot ixpîr tã kot paj akupým ixtîr. Hämri nẽ ma akupým mẽ akukamã pika pê Garirej wyr mõ. Kamã kot puj mẽ axte axpën pumu. Anẽ.

³³ Hämri nhûm Simâw Pêtre tee ri tanhmã mẽ kot amnhî nhîpêx to hkukamã amnhî jarênhja ma nẽ hkaprî nẽ kãm:

—Tk. Nà kot paj ã amnhî nhîpêx anhýr kêt nẽ Pahihti. Koja pahkwýja akaga japêr no pa kot paj aa akaga hkêt nẽ. Kot paj akôt ixpa râhã nẽ. Anẽ.

³⁴ Hämri nhûm Jejus kãm:

—Nà ra ixte akukamã ixâhpumunh mex. Koja apkati hköt krâhyre hkâr kêt ri ka ra mẽ umaj ate ixsôt apa hkêt ã mẽ kãm amnhî tã axâprâr o axkrunêpxi kãm ga. Kwa jam ajamaxpêr tìx nẽ. Anẽ.

³⁵ Hämri nhûm tee ri kuma nẽ axte kãm:

—Kwa nà. Mẽ kot ajaxâr nẽ apîr tã kot paj arî akôt ri ixpa nhûm mẽ pahto amýrà nẽ tanhmã panhîpêx to. Nà kot paj aa akaga hkêt nẽ.

Anhýr o kãm amnhî jarê. Pa mẽ ijaxwýja ã kãm amnhî jarênh anẽ.

Jejus kot Tîrtûm mä amnhî jarênh

Makre 14.32-42; Rukre 22.39-46

³⁶ Tã nhûm Jejus mẽ inhmã anẽ pa mẽ ma nhýri mẽ kot kãm “Gesêm” anhýr xwýnhja wyr mra. Hämri nhûm mẽ inhmã:

—E mẽ jar ixsutêp akrî. Pa ma mûtûm tê nẽ Tîrtûm mä amnhî jarê mân. Anẽ.

³⁷ Hämri nẽ mẽ ixkwýjê ho axkrunêpxi nẽ amnhî kôt mẽ kuwy. Simâw Pêtre nẽ Jepetew kra pijakrut pê Xiakre nẽ Juâwja wa nhûm amnhî kôt mẽ kuwy

nhūm mē ma hkôt mra. Hāmri nhūm Jejus tee ri mē kot tanhmā hipêx tota kukamā hamaxpēr o hkaprī nē amnhī kamā kahak tŷx nē.

38 Hāmri nē mē kām:

—Hêxta waa nē. Na pa tee ri amnhī xà htŷx kamā ijamatja kukamā ijamaxpēr nē amnhī kamā ixkahak tŷx o ra ixkaprī nē. Te ixkaprī kot ixpîr o mōr pyràk. Jakamā e mē jar anohtŷx nē ixto Tirtûm wyr o akrī kē tanhmā ixto pa mē kot tanhmā ixto ja kutā ixihty nē. Anē.

39 Hāmri nē mē kurûm htêm grire nē Tirtûm mā amnhī jarênh kaxyw htu mŷr pê têm nē pikap nō nē kām:

—Kwa Papaj. Hêxta waa nē. Inhmā amnhī xà htŷx kām ijamat mak prām kêt kumrēx. Na pa tee ri amnhī kukamā ijamaxpēr nē amnhī kamā ixkahak tŷx nē. Jakamā kot kaj amā inhnê ja ho ajapêx prām nē māmrī inhnê ho ajapêx nhūm mē kām ixkurê xwÿnhjaja tanhmā ixto hkêt nē. Rŷ ko. Kot kaj amā mē kot tanhmā ixto hprām kē mē māmrī tanhmā inhípêx to. Nom pam inhmā hprām xà hkôt kêt. Anē.

40 Hāmri nē kànhmā xa nē akupým Simâw Pêtreja mē hwyr tē nē tee ri mē omu nhūm mē ra òt pa nē hikwÿ. Nhūm mē omu nē Simâw Pêtre mā kām:

—Kwa Simâw Pêtre. E mē hāmri akrâ hapôj. Kwa wem anohtŷx grire

41 nē ixfutêp amnhī to Inhō Papaj wyr o akrī kē mē ixfköt tanhmā mē ato htâ ka mē amâ mē uma xâj ixfaga hkêt nē arî mē kutâ amnhî to htŷx nē akuhê. Â mē amâ mē ate amnhî nhípêx anhÿr prâm nom kormâ mē amâ maa.

42 Anhŷr o mĕ kām kapēr hāmri nĕ akupŷm tĕ nĕ axte Tīrtūm mă amnhī jarē nĕ kām:

—Kwa Papaj. Nà inhmă amnhī xà htŷx kām ijamat prām kêt. Na pa amnhī kukamă ijamaxpēr nĕ amnhī kamă ixbahak tŷx kumrēx. Jakamă kot kaj amă inhnê ja ho ajapêx prām nĕ māmrī inhnê ho ajapêx kē mĕ kām ixkurê xwŷnhaja tanhmă ixta hkêt nĕ. Nom ko. Kot kaj amă mĕ kot tanhmă ixta hprām kē mĕ māmrī tanhmă inhîpêx to. Nom pam inhmă ja prām xà hkôt kêt. Anē.

43 Hāmri nĕ kānhmă xa nĕ Simāw Pêtreja mĕ hwŷr akupŷm tĕ. Nĕ mĕ omu nhŭm kē mĕ axte gôr nĕ hikwŷ. Ra mĕ ðtxwa htŷx nĕ axte gôr nĕ hikwŷ. Nhŭm Jejus tĕ nĕ tee ri mĕ omunh o xa

44 nom axte tanhmă mĕ kām nĕ hkêt nĕ. Ām awjană nĕ akupŷm tĕ nĕ kē wam kot Tīrtūm mă amnhī jarēnh xà hkôt axte kām amnhī jarē.

45-46 Hāmri nĕ akupŷm mĕ hwŷr tĕ nĕ mĕ kām:

—Kwa xàn ka mĕ arī gôr nĕ anhîkwŷ? E mĕ tokyx akrā hapôj. Na mĕ ra mĕ kot ixwŷr mrar nĕ ixpynênh mă. Koja mĕ tokyx ixtută mĕ kot amnhī xunhwŷr xwŷnhaja mĕ kām ixtă amŷnê. Ota ra kot ixtă mĕ kām àmnênh xwŷnhata tĕ. E mĕ tokyx kānhmă akrī pu mĕ kută mra. Anē.

Mĕ kot Jejus pynênh ã harēnh

Makre 14.43-50; Rukre 22.47-53; Juāw 18.2-11

47 Nhŭm Jejus mĕ kām kapēr o ām rāhā nhŭm Jut Kariot pê mĕ inhîōja hwŷr tĕ. Nĕ amnhī kôt mĕ ohtô nĕ hwŷr mĕ o tĕ nhŭm mĕ wapohti nĕ kô jamŷ nĕ hkôt o mra. Patre krâhtūm mĕ Ijaew krâhtūmjaja kot Jejus wŷr mĕ rēnh xwŷnhaja nhŭm mĕ man hkôt Jejus wŷr mra.

48 Na pre ra Jut Kariot amnhĩ kukamā mē kām amnhĩ jarēnh o:

—Kot paj ixmlmrēx hwȳr tē ka mē ixkôt hapu hā mra. Kot paj hwȳr tē nē kām ixkapēr nē kahti hkôt kumȳ. Ka mē hā ixpumu nē hwȳr mra nē unênh kurê kumrēx. Ixte kahti hkôt mȳnh xwȳnh ta kot kaj mē unê. Anē.

49 Hāmri nē Jejus wȳr tē nē kām:

—Pa Jejus? Xàn ka kormā anhōt kêt nē xa?
Anē nē kahti hkôt kumȳ.

50 Hāmri nhūm amnhĩ tā omu nē kām:

—Kwa Jut. Ate tanhmā ixto kaxyw mā xwȳnh jakamā e kam nē māmrī tanhmā ixto. Anē.

Hāmri nhūm Jut kôt mē mrar xwȳnhjaja Jut kot kahti hkôt mȳnh ā omu nē hwȳr mra nē unênh kurê kumrēx.

51 Hāmri nhūm mē inhīōja tee ri ja hā mē omu nē ō wapo kapa nē patre maati mā àpênh xwȳnh kot mē hkôt htēm xwȳnh ta mā ho apē. Nē kot ho hkrā nhīpônh mā tā kuhpaw nē upôk rūm hamak nhīkjê pix krāhta.

52 Hāmri nhūm Jejus omu nē nē kām kapēr nē kām:

—Kwa akupȳm awapota hkàm haxà nē amarī xa.
Na htem wapo ho mē oprê ho pa nhūm mē amnhĩ xwar wapo ho mē kupa.

53 Xà kot paj amnhĩ to Tîrtūm wȳ nhūm ām inhma nē tanhmā jajê pê ixpytâr to hkêt nē? Nà kot paj amnhĩ to kuwȳ nhūm ixwȳr kapēr o mē wrȳk xwȳnhjê rēnh kurê kumrēx nhūm mē ohtô rax kumrēx nē wrȳ nē mē kēp ixpytâ.

54 Nom kot paj ā amnhĩ to hwȳr anhȳr kêt nē.
Tîrtūm kapēr ā kagà htūm kot amnepêm ixlukamā

ã mē kot inhîpêx anhŷr ã mē harênh jakamâ kwâr
mē mâmri Tîrtûm kâm hprâm xâ hkôt ã inhîpêx
anê. Anê.

55 Hämri nê hpânhâ mē kot unênh xwýnhjê mā
kapêr nê mē kâm:

—Kwa na pa pre apkati mē Tîrtûm mā amnhî⁵⁵
jarênh xâ hâ ixkre kamâ mē kâm ixujarênh o
ixpa. Ka prem tokyx ixpynênh kêt tâ jarâhâ te ixte
amnhî tomnuj xwýnh pyràk o inhîpêx nê ixwýr
wapohti nê kô hâ akapêñ nê ixwýr tê.

56 Tâ nom ra Tîrtûm kapêr ã kagà htûm kamâ
Tîrtûm nhý hâ mē kapêr xwýnh kot mē akukamâ
mē ajarênh nê mē atâ kagà xâ hkôt na ka mē ri ã
inhîpêx anê. Anê.

Nhûm pre ã Jejusja amnhî tâ mē kâm kapêr
anê. Hämri pa mē ixte hkôt ixpa ho ixpa xwýnhjaja
mē omu nê tee ri amnhî kukamâ ijamaxpêr nê
mē umaj ixprôt nê anhgrâ nê ma inhmrar kurê
kumrêx.

Mê kot patre maati hwýr Jejus o môr ã harênh
Makre 14.53-65; Rukre 22.54-55, 22.63-71; Juâw
18.12-14, 18.19-24

57 Nhûm pre Ijaew krâhtûmjê mē Tîrtûm kapêr
tûm o mē ahkre xwýnhjaja ra patre maati Kajpas
nhôrkwy hwýr akuprô nê Jejus kutêp hkri. Hämri
nhûm mē kot unênh xwýnhjaja ma mē hwýr o tê.

58 Hämri nê mē hwýr ho axâ nê hkôt gjêx pa.
Nhûm Simâw Pêtre mē hkôt hapu hâ mē htânopxar
o tê nê kítare hwýr axâ nê pôristi nhîhkô hâ nhý.
Hämri nê tee ri Jejus kukamâ hamaxpêr o nhý nê
hamaxpêr o:

—Kwa tanhmā koja mē ixpē mē inhō Pahihti nhīpēx to? E pa jar amȳm tanhmā mē kot hipēx to hā mē omunh o nhŷ. Anē.

59 Hāmri nhūm patre krāhtūmjē mē juistijaja kām Jejus pīr prām tȳx nē. Jakamā na prem Ijaew wa ho hamēxkrut nē axpēn kôt tanhmā mē kām ho hēx to nhūm mē kot hā wa mar nē ra hpīr kaxyw mē pikuprōnh xwȳnhjē kapī.

60 Jakamā nhūm prem axpēn pānhā mē hwȳr mra nē tanhmā ho hēx to. Nom axpēn kôt harēnh kêt nē. Ām ahpȳnhā tanhmā ri harēnh to nom wahō wa axkrut nē axpēn kôt harēnh kêt nē. Jakamā nhūm mē tee ri hā mē kuma.

Tā nhūm ja wa mē hwȳr tē nē axpēn kôt harē nē mē kām:

61 —Nà na pre tanhmā Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixtre jarēnh to nē harēnh o: “Kot paj nhȳrmā inhmā ixtreja grānh par prām nē kugrā hāmri nē ām ixtā apkati axkrunēpxi pix nē akupȳm hipēx pa. Ja kaxyw ixāhpumunh tȳx.” Anhȳr o na amnhī jarē pa wa kuma.

62 Anhȳr o mē kām ho hēx. Hāmri nhūm patre maatija wa kuma nē kānhmā xa nē Jejus mā kapēr nē kām:

—Kwa xà ām hāmri na wa ā ajarēnh anē nà? Xàn ka pre ā amnhī jarēnh anē? E mē inhmā tanhmā amnhī jarēnh to. Anē.

63 Nom nhūm amarī mē kām xa nē mē kām tanhmā nē hkêt nē. Hāmri nhūm patre maatija tee ri omu nē axte kām kapēr nē kām:

—Kwa aprī hā mē inhmā tanhmā amnhī jarēnh to. Tīrtūm noo mā amā ixkapēr jakamā kēr ka akatāt kôt mē inhmā amnhī jarē nē amnhī to axēx

kêt nẽ. Xà apê Tîrtûm Kra? Xà ka na pre Tîrtûm mẽ ixkaxyw axãm? Kwa akatât kôt mẽ inhmã amnhĩ jarẽ. Anẽ.

64 Hämri nhũm tã hprí hã mẽ kãm amnhĩ jarẽ nẽ mẽ kãm:

—Tỳ. Nà ãm hämri na ka ã ijarẽnh anẽ. Ixpê Tîrtûm kot mẽ akaxyw ixãm xwŷnhta na pa. Na pre mẽ awyr inhmẽ pa mẽ awyr wrý. Tã kot paj nhýrmã axte kaxkwa rûm amnẽ akupýn kakrã kamã mẽ awyr wrý. Hämri nẽ Tîrtûm xâhpumunh o àhpumunh xwŷnhta nhíhkô hã nhý hämri nẽ pam tanhmã mẽ ajarẽnh to ka mẽ amnhĩ tã ixpumu nẽ inhma. Anẽ.

65 Hämri nhũm patre maatija tee ri ã kot amnhĩ jarẽnh anhýr ã kuma nẽ kamã gryk tỲx nẽ. Hämri nẽ gryk xàj kêp patre maati hã ê kapã nẽ hkaxônh pa nẽ kumẽ nẽ hkwŷjê mã kãm:

—Tk. Kwa mo kaxyw kot puj mẽ axte ri tanhmã kot amnhĩ tomnuj to hã harẽnh xwŷnh õ japêr? Tãm kot amnhĩ pê Tîrtûm Kra hã amnhĩ jarẽnh ã amnhĩ to hêx nhũm mẽ pahte mar kênã.

66 Jakamã e kwa tanhmã kot puj mẽ hipêx to? Anẽ.

Hämri nhũm mẽ kãm:

—Nà ã kot amnhĩ jarẽnh anhýr mýrapê koja ty. Ra htik mã tãm kênã. Anẽ.

67 Hämri nẽ tanhmã hipêx kati hto. Mẽ hkwŷjaja hkuk kuhtô nẽ ïhkra ho htak nhũm mẽ hkwŷjaja ïhkra hpo ho htak nẽ hã hpêr o axkẽ nẽ kãm:

68 —E apê Tîrtûm Kra hã ate amnhĩ jarẽnh jakamã mân urâk nẽ axàhpumunh tỲx. Jakamã e mẽ kot atak xwŷnhta nhíxi jarẽ pa mẽ ama. Anẽ.

*Simāw Pêtre kot Jejus kôt pa hkêt ã amnhî jarênh
Makre 14.66-72; Rukre 22.56-62; Juãw 18.15-18,
18.25-27*

⁶⁹ Rôm nhûm Simâw Pêtre arî kítare kamâ nhý. Hâmri nhûm më kâm àpênh xwýnh nitita omu në hprî hâ omunh kurê kumrêx. Hâmri në kâm:

—Xê pêr apê Jejus kôt më pa xwýnhjê hô na ka.
Anê.

⁷⁰ Hâmri nhûm tee ri amnhî tâ kuma në kâm më uma xàj më kâm amnhî tâ aprâ në kâm:

—Tk. Koký. Ixte mëhô my ata pumunhre hâ.
Anê.

⁷¹ Hâmri në më umaj kànhmâ xa në tê në kítare hwýr hakwakrem ahte më hkàx ã xa. Tâ nhûm hpânhâ hôja omu në hâ më kâm:

—Xê ma pêr ãm hâmri na më harê. Kêp Jejus kôt ri më pa xwýnhjê hô na pêr. Anê.

⁷² Hâmri nhûm amnhî tâ kuma në kâm:

—Tk. Nà më ri ã amnhî krâ hkôt ri ixto axêx anhýr kêt në. Ixte aa mëhôta pumunh kêt kumrêx.
Anê.

⁷³ Tâ nhûm më hkwýjaja hwýr mra në kâm kapêr nhûm tanhmâ më kâm kapêr to nhûm më kuma në kâm:

—Kwa pêr ãm hâmri na më ajarê. Apê Jejus kwý na ka. War akapêr kot axpêñ pyràk kênâ. Anê.

⁷⁴ Hâmri nhûm tee ri më kuma më kâm amnhî tâ àprâr kâm hihtyâx në më kâm:

—Kwa nà. Na pa Tîrtûm noo mä më amâ amnhî jarê. Kot paj amnhî to ixêx japêr nhûm inhma në hâ tanhmâ ixto. Nà urâk ixpê Garirej nhô xwýnhre hâ. Ixte mëhô mûj pumunh kêt kumrêx tâ ka më xatâ axpêñ kôt ixte hkôt ixpa ho ixpa xwýnh ã ixkamnhîx o xa.

Anhŷrja o ra mẽ kãm amnhĩ tã aprär o axkrunëpxi nhũm krähyre hkàr kurê kumrëx.

75 Hämri nhũm Simâw Pêtre kuma nẽ ra Jejus kot hkukamã krähyre hkàr kêt ri kot hã amnhĩ aprär o axkrunëpxi hã harënh ta mã hamaxpêr kurê kumrëx. Hämri nẽ kànhmã hakry hpar o tẽ nẽ hkaprî htŷx kumrëx nẽ kítare pê kato nẽ tẽ nẽ awry hã xa nẽ mýr rax nẽ.

27

*Mẽ kot pahihti Pirat wŷr Jejus o htêm ã mẽ harënh
Makre 15.1; Rukre 23.1-2; Juâw 18.28-32*

1 Tã nhũm ra myt kator o mõr mẽ nhũm mẽ hkrähtümjê mẽ patre krähtümjaja axpën wŷr pikuprõnh pa. Hämri nẽ Jejus ã axpën mar o hkrî nẽ axpën mã:

—Nà kot puj mẽ hã amŷnê kê mẽ kupñ. Kêp Tirtûm Kra hã kot amnhĩ jarënh o amnhĩ to hêx kênã. Anẽ.

2 Hämri nẽ mẽõ pôristijê mã anẽ nhũm mẽ hpa hpre hpa nẽ ma pahihti Pirat wŷr o tẽ. Pirat kêp Rõm nhõ pahihti nhŷ hã mẽ ixpê Ijaewjê ho amnhîptâr jakamã nhũm mẽ ma hwŷr o tẽ nẽ ïhkram haxâ.

*Jut Kariot kot amnhĩ pîr ã harënh
Atre 1.15-19*

3 Rõm nhũm Jut Kariot tee ri mẽ kot Jejus pîr kaxyw mẽ harënh ma nẽ hkaprî nẽ. Ra kot mẽ kãm hã àmnênh tã mẽ kot hpîr kaxyw ã mẽ harënh ma nẽ tee ri amnhĩ kukamã hamaxpêr o hkaprî htŷx nẽ. Hämri nẽ hamaxpêr o:

—Hêxta waa nẽ. Mo na pa pre ri axtem nẽ ã amnhĩ nhîpêx anẽ? Nà na pa pre amnhĩ tomnuj tyx kumrêx. Anẽ.

Hâmri nẽ ra mẽ kot kãm kàxpore ho 30 nẽ õrta jamŷ nẽ ma akupŷm patre krâhtûmjê mẽ Ijaew pigêtjê hwŷr o tẽ. Hâmri nẽ mẽ kot Tîrtûm mã amnhĩ jarênh xà hã ixkreja wŷr mẽ hwŷr axà

⁴ nẽ nhýri mẽ omu nẽ mẽ hwŷr tẽ nẽ mẽ kãm:

—E ota mẽ akàxporeta. Na pa ã mẽ amã Jejus ã ixàmnênh anhýrja o amnhĩ tomnuj tyx nẽ. Kot tãm amnhĩ nhîpêx o pa htã pa axtem nẽ ã mẽ amã hã ixàmnênh anẽ. Jakamã e mĩ. Mẽ akupŷm akàxporeta jamŷ. Kot paj amnhîm hamŷnh kêt nẽ. Anẽ.

Hâmri nhûm mẽ tee ri kuma nẽ kãm:

—Koký. Nom ka na ka pre mẽ ixwŷr tẽ nẽ ho mẽ inhmar kênã. Anẽ.

⁵⁻⁷ Hâmri nhûm tee ri mẽ kuma hâmri nẽ pikap kàxpore rênh pa nẽ ma tẽ nẽ kato. Hâmri nẽ hkaprî htŷx kumrêx nẽ hamaxpér o:

—Kwa tanhmã kot pa we amnhĩ to? Nà kot paj amnhĩ pí. Anẽ.

Hâmri nẽ krî pê kato nẽ ma mẽ kot pika kakwŷnh nẽ ho amnhîm poti nhîpêx xà hã pika hwŷr tẽ hâmri nẽ amnhĩ mut mã ê nẽ ho amnhĩ pí. Hâmri nhûm patre krâhtûmjaja harênh ma nẽ tee ri kot kàxpore rênhta kawrà nẽ hã axpën kukja nẽ axpën mã:

—Kwa tanhmã kot puj wem ja ho? Jut kot mẽ pamã Jejus ã àmnênh nhûm mẽ pahte hpîr xà hã kàxpore na. Jakamã kot puj mẽ ho Tîrtûm mã amnhĩ jarênh xà hã ixkreja ho mex kêt nẽ. Finat Mojes kot ja nê mẽ panhîgêtjê kurê jakamã na

htem mē hpar xà hā kàxpore ho ixlreta ho mex kêt nē. Jakamā kwa tanhmā kot puj mē ho? Anē.

Hāmri nhūm ja mē kām:

—E na pa ra ijamaxpēr. Pu mē ho Jut kot amnhī pīr xà hā pikata japrō hāmri nē kamā jar mē kēp mē pahkw̄y hkēt htyk xwÿnhē jagjēn o papa. Anē.

Hāmri nhūm mē kuma nhūm ja mē kām mex nē. Jakamā nhūm arīgro hō hā nhūm mē ma hwÿr mra nē haprō.

⁸ Hāmri nē hā hixi mē nhūm kēp “mē hkamrō pikapīr xà kamā pika”. Mē kot Jejus pīr xà hā kàxpore ho haprōr jakamā nhūm prem ā hā hixi mēnh anē. Nhūm htem arī axpēn mā ā hixi jarēn anhÿr o pa.

⁹⁻¹⁰ Nhūm pre ra amnepēm Tīrtūm nhÿ hā kapēr o pa xwÿnh finat Jeremīsti mē hkukamā hprī hā ja jarē nē hā kagà. Nē hā kagà o:

Koja Ijaew nhō patrejaja mēhō kot mē kām mēhō my hā àmnēnh pānhā kām kàxpore ho 30 nē òr xwÿnhja jamȳ. Hāmri nē ma o tē nē nhÿri mē kot amnhīm pika kakwÿnh nē ho poti nhīpēx o pa xà hā pika hkw̄y japrō. Ra Tīrtūm kot inhmā mē harēnh xà hkōt koja mē ā amnhī nhīpēx anē. Anē.

ā finat Jeremīsti kot Tīrtūm nhÿ hā mē hkukamā mē harēnh nē hā kagà anhÿr xāja kōt nhūm prem ā amnhī nhīpēx anē.

*Pahihti Pirat kot Jejus kukjēr ā harēnh
Makre 15.2-5; Rukre 23.3-5; Juāw 18.33-38*

¹¹ Rōm nhūm mē pahihti Pirat wÿr Jejus o tē nē hwÿr ho axà nē kutā ām nhūm xa nhūm Piratja omu nē kām:

—E. Kwa inhmā amnhī jarē. Xà apē Ijaew nhō pahi na ka nà? Xà ka na htem amnhī wyr ajamār o pa? Anē.

Hāmri nhūm kām:

—Tỳ. Nà ām hāmri na ka ijarē. Anē.

¹² Hāmri nhūm mē hkrāhtūmjē mē patre krāhtūmjaja pahihti Pirat mā tanhmā ho kapēr punuj to. Nhūm amnhī tā mē kuma nom tanhmā kām amnhī tā àaprār to hkēt nē.

¹³ Jakamā nhūm pahihti Pirat tee ri ja hā omu nē kām:

—Kwa xà na ka ã mē kot ato kapēr anhŷrja mar kêt nē nà?

¹⁴ Anhŷr tā nom nhūm Jejus akryk xa nē axte tanhmā kām nē hkēt nē. Hāmri nhūm Pirat tee ri kot ã amnhī nhūpêx anhŷr ã omu nē hamaxpēr o:

—Kokŷy. Mē kot ho kapēr punuj tā nhūm ām mē kuma nē te kām mē uma hkēt pyrà nē tanhmā inhmā amnhī tā àaprār to hkēt nē. Anē.

*Pirat kot Jejus p̄r kaxyw hā àmnênh ã harênh
Makre 15.6-15; Rukre 23.13-26; Juāw 18.39-
19.16*

¹⁵⁻²¹ Tā nhūm Pirat kormā mē kot axpēn mar xà hā ixkre kamā ūr rāhā nhūm hprōja hwyr hpēr mē nē kām:

—Xē tanhmā mē kām Jejusja ã axàmnênh to hkēt nē. Na pa kamàt ja kamā hkôt amŷti nē tee ri hkukamā ijamaxpēr. Kot amnhī to mex xwŷnh na. Aa tanhmā kot amnhī to munuj to hkēt jakamā xē tanhmā mē kām hā axàmnênh to hkēt nē. Kwarī. Anē.

Hāmri nhūm Piratja kuma nē hamaxpēr o:

—Nà ixte Ijaew krāhtūmjē pumunh tūm. Ijaew kwŷjaja kām Jejus kīnh nhūm mē hkrāhtūmjaja kot

mē hā Jejus kamā gryk nē. Jakamā ixte tanhmā mē kām hā ixàmnênh to kaxyw na mē ã ixwŷr o htêm anē. Anē.

Na htem Pas nhō arīgrotá hapôx mē nhūm pre htem Ijaew o amnhīptar xwŷnhja mē kām mē hagjênh xà kamā hkrī xwŷnhjê ho hpŷnh nē mē hapôj. Mē kām hprām xà hkôt nhūm mē kām mē hapôj nhūm mē akupŷm kapôt ã hamakêtkti nē amnhīx pa. Jakamā nhūm ra mē hagjênh xà kamā mēhō my pê Parapasja hkrī. Na pre tanhmā amnhī tomnuj to nhūm mē mŷrapê unê nē haxà. Jakamā nhūm Ijaewjaja mē ho amnhīptar xwŷnh Pirat wŷr akuprō nē kuhê nhūm mē kām:

—E kot paj jarâhā mē amā mē hagjênh xà kamā mē hkrī xwŷnhjê hō mā inhüre kê àmnhīx kato nē ri pa. Nhŷ kot paj mē amā kām inhüre? Xà Parapas nà? Xà mē akwŷ kot amnhīm ho mē anhō pahihti Jejus pê Tîrtûm kot mē akaxyw ãm xwŷnhta kot paj mē amā kām inhüre? Nhŷ wehe? E mē inhmā nhŷ jarē. Anē.

Pirat na pre mē inhō patre krâhtûmjê pumunh mex nē. Ijaew kām Jejus kapēr mar prâm tŷx ã nhūm mē hā kamā gryk tŷx nē hwŷr o mrarja kôt nhūm mē omunh mex nē. Jakamā ã hā mē hkukjêr anē. Hâmri nhūm měhpigêt mē patre krâhtûmjaja kuma hâmri nē mē pikuprōnh nē mē kuhê xwŷnhjê mā kām:

—Kwa mē kām anē kê mē pamā Parapas mā mân ure nē mâmri Jejus Kris pî. E kwa mē tokyx kām anē kê Parapas mā ure. Anē.

Hâmri nhūm mē mē kuma nē pahihti Pirat mā kām:

—Nà mē inhmā Parapas mā mân anhüre. Anē.

22 Hāmri nhūm tee ri mē kuma nē mē kām:

—Kwa no mē ate Jejus pē Tīrtūm kot mē akaxyw
ām xwÿnh ā harēnh xwÿnhta? Tanhmā kot paj
hipêx to? Anē.

Hāmri nhūm mē kām:

—Apī ri. Tokyx pī kahpa hā anhô kê ty. Anē.

23 Hāmri nhūm tee ri mē kuma nē mē kām:

—Tk. Kwa nà. Tanhmā kot amnhī tomnuj tore
hā kot pa kêt ri pī kahpa kunhô nhūm ty. Anē.

Hāmri nhūm mē xatā àmra kamā kām:

—Kwa pī kahpa hā mān anhô kê ty. Kwa tokyx ā
mē inhmā hipêx anē. Anē.

24 Hāmri nhūm tee ri ja nē tanhmā mē kām kapēr
to no nhūm mē mar kêt nē. Nhūm tee ri mē àmra
mar o xa. Hāmri nē kām Jejus pīr prām kêt jakamā
amnhīm gō hkwÿ janhi nē mē piitā mē noo mā
amnhī nhīhkra kuhōnh o xa. Mē kot hā omunh xà
hköt kām hpīr prām kêt ā omunh kaxyw. Hāmri nē
mē kām:

—E na pa mē anoo mā ā amnhī nhīhkra kuhōnh
anē ka mē ja hā ixpumu. Nà inhmā hpīr prām
kêt. Tanhmā kot amnhī tomnuj tore hā. Mē
kaxipixjaja mē amā hpīr hprām jakamā mē kam
nē tanhmā ho. No pa kot paj tanhmā ho hkêt nē.
Ām kwarī ho kwarī. Anē.

25 Hāmri nhūm mē kuma nē kām:

—Tōe. Nà ām hāmri. Kot paj mē pamjaja amnhī
tā htykja nhō. Nē mē ixkra nē mē ixtàmnhwÿjē mē
amnhī to ixpimrààtā amnhī tā kunhô. Kē Tīrtūm
kām tanhmā hā mē ixtō hto hprām nē mamrī
tanhmā hā mē ixtō hto. Anē.

26 Hāmri nhūm mē kuma nē mē kām hprām xà
hköt mē kām Jejus ā amyñē nē mē kām Parapas
mā ure. Ra Parapas kot pahi Pirat pē ò pôristi

kutā amnhī xām nē kēp hōxpīrja mȳrapē nhūm mē kot unēnh nē haxàr tā Ijaew kām hprām xà hköt akupŷm kām ure. Hāmri nē õ pôristijē mā anē nhūm mē Jejus tak. Nē htak rax nē hāmri nhūm Pirat mē kām hā amŷnē nhūm mē kot pī kahpa hā nhôr o hpīr kaxyw ma o tē.

*Pôristi kot Jejus ã hpēr o pikēnh ã harēnh
Makre 15.16-20; Juāw 19.2-3*

²⁷ Tā nhūm pôristijaja mē kot pī kahpa hā Jejus nhôr kaxyw ma o tē nē pahihti Pirat nhōrkwŷ kamā iixkre hō hwŷr ho axà. Nhūm pôristi ohtō nē hwŷr akuprō nē hā pēr o pikēnh kaxyw axpēn mā:

—E kwa tokyj pu mē kām pahi xē jaxà ri. Kēp pahi hā kot amnhī jarēnh kēnā. Anē.

²⁸ Hāmri nē kēp ê kapā nē hpānhā kēp pahi hā mē ê kamrēk mexja py nē kām haxà.

²⁹ Nē kām pahi hā mē ahkà nhîpêx nē hkrām haxà. Nom axtem akunī kamā mēmo mrô nhī te kot ronh kanêre pyràk xwŷnhja nhūm mē hikāx nē hkrām haxà. Nē kām pahi hā kô gō nhūm kupy nē o xa. Hāmri nhūm mē ho anhŷr pa nē kutā hkōn krā ho rôrôk nē hkrī hpa nē hā pēr o pikēnh kamā kām:

—E ãm hāmri. Apê Ijaew nhō pahi punuti na ka. Anē.

³⁰ Hāmri nē kànhmā kuhê nē hkuk kuhtō nē kēp kô pytà nē xatā ho hkrāx pē htak. Nhūm prem ã pēr o pikēnh kām hipêx anē.

³¹ Hāmri nē kēp pahi hā ê kapā nē akupŷm kām ê jaxà nē mē kot pī kahpa hā nhôr kaxyw ho kato nē ma o tē.

*Pôristi kot pī kahpa hā Jejus nhôr ã harēnh
Makre 15.22-32; Rukre 23.27-43; Juāw 19.17-25*

³² Nhûm pôristijaja Jejus o kato nê ma kapôt mâ o tê. Nê kâm pî kahpa pytja gõ nhûm kumy nê më hkôt o hkwÿ. Nom ra hirot tÿx nê nhûm më tee ri ja hâ omu nê mëhô kot ho ajuta kaxyw më kot omunh xwÿnhjê kapi ho xa. Hâmri nê Sirën nhô xwÿnh Simâw kà htik pumu nê unê nê kâm kot Jejus o ajuta kaxyw hâ karõ nhûm hwyr tê nê kêp pî kahpata my nê hkôt kâm kumy nê o tê.

³³ Hâmri nhûm më kên nhixêt te kot më hkrâ hi pyràk xwÿnhta wyr më o pôj. Më kapér kâm na prem hixêtja jarênh o: “Korkot.” No më pakapér kâm Korkot jarênhja kêp “më hkrâ hi xâ” nhûm më ma hwyr Jejus o pôj.

³⁴ Hâmri nê më kot pî kahpa hâ nhôr kaxyw nhûm à htix kumrêx kamâ hamak pymaj kâm mëmo më hkanexâja gõ. Wîhti më mëmo mry ma xâ ho pihkâr nhûm më kâm hkwÿ gõ. Nom nhûm hkaki nê më kot amnhî xâ htix kamâ hamak kêt xâ hâ omunh kurê kumrêx nê hkaga. Nhûm më tee ri ja hâ omu hâmri nê kêp ê kapa nê kumë nê pî kahpa hâ kuxi nê prek o ïhkra nê hpar o htix pa. Hâmri nê kanhmâ pî jarî nê ahkre kamâ ãm nê ho htix nhûm kÿxpê ajêt.

³⁵ Hâmri nhûm pôristi hkwÿjaja axpën mâ ê hkwÿ ho pigrànkhaxyw hâ kënre ho jôka.

³⁶ Hâmri nê ho anhÿr pa nê pikap Jejus jamâr o hkri.

³⁷ Na htem më hpar kaxyw nê tanhmâ më kot amnhî tomnuj to hâ kagâ nê më myri pî kahpa hâ hanhô. Jakamâ na prem tapti hõ py nê tanhmâ Jejus ã kagâ hto nê hâ kagâ ho:

IJAEW NHÔ PAHI NA JA
HIXI PÊ JEJUS

Hāmri nē hwȳr ho api nē mȳri kunhô. Ā Jejus kot amnhī jarēnh anhȳrja mȳrapê na prem kupī.

38 Hāmri nhūm mē hpānhā wa àhkīnh xwȳnh wa ho axkrut nē mānēn pī kahpa hā wa kunhô. Nē akutā ho Jejus nhījē nhūm war ajēt.

39 Tā nhūm pry hā mē mrar xwȳnhjaja Jejus pumu nē hā hpēr o pikēnh o mra nē kām:

40 —Kwa ka na ka pre ate Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixkre grānh par nē atā apkati axkrunēpxi nē akupȳm hipēx par ā amnhī jarē. Nē apē Tīrtūm Kra hā amnhī jarē. Nē axàhpumunh o axàhpumunh jakamā e kwa amnhī kapa nē wrȳ pa mē ja hā apumu. Kwa tokyx. Anē.

41 Nē patre krāhtūmjē mē Tīrtūm kapēr tūm o mē ahkre o mē pa xwȳnh mē mē hkrāhtūmjaja piitā hwȳr mra nē hā hpēr o axkē.

42 Nē axpēn mā harēnh o:

—E jahti na xep pre mē kamā ukaprī ho pa nē tanhmā mē ho ajuta hto ho pa. Tā nom tām tanhmā amnhī to nē wrȳk kêt nē. Kwa pu mē arī pakuhē nē kot amnhī kaxàr nē wrȳk kām omu. Koja wrȳ pu mē omu nē kēp mē panhō pahihti hā hköt pajamaxpēr kurē kumrēx. È tokyx wrȳ Jejus. Pa mē awrȳk kām apumu. Nà kot kaj awrȳk rax nē.

43 Na hte amnhī kaxyw Tīrtūm mā hamaxpēr o pa. Nē kēp Kra hā amnhī jarēnh o pa. Jakamā e. Kē Tīrtūm tām hwȳr tē nē kēp Kra hā akupȳm mē pahpē utà. Anē.

44 Hāmri nhūm wa kot akutā hijē nē jēt xwȳnhta wa haxwȳja mē mar xà hköt mā ho kapēr anē.

*Jejus tyk ã harẽnh
Makre 15.33-41; Rukre 23.44-49; Juãw 19.28-30;
mãänẽn Eprêw 10.19-20*

45 Tã nhũm kaxkwá nhípôk ri myt ũr më nhũm te kamàt pyràk nhũm kamàt kô rax kumrẽx. Jao hã awry më nhũm ra akupõm myt katêr o mõ.

46 Hämri nhũm Jejus kapẽr kãm hihtyx nẽ àmra htŷx kãm Tirtum mä kapẽr nẽ kãm:

—Inhõ Tirtum inhõ Tirtum. Kwa mon ka ixsaga?
Anẽ.

Nom kapẽr kamã kãm kapẽr o:

—Eri Eri. Rãmã sapatani. Anẽ.

47 Hämri nhũm më kot mar xwýnhjaja kot Eri jarẽnh ã kuma nẽ htŷx ho finat Eris mä kapẽr ã hkamnhix.

48 Nhũm Jejus par pê guhkrax kãm wîhti punure xa. Jakamã nhũm më ã kapẽr anhýr ã kuma nhũm mëhõ kãm hkapri nẽ. Hämri nẽ mëmo rerek py nẽ o tẽ nẽ kaxyw pí rytija py nẽ ho hkanhwì. Nẽ akupõn o tẽ nẽ ho wîhti nhek nẽ Jejus kot hkaôr kaxyw kãm kupé.

49 Hämri nhũm hkwýjaja tee ri ja hã omu nẽ nẽ kãm kapẽr nẽ kãm:

—Tk. Kwa nhãm xa. Pu më kop Eris jamã mân. Koja hwýr tẽ nẽ ho wrýk japêr. Anẽ.

50 Hämri nhũm kamàt kô më nhũm Jejus ra htŷk kaxyw nẽ axte àmra htŷx nẽ hämri nẽ ty.

51 Tykja kôt nhũm Tirtum mä amnhí jarẽnh xà hã ixkre kamã hakwakre hã kupõxéja kýj rûm ahpar mä axkjé nẽ amnhí kahê xà mënkurê kumrẽx. Utí rax tã axkjé nẽ amnhí kahê xà më. Te Jejus htŷk o te kot më pahte hköt amnhí xunhwýr xwýnhjé mä Tirtum wýr pry jakwa kre kahê xà mënkurê pyràk

o ã amnhĩ nhîpêx anẽ. Nhûm pika htertet tÿx kumrëx o kẽn rûnh kwÿ ohtô nẽ hkrakrak pa.

52 Hämri nhûm mẽ htyk ã pika kamã mẽ htykjé nhôrkwÿ ho ohtô nẽ mẽ hã axkjé nhûm mẽ hikwÿ xwÿnhjaja akupÿm htîr nẽ hapôj nẽ kuhê. Na prem kormã htyk kêt ri amnhĩ kaxyw Tîrtûm kôt hamaxpêr. Tä nhûm Jejus ty nhûm mẽ ohtô nẽ akupÿm htîr nẽ hapôj nẽ kuhê.

53 Nom kormã nhÿhÿm mrar kêt nẽ. Arî mẽ hã pika nhîpy Jejus akupÿm htîr ã hamâr o kuhê. Tä nhûm Jejus apkati hõ hã akupÿm htîr ã arîgrotá ã nhûm mẽ rî kormã ma Jerujarë hwÿr mra nẽ hwÿr agjê nhûm mẽ ohtô nẽ akupÿm mẽ htîr ã mẽ omu.

54 Nhûm kormã Jejus htyk o môrta ã nhûm pôristi krâhtûm mẽ pôristi hkwÿjaja hämri hparpê hamâr o kuhê nẽ htyk kâm omu. Nẽ pika htertet kamã ama nẽ mêmoj kot tanhmã amnhĩ nhîpêx toja pumu nẽ tee ri hamaxpêr nẽ kâm ma htÿx kumrëx. Hämri nẽ axp  n m  :

—Hêxta waa n  . P  r   m h  mri na pre htyk xwÿnhta amnhĩ jar  . K  p Tîrtûm Kra k  n  . Tä pu m   amar   pahty  x kup  . An  .

55-56 Nhûm pre m  nijaja ohtô n   am  m Jejus tyk kâm omunh o kuhê. Marir Matar  n n   Xiakre m   Juje wa katorx   Marir n   Xiakre h   m   Ju  w wa katorx  ja nhûm m   kormã htyk kâm omunh o kuhê. Na prem Garirej r  m hk  t tanhm   ho ajuta hto ho hk  t Jerujar   w  r m  .

M   kot Jejus jax  r ã har  n

Makre 15.42-47; Rukre 23.50-56; Ju  w 19.38-42

57 Tä nhûm ra myt grire nhûm kr   p   Arimatej r  m hik  xpore rax xwÿnh p   Jujeja t  . Nom axtem

Juje hō na pre. Ra kot Jejus kôt amnhī xām jakamā kām ho wrȳk nē haxàr prām nē.

58 Hāmri nē ma pahi Pirat wȳr tē nē ī hā kuwȳ nē kām:

—E ot pa awȳr tē. Kwa inhmā htyk xwȳnhta gō pa ma o tē nē haxà nà? Anē.

Hāmri nhūm kuma nē kām harē nhūm ma o tē nē haxà.

59 Kaxyw kupēxē mex õ py nē ho hkupu pa

60 nē ma o tē nē õ kēn kre kamā haxà. Na pre htyk kukamā kēn kre kakwȳ nhūm mē kot kormā kamā mēhō jaxàr kêt tā kamā na pre Jejus jaxà. Hāmri nē hā kēn rax õ xām nē ho hitom nē ma akupȳm tē.

61 Nhūm Marir Matarēn mē Marir ōja wa kēn kreta kapem omunh o wa nhȳ.

Pôristi kot kēn kre jamār o kuhē ā harēn

62 Tā nhūm apkati nhūm mē inhō arīgromnu pē sap kato. Hāmri nhūm Parijew nhō xwȳnhjē mē patre krāhtūmjaja ma pahi Pirat wȳr mra nē kām:

63 —Kwa pahihti. Nà amnhī to hēx o pa xwȳnhta na pre kormā htīr nē pa ri tanhmā amnhī jarēnh to ho pa. Nē nhȳrmā ty nē htyk ā apkati axkrunēpxi pix nē akupȳm htīr ā amnhī jarē.

64 Jakamā kwa hwȳr anhō pôristi hkwȳ rē kē mē ma hwȳr mra nē hamār mex o apkati axkrunēpxi. Kot ka anhȳr kêt nhūm hkôt mē pa ho mē pa xwȳnhjaja ma hwȳr mra nē ho ahkī nē ma o mra nē nhȳri haxà nē mē piitā mē kām ra akupȳm htīr ā harēnh o hēx o pa. Te tām kot amnhī kukamā amnhī jarēnh pyrāk. Nom mē kot axte ā harēnh anhȳrja koja omnuj tȳx o tām kot ā amnhī jarēnh anhȳrja jakre. Anē.

65 Hämri nhũm mẽ kuma nẽ mẽ kãm:

—Tõe. Nà koja mẽ ho anẽ. E mẽ ma hwyr amnhĩ kôt pôristi hkwyr ho mra kê mẽ hakwakre kahê xà jamär mex o kuhê. Anẽ.

66 Hämri nhũm mẽ kuma nẽ ma hwyr mra nẽ hakwakre hã kẽn raxta o htŷx pa. Nẽ měhõ kot omunh nẽ kahê měnh pymaj menh ê ho hkukõ. Hämri nẽ ho anhŷr pa nẽ pôristi mä kãm:

—E Kêr ka mẽ jar kuri hamär mex o akuhê. Kê měhõ tẽ nẽ tanhmä ho hkêt nẽ. Anẽ.

28

Jejus akupŷm htîr ã harën

Makre 16.1-8; Rukre 24.1-12; Juaw 20.1-10

1 Tä nhũm apkati nhũm tômik. Hämri nhũm Marir Matarẽn mẽ Marir õja kwýhtã kànhmã nhŷ nẽ ma akupŷm kẽn kreta wyr wa tẽ.

2 Puh nhũm pika htertet tŷx nẽ nhũm Tirtum kapẽr o mẽ wrŷk xwýnhja kẽn kre wyr wrŷ nẽ nhãm hakwakre nê kẽn raxta mẽ nẽ hã nhŷ.

3 Hirã htŷx kãm nhŷ. Te na jaxênh pyràk. Nẽ ê haka htŷx kumrẽx.

4 Nhũm pôristijaja tee ri omu nẽ kãm ma htŷx nẽ htertet nẽ umaj pikap rôrôk pa nẽ te htyk pyrà nẽ hikwŷ.

5 Hämri nhũm wa nita kẽn kre hwyr pôj nẽ tee ri Tirtum kapẽr o mẽ wrŷk xwýnhta pumu. Nhũm wa kãm:

—Kwa wa amã ma hkêt nẽ. War ate Jejus pumunh kaxyw na ka wa tẽ. Mẽ kot pĩ kahpa hã nhôr xwýnhta.

⁶ Nom jar amrakati. Na ra akupŷm htř ně kato
ně ma tě. E wa kam ně amně axà ně nôr xà kaprŷ
pumu. Aně.

Hāmri nhūm wa kuma nē tee ri kēn kre kamā
Jejus japēr nhūm kamā amrakati.

⁷ Hāmri nhūm Tīrtūm kapēr o wrȳk xwȳnh wa kām;

—E wa tokyx ma akupým tē nē hkôt mē pa ho mē pa xwýnhjê mā harē. Koja ma Jejus mē akukamā akupým Garirej wýr mō. Garirej kamā kot kaj mē axte axpēn pumu. Ra kot mē amā amnhī jarēnh xà hkôt. E kwa wa tokyx ma akupým mē hwýr tē. Anē.

⁸ Hāmri nhūm wa kuma nē ma akupȳm hprōt
nē htēm kurē kumrēx. Kām ma htā hkīnh nē. Nē
ma Jejus kōt mē pa ho mē pa xwȳnhjē mā ujarēnh
kaxyw ma mē hwȳr hprōt nē wa tē.

⁹ Pu nhūm ra Jejus tām wa kutā tē nē wa hkaxpa.
Hāmri nē wa haēr pē wa kām kapēr nē wa kām:

—Pa? Nhѣhѣm na ka wa tѣ? Anѣ.

Hāmri nhūm wa omu nē hkīnh tȳx kumrēx nē hwȳr hprōt nē hpar pē hkōn krā ho tēm nē akutā hpar ā kumȳ nē kām mex o mex ā harē nē kām:

—Hêxta gâà nê. Ma amex kumrêx. Amex o amex.
Anê.

10 Hāmri nhūm wa kām:

—E war amā ma hkêt nē. Mamrī ma tē nē ixkôt mē pa ho mē pa xwÿnhjê mā ijarē kê mē ma Garirej wyr mra. Kamā kot paj mē axte axpēn pumu. Anē.

Pôristi kot kàxpore hprām xàj Jejus o hêx ã harênh

¹¹ Rôm nhûm pôristi hkwÿjaja akupÿm tâm hkrâ hâmri nê ma kên kreta rûm akupÿm krîm mra. Hâmri nê patre krâhtûmjê hwÿr mra nê mêt kâm ujarênh pa.

12 Hāmri nhūm mē tee ri mē kuma nē mēhpigētjē ho akuprō nē mē hā axpēn mar o hkrī. Hāmri nē axpēn mar pa nē pōristi mā amnhīrer rax nē mē kām:

13 —E mē amnhīm kàxpore jamŷ nē ma ri ã mē kām amnhī jarēnh anhŷr o apa. Nom kēr ka mē kām amnhī to axêx nē mē kām: “Na pa prem kēn kre kapem ixtŷx gōr nē inhīkwŷ nhūm Jejus kôt mē pa ho mē pa xwŷnhjaja mra nē mē ixpē ī ho ahkī nē ma o mra.” Anhŷr o mē kām amnhī to axêx o apa. Mē ixte kàxpore ho mē amā amnhīrerta pānhā.

14 Koja pahihti Piratja mē anhōt ã mē ajarēnh ma nē hā tanhmā mē ato kaxyw hā kot paj mē axy pê tanhmā kām ixkapēr to nhūm tanhmā mē ato hkêt nē. Jakamā e. Mē tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr kêt nē. Mē māmrī ma mra nē ã mē kām axujarēnh anhŷr o ri apa. Anē.

15 Hāmri nhūm mē kuma nē mē kot amnhī to hēxta pānhā kàxpore jamŷ nē ma mē mar xà hkôt mē piitā mē kām Jejus kôt mē pa xwŷnhjē ho hēx o pa. Tā na htem arī jarāhā Ijaewjaja ã axpēn mā mē harēnh anhŷr rāhā ho pa.

Jejus kot hkôt mē pa ho mē pa xwŷnhjē mā mē àpēnh ã karō

*Makre 16.14-18; Rukre 24.36-49; Juāw 20.19-23;
Atre 1.6-8*

16 Tā pa mē ixte Jejus kôt ixpa ho ixpa xwŷnh pê 11jaja hāmri akupŷm Jejus htīr ã harēnh ma hāmri nē ma Garirej wŷr mra. Nhŷri Jejus kot mē inhmā mēmo hixêt prêk jarēnhja wŷr.

17 Nē ra hwŷr ixpôx o mrar mē Jejus pumu. Tā nom nhūm mē ixkwŷjaja tee ri omu nē htŷx ho nhām mēhō hā hkamnhīx. No kêt mē pajaja na pa

prem ixpr̄i hā omunh kurē kumrēx nē ixfñh tÿx nē. Nē ixfñh nē hwÿr ixprōt nē kām:

—Pa Jejus? Hêxta waa nē. Amex o amex. Anē.

¹⁸ Hämri nhñm mē inhmā:

—E na pre Tîrtûm ã inhmā kapēr anē nē inhmā: “E kér ka amnhñ nhÿ hā mëmoj piitā tanhmā ho ho apa. Kaxkwa kamā nē pika kamā. Mamrñ nhÿhÿm amnhñ krâ hkôt amā tanhmā amnhñ to hprām xà hkôt tanhmā amnhñ nhñpêx to ho ri apa.” Anē. Na pre mē akaxyw ã inhmā kapēr anē.

¹⁹ —Jakamā e. Kér ka mē ma pika piitā hkôt ri mē kām ijarënh o ri apa. Ké mē ixte mē nê tanhmā amnhñ nhñpêx to hā ijarënh ma hämri nē ixfôt amnhñ xunhwÿ nē ixfôt ri amnhñ nhñpêx o pa. Nē kér ka mē ja hā mē omu nē Tîrtûm mē wa inhmā mē hkrâ kumrâ. Wa ixkarô nhÿ hā mē hkrâ kumrâ. Mē kot wa inhÿ hā pix mā tanhmā amnhñ nhñpêx to ho pa kaxyw.

²⁰ —Nē mē kām anē kē mē ixfapēr piitā hkôt amnhñ nhñpêx râhâ ho pa. E kér ka mē ma mē kām ã ijarënh anhÿr o ri mē hkôt apa. Kot paj mē anhîhkô hā ri ixpa râhâ nhñm nhÿrmā pikaja hapêx o hapêx. Anē.

Na pre ã Jejus mē inhmā mē ixapênh ã karô anē.

Matêwre kot Jejus jarënh nē hā kagàja ja kôt na hapêx.

**Tírtūm kapér ã kagà nyw
New Testament in Apinayé (BR:apn:Apinayé)**

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Apinayé

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Apinayé [apn], Brazil

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apinayé

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
383a4e22-34cd-505f-9cc2-2f9921e7aa9f